

**PS /16 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van
Noord-Brabant op 11 november 2016**

Inhoudsopgave	
Inhoudsopgave	2
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	8
Vragenhalfuur	9
Actuele moties	13
Stemming	13
87/16 Notulen van PS 9 september 2016	13
Bespreekstukken (inclusief stemming)	13
89/16 Burgerinitiatief 'Van vogelvrij naar kogelvrij, stop de hobbyjacht'	13
80/16 Begroting 2017	18
Sluiting	250

Index gesproken personen

Bahar, drs. H., 36, 170
Bakker, W.J., 35, 154
Berg, H.F. van den, 20, 21, 39, 40, 41, 58, 61, 62, 63, 64, 70, 74, 77, 80, 136, 142, 145, 156, 197, 198, 201, 204
Bollen, G.W., 84, 85
Boon, M.C.H., 90, 149, 150, 190
Brunklaus, mw. drs. P.M., 29, 33, 34, 44, 47, 48, 60, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 134, 159, 164, 165, 167, 168, 177, 185, 186, 187, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247
Burger Dirven, drs. K.A.J.M., 35
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 8
Deryckere, M.N.R.C., 46, 59, 92, 129, 130, 131, 132, 145, 146, 147, 166, 199, 234, 239
Dingemans, mw. F.M., 14, 17, 175, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247
Dirken, mw. A.M.W., 180, 181
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van, 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 33, 34, 35, 65, 72, 73, 78, 127, 137, 176, 177, 193, 194, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247
Hageman, ir. J.J.C., 30, 31, 34, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 165, 166, 171, 172, 184, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219
Hattem, A.W.J.A. van, 14, 17, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 69, 79, 83, 87, 146, 147, 148, 149, 162, 163, 169, 180, 181, 182, 183, 194, 200, 202, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247
Heijman, J.H.W.F., 16, 17, 93, 147, 191, 192, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248
Heijmans, N.G.L., 13, 17, 28, 29, 31, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 54, 73, 78, 81, 82, 83, 128, 135, 137, 141, 144, 154, 161, 179, 180, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247
Hoon, mw. A.J.M. de, 22, 152, 229
Klitsie, mw. drs. C.G.M., 24, 25, 138, 193
Knoet-Michels, mw. A.J.H., 26, 28, 29, 30, 73, 136, 164, 203
Koevoets, H.J.P.E., 182
Kort, M.V. de, 14, 17, 68
Kuijken MSc, R.C.P., 9, 13, 17, 136, 139
Meeuwis-van Langen, H.E.M., 142
Meijer, A.A., 22, 42, 43, 54, 55, 89, 91, 92, 140, 153, 156, 181
Oosterveer, ing. H., 11, 53, 198
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 11, 12, 13, 17, 151
Overveld, W.A.A.M. van, 15, 17, 80, 81, 187, 196, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248

Panhuizen, A.V., 76, 77, 182

Porthoine, P., 183

Roijackers, mw. H.I., 9, 11, 12, 15, 17, 24, 25, 26, 71, 72, 88, 89, 137, 138, 195

Roks, L.A.G., 30

Schüller, mw. drs. I.J.W., 35, 36, 55, 131, 179, 180

Sloot, mw. M.A.B. van der, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 48, 56, 57, 128, 129, 130, 158, 159, 160, 161, 162, 178, 192, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 235, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247

Smeets, drs. M.E.J., 39, 173, 174

Smeulders, S.J.A.H., 23, 32, 33, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 74, 80, 205, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247

Steenbakkers, S.P.M.F., 19

Surminski, mw. M.J.G.P., 15

Uijlenhoet, A., 20, 21, 41, 50, 52, 61, 67, 68, 76, 77, 83, 133, 135, 141, 143, 144, 197, 198, 199

Voorzitter, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248

Vreugdenhil, ing. H.J., 16, 17, 63, 65, 66, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 189, 190, 196, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248

Vugt, drs. R.J. van, 43, 144, 145, 155

Wel, ir. M.C. van der, 12, 17, 40, 41, 45, 70, 71, 72, 73, 82, 83, 84, 85, 86, 134, 139, 140, 148, 150, 166, 172, 173, 187, 188, 195, 196, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS
mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bahar, drs. H.	CDA	Helmond
Bakker, W.J.	PVV	Waalwijk
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bollen G.W.	VVD	Sint Anthonis
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Brakel, mw. C.E.P. van	CDA	Veldhoven
Braspenning, A.L.J.	CDA	Strijbeek
Brunklaus mw. drs. P.M.	GroenLinks	Raamsdonk
Burger Dirven, drs. K.A.J.M.	VVD	's-Hertogenbosch
Claessens-Vloedgraven, mw. W.	SP	Roosendaal
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Tilburg
Dingemans, mw. F.M.	D66	Kaatsheuvel
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Everling, M.J.	SP	Uden
Gruijthuijsen, drs. M.P.J.M. van	VVD	Tilburg
Hageman, ir. J.J.C.	D66	Veldhoven
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Steensel
Heijman, J.H.W.F.	Lokaal Brabant	Tilburg
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Jonge, R.A. de	SP	Halsteren
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Kardol, mw. J.C.	PVV	Helmond
Klitsie, mw. drs. C.G.M.	D66	Tilburg
Knoet-Michels, mw. A.J.H.	PvdA	Vlierden
Koevoets, H.J.P.E.	VVD	Bergen op Zoom
Kort, M.V. de	PvdA	Vught
Kouthoofd, T.P.D.	VVD	Eindhoven
Kuijken MSc, R.C.P.	CDA	Bergeijk
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Maas, B.L.M.	PvdA	Netersel
Meel, J. van	SP	Bavel
Meeuwis-van Langen, H.E.M.	D66	Best
Meijer, A.A.	D66	Breda
Oosterveer, dr. ing. H.	50PLUS	Waalre
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Overveld, W.A.A.M. van	50PLUS	Oudenbosch
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Portheine, P.	VVD	Riethoven

Roijackers, mw. H.I.
Roks, L.A.G.
Schüller, mw. drs. I.J.W.
Sloot, mw. M.A.B. van der
Smeets, drs. M.E.J.
Smeulders, S.J.A.H.
Spapens, M.
Staak, W.R. van der
Steenbakkers, S.P.M.F.
Surminski, mw. M.J.G.P.
Uijlenhoet, A.
Vreugdenhil, ing. H.J.
Vugt, drs. R.J. van
Wel, ir. M.C. van der

GroenLinks
PVV
VVD
CDA
GroenLinks
PvdA
SP
SP
CDA
PvdD
GroenLinks
CU/SGP
CDA
PvdD

's-Hertogenbosch
Etten-Leur
Woudrichem
's-Hertogenbosch
Oosterhout
Helmond
's-Hertogenbosch
Sint-Oedenrode
's-Hertogenbosch
Hoogerheide
Rosmalen
Nieuwendijk
Woudrichem
Rijsbergen

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 11 november 2016

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

II. Vragenhalfuur

III. Actuele moties

IV. Stemming

87/16 Notulen van PS 9 september 2016

V. Besprekstukken (inclusief stemming

89/16 Burgerinitiatief 'Van vogelvrij naar kogelvrij, stop de hobbyjacht'

80/16 Begroting 2017

VI. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 11 november 2016

Voorzitter: prof. dr. W.B.H.J. van de Donk, commissaris van de Koning/voorzitter PS

Griffier: mw. mr. K.A.E. ten Cate

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten:

Altundal, mw. Arts, Bahar, Bakker, Van den Berg, Bollen, Boon, mw. Van Brakel, Braspenning, mw. Brunklaus, Burger Dirven, mw. Claessens-Vloedgraven, Deryckere, mw. Dingemans, mw. Dirken, Everling, Van Gruijthuijsen, Hageman, Van Hattem, Heijman, Heijmans, mw. De Hoon, mw. Van der Kammen, mw. Kardol, mw. Klitsie, mw. Knoet-Michels, Koevoets De Kort, Kouthoofd, Kuijken, Kutlu, Maas, Van Meel, mw. Meeuwis-van Langen, Meijer, Oosterveer, mw. Otters-Bruijnen, Van Overveld, Panhuizen, Porthoine, mw. Roijackers, Roks, mw. Schüller, mw. Van der Sloot, Smeets, Smeulders, Spapens, Van der Staak, Steenbakkers, mw. Surminski, Uijlenhoet, Vreugdenhil, Van Vugt, Van der Wel.

Afwezig is het lid: De Jonge.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 10.00 uur

De **voorzitter**: Dames en heren. Ik wil de vergadering graag openen met het gebruikelijke moment van stilte. Ik wil uw aandacht vragen, daarom, voor het feit dat wij bericht hebben ontvangen van het overlijden van een van onze oud-collega's. Het betreft mevrouw Taverne, oud-lid van de Staten voor het CDA. Zij is overleden op 2 november jl. op de gezegende leeftijd van 94 jaar. Zij was van 1999 tot 2007, dus acht jaar lang, lid van uw Staten. Toen zij stopte had zij hier al de respectabele leeftijd van 84 jaar. Onze gedachten gaan uit naar haar nabestaanden en wij wensen hen veel sterkte toe de komende tijd bij de verwerking van dit verlies. En wij denken aan haar bij het moment van stilte, dat wij bij het begin van de vergadering nu in acht nemen.

(Er wordt een moment stilte in acht genomen.)

De **voorzitter**: Dank u wel. Gaat u zitten. Ik wil de griffier vragen ons mededeling te doen van de berichten van verhindering.

De **griffier**: De heer De Jonge is verhinderd. En ook gedeputeerde Van den Hout is verhinderd vanwege ziekte.

De **voorzitter**: Geen aanvullingen daarop van uw zijde. Dan meld ik u ook dat wij vandaag missen in ons midden Johan van den Hout. Hij is door ziekte geveld en kan zelfs op dit moment niet meer spreken. Zijn stem is aangetast. Wij wensen hem van deze plaats, hij is misschien wel aan het kijken, van harte beterschap. En het is natuurlijk zeer ongelukkig op juist deze dag. Dat vindt hij ook. Hij baalt ervan, maar het is niet anders. Johan, van harte beterschap!

Dan, dames en heren, heet ik van harte welkom de bezoekers op de publieke tribune, die belangstelling hebben voor ons werk vandaag. Van harte welkom! En uiteraard ook al degenen die deze vergadering via het internet volgen.

Verder zal er vandaag nog een bijzondere traktatie zijn. D66 heeft Abraham gezien, 50 jaar. Van harte gefeliciteerd! En daar worden we op een heel bijzondere manier vandaag, door een soort van Bossche bol, maar dan heel anders, op getrakteerd. Dus houd u bij het calorieoverzicht vandaag rekening met die traktatie. Dames en heren. Dank alvast daarvoor namens ons en succes met de volgende 50.

De vergaderorde dan.

De heer **Kuijken** (CDA): Voorzitter. Heel veel leden van Provinciale Staten hebben een heel naar piepje uit hun microfoon. Misschien kan de techniekploeg dat oplossen.

De **voorzitter**: Ik merk ook dat mijn microfoon het soms niet doet. Wij willen graag geen nare piepjes. Of het moet zijn dat het met Vastenavond en carnaval te maken heeft. Ik zie dat sommigen alvast uitgedost zijn. Het is de elfde van de elfde. Dat is ons niet ontgaan. Maar het schema brengt ons vandaag bijeen. En wij zullen aan al die feestvierders buiten denken en hier ons werk doen. En wie weet zijn we op een zodanig tijdstip klaar dat het sommigen van ons nog gegeven is om zich bij dat feest en het gezelschap te voegen. Zijn de piepjes nu intussen weg? Ik hoop het.

Ik stel aan de orde de vergaderorde vandaag. Ik merk alvast op dat alle ingediende moties en amendementen digitaal op iBabs te zien zullen zijn onder agendapunt 4 bij de orde van vandaag. Er zijn mondelinge vragen voor het vragenhalfuur gesteld door de fractie van GroenLinks, mevrouw Roijackers. De procedurevergadering heeft net besloten met een advies om die toe te laten. Daar beginnen we zo mee. Als eerste onderwerp bij de besprekstukken is een voorstel van de zijde van het presidium. Dat betreft een reactie op het voorstel 'Van vogelvrij naar kogelvrij' van het burgerinitiatief 'Stop de hobbyjacht'. Dat zullen we als eerste dan behandelen. Van Gruijthuijsen zal namens het presidium de verdediging van het voorstel hier achter deze tafel doen. En daarna gaan we naar het hoofdpunt van vandaag en dat is het Statenvoorstel 80/16, de begroting voor 2017, zoals gebruikelijk een belangrijk document in ons politieke jaar.

Als u instemt met deze orde, en dat lijkt zo te zijn, dan geef ik nu allereerst mevrouw Roijackers van de fractie van GroenLinks de gelegenheid om haar vraag te stellen. Zij krijgt daarvoor maximaal 2 minuten. Mevrouw Roijackers. Aan u het woord.

Vragenhalfuur

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dank u wel, voorzitter. Afgelopen week diende Vogelbescherming Nederland bij de Europese Commissie een klacht in tegen de Nederlandse overheid. Het gaat al decennialang slecht met de weidevogels, zoals de grutto, de kievit en de scholekster. De landelijke overheid initieert een systeem, waarbij agrarische natuurcollectieven het weidevogelbeheer uitvoeren onder regie van de provincie.

De **voorzitter**: Excuses, mevrouw Roijackers. Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Roijackers heeft het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Wij zijn nu een vol broed- en fourageerseizoen verder. Nederland heeft een bijzondere verantwoordelijkheid binnen Europa. Wij zijn verantwoordelijk voor de instandhouding en ontwikkeling van meerdere weidevogelsoorten, maar zeker ook voor de kievit, de Brabantse weidevogel. In dit jaar 2016, nota bene het jaar van de kievit, wil GroenLinks het volgende weten van het college van Gedeputeerde Staten. Hoe is de ontwikkeling van de weidevogelstand in Brabant sinds afgelopen jaar?

Wat is de verwachting van het college ten aanzien van de ontwikkeling van de Brabantse weidevogelpopulatie in de komende jaren? Waar is die verwachting op gebaseerd? Vindt het college dat er voldoende geld beschikbaar is voor de weidevogelbescherming, bijvoorbeeld voor boeren ter compensatie van het vernatten van hun land? Vindt het college die doelen compleet genoeg?

Voor het broedseizoen van dit jaar spraken hier in dit provinciehuis drieduizend vrijwilligers en boeren over de bescherming van de weidevogels in Brabant. Brabants Landschap was blij met de onderkenning van de schadelijke werking van neonicotinoïden, de middelen die ook insecten laten verdwijnen, waardoor de kuikens niks meer te eten hebben. Onze laatste vraag, voorzitter. In hoeverre staat het actief terugdringen van neonicotinoïden op de agenda van de Gedeputeerde Staten? En dringt het college bij het Rijk aan op een verbod van deze schadelijke stoffen?

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers voor haar vraag en geef dan gedeputeerde Spierings de gelegenheid nu om die vragen te beantwoorden.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. De ontwikkeling van de weidevogelstand het afgelopen jaar. Daar waar gericht agrarisch natuurbeheer wordt gevoerd nemen de aantallen de laatste jaren toe, bijvoorbeeld van de grutto, de tureluur en de wulp. Dit dankzij het agrarisch natuurbeheer en in combinatie met inrichtingsmaatregelen via de subsidieregeling Biodiversiteit en leefgebieden, die wij hier specifiek in Brabant hebben. Van het akkerrandenbeheer op de West-Brabantse kleiakkers profiteren de kleinere weidevogels, om ze zo maar even te noemen, zoals de graspieper, de gele kwikstaart en de veldleeuwerik. Uit de monitoring van weidevogels, die door de provincie wordt uitgevoerd als onderdeel van het landelijke weidevogelmeetnet, blijkt Brabantbreed hetzelfde beeld als het landelijke beeld: de aantallen weidevogels lopen terug.

Ons oordeel over de stelling van de Vogelbescherming. In Brabant wordt met het beschikbare geld door de agrarische collectieven maximaal ingezet op concentratie van beheer in de kerngebieden. In die gebieden blijkt dit dan ook effectief te zijn. En de verwachting is wel dat hiermee Brabantbreed vooral voor de doelsoorten van de Brabantse zandgebieden, Kievit, patrijs en wulp, dit niet tot realisatie van de gestelde doelen zal leiden.

Wat wij verwachten ten aanzien van de ontwikkeling van de Brabantse weidevogelpopulatie in de komende jaren. Wij verwachten dat in de kerngebieden de weidevogels zich zullen kunnen handhaven. Maar Brabantbreed, zoals ik al aangaf, is de verwachting dat de trend in de pas zal zijn met de landelijke afnemende ontwikkeling. Uit landelijke onderzoeken blijkt dat de stand van de weidevogels vooral samenhangt met de autonome ontwikkelingen, zoals verdroging, vermesting, schaalvergroting, mechanisatie en bestrijdingsmiddelen in de landbouwsector als geheel. Dus dat is niet specifiek voor Brabant. Die ontwikkelingen kunnen vooral worden gestuurd door landelijke of Europese wetgeving en maatregelen. De invloed daarvan vanuit het provinciale beleid is daarop eigenlijk maar zeer beperkt. Het actief terugdringen van neonicotinoïden vroeg u naar. Wij erkennen het belang van het terugdringen van neonicotinoïden vanwege hun schadelijke uitwerking op de natuur. Het uitvoeringsprogramma 'Brabant schoon water' beoogt dan ook om in samenspraak met de actoren gewasbeschermings- en bestrijdingsmiddelen te reduceren. Ook in het kader van het meerjarenprogramma 'Bij en gezondheid' worden enkele acties uitgevoerd, onder andere in samenwerking met ZLTO en CLM. De bevoegdheid voor het opleggen van een gebruiksverbod ligt bij de Europese Unie en het Rijk, niet bij de provincie. We hebben als provincie al eerder aan het Rijk laten weten dat neonicotinoïden slecht zijn voor de Brabantse natuur. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording en geef mevrouw Roijackers graag de gelegenheid een vervolgvraag, indien gewenst, te stellen. Dat is het geval. Aan haar het woord.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Dank voor de vragen. Heldere antwoorden. Inderdaad erkent Groenlinks dat de inzet van partners, de overheden, waaronder de waterschappen, agrarische ondernemers en de vele, vele vrijwilligers in Brabant, heel groot is. En hoe meer aandacht er is voor de bescherming, hoe meer effect er is. We zijn wel blij ook met de erkenning dat ondanks deze hele grote inzet dat er toch een terugloop te zien zal zijn in Brabant.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil graag even mevrouw Roijackers herinneren aan een motie, die u vorig jaar in september heeft ingediend. Die ging over het afschot van verwilderde katten. Verwilderde katten verstoren het ecologisch systeem. En onder andere nuttigen zij ook weidevogels. Bent u misschien bereid om deze motie weer her in te dienen en anders te formuleren?

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, er is sprake van een misverstand dat wij indiener zouden zijn van die motie. Wij zijn zeker geen eerste indiener van die motie geweest. Wij hebben haar wel ondersteund in de geest ervan, maar ik denk onder meer dat u bij een coalitiepartner moet zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Volgens mij stond uw logo wel boven deze motie. Ik zal haar er even bij pakken.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Nog heel even. Als ik niet de eerste indiener ben van een motie, kan ik deze natuurlijk niet intrekken.

De **voorzitter**: De heer Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Voorzitter. Hartelijk dank. Ik had een vraag, mevrouw Roijackers. Wij proberen de weidevogels in stand te houden en de grutto is zo'n belangrijk dier. Ik woon bij Haghorst. Dat is een prachtig landschap waar dus gestimuleerd wordt dat de weidevogel, en in dit geval dus de grutto, verder gestimuleerd wordt om te blijven leven.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Oosterveer** (50PLUS): De vraag is heel simpel. Er worden op dit moment ook ooievaars in deze omgeving gespot. Ik kreeg van de Milieufederatie daar te horen dat in het voorjaar de ooievaars in linie over dat veld lopen om de jonge kuikens op te vreten. Ons gaat dat heel erg aan het hart. Wij willen graag zorgen dat er kinderen komen. En als al die ooievaars weggejaagd worden ...

De **voorzitter**: Mijnheer Oosterveer. Interrupties zijn kort en krachtig. Dus uw vraag in één zin alstublieft.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Wat doet u eraan om te zorgen dat de ooievaars de weidevogels niet aanpakken?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter, ik geef een specifiek en een wat generieker antwoord naar aanleiding van deze beide vragen. Een specifiek antwoord. De ooievaarstand is nog niet in evenwicht in Nederland. Dat is zo. Ooit was de ooievaar bijna weg. Onder meer via leewieken en een speciaal programma is de ooievaar weer teruggekomen, heel succesvol. Maar volgens mij hebben we inderdaad nog geen evenwichtige ooievaarstand in Nederland. Dat ben ik met u eens, dus daar moeten we met zijn allen aan werken.

Meer generiek merk ik ook bij de VVD-fractie dat door nu vragen te stellen aan mij over mogelijke predatoren, wij bij belangrijke veroorzakers van het teruglopen van de weidevogelstand in aandacht weggaan. En de belangrijkste reden dat de weidevogels teruglopen is niet predatoren, zoals u noemt de ooievaars en wilde katten. De belangrijkste oorzaak is dat de leefgebieden van weidevogels door intensief landbouwkundig gebruik worden aangetast.

De **voorzitter**: Oosterveer. Klaar. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Even een interruptie op de VVD. Want wij waren wel indiener van de motie over de verwilderde katten. En we hebben daar uitvoerige technische vragen over gesteld. En het antwoord van de provincie kwam hierop neer: nee, we hebben geen literatuur, geen aanwijzingen, geen onderzoek waaruit zou blijken dat die verwilderde kat invloed heeft op die vogelstand bijvoorbeeld. Als de VVD die wel heeft, mag zij die aan ons als Staten alsnog rondsturen.

De **voorzitter**: Mevrouw Otters wil u geloof ik antwoorden.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik wil u alleen maar even aangeven dat het logo wel op deze motie staat en wellicht dat u bereid bent een nieuwe motie in te dienen, want alle beetjes helpen toch?

De **voorzitter**: Van der Wel, een reactie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter. Heel stellig ook geciteerd uit het FBE-plan misschien of wat dan ook. Maar graag een reactie op het feit dat de provincie geen stukken, geen onderzoeken heeft waaruit uw stelling zou blijken. Dus graag uw reactie hierop dat u zegt: ik kom met dat onderzoek namens de VVD.

De **voorzitter**: Goed. De gedachten zijn gewisseld. Ik wil mevrouw Roijackers nu vragen af te ronden en ook een beetje nog dichterbij het onderwerp te blijven. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Nou, heel graag, voorzitter. En volgens mij kan dat door niet te zeggen alle beetjes helpen, maar alle beestjes helpen. Ik denk, ik heb de volle overtuiging dat er voor alle beestjes ruimte is in Brabant en dat we er nu wellicht met de terugloop van allerlei soorten iets te weinig hebben. Daar wilde ik aandacht voor. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is op zo'n carnavalsdag goed om 'Allemaal beestjes' nog eens in herinnering te roepen, maar dat is een heel ander lied. Ik geef graag de gelegenheid aan andere fracties desgewenst om zich hier nog bij te voegen. Ik zie geen aandrang. Dan is hier het vragenhalfuurtje mee beëindigd. Ik dank de vragensteller en de gedeputeerde, zeker omdat zij nog inviel op het laatste moment voor de collega voor de adequate beantwoording.

Actuele moties

Er zijn geen actuele moties.

Stemming

De **voorzitter**: Dan is het nu zo dat wij gaan stemmen.

87/16 Notulen van PS 9 september 2016

De **voorzitter**: En dat doen wij over de notulen die hier voorliggen van de vergadering van 9 september. Ik stel voor bij acclamatie in te stemmen. Wenst iemand dat anders? Nee. Dan zijn deze notulen vastgesteld.

Besprekstukken (inclusief stemming)

89/16 Burgerinitiatief 'Van vogelvrij naar kogelvrij, stop de hobbyjacht'

De **voorzitter**: Dan zijn we nu aan de besprekstukken toe. Als eerste ligt nu voor het stuk betreffende Statenvoorstel 89/16, een voorstel van het presidium over de wijze van behandeling van het initiatief 'Van vogelvrij naar kogelvrij, stop de hobbyjacht.' Ik wil de heer Van Gruijthuijsen vragen om achter de tafel plaats te nemen. We doen dit debat in één termijn, zoals afgesproken is. De fractie van de VVD heeft als eerste het woord. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel. Het is altijd prijzenswaardig als een initiatief wordt ingediend. Maar helaas hebben we bij dit initiatief moeten constateren dat conform de verordening dit niet ontvankelijk is. Dat wil niet zeggen dat wij niet met de initiatiefnemers in gesprek zullen gaan, waarbij wij wel in het oog zullen houden dat conform de nieuwe Wet natuurbescherming de benuttingsjacht geen verantwoordelijkheid van de provincie is en dat de wildlijst nog steeds een landelijke aangelegenheid is.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Otters. De fractie van het CDA, de heer Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik ga het ook heel kort houden, want ik heb begrepen dat deze tijd van de spreektijd van onze fractievoorzitter af gaat als we de begroting behandelen. Enerzijds leven we in een rechtsstaat en zijn er procedures en regels om gevolgd te worden. Anderzijds constateert het CDA dat die rechtsgeldigheid van dit burgerinitiatief aan interpretatie en subjectiviteit onderhevig is. Doorslaggevend argument voor het CDA is dat we als Provinciale Staten altijd moeten uitgaan van een boodschap, die onze inwoners ons willen vertellen. En het dictum 'alles doen wat binnen onze bevoegdheid ligt' is wat het CDA betreft genoeg reden om dit voorstel wel te kunnen behandelen. Voorzitter. Tot zover. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Kuijken. De heer Heijmans, SP.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Laat ik beginnen om mijn sympathie, respect en waardering uit te spreken voor de initiatiefnemers van dit burgerinitiatief. Laat ik ook nadrukkelijk zeggen dat ik het een bijzonder sympathiek initiatief vind. Ik ben eigenlijk wel van plezierjachten, daar ben ik gek op. Maar voor de plezierjacht heb ik weinig sympathie. Maar voorzitter, om te beoordelen of iets past binnen een verordening kun je niet varen op je persoonlijke sympathie, of je persoonlijke apathie

tegen een bepaald onderwerp. Ik vind dat je gewoon moet kijken: past het binnen onze verordening. En naar mijn idee, voorzitter, is dat klip-en-klaar. Gezien de opstelling van het burgerinitiatief, het stopzetten van de hobbyjacht, dat is nadrukkelijk, voorzitter, geen provinciale bevoegdheid. Dus helaas, ik vind het erg jammer en wil te allen tijde graag – en ik hoop dat we dat ook kunnen organiseren als Staten – dat wij met de initiatiefnemers van dit initiatief wel degelijk op korte termijn in gesprek gaan. En ik wil het ook graag betrekken bij de bespreking van de Natuurbeschermingswet, voorzitter. Maar als burgerinitiatief moet ik helaas constateren dat het niet ontvankelijk is.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijmans voor zijn bijdrage. De PVV, de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. De PVV-fractie wil de indieners van het burgerinitiatief van harte bedanken met dit voorstel. We zijn er ook zeer verheugd over, over de aanpak van de hobbyjacht. Ik kijk naar het Statenvoorstel, zoals het er ligt. En daarvan luidt het eerste deel van het dictum als volgt: 'alles te doen wat binnen de bevoegdheden ligt om de jacht op wild, zoals bedoeld in de nieuwe Wet natuurbescherming, artikel 30.2 lid 2, te beperken of te stoppen.' PS zouden volgens het advies van de griffie niet bevoegd zijn, maar PS kunnen bijvoorbeeld per motie aan GS opdragen om verdere beperkingen op te leggen dan zij in het Faunabeheerplan nu voornemens zijn. Beperkende dan wel ontmoedigende maatregelen zijn in de geest van het verzoek zeker mogelijk om dit als PS zijnde voor te stellen. Zoals ook in de voetnoot van het Statenvoorstel is aangegeven 'De griffier merkt ambtshalve op, maar dit is verstrekkend, dat Gedeputeerde Staten, daartoe oproepen, via een motie van PS, hun invloed kunnen aanwenden om bij het Rijk te pleiten voor aanpassing van de Wet natuurbescherming.' Er is dus al een voorbeeld van wat er eventueel mogelijk is vanuit PS.

De **voorzitter**: Kunt u afronden, mijnheer Van Hattem?

De heer **Van Hattem** (PVV): Die potentiële mogelijkheid maakt dat we dit burgerinitiatief serieus moeten nemen en de inspanningen van burgers recht doen door het hier te behandelen. De PVV wil het dan ook graag behandelen en is dus tegen het voorstel om het niet ontvankelijk te verklaren.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Mevrouw Dingemans, D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Dank u wel, voorzitter. De fractie van D66 heeft veel waardering voor de initiatiefnemers van dit burgerinitiatief. Met 2500 handtekeningen laten ze ons duidelijk iets zien. Het is een duidelijke oproep aan de politiek. Aan Provinciale Staten ligt nu de vraag voor wat we hiermee gaan doen. Niet wat we willen maar wat we kunnen, want we moeten een onderscheid maken tussen een juridische toets en een politieke vraag. Dat het burgerinitiatief niet ontvankelijk wordt verklaard op basis van een verordening staat voor de fractie van D66 buiten kijf. Maar dat laat onverlet dat we graag komende week, mits de gedeputeerde dan weer beter is, willen praten over de mogelijkheden hoe we vanuit Provinciale Staten wel mogelijkheden kunnen bespreken om de hobbyjacht zoveel mogelijk te beperken. We nodigen initiatiefnemers graag uit om daar hun input bij te leveren.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Dingemans. De Kort, PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Ook namens de PvdA heel veel lof voor de initiatiefnemers. Het is een duidelijk signaal dat afgegeven wordt en een signaal dat wij ook ter harte nemen: te kijken wat wij allemaal kunnen doen om te zorgen dat ook de jacht op de dieren van de wildlijst zoveel mogelijk beperkt wordt. Die oproep nemen we ter harte, maar wel op de manier die mijn voorgangster, mevrouw Dingemans, ook

noemde, door in de vergadering die wij binnenkort hebben over de Wet natuurbescherming, daarnaar te kijken. Het initiatiefvoorstel, daar is een heel duidelijk advies over van de griffie. Dat vinden wij jammer, maar dat advies moeten we wel volgen. Als we alle initiatieven behandelen die wij sympathiek vinden maar die niet voldoen aan de eisen die we hier nou eenmaal gesteld hebben, dan kunnen we over werkelijk alle onderwerpen hier gaan praten, en dat lijkt ons ook niet wenselijk. Dus samengevat, ja de inhoud nemen wij ter harte, ja, die nemen wij zeer serieus mee, ja, wij gaan kijken wat we daarmee kunnen doen. Maar het initiatiefvoorstel nemen we dus wel in de geest mee, maar niet letterlijk.

De **voorzitter**: Ik dank de heer De Kort. Mevrouw Roijackers van GroenLinks dan nu.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. 2500 verontruste Brabanders willen bij Provinciale Staten een kwestie aankaarten in het kader van de nieuwe Natuurbeschermingswet. Het is goed om weer eens een burgerinitiatief te zien in dit huis. Het eerste sinds het burgerinitiatief 'Megastallen nee' uit 2009. Rond dit initiatief is al veel procedurele reuring geweest. In sommige provincies is het geïnitieerd, in andere niet. En GroenLinks vindt het eerst en vooral belangrijk dat burgers gehoord worden door onze Staten. Als het procedureel gezien niet anders kan, dan legt GroenLinks zich daarbij neer. Wel willen we het signaal van deze Brabanders serieus nemen door in dit huis meer aandacht aan dit onderwerp te geven en hierover apart met elkaar te spreken.

Het gesteggel rond dit initiatief legt ook wel iets bloot, want het is goed om te weten. Over de bevoegdheden op jachtgebied gaat de minister van Economische Zaken, zo blijkt uit antwoorden aan de Kamer. Binnen de provincie is het aan de Faunabeheereenheid om dit beleid vorm te geven. De provincies krijgen verregaande verantwoordelijkheid over natuur en landschap, maar de Staten blijken, als puntje bij paaltje komt, vrijwel niets te zeggen te hebben over de invulling van de plezierjacht. GroenLinks is van mening dat wij ons als Staten over de inhoud achter dit initiatief moeten kunnen uitspreken. En ook al spreekt vandaag de technocratie, we willen dat binnenkort de democratie wel luistert. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Roijackers. Van Overveld van 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Heel kort. Wij volgen het advies van de griffie in dezen. Wij danken wel de indieners van het initiatief en zullen het meenemen bij een bespreking op een ander moment.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld. Mevrouw Surminski, Partij voor de Dieren dan nu.

Mevrouw **Surminski** (PvdD): Voorzitter. Willen is kunnen. Het burgerinitiatief 'Van vogelvrij naar kogelvrij' vraagt ons om alles te doen wat binnen de bevoegdheden van PS ligt om de jacht op de vijf wildsoorten te beperken of te stoppen. De griffie heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar de implicaties van het verzoek en ons voorzien van veel informatie. En de vraag is nu of wij het in het burgerinitiatief verwoorde verzoek al dan niet ontvankelijk zouden moeten verklaren. Diverse juristen hebben zich uitgesproken over de mogelijke bevoegdheden van GS en PS met betrekking tot de jacht in de Wet natuur. De meesten komen tot de conclusie dat regelgeving is voorbehouden aan het Rijk. Alleen professor Bastmeijer wijst op de mogelijkheden die de provincie wel heeft. En wat de Partij voor de Dieren betreft kiezen we die insteek. Als iemand je vraagt om alles te doen wat binnen je vermogen ligt en je komt tot de conclusie dat het vermogen klein is, dan nog hoef je het verzoek niet af te wijzen en ongegrond te verklaren. Want de mogelijkheid 'ik steun het verzoek, maar kan ik de praktijk weinig doen' staat altijd nog open. Het is maar net waar je op let, vorm of inhoud. Je verschuilen achter de vorm en daarmee de discussie over de inhoud niet aangaan is een optie waar je geen respect mee afdwingt, maar het is wel

veilig en makkelijk. Daarmee is de maatschappelijke discussie echter niet verdwenen en het zal de kop blijven opsteken. Immers, de wet is niet anders dan de juridische neerslag van wat wij als mensen goed en wenselijk achten. En daarmee is de wet aan verandering onderhevig, net zoals onze visie op wat ethisch aanvaardbaar is. Het is onvermijdelijk dat de Nederlandse visie op jacht en daarmee de wet zal veranderen. Niet vandaag, niet hier. Sommige morele ontwikkelingen hebben nog een zetje nodig. En wij steunen daarom het idee van het burgerinitiatief en willen voorstellen om dit wel degelijk te agenderen voor een ronde tafel. We nodigen daarvoor de indieners van het burgerinitiatief en de briefschrijvers van het KNJV van harte uit.

De **voorzitter**: Dank, mevrouw Surminski. De heer Vreugdenhil van de ChristenUnie/SGP dan nu.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ook van onze kant waardering voor dit burgerinitiatief. Aan de andere kant vinden wij het jammer dat het ondanks gesprekken die er gevoerd zijn toch niet aangepast is, zodat het binnen de bevoegdheden van Provinciale Staten valt. Maar dat betekent niet dat wij dit vraagstuk niet gaan bespreken, want het is natuurlijk een breed maatschappelijk vraagstuk. En we kunnen dat straks ook bij de nieuwe Natuurwet heel goed bespreken. Dus de inhoud van dit voorstel zal zeker daar een plek krijgen. Alleen moeten we helaas, binnen de formulering die hierin gekozen is, toch constateren dat dit niet past binnen onze bevoegdheden. En daarmee wil ik wel de indieners uitnodigen om ook aan de discussie straks in de Staten deel te nemen en zich daarin volledig vrij te voelen om ons daarin ook te benaderen en eigenlijk hun denkbeelden daarin ook voor het voetlicht te brengen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. Dan de heer Heijman van Lokaal Brabant, als laatste in deze eerste en laatste termijn. De heer Heijman.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Formeel gesproken is het voorstel dat door de griffie is gedaan helemaal juist. Maar ik zou toch ook hier willen oproepen dat wij dit soort initiatieven vanuit de burgerij wat meer gaan omarmen. En ook misschien eens een keer goed met elkaar gaan praten om die regels wat te verminderen en eigenlijk alleen maar te zeggen: als er zoveel mensen zijn met zoveel handtekeningen doen we het gewoon. Of in het voorproces te zeggen van: dit past niet in onze bevoegdheden. Het is nou een beetje mosterd na de maaltijd vinden wij. We vinden het eigenlijk wel jammer. Er is wel een mooie oplossing voor gevonden in het voorstel. Maar we vinden het eigenlijk wel jammer dat zo'n discussie niet helemaal plaats kan vinden hier, zoals de burgers graag willen. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman en geef dan nu het woord aan vicevoorzitter Van Gruijthuijsen, die namens het presidium de beantwoording ter hand zal nemen. Aan hem het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, ik mag namens het presidium van Provinciale Staten het woord tot u richten en wellicht ook impliciet tot de initiatiefnemers. Want er is vanuit het presidium inderdaad veel waardering voor dit burgerinitiatief. Maar, zegt het presidium tegelijkertijd, we hebben als Staten regels met elkaar afgesproken. En volgens die regels zijn Provinciale Staten niet bevoegd en daarmee is dit burgerinitiatief volgens het presidium niet ontvankelijk. Nogmaals de waardering vanuit het presidium voor de initiatiefnemers. Ik denk dat de initiatiefnemers ook zeker gehoord hebben dat alle fracties dit initiatief mee zullen nemen bij de behandeling van de Natuurbeschermingswet volgende week vrijdag. En daar wil ik het namens het presidium bij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen. Dan gaan we nu stemmen over het voorliggende voorstel. Dan zijn de beraadslagingen hierover dus nu gesloten. En het is gebruikelijk om dat even ook aan de eventuele wandelgangsters aan te kondigen.

Aan de orde is de stemming over het Statenvoorstel 89/16 inzake het burgerinitiatief. De fractie van de VVD.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Kuijken** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen het niet ontvankelijk verklaren. Dus wel voor behandelen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: De PvdA.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Roijsackers** (GL): Voor met stemverklaring. Met frisse tegenzin.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dan is dit voorstel door uw Staten aangenomen. Mag ik mij als uw voorzitter aansluiten bij de waardering die we richting de initiatiefnemers hebben uitgesproken? En ik heb ook gehoord dat binnenkort op een andere gelegenheid, op een andere manier het gesprek vervolgd zal worden. Met dank.

80/16 Begroting 2017

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over naar het volgende hoofdonderwerp van vandaag, de Begroting 2017, Statenvoorstel 80/16. Een groot aantal van u zal het woord voeren. Er zal ook nog een maidenspeech zijn, maar daarover later meer. Allereerst nu de fractie van de VVD. De heer Van Gruijthuijsen aan het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Afgelopen weekend sprak ik mijn collega uit Friesland. In het gesprek legde ze de link met een passage uit het lied 'Brabant' van Guus Meeuwis. Ze bevestigde dat de Friezen inderdaad een trots volk zijn, en terecht. Want Friesland is een mooie provincie en heeft de laatste jaren mooie prijzen gepakt. Zo waren ze in 2015 de best gewaardeerde vakantieprovincie van Nederland. en hebben ze met het Waddengebied het mooiste natuurgebied van ons land. En voorzitter, hoe trots ben je als je in 2018 culturele hoofdstad van Europa zult zijn? U kunt zich voorstellen dat ik daar als Brabander graag een lijstje naast zette, want Brabant kent ook veel successen. Zo werden we de beste ondernemende regio van Europa in 2014, in 2016 kregen we de titel 'Meest innovatieve regio van Nederland' en stonden er 25 Brabantse bedrijven in de innovatie top 100. PSV werd dit jaar weer kampioen en de hockeyploegen mannen en vrouwen pakten het kampioenschap in de hoofdklasse. Maar ook op het gebied van onderwijs scoren wij uitstekend. Onze onderwijsinstellingen behoren tot de absolute top van Nederland. Mooie voorbeelden, die illustreren dat het goed gaat met Brabant. En nu staan wij als Brabanders nou niet direct bekend als mensen die gauw vertellen dat ze trots zijn. En hoewel de mentaliteit van niet lullen maar poetsen, schouders eronder en gaan met die banaan - deze termen zijn, zoals we sinds kort weten voorzitter algemeen beschaafd Brabants, dat licht ik even toe - ons ver heeft gebracht, is het toch belangrijk om stil te staan bij wat we allemaal bereikt hebben en wat er goed gaat. En deze begrotingsbehandeling is daarvoor een mooi moment. De VVD Brabant is echt oprecht trots op de prestaties die in onze provincie zijn neergezet. Door de bedrijven, het maatschappelijk middenveld, het onderwijs, verenigingen, stichtingen. Dus door onze Brabanders. Ondanks dat het soms tegenzit, werken zij dag in dag uit aan een beter Brabant, kijken zij optimistisch naar de toekomst en genieten ze op een bourgondische manier van het leven. En wist u dat Brabanders ook in het gelukkig zijn goed scoren? Dat betekent helaas niet dat het overal en voor iedereen goed gaat. We kunnen dus niet achterover leunen. Met grote regelmaat gaan wij als fractie de provincie in om met de Brabander in gesprek te gaan. We ontmoeten inwoners, ondernemers, stichtingen, scholen en lokale overheden. Zij nemen ons mee met wat er lokaal speelt. Ook daardoor weten we dat er nog steeds ruimte is voor verbetering. Dat horen we, dat zien we en dat houdt onze aandacht. Stilzitten is voor ons als VVD-leden van PS dus ook geen optie. Wij blijven bouwen vanuit onze rol waar mogelijk te handelen is en waar we mogelijk invloed kunnen uitoefenen. Hier in dit huis, maar ook via onze contacten en netwerken. Zo werken ook wij dagelijks aan een beter Brabant. Het benoemen van die resultaten werkt daarbij inspirerend. We zien dat Brabant de juiste kant op werkt. Zo werd deze week bekend dat het onderhoud van de F35 definitief naar Woensdrecht komt, wat vele extra banen voor die regio zal brengen. Voor onszelf als provincie en de Brainportregio zijn we blij dat we terecht aan de mainportlijst van Nederland zijn toegevoegd. Het succes van Pivot Park met Acerta spreekt wellicht voor zich. En het Leisure Investeringsfonds breidt zich vanuit Midden-Brabant verder uit over de hele provincie. De economie

van Brabant heeft sinds 2011 dus zichtbaar en voelbaar een boost gekregen en daar wordt op een prettige manier voortvarend op verder gebouwd.

En ook op het gebied van veiligheid timmeren we aan de weg. De Taskforce Zeeland-Brabant heeft dankzij de VVD met behulp van andere partijen de ruimte om hun inzet de komende jaren te intensiveren. Een belangrijke stap in de strijd tegen de georganiseerde drugscriminaliteit. Dat we in staat zijn om beweging los te krijgen, merken we ook bij de Brabantse gemeenten in het project Veerkrachtig bestuur. Door de krachttrekkersrol die de VVD Brabant hierin heeft gepakt, kregen we vorig jaar bij de begroting de toezegging vanuit GS om komende januari met een bestuurlijke visie te komen nu de gemeenten hun plannen hebben ingediend. De fractie van de VVD kijkt daarnaar uit.

De VVD blijft in ieder geval met positieve energie werken aan de toekomst van onze provincie. Voor onze inwoners, nu, morgen en daarna. Een goede Brabantse toekomst vraagt dat we ons meer dan ooit inleven in die volgende generatie. Hoe willen zij werken, wonen, reizen, ontspannen of sporten? En hoe gaan wij om met de vele en diverse talenten die Brabant rijk is? Om ook straks adequaat en effectief te kunnen schakelen, moeten we nu al kansen pakken en creëren. En voorzitter, de oplossingen komen niet allemaal uit deze toren, hoe de toekomstige maatwerkorganisatie er ook uit zal zien. In het bestuursakkoord is onder andere sprake van een frisdenkteam. Is dat wel genoeg, is onze vraag. De VVD vraagt zich af of de generatie van de toekomst niet meer ruimte kan krijgen om actief mee te denken over hun toekomst en de wensen die zij daarbij hebben en of er faciliteiten zijn die hen daarbij wellicht kunnen ondersteunen. Kunnen GS hierop hun licht laten schijnen en dan vanuit een integralere bril dan nu het geval is? En misschien werkt daarbij een ondeugend plannetje wel beter dan een traditionele beleidsnotitie. Ideeën van onderop, van een toekomstige generatie, verrassen ons wellicht door de kwaliteit en de snelheid van handelen. We horen graag de mening vanuit GS. De VVD is van mening dat de werkwijze juist tot echte vernieuwing kan leiden. Denk daardoor ook bijvoorbeeld aan een pilot van zelfrijdende bussen. Dit voorstel is bedacht door een jonge fractievoorzitter uit de gemeente Drimmelen. Is de gedeputeerde bereid om daar in te duiken en naar mogelijkheden te kijken om dit plan wellicht inderdaad uit te laten voeren? Wij beseffen natuurlijk zeer terdege dat niet iedere bestemming met de bus, laat staan met een zelfrijdende bus, op elk gewenst tijdstip in Brabant te bereiken is. De auto is en blijft dus een belangrijk middel om van A naar B te komen. Hiervoor is een goede doorstroming in de provincie, in de stad en op het platteland, van groot belang. Daarom hebben we als VVD ook stevig gelobbyd om de Brabantse rijkswegen op de agenda te krijgen en de resultaten te laten zien dat deze inzet loont. Daar blijven wij ons in de toekomst ook voor inzetten.

De **voorzitter**: Interruptie Steenbakkers.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Dank voorzitter. Een helder verhaal van de heer Van Gruijthuijsen. Er gaan heel veel dingen goed in de provincie. Daar is de CDA-fractie het in ieder geval van harte mee eens. Er zijn bij ons economisch gezien eigenlijk drie dingen waarover wij ons wel zorgen maken. En daarop zijn we op zoek naar een antwoord van de VVD-fractie. Dat zijn drie dingen: het aantal banen in West-Brabant, het aantal banen in Oost-Brabant en het aantal banen voor lager en middelbaar geschoolde mensen.

De **voorzitter**: Mijnheer Steenbakkers. Een interruptie is een interruptie, niet een verkapt betoog. Dus graag snel en kort.

De heer **Steenbakkers** (CDA): Ja. Vindt de VVD-fractie dat daar het beleidspakket op dit moment genoeg is of dat we daarop extra zouden moeten inzetten?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Inderdaad, er zijn nog steeds vragen. Het gaat nog steeds niet met iedereen goed, maar we zijn daar wel goed naar op weg. Zoals ik net in mijn betoog al zei, de F35 landt nu daadwerkelijk in Woensdrecht. Die gaat veel banen opleveren. Als het goed gaat rondom het Logistiek Park Moerdijk, als het langs de Raad van State is, dan is Moerdijk ook dadelijk een plek waar vele banen gecreëerd worden. Dus daar is in ieder geval de oplossing voor die regio, waar wij ontzettend onze aandacht op vestigen. Daar denk ik dat we goede slagen maken. Maar ook rondom de vrijetijdseconomie maken we denk ik heel veel slagen. Daar is denk ik juist, wat ons betreft, wat u zei, die gericht op laag opgeleide banen. Voor dat gedeelte van de arbeidsmarkt is dat echt een banenmotor. En dat heeft onze volledige ondersteuning.

De **voorzitter**: Oké. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik hoor de VVD zeggen dat ze een aantal wegen en dergelijke op de kaart hebben gezet in Brabant. Wij als PVV zien vooral dat de VVD wegen en ruiten van de kaart geveegd heeft. Maar ik zou toch van de VVD willen weten wat er nou sinds het aantreden van Rutte II voor dat akkoord is verbeterd ten opzichte van wat er daarvoor aan projecten stond op infrastructureel gebied, en met name ook rijksinfrastructureel gebied in Brabant. Want volgens mij hebben we te maken met een dramatische achteruitgang.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Ik blijf hetzelfde antwoord geven als bij de Perspectiefnota en bij de Begroting 2016, mijnheer Van den Berg. Dit kabinet Rutte II heeft meer snelwegkilometers aangelegd dan menig kabinet daarvoor. En ook voor Brabant is er meer besluitvorming mogelijk geweest. Positieve besluitvorming in Den Haag voor onze Brabantse rijkswegen. Dus u bent dingen aan het zoeken die er niet zijn, mijnheer Van den Berg.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): In de uitvoering is er inderdaad wel wat aangelegd, maar dat hebben we toch echt aan de kabinetten daarvoor te danken. Ik zie alleen maar een bezuiniging van 6 tot 8 miljard euro op infrastructuur ten opzichte van de originele plannen. En er wordt nu wel wat in de verlenging meer bijgeplust, maar dat gaat hem niet worden. Vertelt u mij eens welke wegen er in Brabant dan bij gekomen zijn, want de A58 was naar achteren bezuinigd, de A67 is wegbezuinigd? Wat is er bij gekomen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Het zijn uw woorden dat er 6 tot 8 miljard euro bezuinigd is. We hebben als Brabant wel juist die besluitvorming georganiseerd dat er geïnvesteerd wordt in die A58, de A67. Dan is het juist des te knapper dat deze gedeputeerde dit voor elkaar heeft gekregen, mijnheer Van den Berg.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. Ook vanuit GroenLinks nog een vraag over de werkgelegenheid. Want Brabant is een heel innovatieve provincie, dat is duidelijk. Brabant investeert denk ik meer dan welke provincie ook enorm in onze economie. We hebben natuurlijk allerlei fondsen, een groot investeringsprogramma. Toch is de werkloosheid in Brabant vergelijkbaar met andere provincies hetzelfde.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Uijlenhoet** (GL): Rondom het landelijk gemiddelde doen wij het niet structureel beter. Heeft de VVD daar een verklaring voor?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Uijlenhoet. Ik raad u aan om ook eens bij andere provincies te kijken hoe zij vanuit de verkoop van hun energiemaatschappijen in omvang investeren in hun regionale economie. Dus dat is punt 1. Punt is dat we wel een regio zijn waar veel economische groei plaatsvindt. En vanuit die economische groei kan dat ook weer verder leiden tot banen. Dat is ook een trend die we zien. En dat we dus echt in de werkloosheidsbestrijding, die wij zeker de afgelopen periode met deze crisis hebben meegemaakt, veel meters maken. En ik denk dat we daarop vooral moeten focussen. We moeten hard blijven werken, maar de verbetering gaat zeker snel, mijnheer Uijlenhoet.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Maar wat gaat de VVD dan doen in dit college om inderdaad echt meer banen te creëren in Brabant met al die middelen die wij investeren?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): We gaan vooral inderdaad bestemmen het geld, dat al gereserveerd is, voor de arbeidsmarkt. En we moeten denk ik ook GS die uitvoering op zich laten nemen. En daar hebben wij denk ik een goed college voor, dat diep in die arbeidsmarktregio's zit, om daar de gewenste oplossingen te vinden en samen met die partners in die arbeidsmarktregio's te werken aan banen.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog, mijnheer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dat zal ik doen, voorzitter. We beseffen overigens natuurlijk heel goed dat niet iedere bestemming met een bus, laat staan een zelfrijdende bus, op elk gewenst tijdstip in Brabant te bereiken is. De auto is en blijft een belangrijk middel om van A naar B te komen. Maar de doorstroming op onze provinciale wegen in de verschillende regio's ...

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Nou wil de VVD allemaal werkgelegenheid, en die gaat al het geld inzetten op zelfrijdende bussen. Wat wilt u nou?

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, het ene hoeft het ander niet uit te sluiten. Die zelfrijdende bussen kunnen naar die bedrijventerreinen, waar heel mooie nieuwe vestigers zijn, mijnheer Van den Berg.

De doorstroming op onze provinciale wegen in de verschillende regio's, die onze verantwoordelijkheid zijn, verdient focus en actie. Een extra inzet op bijvoorbeeld een opwaardering van een provinciale weg, waarmee we een regio kunnen ontlasten. Denk bijvoorbeeld daarbij aan de discussie rondom de weg Uden-Boxmeer. Of wellicht ook zelfs een fietspad van Oss naar Lith. Wij kijken uit naar een reactie vanuit GS hierop.

De VVD-fractie haalt uit de verschillende werkbezoeken in de provincie echter ook vooral op dat komomleidingen kunnen zorgen voor de gewenste verbeteringen van de doorstroming. Ook de doelstelling om kernen te ontlasten van doorgaand auto- en landbouwverkeer ligt met deze maatregelen binnen handbereik.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, voorzitter, interessant dat de VVD dat geluid juist ophaalt uit haar werkbezoeken. D66 doet ook wel eens werkbezoeken en haalt daar juist op dat snelfietspaden en zelfrijdende auto's de toekomst zijn. Hoe staat dat nou in verhouding tot uw werkbezoeken?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ook die werkbezoeken leggen we af. Maar we zien ook dat het op dit moment en ook de komende jaren het niet exclusief is aan snelfietspaden, snelfietswegen of zelfrijdende auto's. Er is nog asfalt nodig, ook op onze provinciale wegen. Dus het een sluit het ander niet uit. Maar ik ben blij dat u ook inderdaad zo frequent als de VVD in de provincie op werkbezoek gaat.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon. Interruptie.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Bent u het dus met het CDA eens dat het zeer legitiem is in dit geval om het fietspad Oss-Lith aan de Kennedybaan naar voren te halen?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Kijk, we moeten hier nu niet in Provinciale Staten in een keer uit de losse heup, uit de losse pols gaan schieten van: dat moet naar voren gehaald worden. Ik heb een vraag aan de gedeputeerde en verwacht daar eerst een antwoord op. Zoals ik de gedeputeerde ken zal hij, als het mogelijk is, naar oplossingen zoeken om dat zo snel mogelijk inderdaad aan te pakken. Zo ken ik onze gedeputeerde in ieder geval.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Wij ook, en gelukkig hebben we ook begrepen dat de wethouder met voorfinanciering aan de gang wilde. Hopelijk noemt u het niet voor niets en kunnen we dat bereiken vandaag.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Interruptie Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De komomleidingen zei u. Daar wilde ik nou net iets over vragen, dus dat komt goed uit. Die komomleidingen, hoe weegt u die nou eigenlijk af ten opzichte van alle andere mobiliteitsprojecten, verschillende soorten van mobiliteitsinvesteringen in Brabant?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik denk dat we die op een juiste manier afwegen. Bij de komomleidingen komt een aantal factoren bij elkaar. Dat is inderdaad voor de mobiliteit. Dat onze inwoners van A naar B kunnen rijden, zonder dat ze door die kernen hoeven te rijden waar het soms kan leiden tot gevaarlijke situaties. Maar ook voor de leefbaarheid van die kernen is het belangrijk dat inwoners van die kernen gewoon veilig over straat kunnen. Dat ze niet tien minuten wachten voordat al die auto's, landbouwvoertuigen gepasseerd zijn. Ik denk dat wij dat op een goede manier kunnen afwegen, maar we vragen dat ook aan GS om daar eens onderzoek naar te doen en ons daarover te informeren.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank voor het antwoord. Ik vind het echt wel een grote verandering ten opzichte van de vorige Statenperiode dat de VVD-fractie in het kader van mobiliteit begint over leefbaarheid. Hartstikke goed. Die afweging en het onderzoek dat u wilt doen. Mijn vraag is of uw Prior kent. Prior is namelijk onze afwegingsmethode van de provincie, waarin we verschillende investeringen in het programma Provinciale wegen tegenover elkaar afwegen.

De **voorzitter**: U gaat de vraag zelf al beantwoorden. Graag kort en krachtig. U vroeg of hij het kent. U gaat het uitleggen. Kort en krachtig graag.

De heer **Smeulders** (PvdA): Sorry voorzitter. Dit was de vraag, mijnheer Van Gruijthuijsen. Weet u het antwoord?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gruijthuijsen. U bent een beetje geholpen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, mijnheer Smeulders. Een heldere vraag en daar zal ik u zo helder mogelijk antwoord op proberen te geven, mijnheer Smeulders. Wij halen deze informatie op uit de werkbezoeken. Wij praten daar met lokale mensen, met lokale ondernemers, inwoners van de kernen. En die hebben daar elke dag mee te maken. En dan vinden wij als VVD dat we daar een punt van moeten maken om dat hier aan te halen. De berekeningen laten we vooral aan Gedeputeerde Staten over. En dat ze na dat onderzoek met een voorstel naar onze Staten komen. En dan zullen we daar inderdaad netjes een afweging maken om te kijken in welke kern, welke komomleiding, we wel kunnen investeren en wellicht waarop we even moeten wachten.

De **voorzitter**: Goed. Het punt is helder. Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): De komomleidingen. We maken bijna een rondje langs de komomleidingen, voorzitter. Is de gedeputeerde inderdaad bereid om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden die hiervoor aanwezig zijn?

Voorzitter. Het is jammer dat gedeputeerde Van den Hout er niet is. En langs deze weg wil de VVD-fractie hem dan ook beterschap wensen. Maar dat wil niet zeggen dat we onze kritische noten niet kunnen kraken. De VVD heeft bij de Perspectiefnota in april aangegeven kansen te zien bij de bestuursopdracht over de integrale aanpak van de VTH-taken. In deze begroting zien we echter vooral een vraag voor extra budget om structurele taken vanaf 2019 te dekken. En als het aan de VVD-fractie ligt, gaan we eerst in gesprek met GS om bijvoorbeeld de snelheid van handelen bij de Omgevingsdiensten te verhogen. De bestuursopdracht biedt ook kansen om de digitale dienstverlening te verbeteren en echte kwaliteitscriteria op een goede manier in te vullen. De gevraagde dekking start pas in 2019. Dus daar kunnen we in ieder geval volgens de VVD eerst als Staten een goede discussie met elkaar voeren, bijvoorbeeld als we met GS die uitkomsten van de bestuursopdracht bespreken. En wat de VVD betreft zal afhankelijk daarvan de gevraagde ruimte wellicht een plek kunnen krijgen in de Perspectiefnota 2017 of bij de Begroting 2017. Daarom dienen we hierover een amendement en een motie in. We kijken dan ook uit naar de reactie vanuit GS.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dank u wel, voorzitter. De heer Van Gruijthuijsen spreekt mee in de bewoordingen van de begroting als het gaat over extra geld. Heeft de VVD meegerekend en geconstateerd dat het bedrag voor de VTH-taken in 2016 een forse terugloop betreft in feite?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Ik spreek zojuist over de begroting van 2019 en verder. Daar wordt om een extra bedrag gevraagd vanuit Gedeputeerde Staten. En dat vinden we als VVD-fractie nog een beetje te vroeg om op dit moment hierover te besluiten. En wat ons betreft hebben we eerst discussie over de bestuursopdracht rondom de VTH-taken. En dan volgt uiteindelijk dat geld om de taken goed uit te voeren met de goede criteria. Dat budget volgt daar vanzelf uit. Dus we gaan niet eerst geld reserveren en dan pas inderdaad kijken van hoe we de bestuursopdracht gaan uitvoeren. Eerst beleid en dan geld.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Er is staand beleid ten aanzien van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het betreft hier geen nieuw beleid. Mijn vraag aan de VVD-fractie is deze. De VVD, partij van law and order en crimefighting, hoe oordeelt deze partij over het uittrekken van heel veel minder geld voor toezicht en handhaving in de komende jaren?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Als dat gewoon kan financieel en toch inderdaad onze doelen bereiken. Maar dat hangt dus af van kwaliteitscriteria en hoe kunnen we een en ander efficiënt, maar toch effectief, inrichten. Daar zit onze vraag en daar zitten misschien ook wel onze verschillen, mevrouw Roijackers. Dat het niet zomaar is dat wij geld over de plint gooien, maar dat wij ook onze taken op een efficiënte manier kunnen verrichten. Dus het een sluit het ander niet uit, mevrouw Roijackers.

De **voorzitter**: Interruptie Klitsie.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Ja, ik wil op de VTH-taken toch graag even ingaan. Wij hebben meerdere malen moties ingediend om een versnelling in het toezicht op de veehouderij te krijgen. Er is een pilot gestart, die in 2020 alle bedrijven gecontroleerd ziet. Wij komen straks met een motie om dat te versnellen, maar dat heeft mede te maken met ook de financiële spankracht van het geheel. Dus ik denk dat het iets te makkelijk is om te zeggen: eerst beleid en dan zien we wel. Er zijn actuele problemen waar het keihard voor nodig is en ik zou graag jullie uitdagen om zo meteen die motie mede te ondersteunen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, mevrouw Klitsie. We gaan eerst even de motie bekijken. Dus dat kan. Maar wat de VVD betreft, we hebben het hier over de Begroting 2019 en verder. Terwijl we in de Perspectiefnota aan GS een bestuursopdracht hebben gegeven om integraal naar de VTH-taken te kijken. En laten we eerst die discussie voeren. Want ook wij zien kansen in de integrale aanpak van de VTH-taken om dat ook op een innovatieve en misschien iets zakelijkere manier te doen. Als we nu al dat budget voor 2019 en verder gaan reserveren, dan wordt het wel heel erg makkelijk en misschien kunnen we achteroverleunen om inderdaad in die oude modus te blijven van: we werken zoals we altijd deden en dan gaan we ook richting de toekomst werken zoals we altijd deden. En dat gaat wat de VVD betreft net iets te snel. Maar ik lees graag eerst uw motie, mevrouw Klitsie.

De **voorzitter**: Mevrouw Klitsie.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Wij zijn altijd voor innovatief en als het goedkoper kan, graag. Maar wel aandacht voor de actuele problemen en ik hoop jullie steun daarin te vinden.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter. Zoals we het altijd al deden. Het is nog niet zo heel erg oud beleid dat wij met zijn allen via Omgevingsdiensten zijn gaan werken. Dat is in 2013 gebeurd. We hebben een aantal jaren nodig gehad om die nieuwe gemeenschappelijke regeling in te regelen. En de VVD stelt nu voor om daar eigenlijk weer keihard op te gaan bezuinigen, met alle gevolgen van dien?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): U zegt terecht: we zijn een paar jaar bezig om alles in te regelen. En na zo'n fase, als alles ingeregeld is, is het misschien juist wel een fase om dingen efficiënter en effectiever op te pakken. Dus dat is eigenlijk een fase van hoe ga je een onderneming starten. Dat je dus na het starten van een onderneming gaat kijken hoe we een en ander als organisatie efficiënter kunnen inrichten. Dus wij zitten op dat punt helemaal niet zo veel uit elkaar, mevrouw Roijackers. Maar als u zegt 'het werk zit er nu op en laten we het geld maar gaan uitgeven', dat gaat ons dus te ver, mevrouw Roijackers.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Twee vragen aan de VVD-fractie, voorzitter. Ten eerste vergelijkt u dus een milieudienst met een onderneming. En de tweede vraag is deze. Als het gebied ingegaan wordt en er wordt gehandhaafd en toezicht gehouden, dan kan blijken dat er bepaalde prestaties dan wel onderprestaties zijn. En daarover wordt aan ons gerapporteerd via de burap en op andere manieren. Hoe

oordeelt u over wat daar wordt aangetroffen en hoe verantwoord vindt u het dat wij nu zo keihard gaan bezuinigen op toezicht en handhaving in Brabant de komende jaren?

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Om antwoord te geven op uw eerste vraag, mevrouw Roijackers, het is een onderneming, het is een organisatie. Alleen wat wij terugkrijgen is dat bijvoorbeeld bij ondernemingen misschien dagelijks methoden worden gebruikt om handelingen en besluitvormingsprocessen efficiënter te maken, zoals een lean-methode. Ik weet nog uit de vorige periode dat de gedeputeerde nog nooit had gehoord van wat een lean-methode is. En dan denk ik dat daar dus wel wat valt te verbeteren. En dat heeft niets te maken met een commerciële organisatie, maar het gaat erom hoe wij onze organisatie bouwen en inrichten, mevrouw Roijackers. En als het daarvoor dus inderdaad prima is om een stap terug te doen in de financiële middelen, nou, dan kan dat wat de VVD betreft.

De **voorzitter**: Goed. De gedachten lijken me wel gewisseld. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja. Ook een vraag aan GroenLinks, maar feitelijk ook aan de heer Van Gruijthuijsen, die uitgaat van bezuinigingen. Daar zijn wij absoluut geen voorstander van als het gaat om de VTH-taken. Ik vraag me af waar u de bezuiniging ziet. Want er is in 2016 extra geld gegeven om heel veel NB-wetgeving in te halen. Maar volgens mij is het in lijn met wat we tot nog toe daarin afspreken, even los van of we meer willen. Maar het is wel in lijn en zie ik geen bezuinigingen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. In dezelfde Begroting 2017, die nu voorligt, wordt ook uitleg gegeven over waarom het nodig was. En wij en mijn collega Kuijken van het CDA hebben daarover vaak vragen aan de gedeputeerde gesteld. Bij de vooruitzichten, waarop geraamd is van het aantal vergunningen dat is verleend, is sprake van een te lage inschatting geweest. De economie gaat gelukkig steeds beter in Brabant. Met name voor vergunningverlening is er extra geld nodig geweest. De verwachting is dat voor diezelfde vergunningverlening er nog steeds meer geld nodig zal zijn dan dat we destijds – wat zal het zijn – in 2012 met elkaar hebben ingeschat. Dus het gaat niet eens over toezicht en handhaving. Het gaat erom dat voor vergunningverlening meer geld nodig is. Er zal wel degelijk de facto fors bezuinigd gaan worden op toezicht en op handhaving.

De **voorzitter**: Dat is helder. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja, voorzitter. Ik denk dat hier vooral ons opbreekt, net als de vorige keer de verordening rondom VTH, dat er geen goed visiedocument ligt. En goede uitgangspunten over wat we nou precies met handhaving en toezicht willen. Want we hebben wel een probleem in deze provincie. Dus ik hoop dat daar de gedeputeerde straks nog op kan reageren.

De **voorzitter**: Dat lijkt me goed. Waarbij ik overigens wel wil aantekenen dat er in vorige vergaderingen van uw Staten ook aankondigingen zijn geweest van momenten waarop dit nog uitvoerig aan de orde komt. En ik stel voor het bij de begrotingsbehandeling het op de hoofdlijnen van de signalen te houden, want anders gaan we te veel op de techniek en de diepte in, denk ik. Dus mag ik dat als oproep meegeven. En de heer Van Gruijthuijsen vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel. Twee puntjes, kort. De economie gaat inderdaad beter. Daar zijn we blij mee. En dan is het opvallend te constateren dat er in de begroting aan de ene kant wordt aangegeven: het gaat goed met de economie, de vergunningen zullen toenemen. En in de volgende alinea staat beschreven: door het ontstaan van de Omgevingswet zullen de vergunningverleningen afnemen. Het is maar iets ter overweging, voorzitter.

Een ander deel van de portefeuille van gedeputeerde Van den Hout is natuur. Het lijkt erop dat de gedeputeerde, zoals verzocht in het bestuursakkoord, niet in staat is om het beleidsveld steviger te verbinden met de andere beleidsterreinen. En resultaat hierbij is dat hij daarom maar buiten de lijntjes gaat kleuren in afspraak met de B5-steden of de provinciale bijdrage gaat verhogen, zoals bij het Groenontwikkelfonds. Dit is volgens de VVD achteruit besturen en daar wil onze fractie op dit moment niet aan meewerken. Voor aanpassingen van de randvoorwaarden van het fonds is het volgens de VVD het beste als we daar tot het moment van de evaluatie, voorjaar 2017, mee wachten. Wij zien uit naar de reactie vanuit GS.

Voorzitter. Binnenkort gaan we het hier samen hebben over het mestbeleid. Voor onze provincie is landbouw een zeer belangrijke economische sector. De behandeling van dit dossier kent dan ook voldoende uitdagingen. Vlak voor de zomer hebben we als VVD, vooruitlopend op de definitieve besluitvorming over dit dossier, al duidelijk een punt gemaakt. Mest is dus grondstof. Dus moeten we zorgen dat we ondernemers, die voorop gaan in de maatschappelijk gewenste richting, perspectief bieden. Daarom kijken we uit naar de voorstellen van GS.

Last but not least vragen wij aandacht voor de kwaliteit van de begroting zelf. Naast de cijfers spelen duidelijke doelstellingen hierbij een cruciale rol. Voor ons is het van belang om een begroting goed op waarde te kunnen schatten. Cijfers en doelstellingen moeten helder en meetbaar zijn. Hoe kunnen we anders goed zicht houden op de koers die u uitstippelt voor het komende jaar. Door de motie-Duisenberg, die op initiatief van de VVD bij de behandeling van de Burap 2016 is aangenomen, kunnen we dit straks beduidend beter meten. Ook daar zetten we dus goede stappen voor Brabant, voor de toekomst van Brabant.

Voorzitter. Op dit moment dient de VVD een amendement en een motie in. Wij ondersteunen nog een aantal andere moties vanuit een aantal fracties, maar we kijken vooral uit naar de reactie van Gedeputeerde Staten en zullen dan overwegen of wij eventueel meer moties zullen indienen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen voor zijn bijdrage. Gezien de in het vooruitzicht gestelde motie en het amendement, graag hier bij de griffier. Ik geef intussen het woord aan de in Oeteldonkse kleuren gehulde mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Dank u wel. U verwees er ook al naar, het is best een gekke dag om met elkaar te vergaderen vandaag. Op de elfde van de elfde bespreken we de begroting van volgend jaar. Niet zo opkomstbevorderend, zou je zeggen. Want heel veel Kruiken, Muggenzifters, Knollevreters, Kneuters, Koffieleuters, Theebuiken en Oeteldonkers hebben vandaag wel wat anders te doen dan de provinciale begrotingsbehandeling te volgen. Vandaag worden de kielen uit de kast gehaald en stiekem wordt er al een polonaise geïmproviseerd. Behalve in Oeteldonk natuurlijk.

Voorzitter. Carnaval is het feest van de omgekeerde wereld en elkaar een spiegel voorhouden. Dat komt goed uit, want dat wil de CDA-fractie graag doen bij deze begroting. Maar dan gaan we er ook van uit dat vandaag niet alleen de praalwagens van de coalitie in de prijzen vallen, maar dat ook de inzendingen van de oppositie kans maken. En voorzitter, laat ik daarmee starten. In mijn bijdrage zal ik ingaan op onze visie op 2017. Met de d's van dichtbij en duidelijk.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal! Mevrouw Van der Sloot heeft het woord.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Mijn collega Huseyin Bahar zal dit zo dadelijk voor de financiën bespreken vanuit de 'd' van degelijkheid. In deze begroting staan zaken waarover we het met het college eens zijn, zoals de ambitie voor energiebesparing bij maar liefst 200 sportclubs in heel Brabant en een strakke regie op de aanpak van leegstand. Maar ook zien we zaken in de begroting waar we het niet mee eens zijn, zoals het eilandgedrag van Brabant bij de vernieuwing in de varkenssector en het stoppen met nieuwe dementievriendelijke gemeenten.

Voorzitter. Voor mijn fractie heeft een aantal onderwerpen prioriteit. Ik zal ingaan op sociale veerkracht, de maakindustrie en het buitengebied. Ik start met sociale veerkracht. Wij zijn trots op onze provincie van samen doen, samen doorpakken en de schouders eronder. Dat hoorde ik ook bij de VVD. Dichtbij. En dat gebeurt in onze vrijwilligersnetwerken. Ik noem de seniorenverenigingen, de Vereniging Kleine Kernen, BUS, BRIZ, 't Heft, PVR en Ypsilon-Trialoog. En al hun vrijwilligers. In de voorstellen, die nu voorliggen, wordt per 1 januari de stekker uit die netwerken getrokken, omdat er geen steun meer is vanuit de provincie. En terwijl deze netwerken al jarenlang, soms al twintig jaar, een relatie met de provincie Brabant hebben. Het CDA vindt dat we het kind niet met het badwater moeten weggooien. En dat mogen we ook niet. We moeten een betrouwbare overheid zijn. En dit alles pleit voor een fatsoenlijke overgangstermijn om aan de toekomst te werken.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Met de laatste zin, mevrouw Van der Sloot, over een goede overgangstermijn, kan ik het eens zijn. Maar ik vind u wel erg kort door de bocht door te zeggen dat wij op 1 januari stoppen met de netwerkorganisaties. Dat is niet wat er gebeurt en dat weet u heel goed.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Mevrouw Knoet. U weet het volgende heel goed. En dat heeft de gedeputeerde nog onderschreven in zijn memo, die we deze week kregen. De steun aan de netwerkorganisaties stopt per 1 januari als we daar als Staten niets tegen doen. Dus ik wil u ook vooral oproepen om daar samen met ons wat tegen te gaan doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ik heb het beleid geïnterpreteerd als inderdaad een mogelijkheid voor diezelfde netwerkorganisaties om op een andere manier met de provincie afspraken te maken. En dat is echt iets anders dan zeggen: we doen niks meer. Ik herhaal wat ik net zei: dit is te kort door de bocht.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): U heeft me ook niet horen zeggen dat de netwerkorganisaties niet willen veranderen of dat we als CDA niet willen dat de structuur verandert. Maar waar wij in ieder geval voor pleiten, en dat heeft u me wel horen zeggen, is die overgangstermijn. Een fatsoenlijke overgangstermijn, zodat ze de tijd hebben om die verandering door te maken.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik hoor u toch duidelijk zeggen, mevrouw Van der Sloot, per 1 januari trekt de provincie de stekker uit deze organisaties. En dat is gewoon niet waar. De provincie stopt met structurele subsidiëring van deze organisaties, maar zij draaien volop mee in de projectsubsidies. En er is volop ruimte voor deze organisaties om in de toekomst hun werk voort te blijven zetten. U probeert hier iets te suggereren wat u niet waar kunt maken.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik hoop samen met u dat het ook niet waar is. Daarover zijn we het volledig met elkaar eens. Wat ik zeg, nogmaals, een fatsoenlijke overgangstermijn is nodig, zodat die organisaties die draai, die kanteling, kunnen maken die wij ook zien. Maar daar hebben ze de tijd voor nodig om naar de toekomst te kunnen kijken.

De **voorzitter**: Het punt is helder. Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee voorzitter, dat is niet helder. Want nu gebruikt u een fatsoenlijke overgangstermijn. En dan vraag ik me af: een fatsoenlijke overgangstermijn waar naartoe? Want u hebt net geconstateerd: per 1 januari trekken we de stekker uit deze organisaties. En daarmee suggereert u dat ze vanaf 1 januari niet meer zouden kunnen functioneren, dus dan zou er ook geen mogelijkheid zijn voor een overgangperiode. U spreekt uzelf tegen.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik ga een amendement indienen. Dat had ik nog niet gedaan, maar laat ik dat dan maar doen. Daardoor kunnen we als Staten juist besluiten dat we die overgangstermijn ook gaan toestaan. En dat maakt dan ook dat die netwerkorganisaties naar de toekomst kunnen kijken. Dus ik denk dat de begroting wat dat betreft op het goede moment komt en dat we daarover vandaag met elkaar een besluit kunnen nemen.

De **voorzitter**: Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik vraag de heer Heijmans en mevrouw Knoet het volgende. Het is toch wel degelijk zo dat de netwerkorganisaties begin dit jaar een brief hebben gehad. Reeds in april. En later hebben ze ook gesprekken gehad dat hun subsidies op zouden houden te bestaan. En natuurlijk is het zo dat wij in commissieverband, in themaverband hebben afgesproken om te kijken of we een goede transitieperiode in konden stellen. Maar het is wel zo dat deze organisaties een brief hebben gehad. Dus ik ondersteun wat mevrouw Van der Sloot zegt. Ze heeft daar wel gelijk in.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Ik kan daarop alleen maar zeggen dat er inderdaad is gemeld dat de manier waarop we tot nog toe een relatie met elkaar hebben is gestopt. Maar er is ook meteen een alternatief tegenover gezet. En dat alternatief maakt dat ook een aantal partijen al echt aan de slag is. We zijn het niet oneens over een goede transitieperiode, want u zult zien dat ook wij met voorstellen komen. Maar zeg niet dat we de stekker uit de organisaties trekken als dat niet waar is. Het is gewoon op een andere manier met elkaar willen werken.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat is toch een beetje een omgekeerde redenering. De voorgestelde projecten in sociale veerkracht, een beleid dat we als Staten nog niet eens hebben vastgesteld, daarop zijn de organisaties zich wel aan het voorbereiden. Maar hoe kunnen ze zich nou voorbereiden met projecten op een beleid dat we nog niet eens met elkaar goed hebben afgesproken? Ik vraag me af of we niet omgekeerd bezig zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja. En daarom vindt u ons ook in een overgangperiode. Maar nogmaals, als we ergens de stekker uitgetrokken hebben, dan is dat uit de jarenlange vanzelfsprekende subsidierelatie.

De **voorzitter**: Mijnheer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Ik vind het in ieder geval heel erg jammer. We praten over deze instellingen. En als een aantal partijen een fundamenteel foute weergave van de situatie geeft, dan krijgen we dat de discussie afgeleid gaat worden van die zaken waarover we al eerder hebben gesproken. Dat is volgens mij dat we een eerlijke overgangperiode willen. Ik denk dat we daarnaar terug moeten gaan. Dat hebben we Statenbreed gedaan. De manier waarop en hoe ze dat wil invullen, laat ik graag even aan mevrouw Van der Sloot. Maar ik wijs erop dat die beeldvorming nu echt weg moet zijn.

De **voorzitter**: De heer Roks. Nog één poging.

De heer **Roks** (PVV): Nou doet ie het volgens mij. Toch vaker naar voren komen, denk ik voorzitter. Mevrouw Van der Sloot. Het komt natuurlijk niet uit de lucht vallen hè?

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal! De heer Roks heeft het woord.

De heer **Roks** (PVV): Het is al een tijd aan de gang. Sommigen weten het van mei/juni dat die eraan zit te komen. U houdt een pleidooi voor de netwerken. Dat is te billijken. Maar bent u niet bang dat van uitstel afstel komt en dat we dan weer gewoon bij de oude politiek blijven die u voorstaat?

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dat laatste wat u zegt onderschrijf ik niet. Ik zie juist dat de netwerken ook echt willen veranderen. Maar we moeten wel beseffen dat we te maken hebben met vrijwilligersnetwerken. Het zijn geen professionele organisaties die van de ene op de andere dag een ander beleid kunnen invoeren. Ik kijk naar de Vereniging Kleine Kernen, waar je ook te maken hebt met leden. Waar je ook te maken hebt met gemeenten. En dat is ook niet van vandaag op morgen geregeld. Dus wat we echt zien, is dat die netwerken de tijd nodig hebben. Ze willen echt heel graag, ik heb ze gesproken, maar ze hebben de tijd nodig om die omslag te maken. En het gaat nou eenmaal sneller om iets af te breken dan iets op te bouwen. Dus ons voorstel zou ook echt zijn: gun ze dan ook daar die tijd voor.

De **voorzitter**: De heer Roks.

De heer **Roks** (PVV): Wat vindt het CDA dan wel een acceptabele tijd, mevrouw Van der Sloot? Want de tijd kan twaalf maanden zijn, maar op een gegeven moment zal toch die knop om moeten. En soms moet je veranderingen door een schokeffect teweegbrengen.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, ik heb daarover met diverse organisaties gesproken. De wensen lopen uiteen, maar mijn voorstel zou zijn om een generieke overgangstermijn van een jaar te hebben, dus 2017. De reden daarvoor is ook omdat we dit beleid formeel pas vaststellen volgende week. Dus als u dan de dagen tot aan het nieuwe jaar gaat tellen, dan vinden wij het heel redelijk en billijk om voor deze organisaties een overgangstermijn van een jaar vast te stellen. Dat staat ook in het amendement.

De **voorzitter**: We zien het amendement zo dadelijk tegemoet. Vervolgt u uw betoog. Heijmans nog.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Mevrouw Van der Sloot. We hebben hierover uitgebreid twee keer in een themabijeenkomst gesproken. Ik meen me te herinneren dat ook u en een overgrote meerderheid van de woordvoerders in die themabijeenkomst van mening waren dat er sprake zou moeten zijn van maatwerk. U stapt daar nu volkomen vanaf, want u zegt zelf eigenlijk geen idee te hebben hoeveel tijd de ene organisatie ten opzichte van de andere nodig heeft. Er zijn misschien organisaties die geen overgangperiode nodig hebben. Misschien een of twee maanden. Toch zegt u: generiek allemaal een jaar. Vanwaar die wijziging?

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, ik zeg een jaar, omdat ik de organisaties ook gesproken heb. Er zijn organisaties die zeggen: geef ons een overgangstermijn van vijf jaar. Dat zien wij ook. Dat is geen overgangstermijn, dat is voortzetten van het beleid dat we hebben. Een jaar heb ik met de organisaties besproken. Dat is nog steeds heel hard werken, maar zou te doen moeten zijn. Ook als je beseft dat het daarna anders is dan houdt het op deze manier ook op. Waar u ook een beetje naar verwijst, en dat is het voorstel waarmee u nog gaat komen, is om te gaan voor het enkel en alleen vergoeden van de organisatiekosten van de organisaties. En wat wij echt te horen krijgen – en dan kom ik terug op mijn betoog van zojuist – deze vrijwilligersorganisaties hebben met vrijwilligers te maken en hebben nog heel veel andere contacten in de samenleving. En enkel en alleen met die organisatiekosten, hebben ze mij geïnformeerd, gaan ze het niet redden. En ik kan me dat ook nog goed voorstellen ook.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Alleen voor de beeldvorming. We praten dan over organisaties die soms wel een half miljoen euro krijgen. Dus wat daar het amateurisme is en vrijwilligers weet ik eventjes niet.

De **voorzitter**: Van der Sloot vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dank u wel. Het amendement is in ieder geval ingediend en daar zullen we nog wel meer over spreken vandaag.

Een andere keuze vanuit sociale veerkracht die ons zorgen baart, is het plan om alleen te investeren in de zogenaamd zwakkere regio's als West-Brabant en de middelgrote steden. Wij denken dat dat niet werkt,

want de goede plannen uit de sterke regio's krijgen dan geen gehoor in dit huis. En dat geldt ook voor de cross-overs. Ik kwam van de week nog een voorstel tegen, een heel mooi project van gedeputeerde Van den Hout – het is jammer dat hij er niet is – om te kijken hoe de natuurnetwerken versterkt kunnen worden, gekoppeld aan NL Doet, dus daar waar mensen vrijwilligerswerk doen. Een heel mooi voorstel voor heel Brabant. Maar wat blijkt nu? In de cross-over naar sociale veerkracht werd dit voorstel afgewezen, omdat het dus voor heel Brabant is en niet alleen voor West-Brabant en de middelgrote steden. Dat vinden wij jammer. Graag de reactie. Om dit in de toekomst te voorkomen dienen we hierover een motie in.

Voorzitter. Ik ga door over de voedselbank. In onze provincie maken 13.000 mensen gebruik van de voedselbanken op lokaal niveau. Onmisbaar voor die lokale voedselbanken is het regionaal distributiecentrum. Wij zijn heel blij dat we in deze Staten een grote betrokkenheid bij de voedselbank zien en hebben ook complimenten voor het voorstel dat ingediend gaat worden.

Voorzitter, ik ga verder met de maakindustrie, die we dichtbij willen laten plaatsvinden. Want in het verleden is er maakindustrie vertrokken uit Nederland naar het buitenland. Toch zien we met name de laatste jaren de omgekeerde beweging, dat sommige bedrijven toch weer willen terugkomen. Vanwege allerlei redenen: kwaliteit, arbeidskosten, duurzaamheid, misschien een nieuwe president. Wie zal het zeggen? Terugkeer van die bedrijven is positief nieuws voor Brabant. En de maakindustrie is in onze Staten ook een belangrijk thema. Dat is terecht, want 10 % van de laagopgeleiden in Brabant is werkloos. In antwoord op Statenvragen van gewaardeerd collega Martijn de Kort gaf u al eerder aan wat er allemaal gebeurt op dit vlak. Het CDA ziet ook kansen en wij zijn daar enthousiast over. Maar de vraag is of we ook niet boter bij de vis moeten leveren. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of een maakindustriefonds vanuit de provincie een meerwaarde zou kunnen zijn om juist die maakindustrie terug te halen. Daarom dienen we daar een motie over in. En die staat niet in de motie, maar misschien een suggestie voor de dekking. Die zou zomaar kunnen komen uit de vrijkomende middelen vanuit het Breedbandfonds.

Voorzitter. Dan ga ik door met de zorgeconomie, de economische sector die 6,5 miljard euro toevoegt aan de Brabantse economie en ook een van de grootste maatschappelijke opgaven raakt. Wij zien op dat dossier behoorlijk wat gebeuren. Ten eerste lijkt de verkering tussen de programma's Samenleving en Economie toch wel uit te zijn. Want het programma Zorgeconomie wordt gesplitst. Daarnaast zien we in het economisch deel van Zorgeconomie een nul op de begroting. En de pot voor de topsectoren, waaruit goede dingen worden gefinancierd, zoals medicijnontwikkeling en een proeftuin, is vier keer zo klein als vorig jaar. Wij begrijpen uit antwoorden op onze vragen dat u in december met verdere informatie en een budgetwijziging komt. Onze vraag is wat u gaat doen en waarom die budgetwijziging nou niet vandaag bij de begroting voorligt.

En zo'n soortgelijke vraag stellen wij ook bij de Philharmonie Zuid. Want opnieuw staat in deze begroting een groot vraagteken bij het orkest. Wij zien en horen dat Limburg niets anders liever doet dan doorpakken. Wij begrijpen niet zo goed waarom we pas in december een besluit kunnen nemen over het orkest en willen dan ook graag de reactie van de gedeputeerde.

Het laatste onderwerp van mijn betoog is het buitengebied. Speciaal voor gedeputeerde Van den Hout wilden we ook wat zaken op een rij zetten, maar we rekenen op een goede vervanging. Wij hebben daar een aantal vragen, omdat we duidelijkheid willen.

De **voorzitter**: Interruptie Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Van der Sloot vragen aan het college stellen over Philharmonie Zuid en wat we daarmee gaan doen. Op zich zijn dat goede vragen, maar wij zijn ook heel benieuwd wat het standpunt van uw fractie is. Wat wilt u met Philharmonie Zuid?

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Mijn fractie zou graag zien dat we Philharmonie Zuid ten eerste op twee locaties houden. Dus dat het niet enkel en alleen naar Maastricht gaat verhuizen. Dan heb je het over een soort Limburgs orkest. Wij zouden ook graag de steun aan de Philharmonie willen handhaven op de wijze zoals Limburg dat ook doet, zodat we er fiftyfifty in zitten.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Wat vindt u het belangrijkste: een kwalitatief goed orkest of twee locaties?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): In mijn optiek zijn dat geen keuzen die voorgelegd worden op dit moment. Dus ik denk niet dat ik daartussen hoeft te kiezen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Even over het Philharmonisch orkest Zuid-Nederland. In 2012 hebben we hier een Statenvoorstel gehad. De gedeputeerde van dat moment zei: 'We moeten het Philharmonisch orkest Zuid-Nederland een overgangperiode geven en daarna kunnen ze zelfstandig verder.' Ik hoor u zeggen dat u graag continueren wilt. Dan is mijn vraag: was het de vorige periode een slecht voorstel en kunt u nu instemmen? Of zegt u: het is inderdaad overbodig, want het vorige voorstel van de vorige gedeputeerde klopte helemaal?

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou kijk, daar moeten we heel realistisch in zijn. We zien in heel Nederland dat het voor orkesten heel moeilijk is om alles commercieel te doen en om dat ook volledig zelf te dragen. Dat zien we in het oosten en bij alle andere orkesten. Wij zien daar ook echt wel een rol in van de overheid. We moeten natuurlijk goed bekijken wat het orkest zelf kan doen en wat wij daarin doen, maar laten we dan ook vooral samen met Limburg optrekken, want we hebben nu het idee dat die zaken een beetje uit elkaar gaan lopen. En straks raken we het kwijt, en dat zou echt zonde zijn.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, voorzitter, ik constateer in ieder geval dat deze fractievoorzitter het in 2012 voorliggende voorstel niet onderschrijft.

De **voorzitter**: Brunklaus. En mag ik stilte in de zaal!

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Een vraag aan de heer Smeulders en de heer Van Gruijthuijsen. Philharmonie staat met een PM-post in de begroting opgenomen. En ik ben benieuwd hoe de coalitiepartijen denken over de ondersteuning van het orkest. Want u bevraagt het CDA, maar ik ben heel benieuwd naar uw mening. Ik heb namelijk geen enkel voorstel daarover gezien.

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Brunklaus. Wij hebben ook nog geen enkel voorstel gezien. In de begroting staat PM opgenomen. Volgens mij kunt u daaruit afleiden dat het college en in ieder geval onze fractie sympathie hebben voor de Philharmonie en die graag in Brabant zouden houden. Maar wij schrijven geen blanco cheque uit als PvdA-fractie. Dus wij willen wel graag horen wat er voor deal uitkomt en waar het college mee aankomt voordat we daarover een definitief besluit nemen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja voorzitter, ik voel me ook aangesproken door mevrouw Brunklaus. Dat kan niet anders. Ik denk dat ze heel goed kan lezen wat er in ons bestuursakkoord staat. En dat hebben wij als VVD-fractie onderschreven.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Fijn, dus in ieder geval kan ik constateren dat u uw steun voor het Philharmonie orkest handhaaft. Dat u ook wilt – dat hoor ik in ieder geval de heer Smeulders heel duidelijk zeggen – dat er een philharmonieorkest blijft in Brabant. Daar doen we het dan nu even mee. En we wachten het voorstel van GS op dit punt af wat betreft de middelen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik zou, mevrouw Brunklaus, even goed het bestuursakkoord lezen. En dan kunt u vanzelf wel kijken wat de richting zou kunnen zijn en wat er vanuit GS te zijner tijd komt.

De **voorzitter**: De heer Hageman meldt zich geloof ik nog.

De heer **Hageman** (D66): Ja, wat mij weer opvalt, is dat we eigenlijk praten over geld en niet over beleid. Ik ben ook eigenlijk heel benieuwd op basis van welke input mevrouw Van der Sloot dan van mening is dat er wel geld gegeven zou moeten worden op voorhand. En of ze daar ook het advies van de Adviesraad eventueel bij zou willen betrekken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou ja, goed. We spreken erover omdat, zoals mevrouw Brunklaus ook aangeeft, er een PM-post in deze begroting staat. En dat is ook onze reden voor de vraag aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen nog.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Niet over dit punt. Wij ontvingen net de motie van het CDA over het Reshoringfonds. En ik ben even benieuwd of mevrouw Van der Sloot weet wat er nu al vanuit de provincie wordt geïnvesteerd in het mogelijk maken van bedrijven, de maakindustrie, terug naar Brabant.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dat weet mevrouw Van der Sloot. Want u ontwikkelt SMART-industrie, gaat voor een nationale investeringsinstelling. Het kennispact 3.0 van het mbo voor investments en acquisitie. En u overlegt ook met de Brabants Besten. Hartstikke mooi, maar wij zien daar geen geld bij. En wij zien niet dat we daar als provincie ook heel hard in kunnen investeren en meters kunnen maken. En daarbij willen we u eigenlijk de hand bieden om dat wel te gaan doen.

De **voorzitter**: De heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Er wordt wel degelijk geïnvesteerd in het echt terughalen van de maakindustrie in samenwerking met een aantal arbeidsmarktregio's. Daar hoeven de termen die u zojuist noemde, uw lijstje, niet eens voor gebruikt te worden. Maar ik laat de verdere specifieke beantwoording graag straks aan de gedeputeerde over.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Als ik daarop mag reageren, ik zie samen met u dat we hebben geïnvesteerd, samen met de regio Midden-Brabant, in Capi, de bloempotten die terug zijn teruggekomen. Ik zie dat we All Tape, de tweezijdig plakbare tape, terug naar Brabant hebben gehaald. Hartstikke goed. Maar u zou met ons juist heel enthousiast moeten zijn om een onderzoek te doen om dat meer te gaan doen. Want het blijkt dat het helpt. Dus laten we hier dan ook als provincie onze rol in nemen. De gedeputeerde is daar heel bekwaam en heel bedreven in. Dus laten we hem daar ook de mogelijkheid toe bieden.

De **voorzitter**: De heer Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik heb een vraag aan mevrouw Van der Sloot over de Philharmonie. De rijksoverheid gaat wel van de Philharmonie eisen dat er een locatiekeuze wordt gemaakt. Stel dat die keuze op Maastricht komt te liggen, bent u dan nog wel voor ondersteuning vanuit onze provincie voor Philharmonie Zuid?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, dan moeten we daarover eens een goed gesprek met elkaar aangaan. Maar dat is in ieder geval niet onze insteek.

De **voorzitter**: Burger Dirven interruptie.

De heer **Burger Dirven** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van de woorden van mevrouw Van der Sloot over de Philharmonie Zuid-Nederland zou ik even willen meegeven aan de gedeputeerde of hij meeneemt in zijn beantwoording of hij zijn gedachten wil uiten over hoe Limburg daartegenover staat. Dat maakt het voor deze Staten wat makkelijker.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Mevrouw Van der Sloot vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dank u wel. Het is een beetje heet, merk ik. Ik ga door met het thema buitengebied. Als we het over het thema buitengebied hebben ...

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): U heeft het warm, maar u heeft ook een sjaal om. Dus trek die anders even uit. Ik ga even rewind, terug. Ik heb het amendement bekeken dat u gaat indienen. Hoeveel netwerkorganisaties zijn er als we het hebben over sociale veerkracht? Heeft u ongeveer een idee.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dat zijn er tien.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Dat zijn er tien. Dan ben ik benieuwd. Volgens mij zijn het er meer. Dus ik ben even benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde. Want anders sluit die een, twee, drie, vier, vijf, zes. U heeft het er over zeven. Dus daarmee zegt u eigenlijk dat die drie andere uitsluit?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou, dat is alleszins niet mijn bedoeling. Als dat zo blijkt te zijn dan lijkt het me goed dat we daar samen eens naar kijken, zodat de VVD dit amendement ook kan ondersteunen. Ik ga door met mijn vragen over de veiligheid in het buitengebied. Daar horen wij ook geluiden over ondermijning, bijvoorbeeld dat criminelen drugsafval lozen in mestkelders. Wij willen weten van de gedeputeerde wat de omvang van en de omgang met deze problematiek is. En daaraan gekoppeld vragen we ons ook af waarom de post 'dumpen drugsafval' met een nul op de productenraming staat.

In de begroting zien we ook niets over extra toezicht- en handhavingstaken, die we met de Wet natuurbescherming gaan krijgen. Wij zijn ook nieuwsgierig naar het antwoord van de gedeputeerde wat dit betekent voor het budget en ook voor onze handhavers.

Voorzitter. Het noodweer van dit voorjaar, met name in Zuidoost-Brabant, heeft ons allemaal aan het denken gezet. En wij denken ook niet dat dit de laatste keer zal zijn dat zoiets gebeurt. Wij willen de gedeputeerde vragen of u bereid bent om samen met de waterschappen te bekijken of ons watersysteem wel voldoet bij een langdurige zware regenval en of we wel voldoende afvoercapaciteit hebben.

De **voorzitter**: Excuus. Even een moment. Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Een financiële vraag over het Groenontwikkelfonds. Bij de instelling van het Groenontwikkelfonds hebben we 240 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de EHS en om die helemaal klaar te maken. Dat is heel mooi. Nu zien wij samen met andere partijen ook dat er een extra 50 miljoen euro wordt uitgetrokken voor 2017. Is dat nu om een extra ambitie te realiseren of is dit geld nodig omdat andere doelen uit het Groenontwikkelfonds niet waargemaakt worden?

Voorzitter. Ik sluit af met de portefeuille van gedeputeerde Spierings. En nu gaat u misschien denken dat dit onderdeel van het verhaal over landbouw gaat. Dat is niet zo. Wij hebben deze week een aantal schriftelijke vragen ingediend, waarin we onze zorgen en wensen met u hebben gedeeld. Deze vraag gaat over een ander belangrijk dossier, veerkrachtig bestuur. En dat wil ik graag doen aan de hand van een casus. Want wij begrijpen dat Eindhoven geen visie indient en wacht op de reactie van de buurgemeenten. Tegelijkertijd hoorden we tijdens onze Staten-heidag dat de nieuwe burgemeester van Eindhoven op een aantal onderdelen van het rapport toch wel zijn bedenkingen had. Onze vraag aan u is hoe u nou in zo'n casus gaat optreden. Wat gaat u doen en wanneer gaat u dat doen?

Voorzitter. Mijn collega zal ingaan op de degelijkheid van de financiële begroting.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Sloot. De heer Bahar heeft dan nu het woord. En ik merk op dat het zijn maidenspeech is. Aan u het woord.

De heer **Bahar** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Volgens goed gebruik volgt het geld beleid in dit huis. De beleidswensen van het CDA heeft onze fractievoorzitter zojuist verwoord. Het is voor mij dan ook een eer en een genoegen om mijn maidenspeech te houden over de financiën van dit huis. Een van de redenen waarom ik politiek actief ben geworden, is om een beter en mooier Brabant achter te kunnen laten voor onze kinderen. Een degelijk financieel beleid met solide inkomsten en verantwoorde uitgaven is dan ook een randvoorwaarde om dit mogelijk te maken. Het feit dat ik mijn eerste bijdrage ook nog eens op de elfde van de elfde mag leveren, zal het voor mij in ieder geval onvergetelijk maken. Ik hoop dat mijn woorden u ook lang zullen bijblijven.

Voorzitter. Graag sta ik met u stil bij twee zaken: de voorliggende begroting, de huidige financiële positie en de risico's in de toekomst. Voorzitter. Laat ik beginnen met de constatering dat de financiën nog steeds degelijk zijn. Complimenten aan het college met het voortzetten van deze lijn. We kunnen als provincie wel wat lijden mocht het onverhoopt misgaan. We moeten echter wel kritisch blijven op ontwikkelingen en risico's in de toekomst. Dat deze begroting degelijk is, komt met name door de middelen die wij nu als provincie hebben. Maar voorzitter, zoals al eerder gezegd door het CDA, staat de inkomstenkant flink onder druk. En dit gebeurt al op redelijk korte termijn. Gelukkig kan dit even opgevangen worden door de dividendreserve van circa 160 miljoen euro. Maar hier moet echt een structurele oplossing voor komen. De gedeputeerde heeft bij de burap immers aangegeven niet extra te willen reserveren in de dividendreserve. Maar wordt dan de oplossing? Als CDA zouden wij hierover graag met GS van gedachten wisselen op basis van een brief of een memo, waarin het college met voorbeelden aangeeft welke scenario's het ziet en of het een voorkeursscenario heeft. Graag een reactie van de gedeputeerde.

Voorzitter. Dan de risico's. Een belangrijk thema, omdat we Brabant financieel gezond willen houden, nu en in de toekomst. Het is in dit geval helaas zo dat degelijk en duidelijk niet hand in hand gaan. Onze zorgen zitten vooral aan de inkomstenkant. Er is onduidelijkheid over de inkomsten, maar ook over de risico's die u neemt om rendement en resultaat te behalen. In de begroting zien we uitvoerige beschrijvingen van programma's en uitgaven. Aan de inkomstenkant hebben we echter ook grote uitdagingen. Enerzijds door verschuivingen in rijksuitkeringen, anderzijds door onzekerheid over inkomsten uit met name dividenduitkeringen.

Voorzitter. Kennelijk wordt degelijk beleid niet door het Rijk beloond. We ontvangen nu al geen bijdrage uit het Provinciefonds, maar volgend jaar is het zelfs negatief. Hoe kan dit? Dit zou toch niet meer gebeuren? En wat betekent de verschuiving van de brede doeluitkeringen? In de begroting is opgenomen dat dit budgetneutraal zou zijn, maar zijn deze middelen dan ook volledig vrij besteedbaar.

Vanuit Enexis hebben we verder in 2015 en 2016 een meevaller gehad. Hoe kijken GS aan tegen toekomstige rendementen vanuit Enexis? Er zijn namelijk ook noordelijke gemeenten die aandelen verkopen. Wat is de visie van GS over de belangen van Enexis? Wij horen graag uw reactie.

Voorzitter. Dan de risico's die gepaard gaan met het behalen van rendement en resultaat. Door toenemende varianten en samenhang wordt de complexiteit vergroot. Dit kan degelijkheid in gevaar brengen. Een voorbeeld zijn de leningen die wij verstrekken. Er is eigenlijk niets zo sociaal als het uitlenen van geld, zeg ik tegen een PvdA-gedeputeerde. Het principe is namelijk zo dat een partij die geld over heeft een andere persoon of organisatie helpt die dit goed kan gebruiken. Dit past ook bij het CDA, dichtbij en behulpzaam. Totdat het een keer flink misgaat, dan komt sociaal onder druk te staan. Daarom is het ook van belang om naast dichtbij ook degelijk en duidelijk te zijn.

Voorzitter. De provincie wil in de toekomst meer leningen rechtstreeks verstrekken aan derdenpartijen zonder tussenkomst van een deelneming. In de begroting lezen we terug dat de risico's op deze leningen afzonderlijk worden bepaald. Hierover een vraag aan de gedeputeerde. Hoe worden leningen aan

partijen zonder rating, bijvoorbeeld De Efteling en Beekse Bergen, beoordeeld op kredietrisico's? Met andere woorden: hoe ziet het risicobeheer over dergelijke leningen eruit bij de provincie? Wordt er bijvoorbeeld jaarlijks gereviseerd en kan er dan ook naar gehandeld worden?

Voorzitter. Kijken we verder, dan zien we dat ook afzonderlijke risico's met elkaar samen kunnen hangen door de complexiteit. We zien nu al dat de provincie leningen verstrekt, exploitaties heeft via de BOM en ook nog deelnemingen heeft als aandeelhouder. Voorzitter. Als we een infographic zouden maken van de complexiteit en hiermee gepaard gaande risico's, dan zou die eruitzien als een flink spinnenweb. Een Spiderman-pak zou de gedeputeerde niet misstaan. Voorzitter. Een voorbeeld is het Life Science Park in Oss, waarbij we de worsteling van het college terug kunnen zien. Als CDA dragen wij het Life Science Park een warm hart toe. Wel vragen wij ons af hoe u de afzonderlijke risico's in samenhang signaleert en beheerst, zodat we dichtbij mooie resultaten kunnen behalen en degelijk en duidelijk blijven in onze aanpak. In dit voorbeeld kunnen we het misschien nog net overzien, maar in andere situaties kan het nog eens knap lastig worden, zelfs met een Spiderman-pak. De vraag aan de gedeputeerde is dan ook hoe afzonderlijke risico's nu worden beheerst en gerapporteerd? Welke kaders of richtlijnen worden gehanteerd om complexiteit in constructies te voorkomen en overzicht te houden voor GS en Provinciale Staten?

Voorzitter. Dan het thema mobiliteit. Het CDA constateert dat dit college in ruime mate bijdraagt aan realisatie van rijkswegen in Brabant. De gedeputeerde heeft echter ook een uitdaging om bij bepaalde projecten cofinanciering te regelen samen met gemeenten. Dat zien wij als het gaat over de bereikbaarheid in Zuidoost-Brabant. Hier ziet het CDA zowel in de cofinanciering als in de tijdlijnen de nodige risico's en uitdagingen. Daarom de volgende concrete vragen voor de gedeputeerden. Zijn er gemeenten die niet willen bijdragen? Is de fiftyfifty-verdeling een harde eis of is passend maatwerk mogelijk? Het werkelijk belang voor de gemeente hoeft namelijk niet fiftyfifty te zijn. En wat als gemeenten niet op één lijn komen? Wat betekent dit dan voor de tijdlijnen en de haalbaarheid? Om in SMART-oplossingstermen te blijven, wat ziet de gedeputeerde op zijn scherm als hij de knop 'bereken alternatief' gebruikt?

Voorzitter. Ik ga afsluiten. Voor het CDA is de samenleving meer dan een winst-en-verliesrekening. Inkomsten en uitgaven moeten elkaar wel blijven dekken. Dat heet degelijkheid. Laat we ons echter altijd realiseren dat het gaat om mensen en dat dichtbij en duidelijk even belangrijk zijn. Dank voor uw aandacht en in het bijzonder nog dank aan de ambtelijke ondersteuning voor al het voorbereidende werk.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Bahar en feliciteer hem met zijn maidenspeech. En daar horen bloemen bij. Dan geef ik nu het woord aan de fractie van de SP, de heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u, voorzitter. Toch even voor alle zekerheid. Is dit ook voor mij mijn maidenspeech of hoe zat dat ook alweer?

De **voorzitter**: Nou, ik wil er best wat voor verzinnen, maar ik zou maar eens gewoon beginnen dan.

De heer **Heijmans** (SP): Ik denk, ik kan het proberen. Voorzitter. Ik zal me dit jaar in mijn bijdrage beperken en niet zoveel algemeen beschouwen, maar vooral ingaan op een aantal moties en een amendement dat we indienen. Maar natuurlijk eerst even over het financieel beleid. En u zult zien dat ik het toch wel voor een behoorlijk deel eens ben met de conclusies van de heer Bahar.

Voorzitter. Ten aanzien van het financieel beleid ben ik heel blij om te kunnen constateren dat dit college geen rechts financieel beleid voert met vooral aandacht voor rechtse hobby's, maar kiest voor een degelijk links financieel beleid. Waarbij er gedacht wordt aan de lange termijn en waarbij we niet op het geld blijven zitten, maar durven te investeren. Waar we het ook niet meteen allemaal bij deze begroting

verjubelen, maar een beperkt beslag leggen op de vrije begrotingsruimte, waardoor er de komende jaren de mogelijkheid blijft om in te spelen op kansen en mogelijkheden die zich voordoen. Wat dat betreft, voorzitter, volledige steun van de SP-fractie voor het financiële beleid. Dat waren de financiën.

Voorzitter. Waar ik toch wat minder optimistisch over ben, is toch wel een heel groot project. Bij de doelstelling om in 2050 bij 800.000 woningen nul op de meter te hebben heb ik toch wel de nodige vragen.

De **voorzitter**: Interruptie Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Ik was even verbaasd. Ik moest even bijkomen toen de heer Heijmans zei: toch een links college. Heeft de heer Heijmans gekeken naar de financiële afwegingsladder? Daar staat geen duurzaamheid bij. Daar staat geen social return on investment bij. Kunt u dit toelichten?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Smeets. Misschien dat u over het algemeen weet dat in de ogen van veel mensen links betekent dat je het geld verbijlt en aan allerlei leuke dingen uitgeeft en dat alleen rechts in staat zou zijn tot een degelijk financieel beleid. En daar was mijn betoog een parodie op. Gaat u bijvoorbeeld maar eens kijken welke gemeenten in Nederland artikel 12-gemeenten zijn. Dat zijn geen gemeenten met linkse colleges. Dat zijn juist vaak gemeenten waar een behoorlijk rechts college zit. Daar ging mijn betoog over. Het betoog was dus inderdaad ook een beetje ironisch bedoeld. Als u dat niet aanvoelt en daar een serieuze vraag over stelt ...

De **voorzitter**: Mijnheer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Het is de elfde van de elfde, maar ik heb nog steeds geen antwoord gehad op mijn vraag, zeer gewaardeerde mijnheer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mijnheer Smeets, daar valt natuurlijk altijd wat op aan te merken. Maar als je het over financieel beleid hebt dan hebben we deze criteria en daar kan ik mij in vinden. Natuurlijk kun je daar ook bij duurzaamheid kijken, maar je moet nou eenmaal afwegingen maken. Je kunt ook 26 criteria opnemen, maar dan heb je niets meer.

De **voorzitter**: De heer Heijmans zet zijn betoog voort.

De heer **Heijmans** (SP): Goed, voorzitter. De SP-fractie heeft geen goed gevoel bij het verloop van de Brabantse nul-op-de-meteroperatie. Het doel van deze operatie, het maken van de bestaande woningvoorraad, daartoe is met een groot aantal instanties een convenant afgesloten en werken partijen samen in het platform 'Stroomversnelling Brabant'. We hebben onszelf als provincie gecommitteerd aan 1000 nul-op-de-meter gerenoveerde woningen uiterlijk 31 december 2017, 40.000 in 2021 en 800.000 in 2050. De eerste duizend woningen moeten leiden tot marktconforme bedrijfsmodellen. Voorzitter. Wij constateren dat de website 'Brabant stroomversnelling' nauwelijks dynamiek laat zien. Het nieuwste nieuws is maanden oud en het op-een-na nieuwste nieuws is van juli 2015. De site bevat vooral feestredevoeringen, procedures en voorbeeldteksten. We hebben eens redelijk dekkend veldwerk gedaan op internet en wij komen in de Brabantse steden allerlei projecten tegen, maar als men daarvan aftrekt de nul-op-de-meternieuwbouwprojecten - want het zou gaan om gerenoveerde woningen -, de projecten die een wijk slechts tot level B of A++ verbeteren en de projecten die waarschijnlijk niet in 2017 gerealiseerd

worden, dan komen wij op circa 100 tot 120 nul-op-demeterwoningen in Brabant uit, grotendeels in Breda en Tilburg. Het Eindhovense woonbedrijf bereidt de nul-op-demeterrenovatie voor van 202 woningen in Tongelre, maar niet duidelijk is of deze voor 31 december 2017 opgeleverd zullen worden. Ook dan blijft het totale aantal waarschijnlijk een heel eind onder die 1000.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Via u voorzitter. Beste SP, wat is voor u nou belangrijk, betaalbare of comfortabele woonruimte voor uw kiezers of huizen die 40.000 of 80.000 euro per stuk duurder zijn, omdat er nul-op-de-meter moet komen, waarbij dat gebaseerd is op een enorme opwekking van elektriciteit in de zomer, die we eigenlijk in november nodig hebben? Ofwel: we hebben er ook nog niets aan. Wat is uw prioriteit?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nou, soms kunnen prioriteiten samengaan. Een nul-op-de-meterwoning is op de langere termijn een mogelijkheid om de woonlasten te verlagen, mijnheer Van den Berg. Dus ja, wij maken ons grote zorgen als het gaat om de woonlasten die mensen kwijt zijn. Wij zien hier juist een middel in om op de lange termijn ... Ik weet niet of u zich dat misschien realiseert, maar in 2050 kan het met de energie wat ingewikkeld worden, omdat sommige fossiele brandstoffen wel eens op zouden kunnen raken. Dat zijn allemaal dingen waarvan u natuurlijk zegt: joh, waar maak je je zorgen over; stook op die zooi. Wij denken wel op de wat langere termijn, mijnheer Van den Berg.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Dan zou u onze motie eens moeten bekijken, die straks komt. Daarin zeggen wij dat geld te steken in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek, in innovaties. Zoals professor dr. Machiel Mulder van de Rijksuniversiteit Groningen ook voorstelt. Ga eerst eens zorgen dat die handel werkt voordat je het uitrolt. En dan wordt het vanzelf rendabel. U bent te snel.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Het is wel leuk, mijnheer Van den Berg, dat u zo benadrukt dat er goed wetenschappelijk onderzoek gedaan moet worden als 95% van de wetenschappers tot de conclusie komt dat de mens meewerkt aan de opwarming van de aarde. U zegt met die wetenschappers niets te maken te hebben en zich te richten op die 3% van de wetenschappers die zeggen dat het anders is. Dat lijkt me niet zo'n zinvol proces te worden, mijnheer Van den Berg.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. In de vorige Statenperiode hebben we ook een fikse bedrag uitgetrokken voor de woningbouwverenigingen. Er zou iets gedaan worden met een stichting. En die zou gaan stimuleren dat dat in gang wordt gezet. Heeft u daarnaar ook gekeken, of dat verder goed loopt?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Mijnheer Van der Wel. Wij denken dat de problemen voor een groot deel bij de woningcorporaties zitten, omdat deze nul-op-de-meterwoningen natuurlijk een stevige onrendabele top met zich meebrengen. En denk aan de verhuurdersheffing van 1,7 miljard euro. Woningcorporaties zijn vaak te armlastig om hierin hun last te dragen. Dus wij zien dat probleem wel degelijk. Wij blijven toch die doelstelling hebben van 1000 woningen voor 31 december 2017 om daarop vervolgens succesvolle businessmodellen te baseren. Wat gaan we dan doen om dat te realiseren? Dat is ook mijn vraag aan het college. Hoe komen we uit deze, naar mijn mening, soort impasse?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Maar goed, we hebben dat al een jaar of vier geleden ingezet met die woningbouwverenigingen. Denkt u dat dat dan een kansrijke inslag is geweest, want het heeft ons toch iets van 1 miljoen euro gekost?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Ik heb daar mijn twijfels over.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Die 97%. U zegt 95%. Die 97% is een onderzoek van mijnheer Cook. En die is gecookt zogezegd, totale onzin. Op punt 2 wil ik toch nog wel even terugkomen. Het is niet zo dat ik niet geloof in de opwarming van de aarde of wat dan ook. Maar ik wil wel even duidelijk maken dat ik wel weet dat al uw voorstellen en het hele klimaat- en energiebeleid gewoon niet werkten. Dat is ook aantoonbaar. En ik wil dat verschil even gemaakt hebben. Wij zijn geen klimaatontkenners. Wij ontkennen dat uw beleid werkt en wat u voorstaat ook werkt. Wat u doet kost 1000 euro per huishouden per jaar en het effect op de wereldtemperatuur is nihil, is onmeetbaar klein. Dat zijn niet mijn woorden, dat zijn de woorden van staatssecretaris Dijkema van de PvdA. Gaat u maar fijn de lasten verhogen. De kiezer weet u wel te vinden binnenkort.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik begrijp dat mijnheer Van den Berg geen vraag heeft, maar ik begrijp u heel goed, mijnheer Van den Berg. U zegt dat er wel degelijk sprake is van opwarming van het klimaat, maar het wordt niet door menselijk handelen veroorzaakt. Als u denkt dat een aantal van 6 tot 7 miljard mensen met alle bedrijvigheid, met hun uitstoot van CO₂ en allerlei andere stoffen geen effect hebben op het klimaat, dan denk ik dat ik u daarin niet in kan volgen. En dan denk ik dat u het waarschijnlijk niet wilt horen.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik denk dat u het niet wilt begrijpen, want ik zeg dat helemaal niet. En de PVV zegt dat helemaal niet. Wij zeggen alleen dat het klimaatbeleid niet werkt. En wij zeggen dat niet alleen. Dat zegt ook de grootste klimaatanalist van de wereld. James Hansen van de NASA zegt dat ook. Uw beleid werkt niet. Daar gaat het om. Dus wat u wilt bereiken werkt niet op deze manier. Dat is wat wij zeggen. Wat er met het klimaat gebeurt, om eerlijk te zijn, ik weet het niet. Letterlijk.

De **voorzitter**: De heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ik wil toch even terug naar nul-op-de-meterwoningen. Want volgens mij kan daar wel degelijk iets mee gedaan worden. Wij zijn het als GroenLinks helemaal eens met de heer Heijmans van de SP om hier toch in te investeren. En er ligt inderdaad een uitdaging. Hoe gaan we die nul-op-de-meterwoningen realiseren? Hoe gaan we slagen maken in die woningbouw, zowel aan de huurkant als het eigen woningbezit? Maar u legt de bal een beetje neer bij het college. Ik was eigenlijk benieuwd of de SP na zelf onderzoek te hebben gedaan ook ideeën heeft ontwikkeld om deze impasse te doorbreken. Daar ben ik eigenlijk toch wel benieuwd naar.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Een heel terechte vraag, mijnheer Uijlenhoet. En ik zal u duidelijk en misschien ook teleurstellend antwoorden. Nee, dat hebben wij op dit moment niet. Wat wij willen is graag van dit college horen waar we tegenaan lopen en waar de problemen zitten. Mijn laatste vraag over dit onderwerp zal zijn: college, kom met een voortgangsrapportage op basis waarvan wij als Provinciale Staten een goede discussie kunnen voeren met elkaar. En ik hoor graag suggesties van dit college, maar ik hoor graag ook suggesties van u. Hoe kunnen we uiteindelijk een doel, dat volgens mij door iedereen in deze Staten is onderschreven, bereiken? Maar ik heb niet de oplossing. Helaas, mijnheer Uijlenhoet. Ik geef het toe.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans vervolgt zijn betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Dan kom ik bij het onderwerp mobiliteit, voorzitter. Met het beleid op het gebied van mobiliteit zit het college op de goede weg. Het programma 'Beter benutten' werkt aan het oplossen van de grootste mobiliteitsknelpunten in en tussen de B5-steden en dit wordt in 2017 afgerond. Vraag aan het college: gaat het college de goede ervaringen met dit programma ook inzetten voor de middelgrote steden in Brabant die de nodige verkeersproblemen hebben? Denk daarbij aan Bergen op Zoom, Veghel enz.

Wat betreft onderhoud en vervanging van provinciale wegen is duurzaamheid een belangrijk onderwerp. De SP wil ook meer aandacht graag voor geluidsreductie. Nu liggen de provinciale normen vast in het Actieplan 2013-2018, waarin een plandrempel van 65 db is opgenomen. Dat is 2 decibel meer dan in de landelijke Wet geluidhinder. Wij overwegen een motie in te dienen om te onderzoeken of in de volgende tranche van het actieplan verlaging van die norm naar 63 dba, in lijn met de landelijke norm, bereikt zou kunnen worden. Ik wil graag eerst hier reactie van het college op. Ik dien hier nog geen motie over in, maar houd die wel in mijn tas, of beter gezegd: op mijn tafeltje.

Daarmee samenhangend, voorzitter, - en die motie ga ik zo meteen wel indienen - is het vragen om een onderzoek naar het gebruik van nog stiller asfalt. Nsa zou dat dan worden. Naast zoab hebben we dan ook nsa. Voorzitter. Ik wil toch even benadrukken dat de effecten van geluid op leven en welzijn van mensen toch nog steeds behoorlijk onderschat worden. Dat effect is groter dan we in eerste instantie vaak geneigd zijn te denken.

Voorzitter. In de lijst van subsidies en programma's mobiliteit zouden wij een subsidie voor het veer in Gorinchem willen. We begrijpen uit recente gesprekken dat het voor de stichtingen die de veerdiensten beheren soms steeds moeilijker wordt om de exploitatie rond te krijgen. Zeker als het gaat om noodzakelijke vervangingen. Andere provincies voorzien in een financiële bijdrage op meer structurele basis sinds het Rijk deze veerdiensten heeft afgestoten. Omdat de veerdiensten soms een essentiële schakel kunnen zijn in met name de regionale mobiliteit, zoals ook onlangs bij de sluiting van zwaar verkeer bij de

Merwedebrug weer bewezen werd, dienen wij mede namens de fracties van de VVD, het CDA en de ChristenUnie-SGP een motie in, waarin we GS vragen om een onderzoek en een voorstel hoe wij de veerdiensten eventueel in samenwerking met de betreffende oevergemeenten meer structureel zouden kunnen steunen.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): De vraag namens de D66-fractie bij deze motie is, ondanks dat ik de tekst nog helemaal niet ken, of daarin ook onderzocht wordt of er duurzame alternatieven zijn.

De **voorzitter**: Ik vind het best dat we dit doen, maar zullen we dan de tekst even afwachten? Want anders wordt het een beetje lastig. Ik gebruik het moment ook even om de moties en amendementen die klaar liggen om ingediend te worden alvast bij de griffier te brengen, zodat ze deel kunnen uitmaken van de beraadslagingen. Anders wordt het een beetje onhandig. Maar mijnheer Meijer, ik geef u de gelegenheid om uw vraag af te maken.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Dan zal ik hem iets opener stellen. Neemt de SP in haar motie ook mee een onderzoek naar de duurzame alternatieven voor de conventionele veerdiensten, zoals die op dit moment bekend zijn, omdat de provincie Zeeland daarmee namelijk miljoenen euro's bespaart?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Wat mij betreft mag in dat onderzoek alles meegenomen worden dat kan leiden tot de bestaande mogelijkheden. De veerdiensten zijn soms van belang voor recreatief verkeer, soms voor woon-werkverkeer, maar denk ook vooral in de omgeving van Oss aan schoolgaande jeugd. Kijk voorzitter, en dat moet het uitgangspunt zijn: de mobiliteit, de vervoersmogelijkheden en kan ik mijn werk en mijn school bereiken? Als dat daar op een betere manier uit dat onderzoek zou komen, ja natuurlijk mag dat meegenomen worden. Ik durf zo niet te zeggen dat het er ook expliciet in staat, maar ik ben altijd bereid om samen met u naar de precieze tekst van de motie te kijken.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ik denk dat ik de tekstwijziging zou kunnen overslaan als de gedeputeerde in zijn advies over deze motie mee wil nemen dat voor ons belangrijk is dat er ook naar duurzame alternatieven wordt gekeken.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Meijer. De heer Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Dank u, voorzitter. Ik ben het eens met de opmerking van de heer Meijer of duurzaamheid een rol kan spelen, omdat dat een groot deel is van de exploitatiekosten. Mijn punt is dat wij uw zorg over de veren en een onderzoek delen. Alleen is er in de gemeente Werkendam een acuut probleem per 1 april 2017. En omdat het onderzoek dan nog niet af is en de conclusies er waarschijnlijk nog niet zijn, wil ik u vragen hoe om te gaan met die acute situatie aldaar.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): U zegt, mijnheer Van Vugt, per 1 april is daar een direct probleem? Heb ik u juist begrepen?

De heer **Van Vugt** (CDA): Ja, want dan stopt de bijdrage van de provincie Brabant.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, Ik kan zou het me heel goed voor kunnen stellen, maar daar ga ik niet over. Ik wil het dan graag via u bij het college neerleggen, dat we ze in ieder geval de tijd geven om in de lucht te blijven. Nou ja, in het water te blijven tot wij ons onderzoek afgerond hebben. Want ik kan me bijna niet voorstellen dat de gedeputeerde anderhalf jaar nodig gaat hebben voor dit onderzoek. Maar misschien is de gedeputeerde zelfs wel in staat om te zeggen: uiterlijk volgend jaar maart ligt er een ...

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we het antwoord van de gedeputeerde afwachten.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ten aanzien van het fietspad Kennedybaan in Lith-Oss, dat fietspad is er dramatisch slecht aan toe. Onderhoud van dit fietspad staat gepland voor 2022. De concrete vraag aan de gedeputeerde is, omdat er heel veel schoolgaande jeugd gebruik van maakt: zou dit naar voren gehaald kunnen worden?

Voorzitter. Civiele luchtvaart. De volgende vraag. Krijgen we nog een verslag van de werkzaamheden van de uitvoeringstafel Eindhoven Airport? We zijn hier immers voorzitter van.

Dan de laatste vraag ten aanzien van mobiliteit. De in 2016 afgeronde evaluatie wordt mede betrokken bij de voorbereiding van de Brabantse omgevingsvisie, resulterend in de borging van het gewenste Brabantse luchtvaartbeleid, staat op pagina 177. Voorzitter. Wij hebben het een paar keer gelezen. Het blijft voor ons een beetje abracadabra. Zou hier een toelichting van het college op kunnen komen?

Voorzitter. Kunst en cultuur. Wij dragen dat een warm hart toe. En ik geef dit college een compliment voor de wijze waarop het in de afgelopen jaren als provincie extra geïnvesteerd heeft in kunst en cultuur. We weten allemaal dat we vanuit het Rijk nou niet helemaal vooraan staan als provincie Brabant als het gaat om het toedelen van middelen. En dan is het goed dat wij als provincie via Brabant C, maar ook via de matching van de subsidies van het Rijk via de extra middelen voor de Philharmonie Brabant, tonen kunst en cultuur een warm hart toe te dragen. Maar de Adviescommissie heeft nog aardig wat meer organisaties positief beoordeeld. En natuurlijk is het jammer ...

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik vroeg me af wat de SP vindt van de onderbesteding van het Brabant C fonds, wat vorig jaar het beeld was en wat er naar alle waarschijnlijkheid ook dit jaar gaat gebeuren? Want u geeft het college complimenten, dus ik was benieuwd naar uw opvatting daarover.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik heb complimenten gegeven voor de extra investeringen in kunst en cultuur, mevrouw Brunklaus, omdat dat juist in een tijd gebeurt, waarin het vooral populair is om te bezuinigen op kunst en cultuur. Het woord 'subsidieslurpers' en noem maar op. Ik heb een compliment gegeven vanwege het feit dat het college hierin juist wat extra's doet.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het gaat over de onderbesteding.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk.

De heer **Heijmans** (SP): Die moet zo snel mogelijk weggewerkt worden, want onderbesteding is gewoon niet in lijn met waarmee ik mijn verhaal begon. Dat een college moet investeren en vooral moet proberen de middelen die gereserveerd zijn en ter beschikking zijn gesteld daadwerkelijk uit te geven. Dat lijkt me heel logisch.

De **voorzitter**: U heeft echt twee keer het woord gevoerd.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik werd onderbroken omdat de heer Heijmans ...

De **voorzitter**: Maar de spelregels zijn spelregels.

De heer **Heijmans** (SP): Sorry mevrouw Brunklaus. Ik dacht ook dat het zo was. Dan is het natuurlijk toch jammer. Laat ik toch nadrukkelijk zeggen: ik vraag hier nu van dit college absoluut geen extra middelen voor. Maar ik zou toch willen vragen aan het college ... Ik noem een paar organisaties: Vloeistof, Afslag Eindhoven. Is dit college of is deze gedeputeerde bereid om in overleg met de grote Brabantse steden te kijken wat er toch nog mogelijk is voor deze positief geadviseerde clubs? Nogmaals, ik vraag geen extra investering van dit college, geen extra middelen. Maar aan de andere kant zijn het wel instellingen, organisaties die voor ons culturele cultuurklimaat van groot belang zijn. Zou dit college daar toch nog eens serieus naar willen kijken?

Voorzitter. De PvdA zal in haar termijn een uitstekende motie indienen, opgesteld door mevrouw Knoet. Zij zal die indienen mede namens ons.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Er is een gezegde: 'Van de wind kun je niet leven.' U vraagt het college nog eens goed te kijken. En als het college dan komt met: we hebben goed gekeken en hebben wat middelen gevonden ter ondersteuning. Dan kunt u daarmee instemmen?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, dan kan ik daar niet mee instemmen. Waar ik misschien wel mee kan instemmen, is als het college komt en zegt: potverdikke. Want zo netjes is dit college, het gebruikt dit soort woorden. 'De gemeente Tilburg is bereid om een x-bedrag voor die of die instelling beschikbaar te maken. En met een klein stukje van ons erbij.' Naar dat soort dingen zou ik wel willen kijken, maar niet dat wij als provincie nu toch weer gaan zeggen, we gaan toch weer dat gat zelf ... Want het gaat hier om structurele subsidies. Dat zou hooguit kunnen, zoals we dat bij de rijksmiddelen doen, dat dit college gaat kijken of het eventuele gemeentelijke euro's kan matchen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dat wordt een heel lastige discussie, want ik ga niet over de gemeentelijke begrotingen. Als ze het geld hadden gehad, hadden ze het waarschijnlijk al lang gegund. Dus daar kopen we niet zoveel voor. Want wat moeten we nu verwachten? U vraagt: als er een klein beetje geld is kunnen we er toch iets voor doen? Maar u kunt toch op uw klompen aanvoelen dat die

instanties, die ons allemaal een bericht hebben gestuurd, toneelorganisaties, dansorganisaties, dat zij met een klein beetje van de provincie ook niets kunnen.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, maar u moet ook luisteren wat ik zeg. Wat ik vraag is: gedeputeerde, ga eens met de Brabantse gemeenten praten, de B5; en ga eens kijken wat die het waard is om die clubs eventueel gezamenlijk in stand te houden; ga eens kijken wat er mogelijk is. Dat is wat ik vraag. Ik vraag nadrukkelijk geen financiële middelen. Ook niet een beetje financiële middelen. Ook niet een heleboel financiële middelen. Ik vraag om te gaan overleggen en om te gaan praten.

De **voorzitter**: Mijnheer Heijmans. Het is duidelijk. Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Het is vandaag 11 november. Dat betekent dat de begrotingen van heel veel gemeenten al zijn vastgesteld. Dus wat voor bewegingsruimte hebben gemeenten nog om op dit ogenblik, twee maanden voor 2017 en twee maanden voordat die nieuwe begroting ingaat überhaupt extra middelen, extra ondersteuning of wat dan ook beschikbaar te stellen voor die cultuurorganisaties? Wat heeft het voor zin om überhaupt met die gemeenten te gaan praten op dit ogenblik?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, mijnheer Deryckere, dan heeft het nooit zin om met gemeenten te gaan praten, want er ligt altijd een vastgestelde begroting, in elke gemeente.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Maar de bewegingsruimte is nu wel heel erg klein. Is het niet een beetje laat om dit te gaan doen? Kunnen we niet zeggen: voor volgend jaar kijken wat we kunnen doen en voor volgend jaar gaan we met die gemeenten, voordat hun begroting voor het komende jaar wordt vastgesteld, bekijken hoe we dat beter kunnen afstemmen? Want dat ben ik met u eens, beter afstemmen met gemeenten is van belang.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Natuurlijk kan dat volgend jaar. Maar ik zou geen enkele reden weten waarom onze gedeputeerde niet met de B5 in gesprek kan gaan. En als zich een situatie voordoet ... Wij als provincie zeggen ook altijd: als zich een situatie voordoet moet je niet zeggen dat we op onze handen blijven zitten en over een jaar bij de begrotingsbehandeling zullen we wel eens zien. Stel dat die samen tot een heel mooie formule kunnen komen, dan moet je daarop handelen en dan moet een gemeenteraad ook bereid zijn om middels een begrotingswijziging zaken aan te passen. Dat is toch helemaal niet zo moeilijk?

De **voorzitter**: U vervolgt uw betoog.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. 'Voedselbank' is een uitstekende motie. Waarom een uitstekende motie? Een uitstekende motie, voorzitter, omdat we heel veel jubelverhalen horen over aantrekkende economie, noem maar op. Maar helaas constateren we gewoon dat er nog veel te veel mensen echt in armoede zitten. En voorzitter, wat we vooral ook constateren, en niet dat dat nou per se erger is, maar het

maakt het wel cynischer, is dat het steeds meer mensen zijn die zich een slag in de rondte werken en nog steeds in de armoede blijven zitten. Waarom? Omdat hier sprake is van overflexibilisering en een enorm moordende concurrentie, wat enorm lage lonen tot gevolg heeft gehad. Waardoor wij steeds meer erover moeten spreken dat er ook in Brabant steeds meer working poor zijn. En het aardige van deze motie is ook, voorzitter, dat via investeren in duurzaamheid we hiermee een eenmalige subsidie geven die ook nog eens een structurele werking heeft.

Voorzitter. Ik weet niet hoe ik met mijn tijd zit?

De **voorzitter**: In relatie tot uw spreektijd heeft u nog enige ruimte. Zo'n tien minuten.

De heer **Heijmans** (SP): Ik begon me eerder zorgen te maken, voorzitter.

De **voorzitter**: Daarvoor is geen reden. Althans, niet daarom.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. We hebben twee keer in een themabijeenkomst gesproken over de situatie rond de vrijwillige netwerkorganisaties. Organisaties die van een structurele subsidiëring moeten overstappen naar een projectsubsidie. En die gelukkig allemaal aangeven die stap ook te willen zetten. En die vast van plan zijn hun nuttige werk uit het verleden voort te zetten in de nieuwe manier van werken binnen het programma Sociale veerkracht. En voorzitter, dit zal voor de ene organisatie gemakkelijker zijn dan voor de andere. Maar voor sommige organisaties geldt dat zij niet in staat zullen zijn om al meteen vanaf 1 januari zonder provinciale steun deze transitie te maken. En de SP wil niet, maar volgens mij wil niemand dat in deze Staten, dat we met de nieuwe manier van werken een of meerdere van deze organisaties – laat ik het maar plat zeggen – om zeep zouden helpen. Wij vragen aan het college middels een amendement: geef op basis van maatwerk organisaties de kans om die transitie te maken. Dat dit voor de ene organisatie een wat langere periode kan zijn dan voor de andere is duidelijk. Dat sommige organisaties vanuit hun eigen reserve misschien wat meer mogelijkheden hebben is ook duidelijk. Het amendement dat ik indien, voorzitter, betekent het reserveren van 260.000 euro binnen de begroting Sociale veerkracht. Maar ik zeg er wel nadrukkelijk bij, mocht blijken dat dit bedrag ten koste zou gaan van concrete projecten, om dan indien noodzakelijk te putten uit de algemene middelen. Het bedrag van 260.000 euro, voorzitter, is het antwoord op de vraag die ik in de themabijeenkomst aan het college heb gesteld. Kom met een indicatie wat voor bedrag er nodig zou zijn om die transitie mogelijk te maken. En opgeteld voor het jaar 2017 zijn 260.000 euro de totale organisatiekosten van die instellingen. Vandaar die 260.000 euro.

De **voorzitter**: Oké. Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Wij steunen natuurlijk de gedachte, die de SP hier oppert. Dat moge duidelijk zijn. Daar hebben wij mede hard voor gevochten. Alleen het bedrag verbaast ons. Want we zouden maatwerk gaan leveren. We hebben de gedeputeerde gevraagd om een rondgang te doen langs alle organisaties. En daar is nu opeens zo'n klip-en-klaar bedrag uitgekomen. Zou de SP dat bedrag kunnen loslaten en zeggen van: mocht er meer nodig zijn, dan willen we daar ook naar kijken? Om nu zo'n bedrag op te nemen vind ik wel heel erg kort door de bocht, omdat het in mijn ogen ook een redelijk laag bedrag is volgens de berekeningen die ik zelf heb gemaakt.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik begrijp toch uw vraag niet zo goed. Het gaat om het garanderen van de continuïteit tijdens de transitie. Straks gaan deze organisaties via een projectsubsidie hun werk doen. Wat is belangrijk voor die continuïteit? Dat zijn de organisatiekosten. Dat zijn de bureaunkosten. Dat is het personeel dat je in dienst hebt. Als je die waarborgt gedurende die transitieperiode heb je volgens mij precies voldaan aan hetgeen de vraag was van die verschillende organisaties: wij willen niet het loodje leggen, wij willen niet straks in drie maanden tijd voor financiële problemen komen te zitten; wij willen die overgang op een fatsoenlijke manier kunnen maken; wij willen de tijd hebben ons voor te bereiden. En die geven we door tegemoet te komen, echt alleen maar waar dat noodzakelijk is, door te voorzien in die organisatiekosten. En alles wat je daar bovenop doet zou dan toch weer een soort subsidie zijn voor uitvoeringskosten, voor projecten.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Volgens mij willen wij precies hetzelfde. Dus wat dat betreft zijn we het helemaal met elkaar eens. We hebben het over een bedrag. En ik kan me niet voorstellen dat na de vorige themavergadering die we hierover hebben gehouden, twee weken geleden, dat de inventarisatie met al die organisaties al helemaal rond is en dat zij zo op deze manier kunnen aangeven dat voor het totaal waar bezuinigd wordt er maar 280.000 euro of 260.000 euro nodig is. Mijn vraag aan de SP is dus, is de SP ook bereid – en u heeft het al gezegd – om een hoger bedrag te voteren dan alleen maar die 280.000 euro?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, mevrouw Brunklaus. Laat ik daar dan ook maar heel eerlijk en duidelijk in zijn. Omdat het volgens mij alleen kan gaan om het vergoeden van de organisatiekosten van die organisaties. Die 260.000 euro is het totaal over een heel jaar wat er aan organisatiekosten is. Dus zelfs in mijn beeld, mevrouw Brunklaus, kan het bedrag alleen maar lager uitvallen. En wat ik echt niet wil, mevrouw Brunklaus, is dat wij onszelf geweld aandoen, doordat we zeggen dat we die overgang van structurele subsidie naar die subsidie op projectbasis – what you see is what you get, gewoon allemaal heel duidelijke relaties – toch weer gaan rekken door weer extra middelen voor verschillende organisaties te gaan geven.

De **voorzitter**: Goed. Mijnheer Heijmans. Een puntje van orde, want het amendement is nog niet rondgedeeld. We spreken over een amendement nog zonder een oordeel van de gedeputeerde. Ik wil ruim baan geven aan politiek debat, maar ook in enige mate de doelmatigheid van het debat bewaken. Dus ik wil u voorstellen om het debat over het amendement echt los te maken van het moment dat dat echt voor u allen beschikbaar is. En misschien zelfs ook nog even de reactie van het college daarop afwachten. Dan kunt u het misschien iets vruchtbaarder voeren.

De heer **Heijmans** (SP): Misschien toch even voor uw informatie, mevrouw Van der Sloot heeft wel inhoudelijk het amendement tevoren kunnen inzien.

De **voorzitter**: Dat is nou precies mijn rol hier, dat ik sta voor de belangen van alle Statenleden. En het debat voeren we hier echt samen. Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Het is in ieder geval duidelijk dat wij als CDA wat verder willen gaan dan waar u op doelt. Ik ben blij dat u zegt dat u de organisaties niet om zeep wilt helpen. Als ik het dan

toch heb over die 260.000 euro – die komt uit de memo die de gedeputeerde afgelopen woensdag aan de Staten heeft gestuurd - dan vraag ik mij af of het voor u echt duidelijk is hoe die 260.000 verdeeld wordt onder de organisaties.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot. Het debat kan straks echt in volle hevigheid losbarsten als het amendement voor iedereen beschikbaar is en mogelijk ook met de reactie van de gedeputeerde. Dan komen we er even op terug. Ik stel voor dat de heer Heijmans nu zijn betoog vervolgt.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik ga even snel door een paar dingen heen lopen, omdat ik in ieder geval wel even wil aankondigen welke moties we verder indienen. Even op het gebied van ruimte, voorzitter. Rond de omgevingsvisie staat ons een gigantische opgave te wachten. In 2019 gaat de Omgevingswet in ter vervanging van vele andere wetten en regels. Alles zou eenvoudiger moeten worden, maar of dat ook echt zal zo zijn moet nog maar blijken. We zitten bovenop de ontwikkeling en hebben er alle vertrouwen in dat GS hiermee zorgvuldig om zullen gaan. Wel willen wij graag weten of het college wat dat betreft op schema ligt.

Gezondheid, voorzitter, is ook van belang rond die Omgevingswet. Het recente onderzoek veehouderijen en gezondheid omwonenden laat dit maar weer eens zien. GS komen over niet al te lange termijn met een visie op hoe ze met deze resultaten om zullen gaan. Dat vinden we heel goed. Maar wij zouden de zaak eigenlijk wat breder willen trekken. Denk bijvoorbeeld niet alleen aan veeteelt en gezondheid, maar denk ook aan industriële bedrijvigheid en gezondheid. Ook voor deze bedrijven is er het een en ander bekend over risico's voor gezondheid. Wij dienen een motie in over de risico's voor gezondheid wat structureler in beeld te brengen. En dat hoeft geen veldonderzoek te zijn, maar vooral een literatuuronderzoek om wat meer de risico's voor de gezondheid van veeteelt en industriële bedrijvigheid structureler in kaart te brengen.

Verder wil ik deze Staten vragen om onze motie over de energieweiden te ondersteunen, omdat dit een motie is die met name de Staten vraagt om u hierover positief uit te spreken. We worden in Brabant geconfronteerd met nogal wat plaatsen waar nogal wat overtollig bedrijfsterrein is. Ik denk daarbij aan Heesch-West, maar ook aan Eindhoven. En het is een fantastische kans om dit soort bedrijfsterreinen om te bouwen tot zonneweiden. En dan moet u bij zonneweiden niet denken aan grasvelden waar tuinstoelen en parasols staan, waar mensen gaan liggen zonnen, maar aan zonnepanelen. Daarover dienen wij een motie in.

Voorzitter. En dan kom ik tot slot tot een heel serieuze zaak. Want het is nogal een heftige week geweest, voorzitter. Iedereen hier zal ik begrijpen waar ik op doel. Aan het begin van deze week is een Gelderse zwartbruine koe de Maas in gelopen, die er hier aan de Brabantse kant weer is uitgekomen. En ik kan best begrijpen, voorzitter, dat zo'n dier haar geluk in Brabant zoekt. Maar voorzitter, bent u niet met ons van mening dat Brabant vol is? Wij vragen aan het college of het college onmiddellijk heeft ingegrepen en deze gelukszoeker heeft teruggestuurd naar haar Gelderland van herkomst. Voorzitter. Zo gaat dat. Het ene dier is het gelukt. Gaan we nu een tsunami van zwartbonten krijgen en wat gaat het college doen om dit te voorkomen? Mijn derde en laatste vraag, voorzitter. Brabantse koeien zijn sinds honderden jaren roodbont. Is het college met de SP van mening dat we deze Brabantse traditie moeten behouden. Hoe gaan wij ervoor zorgen dat roodbont niet zwartbont wordt? Bent u bereid dit in een verordening vast te leggen? En voorzitter, ik verwacht geen halfzachte politiek correcte antwoorden.

De **voorzitter**: Ik merk op dat het in dit huis niet gebruikelijk is om te applaudiseren, zelfs al is er een carnavalesk einde, hetgeen op 11/11 te begrijpen is. Het woord is aan de fractie van de PVV, de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Misschien moeten we dan eerst maar eens beginnen om deze fraaie rundersoorten in stand te houden en niet te vervangen door wisenten, Schotse hooglanders en andere hobby's, waar de SP nogal mee bezig is de laatste jaren.

Ik heb zojuist al een heel pak moties ingediend bij uw voorzitter. Die zullen weldra worden uitgedeeld. Ik zal ze niet allemaal behandelen, maar u krijgt ze allemaal onder ogen.

Voorzitter. Vandaag ligt er wederom een begroting voor die niet de begroting is voor de Brabantse burger, maar de begroting van de Brusselse belangen. De strategie van dit college lijkt vooral gericht op het vereenzelvigen met de agenda van Juncker en de provinciale agenda daar vervolgens doodleuk op aan te laten sluiten. Circulaire economie, duurzaamheid, sociale inclusie: de hele Brusselse bullshittingo passeert de revue in de plannen van dit college. Om daarbij vervolgens alle Brusselse regeltjes, cofinancieringen en verplichtingen op de koop toe te nemen. Ondertussen mogen de Brabantse burgers en bedrijven voor de consequenties van deze bestuurlijke eurofilie opdraaien.

Door het Brusselse Natura2000-beleid bijvoorbeeld wordt onze provincie met de daarmee samenhangende absurde stikstofregelgeving klemgezet: bedrijven kunnen niet meer uitbreiden, veehouderijen worden verplaatst om Natura2000-gebieden te ontzien, maar bezorgen in plaats daarvan de dorpskernen de nodige overlast. Wegen mogen niet worden aangelegd, boeren zitten zowat aan de bedelstaf, etcetera Kortom, fnuikend voor de economie, de werkgelegenheid, de volksgezondheid, het verkeer en de portemonnee.

Tegelijkertijd wordt onze provincie opgezaagd met een miljardenverspillend en landschapsverwoestend woud aan windturbines. Iedere plek in Brabant, hoe windarm ook, komt voortaan potentieel in aanmerking voor deze klimaatminaretten en de provincie financiert ook nog mee vanuit het Energiefonds. Wat blijft er dan nog over van het landschap van het zojuist geproclameerde 'Van Gogh Nationaal Park'? Vincent van Gogh zou er in ieder geval geen fraaie sterrenhemel meer kunnen schilderen, nu de voortdurend rood knipperende lampen op deze windturbines de nachtelijke horizon overal zullen ontsieren. De opwarming van de aarde wordt hiermee niet gestopt, maar dit is wel een opwarmertje voor de energie-unie van de EU, die hiermee door dit college gedwee gefaciliteerd wordt.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Wist de heer Van Hattem dat Van Gogh eigenlijk heel veel windmolens heeft geschilderd?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja zeker. De Roosdonckse molen in Nuenen. Een prachtig voorbeeld ervan. Maar dat waren fraaie traditionele windmolens. En niet rare totempalen, die klimaatminaretten die tegenwoordig het landschap ontsieren, met rare knipperende rode lampen erop. En die totaal geen enkele bijdrage leveren aan het doel waarvoor ze worden opgesteld: het zogenaamd stoppen van de opwarming van de aarde. Het werkt niet, het kost een hoop geld en ze draaien op subsidie. En het landschap wordt er gewoon door ontsierd. En dat is gewoon een heel kwalijke zaak. Kortom, de PVV is de enige partij die windparken echt wil weren uit ons landschap en deze klimaatkolder wil stoppen. Met het Brabantse kapitaal wordt uiterst roekeloos omgesprongen. Onder meer via het ontwijken van schatkistbankieren door honderden miljoenen als kernkapitaal naar de BNG te brengen, waardoor het onder zeggenschap van Brussel gebracht en op grote schaal geïnstitutionaliseerd wordt. Maar ook door allerlei onzinnige megalomane projecten en fondsen. Projecten die rendabel of revolverend worden genoemd als ze de belastingbetaler via meerdere kanalen geld kosten. Projecten noemt men rendabel als met een bestede euro Brabants belastinggeld een even grote bijdrage vanuit gemeentes, Rijk, EU of allerlei indirect met belastinggeld gefinancierde organisaties worden opgehaald. De burger mag dus meerdere keren betalen en dat noemt de provincie dan juichend een daverend succes. Nu weten we dus wat revolverend betekent:

het betekent gewoon dat de provincie nog meer geld kan uitgeven op kosten van de belastingbetaler, omdat naast de provincie ook andere overheden en organisaties op kosten van de belastingbetaler meebetalen. Oppergelukzaligheid voor een PvdA'er, zou je zeggen. Maar kennelijk wordt ook de VVD blij van deze 'meer overheid'-mantra. Vooral 'meer EU-overheid' brengt het hoogste geluk bij de eurocratische partijen in dit college, waar dus ook de voorheen eurosceptische SP volop aan meedoet.

Dit college laat zich nu gebruiken als pion in het schaakspel van de Europese Commissie om te komen tot een kapitaalunie, een energie-unie en een totale politieke unie. In plaats van minder EU, kiest dit college juist voor nog meer EU door als trekpop van Juncker te figureren.

En de rol van de provinciale overheid in deze heilloze weg moet zeker niet onderschat worden: dit college loopt voorop in de eurofiele ondermijning van de natiestaat vanuit de regio. Ter illustratie hiervan haal ik de woorden aan die de commissaris van de Koning onlangs uitsprak op de Brabantdag in Leuven. Op deze dag, die in het teken stond van de op zichzelf nuttige bilaterale samenwerking met onze Vlaams-Brabantse Zuiderburen, vond de CdK het nodig om vol op het EU-orgel te gaan. Ik citeer: "Het Europa van de regio's is het nieuwe Europa, natiestaten hebben hun langste tijd gehad." Voorzitter, dit is een frontale aanval op de natiestaat. Het ondermijnen van de natiestaat door onze nationale overheid te omzeilen en via de regio's verder te knutselen aan de Europese superstaat. Wat door de voorzitter van het college van GS, als echo van Van Rompuy daar ook aanduidde als "Pad van de toekomst, pad van de hoop". Hoop van de eurocraten, van de eurofiele elites, maar niet van de bevolking die zij geacht worden te dienen. En dergelijke uitspraken zijn een tendens, die ook in de regionale EU-agenda in de voorliggende begroting terug te zien is. Beseft dit college nog steeds niet hoezeer de bevolking hier genoeg van heeft: het Oekraïne-referendum, de Brexit, de electorale afstraffing van de globalistische elite in Amerika? De PVV gaat hier niet in mee, we mogen ons Brabant niet laten wegzakken in dit eurocratische moeras.

Nee voorzitter, en nog steeds heeft dit college zijn mond vol van "grensontkennend samenwerken". Het wegdenken van grenzen in de ondermijning van de natiestaat. De open grenzen van de EU zijn heilig, terwijl onze vrachtwagenchauffeurs het slachtoffer worden van de ongecontroleerde chaos in Calais. Terwijl de open grenzen het afgelopen jaar een uitnodiging waren voor massa's asieleisders op jacht naar onze welvaart.

Toen vorig jaar mevrouw Merkel met haar 'Willkommenskultur' deze ongecontroleerde chaos op gang bracht zette zij de poorten van de hel open. Met de stroom asieleisders kregen islamitische terroristen, een vijfde kolonne jihadisten van de Islamitische Staat, vrij spel om dood en verderf te zaaien in het grensontkennende Europa. Gisteren nog kwam het nieuws naar buiten over een Syriër, die op tal van plaatsen in Duitsland aanslagen aan het voorbereiden was en over terreurverdachte Salah Abdeslam, die dankzij de open grenzen met zijn auto zeker tien terroristen kon ophalen in Griekenland, Hongarije en Duitsland. Tien terroristen die vanuit Syrië via de vluchtelingenstroom Europa binnenkwamen en allen betrokken waren bij de bloedige aanslagen in Parijs en Brussel.

Dit college en de overgrote meerderheid van deze Staten waren zo gewillig om deze poorten wijd open te zetten. Immers, de weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens. Met de motie 'Brabant neemt haar verantwoordelijkheid' hebben deze Staten uitgezonderd de PVV aan GS een blanco cheque gegeven aan de asielwaanzen in onze provincie. Met een zogenaamde 'Brabantse aanpak' kreeg praktisch iedere gemeente een asielzoekerscentrum opgedrongen, een aanpak waarbij de bevolking genegeerd werd, alles om de asielinvasie zo optimaal mogelijk te faciliteren. Nu men te hard van stapel is gelopen blijven de door de gemeenten gemaakte kosten over voor de belastingbetalende burger. In het afgelopen jaar heeft het college regelmatig op de motie teruggegrepen om haar asielfaciliterend beleid te onderbouwen. Daarom eist de PVV nu ook dat deze motie van tafel gaat en hier niet meer op kan worden teruggegrepen. Voorzitter. Ook grijpt dit college terug op deze motie voor de huisvesting van statushoudende asielzoekers. Het college duidt hen eufemistisch aan als "Nieuwe Brabanders". Zulke zalvende woorden zijn typisch wensdenken, het maakbaarheidsideaal dat ver weg staat van de realiteit. De realiteit is dat de afgelopen

decennia is gebleken dat veel van dergelijke nieuwkomers niet willen integreren. Hoe kun je mensen "Nieuwe Brabanders" noemen als ze zelf nauwelijks bereid zijn om onze taal te leren, te werken en onze cultuur en waarden- en normen te omarmen? Hoe naïef is dit college?

Wat door sommige van deze "Nieuwe Brabanders" helaas wel wordt omarmd is de welig tierende drugshandel. Onlangs brandde in Waalre een kapitale villa af waarin Syrische statushouders gehuisvest waren. Na die brand werd in die kapitale villa een hennepkwekerij aangetroffen. De vraag is wat krankzinniger is: vluchtelingen die in het land dat hun onderdak biedt direct in de criminaliteit duiken of de overheid die een kapitale villa van bijna 6 ton aan hen beschikbaar stelt? Is dit voorrecht er voor alle Brabanders of alleen voor de "Nieuwe Brabanders", als een met 'status' bevoorrechte klasse?

Voorzitter. In zijn naïeve wensdenken vindt dit college het prima dat de provinciale steunfunctie Sportservice Noord-Brabant, die op grond van deze begroting subsidie krijgt, in het kader van integratie met een moskee een sportdag organiseert. Een sportdag waarbij Nederlandse kinderen worden meegenomen naar de moskee in Roosendaal. Vragen hierover van de PVV-fractie weigert uw college te beantwoorden omdat het in strijd zou zijn met de Grondwet.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, hier wordt heel veel gezegd. Er worden allerlei dingen met elkaar verknoot. De heer Van Hattem heeft het over de globalisering en de consequenties die dat heeft. Het Europese project, dat inderdaad ook effecten heeft die voor niet alle burgers misschien goed uitpakken. Dat is allemaal waar. Maar hij legt ook de link naar vluchtelingen en mensen die hier naartoe komen. Dat is een oneigenlijke link, in de zin dat mensen voor problemen vluchten. Die moeten we dus opvangen. Daar hebben we met elkaar hier in Brabant ook een oplossing voor bedacht. Maar het probleem dat de heer Van Hattem zelf signaleert, de globalisering, heeft de heer Van Hattem daar een opvatting over? Hoe kunnen we in Brabant en in Nederland zorgen dat die een beetje in de hand gehouden kan worden. Er is dan veel meer een sociaal en economisch antwoord nodig in plaats van vluchtelingen in de hoek te zetten. Kunt u daar eens op reflecteren?

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Allereerst ten aanzien van de vluchtelingen, de feiten spreken voor zich. Ik heb zojuist al enkele voorbeelden daarvan gegeven. Maar ten aanzien van de globalisering mag het heel duidelijk zijn: wij moeten Nederland op de eerste plaats stellen, onze eigen natiestaat. Ik weet niet of mijn betoog niet duidelijk genoeg was, maar wat we hier zien is alleen maar meer EU, meer EU. En de natiestaat wordt hier vanuit de provincie met het beleid van het college ondermijnd. En wij moeten Nederland weer op de eerste plaats stellen, voor onze eigen belangen opkomen en over onze eigen grenzen gaan. We moeten onze eigen economie, onze eigen mensen op de eerste plaats stellen. En dat is wat er nu niet gebeurt. Dat is de beste aanpak van de globaliserende elites die wars zijn van de bevolking hier.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Volgens mij heeft Europa zich in de afgelopen periode juist wel weer meer ontwikkeld richting het inbrengen van nationale belangen. Dus volgens mij is dat argument van u eigenlijk gewoon niet geldig. En andersom hebben we een Europees project. We kunnen ook bedenken – en daar zijn volgens mij ook heel veel burgers voor – om in Europa de burger een betere stem te geven. Je kunt ook het Europees Parlement versterken en ook de stem van de Brabander in Europa beter laten doorklinken. Is dat niet een oplossingsrichting waar misschien de PVV ook positief tegenover kan staan?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Het Europees Parlement kunnen we eigenlijk veel beter afschaffen als het niet meer nodig is, als we uit de EU stappen. Het is tijd voor een Nexit, we moeten er gewoon mee stoppen. Dan hebben we dat Europees Parlement ook niet meer nodig. En dan hoeft er ook niks meer versterkt of verbeterd te worden. Dat is dan gewoon een gedane zaak. Dan zijn dit alleen maar doekjes voor het bloeden.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik was dus bij het punt dat uw college weigert om onze Statenvragen te beantwoorden, omdat dat in strijd zou zijn met de Grondwet. Uw college is gelet op artikel 167 van de Provinciewet, die op zichzelf ook al gebaseerd is op de Grondwet, verplicht om onze vragen te beantwoorden. Wat vragen zijn over de toepassing van de door de provincie beschikbaar gestelde middelen aan Sportservice Noord-Brabant. Wij willen deze vraag dus alsnog beantwoord zien. Bovendien voorzitter, waar hebben we het over? In strijd met de Grondwet. Hoe moeten we deze moskee dan beschouwen waar sprake is van een aparte ingang voor vrouwen met een bord erboven 'vrouweningang'? Is dit dan geen discriminatie van vrouwen, wat zeer in strijd is met de Grondwet? Accepteert het college deze discriminerende behandeling van vrouwen dan wel? Moet deze provincie faciliteren dat daar op een sportdag kinderen worden ontvangen en geïndoctrineerd met de kwaadaardige islamitische ideologie? Want dat is wat in deze moskee uitgedragen wordt, imams van de salafistische As Soennah moskee uit Den Haag zijn er kind aan huis, en ook zijn er banden met de Moslimbroederschap. Zo wordt de schijn opgehouden met vrijwilligerswerk. Een beproefde tactiek van de Moslimbroederschap, zoals ook beschreven in de bevindingen van bijvoorbeeld het WRR-rapport 'Dynamiek in islamitisch activisme' van professor Van de Donk: middels vrijwilligerswerk op straat wordt ondertussen de dawa – de uitnodiging tot bekering tot de islam – gepropageerd met een islamitische staat als doel. Dat is wat dergelijke moskeeën tot doel hebben en waar dit college aan wil meewerken.

De **voorzitter**: Interruptie Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Ik had een klein vraagje over discriminatie. Wat vindt u van de ontwikkeling dat gestimuleerd wordt dat mannen zittend op het toilet zijn? Dan heb je geen scheiding meer nodig tussen mannen- en vrouwentoiletten.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, er zijn grotere problemen in deze wereld. Dat is wat ik erop te zeggen heb.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem vervolgt zijn betoog.

De heer **Van Hattem** (PVV): Niet alleen bij de moskee in Roosendaal pakt de islam steeds meer ruimte in onze provincie, maar bijvoorbeeld ook bij de moskee van imam Salam, de handenweigeraar in Tilburg en de salafistische Al Fourqaanmoskee in Eindhoven, die door de gemeente "in de gaten" gehouden wordt. In de gaten houden is hier synoniem voor weggijken. Want sluiten is de enige oplossing. Het faciliteren van islamitisch opbouwwerk van onderop moet stoppen. Mobilisatiekanalen voor islamitisch activisme moeten niet door onze overheid ondersteund worden. Dit soort islamiserend maatschappelijk werk is immers een tussenstation op weg naar een kalifaat. Shariapolitiek uit moskeeën mag de provincie nooit of te nimmer faciliteren en daarom dient de PVV een motie in om islamisering tegen te gaan.

Voorzitter, tussen al de newspeak en overbodige infographics in deze begroting is het soms moeilijk om duidelijk beleid van dit college te onderscheiden. Voor geen burger is het te begrijpen wat nu de bedoeling is van zogenaamde living labs, of zijn dat louter de provinciale kraampjes op de Dutch Design Week, de huishoudbeurs voor designbrillen? Een evenement dat overigens komend jaar weer gespekt wordt met een kleine 600.000 euro subsidie van de provincie. Kan dit met 295.000 bezoekers niet gewoon als commercieel evenement op eigen benen staan, waarom nog zoveel subsidie? Daarnaast, voorzitter, geldt dat ook van tal van andere cultuursubsidies die thans weer rijkelijk worden rondgestrooid. Er is echter geen duidelijk beleid in te ontdekken: wat maakt het dat een "Woohaa" of een "Onomatopée" wel subsidie krijgen, en "Stranger than paranoia" niet? Waarom krijgt een Circo Circolo wel structureel bakken met subsidie – ondanks tegenvallende bezoekersaantallen – en een commercieel circus zoals Circus Renz geen cent? En waarom krijgt het Instituut Nexus met directeur Riemen, die op kosten van de belastingbetaler al meer dan 20 jaar tonnen per jaar aan subsidie binnenhaalt en daarvan luxe reisjes en cadeautjes voor internationale vriendjes bekostigt, nog een tweede kans? En moeten koste wat kost de elitaire, op een klein en select publiek gerichte, clubjes overeind gehouden worden? Wat de PVV betreft kan het veel makkelijker en stoppen we sowieso met het rondstrooien van subsidies in de cultuursector. Laat hen er eerst een kunst van maken om zelf de broek op te houden, zoals van alle ondernemers mag worden verwacht, en dus ook van culturele ondernemers. Anders ligt dat voor het culturele verenigingsleven, muziekscholen, erfgoed en bibliotheken, die de basis dragen van het culturele leven en erfgoed in Brabant.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Een heel eenvoudige vraag aan mijnheer Van Hattem. Hij heeft het over zijn afkeer van subsidies. Mijn vraag is eigenlijk heel simpel. Wat vindt u van subsidies aan politieke partijen?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Daar kan ik heel duidelijk over zijn. Wij zijn de enige partij die geen subsidie krijgt in Nederland. Dus daar zijn we ook geen voorstander van.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): U beschouwt uw eigen fractiebudget, dat van belastinggeld verstrekt wordt, niet als een subsidie?

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is geen subsidie in de zin van de wet.

De heer **Heijmans** (SP): Ah, gaan we op die toer.

De heer **Van Hattem** (PVV): Er is afgelopen week nog een heel interessant stuk verschenen van professor Elzinga. Daar wordt waarschijnlijk nog wel het nodige over gezegd, de komende tijd. Met de afdrachtenregeling, die vanuit de Wet subsidiëring politieke partijen onder andere ook betaald wordt. Dat is toch wel een spannende ontwikkeling. Ik denk dat de SP zich daar toch wel een beetje bescheidener mag opstellen.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Zou u dan ook bereid zijn om die inkomsten ..., die u dan wel of niet als subsidie kenmerkt, kunt u dat dan voor ons splitsen, inzichtelijk maken? Ook even laten zien wie uw donaties allemaal doet, zodat wij ook gewoon een beeld krijgen of de PVV-fractie inderdaad geen subsidie krijgt. Kunt u die transparantie bieden?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dit is gewoon een non-discussie. We zitten hier met een hartstikke transparante situatie. De fractievergoedingen worden hier door de accountant gecontroleerd. Dat is allemaal beschikbaar, allemaal duidelijk. Dus u bent hier met een non-discussie bezig. We hebben het hier over subsidies voor culturele organisaties, waar we hier vanuit de begroting geld aan afdragen van de belastingbetaler. En dat is heel wat anders dan fractiebudgetten. U bent gewoon appels met peren aan het vergelijken.

De heer **Meijer** (D66): Een non-discussie is wanneer je een hele groep mensen over één kam scheert op basis van een ingang, op basis van een geloof. Als u op basis van dat soort beelden discussies wilt voeren, het grootste deel van uw betoog wilt houden, dat is pas een non-discussie.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik constateer dat D66 het acceptabel vindt dat er een aparte vrouweningang is in een moskee, dat vrouwen gediscrimineerd worden in deze provincie. Dat vindt D66 acceptabel. Dat is echt de wereld op zijn kop.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): U geeft aan dat de subsidies anders zouden kunnen hè, dat ze niet over de balk gesmeten moeten worden? Wat zou uw idee zijn om het anders te doen?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zoals ik al zei, de subsidies in de culturele sector voor de elitecultuurclubjes, daar stoppen we gewoon mee. Geen cultuursubsidies meer voor die sector.

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Alleen voor de eliteclubjes dan niet. Ik weet niet wat de eliteclubs zijn, even los daarvan. Welke dan wel?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik heb het zojuist duidelijk benoemd. Het zou fijn zijn als iedereen ook goed naar mijn betoog zou luisteren, maar ik had het over het verenigingsleven in Brabant, muziekscholen, bibliotheken, erfgoed niet te vergeten. Dat soort organisaties zijn voor ons van belang. Dat is van onderaf de cultuur in deze provincie dragen. En niet de zogenaamd professioneel culturele instellingen. Daarover zeggen we gewoon: als provincie houden we daar gewoon mee op.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem vervolgt zijn betoog. En u moet zo langzamerhand gaan afronden.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Zoals ik al zei: die organisaties van onderop staan steeds meer onder druk. En dat is voor ons veel belangrijker dan de elitaire subsidiecultuur.

Voorzitter. Wat overblijft zijn de echte kerntaken van deze provincie. Op de eerste plaats onze infrastructuur. De afdracht van automobilisten aan opcenten staat nog steeds niet in verhouding tot de investering in asfalt en loopt ons wegennet bijna dagelijks vast op verschillende structurele knelpunten. Of het OV rendabel is, is ondertussen voor dit college van ondergeschikt belang en laat het HOV-hobbyisme eindeloos doorgaan.

Terwijl er veel inzet is gepleegd om voor de Brainportregio Eindhoven de aanduiding mainport te verkrijgen, sluit de infrastructuur hier nog absoluut niet op aan. Ja, de regio is van groot economisch belang voor Nederland, maar juist bij een mainport hoort ook een solide infrastructuur. En juist daar ontbreekt het aan, in het bijzonder ontbreekt een ring om Eindhoven. Is dit college bereid om te accepteren dat voor de mainport Eindhoven ook een ring om Eindhoven noodzakelijk is? Dat voor een aantrekkelijk economisch vestigingsklimaat een goede wegeninfrastructuur onmisbaar is en je dit niet kunt oplossen met SMART-mobility appjes, laadpalen of e-bikes? En dat dit ook geldt voor de overige omliggende wegeninfrastructuur in Brabant, zoals de knelpunten op de A58 en knooppunt Hooipolder? Of kan ik beter zeggen: knelpunt Hooipolder?

Voorzitter. Tot slot. Deze begroting mag dan sluitend zijn, maar daar nemen we als PVV geen genoegen mee. Wanneer presenteert het college nu eens een begroting waarin minder belastinggeld wordt uitgegeven, met minder ambtenaren, minder subsidies en minder bankiertje spelen? Het mag daarom duidelijk zijn dat de PVV-fractie tegen deze begroting zal stemmen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Hattem. Dan is nu het betoog van de heer Hageman van D66. Ik kijk intussen even naar de klok. De heer Hageman gaat zeker nog en misschien ook nog de heer Smeulders. Daarna stel ik voor te schorsen voor de lunch. Dat hangt natuurlijk af van het verloop van het debat verder. Maar ik houd het voor u in de gaten, want ik weet dat een aantal van u er prijs op stelt tijdig te lunchen. De heer Hageman nu, fractie D66. Met nog dank voor het heerlijke, bijzondere Bossche bolletje.

De heer **Hageman** (D66): Het is iedereen van harte gegund. Voorzitter. In mijn bijdrage op de Perspectiefnota sprak ik al de wens uit voor actievere beweging in Brabant. Ik vergeleek onze rol met die van een choreograaf aan een dansvoorstelling. Een voorstelling waar iedere Brabander vol energie aan mee mag en kan doen.

Sinds mijn vorige bijdrage zien wij bij D66 dat het college versnelt. Er zit nog meer schwing in, zou je kunnen zeggen. Het is fijn om te zien dat op meerdere beleidsterreinen een gedurfde dans ingezet wordt. Een moonwalk hier, een cha cha cha daar. Ook zien we nog prachtig uitgevoerde pirouettes. Maar als je een pirouette maakt, blijf je uiteindelijk wel op hetzelfde punt. En wij zouden graag op andere punten komen. We moeten niet alleen letten op de soorten dansen die we nu doen in Brabant, maar ook of we die, enigszins vrijzinnig gesteld, met wisselende partners moeten doen of misschien zelfs wel met groepen. Wat is dan de passende muziekeuze en wie staat achter de draaitafel? En waar zijn de podia waar we willen uitvoeren? Blijven wij als provincie steeds met dezelfde mensen praten en dansen dan is de kans groot dat de uitvoering hetzelfde zal zijn als de jaren hiervoor. We roepen het college ook op om buiten de bestaande kaders te kijken naar andere danspartners en muzikanten, die de huidige contacten aanvullen. Zo kan er daadwerkelijk een verandering plaatsvinden en kunnen we meer danssoorten oppakken.

D66 roept dit college op een goede analyse te maken van alles wat ons op de plaats houdt of dezelfde dans te laten dansen en dit te gebruiken voor een voorstel voor een bestuursopdracht bij de komende Perspectiefnota, die gaat over de bestuurlijke vernieuwing in de breedste zin des woords.

Na deze zeer algemene beschouwing wil D66 ingaan op de begroting. De dans komt daarbij letterlijk nog terug.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik vind dat de heer Hageman een heel mooie beeldspraak gebruikt. De vraag dan ook een beetje vanuit de oppositie of u dan ook met ons de dans wilt aangaan en ook onze voorstellen vandaag wilt steunen.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Blijkbaar hebben we de afgelopen periode dan toch een partijtje gehad van 'Ik heb stiekem met je gedanst', want volgens mij hebben wij alle ruimte gegeven aan het politieke debat en hebben we ook ruimhartig onderdelen gesteund die wij in ieder geval de moeite waard en passend vonden binnen de ontwikkeling van het bestuursakkoord.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik heb stiekem met u gedanst en ik hoop dat u het leuk vond.

De **voorzitter**: De heer Hageman. Ja, die kwam even binnen.

De heer **Hageman** (D66): Zoals u weet, ik dans niet zo vaak met vrouwen. Ik heb ervan genoten. Laat ik het zo zeggen. Ten aanzien van de begroting. Allereerst onze dank aan alle mensen die blijven werken aan de verbetering van de begroting en de rapportages. D66 is tevreden met de uitwerking van een aantal bestuursopdrachten. Het is een fundament onder het principe 'eerst beleid dan geld'.

D66 gaat akkoord met het doorschuiven van budget voor een volgende bestuursperiode, maar dat is voor ons geen doel op zich, eerder een gezond financieel uitgangspunt.

D66 heeft wel vraagtekens bij de weergave van de herprioriteerbare ruimte. Voor de meeste programma's lijkt niets of bijna niets herprioriteerbaar in de komende drie jaar. Dat lijkt D66 erg onwaarschijnlijk. Wij stellen voor dat het college met het platform planning en control in gesprek gaat over hoe vast het geld zit.

Voorzitter. Dat brengt ons tot het onderwerp van transparantie en eigenaarschap van de begroting: D66 heeft waardering voor de verbetering van de doelformulering. Hierdoor winnen de p&c-documenten aan zeggenschap. Toch zit hier nog voldoende ruimte voor verbetering. Wij zien graag een discussie in het platform planning en control over de keuzes voor outcome, doelen en indicatoren. Daarbij wil D66 meegeven dat bekeken moet worden wat de provincie precies aan invloed heeft. Om een voorbeeld te geven, stel, je neemt als outcome op dat de ervaren kwaliteit van leven in Brabant is toegenomen, dan heeft D66 niet de illusie dat de provincie daar meer dan 1 of 2% aan bijdraagt. Het is naar onze mening dan ook niet geschikt als instrument voor sturing en controle.

En, voorzitter, eigenaarschap van maatschappelijke opgaven is precies een discussie die D66 vaak mist. Omdat de provincie een opgave belangrijk vindt, wil dat nog niet zeggen dat zij daar iets aan moet doen. Want als allerlei overheidslagen zich met hetzelfde gaan bezighouden ontstaat bestuurlijke drukte en is niemand meer afrekenbaar op de resultaten. Zo bestaat het gevaar dat provinciale financiën een rem worden op natuurlijke ontwikkelingen, omdat iedereen natuurlijk wel een centje wil meenemen. Dat was

ook een van de opmerkingen bij deelnemers aan projecten van de landschappen van allure. D66 heeft de indruk dat wij op zo'n moment de hardnekkig foxtrottende gast zijn op andermans feestjes waar de rest wil gaan pogoën Samen sta je sterker, maar wat D66 betreft wel vanuit ieders eigen unieke verantwoordelijkheden.

De Zuidelijke Rekenkamer heeft een agenda opgesteld voor de komende jaren, gebaseerd op de toenemende ambities en onderzoeksvragen van Provinciale Staten. Deze ontwikkelingen vragen om een aanvulling op het reeds voorgestelde budget en een grotere reserveringsmogelijkheid. Om deze aanvragen te ondersteunen, dient D66 samen met enkele andere fracties een amendement in.

Het college heeft al een start gemaakt met het vergroten van de duidelijkheid over de verantwoordelijkheden. Maar wat D66 betreft wordt het nog niet concreet genoeg. Dat zie je aan een discussie over de ondersteuning van een aantal maatschappelijke instellingen. Het college kiest er naar onze mening volkomen terecht voor om begrotingssubsidies te stoppen en te kijken of er projecten zijn die passen binnen de provinciale opgaven die zonder provinciale steun niet zouden doorgaan. Maar D66 snapt ook de behoefte van instellingen aan iets van continuïteit. Maar hier lijken de gemeenten het te laten afweten, mogelijk uit keuze, mogelijk uit onwetendheid. D66 roept het college op het gesprek met de gemeenten aan te gaan, waarschijnlijk het beste via hun koepel de VBG, om de eventuele begrotingssubsidie te gaan overnemen van de provincie. Kan de gedeputeerde dit toezeggen? De VBG kan zo een positie innemen in het begrip sterk Brabants netwerk. D66 ondersteunt het voornemen van Gedeputeerde Staten om verder te bouwen aan een sterk Brabants netwerk. Graag zouden we willen zien dat in de werkagenda van BrabantStad ook de vrijetijdseconomie een prominente plaats krijgt, want hier is bij uitstek sprake van een regionale opgave. Een goede afstemming tussen de steden, regio's en provincie kan helpen om een optimaal rendement te halen uit de gezamenlijke ambities voor deze economisch belangrijke pijler in Brabant. Net als de D66-fracties in de B5-steden dient de Statenfractie daarom hierbij een motie in om in BrabantStad-verband de gezamenlijke strategische agenda voor de vrijetijdseconomie te vertalen in een meerjarenplan, dat ook aan toekomstige gemeentebesturen kan worden aangereikt.

Zoals bekend hecht D66 veel waarde aan goed inzicht in de financiën en in de prestaties van overheden. Wij vinden het daarom goed dat er een pilot komt over het presteren van gemeenten en provincies. Maar om nu slechts één gebied te kiezen vinden wij wel heel weinig ambitieus. Inwoners hebben recht om te weten hoe hun gemeente en provincie presteert op alle belangrijke onderwerpen. D66 geeft het college graag het volgende advies mee: laat inwoners meekijken, meedenken en meedoen. Via transparante informatievoorziening kunnen inwoners een mening vormen; zo kunnen ze hun overheid gefundeerd bevragen op de keuzes achter de prestaties en, dat zien wij het liefste, kunnen ze meedoen.

Wij roepen het college op om een breder verantwoordingsdocument te ontwikkelen om de rekenschap aan onze inwoners te vergroten. Wat is de ambitie van dit college hierbij?

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Via u voorzitter. Wat denkt D66 nou wat de burger nog wil meedenken, meedoen enz. als nota bene D66 vijftig jaar geleden is opgericht om dingen echt te veranderen hier, een gekozen burgemeester, een referendum, als nota bene D66 zelf de uitslag van een referendum in de prullenbak gooit? Wat wilt u?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Wat wij willen, geven we uiteindelijk aan. Wij willen gewoon op een nieuwe manier de burger gaan betrekken. En niet meer op basis van zaken achteraf toetsen. Maar op basis van aan de voorkant meedenken en meedoen.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Vat ik het goed samen dat D66 wil dat de burger meedenkt en zolang het in het straatje past dat prima is, maar zo gauw het niet past dat ze gewoon keihard wegdraaien na iedere belofte? Heb ik het dan goed?

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): U zou eigenlijk tevreden moeten zijn, want op een manier dat de mensen aan de voorkant mee kunnen doen hebben we ook de kans vergroot dat er zaken uitkomen die groot draagvlak onder de bevolking hebben.

Meer inzicht in het presteren van haar overheid vindt D66 een belangrijke randvoorwaarde voor een betere relatie met de inwoners, maar dat gaat over een toetsing achteraf. D66 wil graag de kracht gebruiken van inwoners in Brabant bij de ontwikkeling en uitwerking van delen van het beleid. We hebben al bij de bespreking van de bestuursrapportage aangegeven het jammer te vinden dat deze begroting niet al elementen heeft van een burgerbegroting, maar mogen wij ervan uitgaan dat de volgende begroting dat wel heeft? Graag een antwoord van de gedeputeerde.

Een burgerbegroting is maar één voorbeeld van de manier waarop inwoners kunnen participeren. Maar als je elders kijkt in Nederland, dan zie je dat daar allerlei ideeën ontstaan over burgerparticipatie. Een Twentement als de Nederlandse versie van een democratisch festival of een Friese dorpentop om inwoners te betrekken bij subregionale opgaven. En voorzitter, voor een provincie die van zichzelf zegt dat ze zo innovatief is en die graag experimenteert met living labs, vindt D66 de vernieuwing op dit vlak wat mager. Wij willen snel duidelijkheid over de beleidsgebieden die we op een andere manier, in samenspraak met onze inwoners, gaan aanpakken. Daarom hebben wij een motie gemaakt: 'Maatwerkbeleid' om die duidelijkheid te krijgen. En met dit maatwerk en met de versterkte rol van de gemeenten denken wij de kracht van meer mensen te gebruiken. Burgerparticipatie is ook een vorm van sociale veerkracht.

De **voorzitter**: Interruptie Dercykere.

De heer **Deryckere** (CDA): Helemaal eens met deze laatste uitspraak, mijnheer Hageman. U vraagt aan het college wat het vindt over het participeren van burgers bij de provincie. Maar een concrete vraag aan u is hoe u het voor zich ziet. Wat voor middelen, wat voor instrumenten zouden wij kunnen gebruiken als provincie om burgers te betrekken?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Nou, ik heb een aantal zaken genoemd. Maar uiteindelijk is dat een niet uitputtende vorm van betrokkenheid. Kijk, waar het ons om gaat, is dat er een mooi overzicht gemaakt wordt waar wij als provincie allemaal mee bezig zijn. En dat er uiteindelijk op basis van maatwerk aangegeven wordt hoe je op de beste manier je mensen kan betrekken. We willen dus niet dogmatisch zeggen dat we een G1000 gaan organiseren, we moeten dit of we moeten dat. We willen dat er maatwerk is, zodat het meest effectief de inzet gepleegd kan worden en op de meest effectieve manier ook het verwachtingenmanagement richting onze inwoners gepleegd kan worden.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Verwachtingsmanagement is inderdaad heel belangrijk. Dus daarom lijkt het mij ook van belang dat je zegt: we hebben één moment per jaar waar mensen in groten getale het provinciehuis mogen binnenkomen en mogen vertellen wat ze over bepaalde thema's vinden. Heel graag zelfs, dat mogen ze altijd. En dan zou juist een G1000 volgens mij vlak voor een Perspectiefnota – dat is ook de motie die we samen met Lokaal Brabant en GroenLinks hebben ingediend – ervoor zorgen dat mensen op een vast moment inspraak hebben. Dat is juist duidelijk, juist maatwerk is juist ook goed voor het verwachtingsmanagement.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ik snap uw overwegingen. Ik denk dat het ook zeker een instrument kan zijn. Maar ik zou me beslist niet willen beperken tot dit instrument. Omdat we zeggen zoveel andere dingen te kunnen doen. Het Twentement was gepresenteerd, waarin gewoon een soort bruisend democratisch festival georganiseerd gaat worden. Het kan zijn dat het heel veel andere en heel veel meer mensen gaat aantrekken dan een G1000. Dus laten we ons gewoon niet pinpointen op het instrument, maar laten we het college oproepen om het overzicht te maken en maatwerk te kiezen in het betrekken van onze inwoners. Zoals ik al zei is burgerparticipatie ook een vorm van sociale veerkracht. En een manier waarop de provincie die veerkracht kan versterken op de terreinen waarop zij een maatschappelijke opdracht ziet, zijn bijvoorbeeld de buurtinitiatieven op het gebied van duurzame energie. Daar vinden inwoners elkaar in de ambitie om meer duurzame energie op te wekken, maar worden zij vertraagd door een zoektocht naar deskundigheid, een teveel aan regels of een zwakke positie ten opzichte van aanbieders. D66 wil graag dat de provincie kijkt hoe zij dit soort initiatieven inhoudelijk en regisserend kan faciliteren.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik werd getriggerd. Burgerparticipatie is het gevolg van sociale veerkracht.

De heer **Hageman** (D66): Is een vorm van, ja.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Is een vorm van sociale veerkracht, ja. Dat klopt. De kracht om te veranderen noemen we dat in Brabant. Dus u vindt het belangrijk dat die sociale veerkracht goed op de agenda komt te staan, eigenlijk onlosmakelijk is verbonden met de burgerparticipatie?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Het klinkt wat absoluut. Wat ik belangrijk vind is dat de inwoners, waar wij voor werken, de ruimte krijgen om hun ideeën te ontwikkelen en om hun ideeën te realiseren. Waarbij de overheid in ieder geval een niet-beperkende factor moet zijn. En het idee van sociale veerkracht houdt onder andere in dat dus inwoners die ruimte krijgen. Dat is waar we naar streven: ruimte bieden.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, u zegt het heel mooi. En zo denkt GroenLinks er natuurlijk ook over. Maar ziet u dan in dit geval sociale veerkracht als middel of als doel?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ja, dat is eigenlijk een kipeiverhaal. Als je de ruimte gaat bieden, doe je dat met een idee dat je je inwoners zeer serieus neemt. En op die manier kan je zeggen dat dat ook het versterken van sociale veerkracht is. Ik wil me uiteindelijk niet te veel pinpointen op het begrip sociale veerkracht, want anders krijg je dat dat een soort absolute waarde is. En beweging houdt in dat je dus niet te veel vastschroeft op bestaande begrippen.

De **voorzitter**: De heer Hageman vervolgt zijn betoog.

De heer **Hageman** (D66): Want wij zouden graag meer ondersteuning zien bij het realiseren van de energietransitie.

Want energie is een van de grote transities waar we voor staan. Over een aantal ontwikkelingen zouden wij graag wat nader geïnformeerd worden:

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Over energie gesproken, hebben we vanochtend ook al even gesproken met de heer Heijmans van de SP over die nul-op-de-meterwoningen. Dat is een grote opgave in Brabant. Overigens niet alleen in Brabant. Daar is betrokkenheid van burgers wat u betreft dus een belangrijk onderdeel om die uitrol van die nul-op-de-meterwoningen te stimuleren. Zie ik dat goed? Ziet u daar ook die burgerbetrokkenheid als een belangrijke randvoorwaarde voor succes?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Het is een voorwaarde. Of het een belangrijke randvoorwaarde is durf ik niet zo helemaal te zeggen. Volgens mij is het idee het betrekken van de inwoners. Dat er geen belemmeringen gelegd worden op het realiseren van de ambities. In die zin kunnen inwoners voor nul-op-de-meter mede een prima initiatief hebben ja.

De **voorzitter**: Uw verdere betoog.

De heer **Hageman** (D66): Er is natuurlijk al een en ander in gang gezet ten aanzien van energie. Wij zijn bijvoorbeeld zeer geïnteresseerd in de ontwikkelingen op het gebied van geothermie. En zijn we bijzonder enthousiast over de waterkrachtcentrale Dommelstroom. Waar D66 al jaren een pleitbezorger is van waterkracht, zie je dat dit vanuit inwoners wel succesvol kan worden opgepakt. Maar we missen nog een belangrijk element in de discussie over energie en dat is de opslag van energie. We pikken af en toe wat op over mogelijkheden van Ateps of over power-to-heat, maar we stellen eigenlijk voor om een themabijeenkomst over energieopslag. Dat moet gewoon hier georganiseerd worden. Want immers, op het moment dat de stroomopwekking steeds meer pieken zal gaan kennen en steeds meer decentraal is, is tweerichtingtransport van stroom en de opslag daarvan steeds belangrijker. D66 is van mening dat hier nog slagen gemaakt kunnen worden en wij zien Enexis als grote speler hierin. De provincie Noord-Brabant is voor 30,8% aandeelhouder en wij willen dat het college zijn invloed aanwendt om in de nieuwe toekomstvisie van Enexis een grote ambitie ten opzichte van de verbetering van transport en opslag vast te leggen.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik ben heel blij eigenlijk dat D66 het grote probleem van de hernieuwbare energie wil aanpakken, zoals u het noemt. Dat is inderdaad de opslag. Is D66 het met de PVV eens dat we eigenlijk eerst de opslag hadden moeten doen en pas dan met windmolens en zonne-energie beginnen? Was dat geen betere volgorde geweest?

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Dat vind ik op zich niet zo'n relevante vraag. We gaan uit van de huidige situatie en de toekomst die we ingaan. En daar zien we in ieder geval een grote aandacht voor energieopslag.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik zeg dat hierom, omdat daarmee misschien had kunnen worden voorkomen dat bijvoorbeeld Duitsland vorig jaar 4100 gigawattuur windenergie heeft weggegooid. In Nederland zouden de windmolenboeren zeggen dat dat goed is voor 1,2 miljoen huishoudens. Dat is weggegooid, omdat er geen opslag was.

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik vind het fijn dat u met die opslag wilt beginnen. Maar nogmaals, had u het niet handiger gevonden dat andersom te doen?

De **voorzitter**: Die vraag had u al gesteld. De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Ten aanzien van Enexis ook. In december organiseren de Staten van Limburg, een partner-aandeelhouder, op initiatief van D66 aldaar een rondetafelgesprek over dit onderwerp. Is het college het met ons eens dat wij hier, als Brabantse Staten, onszelf bij uit moeten nodigen? Want ik heb uit zeer betrouwbare bron vernomen dat wij zeer welkom zouden zijn.

Maar energie is niet de enige grote transitie waar we voor staan. De verduurzaming van onze economie is ook een grote opgave. Hoe kan de provincie haar geld zo inzetten dat vervuilende takken minder gestimuleerd worden dan ontwikkelingen die bijdragen aan een circulaire economie. Want, voorzitter, daar liggen de toekomstige concurrentievoordelen door lagere kosten en hogere toegevoegde waarde. Dus concreet: hoe kan de provincie haar geld inzetten in sectoren die minimaal geen schade opleveren voor gezondheid en milieu?

En de economische sector waar al jaren de meeste discussie over is, is de landbouw. D66 is tevreden over de huidige dialoog en de stappen voorwaarts. Ook hebben we waardering voor de intensivering van de VTH-taken. D66 wil intensivering van het toezicht en de handhaving van de intensieve veehouderij om snel zicht te krijgen op de grootste knelpunten en deze dan ook direct aan te pakken met als doel om overlast te beperken en eventueel de benodigde ruimte te maken voor verbeteringen bij andere bedrijven. Wij vragen ons af of een pilot voldoende snel die duidelijkheid en ontwikkelruimte biedt. We willen daarom dat binnen twee jaar alle veehouderijen zijn bezocht. Door het hiervoor gebudgetteerde bedrag versneld te gebruiken moet dit mogelijk zijn.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Hageman** (D66): Ik rond de landbouw af en dan zal ik als cliffhanger aangeven dat ik in mijn tweede termijn nog inga op cultuur. D66 zal in ieder geval een motie indienen die ingaat op het versnellen van deze VTH. En dan zal ik het hierbij laten, voorzitter.

De **voorzitter**: Ja. Uw spreektijd is echt om. Ik kan er ook niets aan doen. En de cliffhanger is genoteerd. Dan stel ik voor dat het nu toch tijd is om te gaan lunchen, omdat het anders gaat doorslaan. Dan gaan we het afraffelen. Uw gebakje heeft zijn werk al gedaan, we hebben het behoorlijk volgehouden. Ik zie veel gelukkige gezichten. Ik stel voor dat we een half uur nemen en om tien over half twee melden we ons hier voor het vervolg van de vergadering. De vergadering is geschorst. Ik wens u smakelijk eten.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Iets later, omdat we rekening moesten houden met wat culinaire logistiek. Maar nu dan toch de fractie van de PvdA. De heer Smeulders heeft het woord.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De deur is dicht, dus we kunnen beginnen. Waarmee ik wil beginnen, voorzitter, is met deze week. Want het was wel een memorabele week. Het is echt zo'n week waarvan je over vijf jaar nog denkt: 'God, toen is er echt iets gebeurd.' En dan doel ik eigenlijk op drie dingen. Als eerste natuurlijk die behoorlijk onverwachte verkiezingsoverwinning van Donald Trump in de VS. Je kunt ervan vinden wat je wilt, maar memorabel is het zeker. En, voorzitter, wij hebben net gehoord dat, na jarenlang een ander standpunt te hebben geuit, de PVV-fractie hier in Provinciale Staten de klimaatverandering niet meer ontkent. Dat is ook zo'n moment waarbij je denkt 'waar hebben we het nou de afgelopen vijf jaar met zijn allen over gehad' mijnheer Van den Berg?

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ik ontken alles.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Behalve dat alles de schuld is van de PvdA. Dat ontkent ie zeker niet.

De **voorzitter**: De heer Smeulders vervolgt zijn betoog.

De heer **Smeulders** (PvdA): Zeker, voorzitter. Er is nog iets gebeurd deze week. Gisteravond lag ik behoorlijk laat nog Twitter te checken op de bank. En toen zag ik in een keer dat de ChristenUnie in Brabant van haar geloof is gevallen als het gaat om softdrugsbeleid.

De **voorzitter**: Het was me het weekje wel. Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Het is in ieder geval goed om iedereen wakker te maken. Ik mag hier geen betogen van u doen, ik mag alleen vragen stellen.

De **voorzitter**: Nee, dat klopt.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dus het is een beetje uitlokking. Ik vraag dus de heer Smeulders om straks bij mijn bijdrage naar de interruptiemicrofoon te komen. En dan pakken we dit onderwerp nog even stevig bij de kop.

De **voorzitter**: Het voorstel van orde wordt geaccepteerd. De heer Smeulders vervolgt zijn betoog.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik weet niet of ik met u in debat ga, maar ik ben wel zeer benieuwd naar uw standpunt.

Voorzitter. De Begroting 2017. Wij bespreken deze begroting aan de hand van twee toetsstenen. Uiteraard het bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' en natuurlijk ons eigen verkiezingsprogramma 'Meer banen in Brabant' van de PvdA. En als wij naar ons verkiezingsprogramma kijken, dan kijken wij niet naar algemene containerbegrippen, lege hulzen. Je kunt er van alles bij vinden. Drie d's geloof ik, ik weet niet wat het allemaal is. Wij kijken naar de inhoud. Wij hadden een verkiezingsprogramma met drie punten: een sociale provincie, meer banen voor Brabant en een veilige leefomgeving. En die punten, voorzitter, die zien wij terug in de begroting. En daar zal ik in mijn verhaal nog op terugkomen. En als we kijken naar het bestuursakkoord, dan is deze begroting bij uitstek de begroting die ingaat op de uitvoering van het bestuursakkoord. Anderhalf jaar onderweg, veel nieuw beleid vastgesteld het laatste jaar en dat beleid wordt nu ook uitgevoerd. Hartstikke goed. Er liggen bestuursopdrachten. Die zijn een half jaar geleden vastgesteld, door GS uitgewerkt. Op een aantal ervan zal ik verder ingaan bij mijn betoog.

En omdat we anderhalf jaar onderweg zijn, wij het laatste jaar misschien minder nieuw beleid maken als in het begin van deze periode, kun je wel stellen dat we redelijk de midterm van deze periode naderen. En dat is ook een goed moment om eens na te denken over de toekomst. Dus lees mijn betoog ook vooral in het kader van de toekomst.

Maar allereerst, voorzitter, een zaak van vandaag: de sociale provincie. In dat kader dienen wij een amendement in voor een distributiecentrum van de voedselbank in Brabant. U heeft het allemaal al ontvangen. Samen met onder andere de SP en een groot aantal andere partijen. En wat ik daar eigenlijk over wil zeggen sluit aan bij wat de heer Heijmans daarover al zei: eigenlijk is het dramatisch dat wij in een land als Nederland een voedselbank nodig hebben. Maar goed, u kent de PvdA als een redelijk pragmatische partij. Ik bedoel, er wordt van alles over ons gezegd landelijk, maar niet dat we te veel principes hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Even over die voedselbanken. Dat is inderdaad schaamteloos. Mijnheer Smeulders. Kijk, klimaatverandering is inherent aan het klimaat, maar beleid werkt niet en gaat duizenden euro's per huishouden per jaar kosten. Vraag mijnheer Pauli maar, die heeft dat ooit laten opschrijven. Als we nou al die huishoudens 1000 euro per jaar netto zouden geven aan koopkrachtverbetering, dan hebben we die hele voedselbank niet nodig. Misschien is dat eens een overweging waard.

De **voorzitter**: Mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik verstond de heer Van den Berg niet helemaal goed. Ik weet niet of dat aan de techniek ligt, mijnheer Van den Berg, of het rumoer in de zaal. Ik verstond het niet helemaal goed. Ik begrijp wel dat u het had over het geven van een koopkrachtverhoging aan burgers, toch?

De **voorzitter**: Ik geef de heer Van den Berg graag de gelegenheid om bij gebrek aan geluid zijn vraag te verhalen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het voorgenomen klimaatbeleid, ook van uw partij, gaat tot 2030 200 miljard euro kosten, levert niets op, nul, in temperratuurreductie, wat het doel zou zijn. Als we dat geld, 30.000 euro per huishouden, terug zouden geven aan de burger, dan hebben wij helemaal geen voedselbank nodig. Het is alleen uw groene klimaathysterie die het leven duur maakt.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk, de heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, het punt is zeer duidelijk, voorzitter. Op dit punt is de PVV nog niet veranderd. Nou ja, wij hebben daar natuurlijk gewoon een andere visie op. Wij willen het risico niet lopen dat we over twintig jaar een soortement van Canarische Eilanden in Nederland hebben. Dus laten we dat risico niet nemen en wel juist investeren om klimaatverandering tegen te gaan.

Ik vervolg mijn betoog over het distributiecentrum voor de voedselbank. Ja, wij wilden daar iets voor doen en we hadden eigenlijk twee opties. En dat is simpelweg gewoon structureel elk jaar geld geven aan de voedselbank. Nou, ik zit inmiddels vijf jaar in de Staten, ik kan me niet herinneren dat we het een jaar niet hebben gehad over ondersteuning van de voedselbank. Ook nu komt de discussie weer terug. Nou, er waren twee opties. Eén optie was gewoon elk jaar weer geld geven, deze discussie elk jaar weer blijven voeren. Dan is er een partij in de Staten, de ene keer is het het CDA, dan is het de SP, vervolgens de PvdA, GroenLinks doet ook nog wel eens mee, die het initiatief neemt om iets te doen. Wij dachten nu: laten we nou een amendement indienen om te zorgen dat de exploitatiekosten van de voedselbank naar beneden gaan, zodat zij jaarlijks gewoon geld overhoudt om andere dingen te doen en te investeren in haar eigen activiteiten voor mensen met een beperkt inkomen. Dus op deze manier willen we ook op een duurzame manier in de voedselbank investeren.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen, interruptie.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): De heer Smeulders heeft vast een stuk wit vel bij elke alinea, dat hij hoopt dat er wat partijen komen interrupteren. Dus als ik het goed begrijp, mijnheer Smeulders, bij dit amendement gaat het om een eenmalige bijdrage vanuit de algemene ruimte. En dat daarmee de discussie rondom de voedselbanken hier in de Staten vanuit alle indieners van dit amendement dan ook niet meer terug zal komen in deze Statenzaal?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik snap dat u dat hoopt. Ik kan u dat niet beloven, omdat ik alleen over mijn eigen partij ga. In ieder geval zullen wij er in deze periode geen steun meer aan geven. Het is een duidelijk iets dat we voor meerdere jaren doen. We proberen nu eenmalig te investeren om te zorgen dat de komende jaren de voedselbank gewoon geld overhoudt, omdat hun kosten lager zijn. Dus wat ons betreft is deze discussie de komende jaren niet nodig.

De **voorzitter**: Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuisen** (VVD): Ja. U zult toch bij andere partijen moeten vragen over hoop. Die hebben daar wat meer verstand van. Maar ik begrijp dat er in ieder geval een toezegging is van de PvdA-fractie om daar deze periode in ieder geval geen geld meer aan te besteden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Exact.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank.

De heer **Smeulders** (PvdA): En dan komen we er bij de coalitieonderhandelingen over tweeënhalf jaar weer op terug.

De **voorzitter**: U vervolgt uw betoog.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank je wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Nog een interruptie. Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Toch even dit punt. Want nu doet nu net alsof we hiermee afkopen dat we geen discussie meer hebben over de voedselbank. Maar volgens mij is de kern, en daarom hebben we hem samen met u mee ingediend en hebben we vorig jaar ook aan de bel getrokken, dat het juist ook te maken heeft met een aantal provinciale kerntaken als het tegengaan van voedselverspilling en distributie over heel Brabant. Nu doet u eigenlijk net alsof die kerntaken hier niet aan de orde zijn. Bent u dat van mening of zegt u: nee, hier zit wel degelijk een verantwoordelijkheid van de provincie?

De **voorzitter**: Mijnheer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Mijnheer Vreugdenhil legt nou heel mooi de kern bloot: is dit nou een kerntaak van de provincie of niet? Nou, daar wordt in deze zaal heel verschillend over gedacht. Ik heb ook helemaal niet de indruk na vijf jaar Staten dat wij er ooit uit gaan komen. Wat de PvdA betreft is de voedselbank bij uitstek een maatschappelijke organisatie, veelal gerund door vrijwilligers, die de sociale veerkracht in Brabant hoog houdt. Dat is ons standpunt. Aan de andere kant zien we ook dat er hier in de Staten anders tegenaan gekeken wordt. Wat wij doen is in ieder geval voor de komende jaren zorgen dat die voedselbank gewoon meer geld overhoudt om te besteden aan hulp voor arme mensen, om het zo maar te zeggen. En in die zin is dat een helder antwoord, denk ik.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. Daar ben ik ook heel blij mee. En dat is ook precies de insteek die we met elkaar hebben. Maar ik hoop dat we elkaar blijven vinden als partijen om belangrijke maatschappelijke vraagstukken hier te kunnen bespreken en te kijken hoe we die kunnen koppelen aan de provinciale kerntaken. Want dat wordt wel degelijk van ons verwacht hier in deze Staten.

De **voorzitter**: Smeulders vervolgt zijn betoog.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, zo is het, voorzitter. De PvdA is ook echt de partij die kijkt waar de maatschappelijke opgaven in de samenleving liggen en die als provincie ook wil oppakken. Dus dank voor uw interruptie, mijnheer Vreugdenhil.

Netwerkorganisaties. Ik wil eigenlijk volledig aansluiten bij de SP. De SP-fractie heeft daarop een uitstekend amendement ingediend. Dat hebben wij graag ondertekend. Het is gewoon van belang dat

daar in ieder geval een zachte landing plaatsvindt. Wij herkennen ons volledig niet in de beeldvorming die de fracties van GroenLinks en het CDA neerzetten, alsof de provinciegedeputeerde Swinkels al die netwerkorganisaties de nek omdraait. Dat is niet zo. Er vinden gewoon goede gesprekken plaats. En wat wij met dit amendement doen, is zorgen dat er wat meer ruimte is om die gesprekken goed af te ronden. In de campagne, voorzitter, hadden wij een slogan: Brabant moet de provincie worden waar inwoners de laagste energierekening van Nederland hebben. Nou, kunnen wij dat als provincie regelen? Nou, waarschijnlijk niet helemaal. Realistisch genoeg om dat te beseffen, maar we kunnen er wel iets aan doen. Bovendien is een laag energiegebruik niet alleen goed voor het klimaat, het is ook gewoon goed om mensen een lage energierekening te bezorgen. Dan kunnen ze meer geld uitgeven aan andere dingen. En het levert ook nog banen op als je het slim aanpakt. Dus in die zin ondersteunen we het college heel erg in zijn duurzaamheidsbeleid en energiebeleid. We zijn goed bezig als het gaat om het verduurzamen van provinciale gebouwen. Er is vorig jaar een motie ingediend om te kijken of we de BZW daarbij kunnen betrekken om bedrijfspanden te verduurzamen en zonnepanelen op het dak te leggen. Bij sportverenigingen wordt een stap gezet. Met nul op de meterwoningen zijn we echt hard bezig om daar echt een duwtje te geven wat daar nodig is om het op gang te helpen. Maar voorzitter, wij denken dat we los van nul op de meter, dat toch een vrij, rigide, verregaand doel heeft, ook nog meer te doen met bijvoorbeeld woningisolatie. Ik bedoel, je wordt er niet direct nul op de meter van, maar je ziet het wel in je energierekening en energiegebruik. En bovendien levert het ook best veel banen op als we dat echt grootschalig zouden aanpakken. Dus we willen van de gedeputeerde weten of het mogelijk is om een echte schaa sprong te realiseren in Brabant als het bijvoorbeeld gaat om isolatie.

Voorzitter. Ons tweede grote punt van de campagne, een belofte aan de Brabanders over meer banen voor Brabant. En voorzitter, wij zien veel van de wensen uit ons verkiezingsprogramma en in het bestuursakkoord terug in deze begroting. Ik wil best een inzicht geven in hoe het gaat in onze fractie. Wij bereiden die begrotingsbehandeling altijd samen voor in de fractie. Martijn de Kort is een beetje mister werkgelegenheid van de Staten. Als je Martijn vraagt wat zijn speerpunten zijn op het gebied van economisch beleid, dan krijg je een lijst op een A4'tje of drie, vier meestal. Vijftien punten. En dat gaat natuurlijk niet in mijn bijdrage. Dus ik vraag Martijn altijd: kies maar, wat moet ik dan zeggen? Martijn heeft deze keer aangegeven dat we heel erg tevreden zijn met de aanpak van de mismatch op de arbeidsmarkt. We hebben nog wel een aandachtspunt voor het college. In het acquisitiebeleid, het proberen om buitenlandse bedrijven naar Brabant te halen, moeten we echt inzetten op bedrijven die banen hebben voor Brabanders die geen baan hebben. Dus echt banen voor Brabanders. We weten dat binnenkort het nieuwe meerjarenbeleid van de BOM in dit huis wordt besproken. Dit zal een van onze speerpunten zijn als het daarom gaat. En we vragen GS om daar vooraf ook al rekening mee te houden. Andere punten waarmee we heel blij zijn is inzet op duurzame groei, investeren in scale-ups – erg belangrijk –, start-ups, grootschalige bedrijven, scale-ups, het moet omhoog. We zien dat GS bezig zijn met 5% social return, samen met de VBG. Nou, daar waren we ook ontzettend tevreden en enthousiast over. En, voorzitter, het college is met ons punt uit de campagne over grensarbeid hard aan de slag gegaan. Er is inmiddels een sectorplan in de maak, geloof ik. Hartstikke goed!

Als het gaat om economisch beleid en banen is Brainport natuurlijk de regio in Brabant waar het gebeurt. Want als provincie moet je ook keuzen durven maken. Het is nou eenmaal zo dat op sommige plekken in Brabant meer is te bereiken met een investering dan op andere plekken. En dat betekent niet dat wij alleen maar op bepaalde plekken moeten investeren waar de winst het grootst is. We moeten Brabant niet vergeten, maar het is wel zo dat we moeten kijken wat we echt kunnen doen om op die plekken waar het verschil echt gemaakt wordt, internationaal niveau, om daar een duwtje in de rug te geven. En u begrijpt het al, voorzitter, dat mijnheer Uijlenhoet wil interrumperen.

De **voorzitter**: Jazeker. Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ja, voorzitter, Brainport. Ook daar is de afgelopen periode iets gebeurd, de afgelopen weken. Daar wordt een heel mooi bedrijf, NXP, overgenomen door een Amerikaans bedrijf Qualcomm. Althans, dat zijn de plannen. Nou, dat is op zich natuurlijk mooi, belangstelling voor de Brabantse industrie. Maar hoe kijkt de PvdA daar nou tegenaan? Want er zijn mogelijk geen afspraken gemaakt over social return, waar u het net over had. Wat is de mening van de PvdA op dit punt?

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik loop natuurlijk een beetje het risico alsof het overkomt als dat de PvdA Brabant Amerika nog één keer waarschuwt. Nou ja, kijk, aan de ene kant hadden wij dezelfde reactie als u. Het is op zich best iets om trots te worden op dat er in Eindhovens bedrijf voor 40 miljard euro wordt overgenomen. Het is nogal wat. Dus dat betekent ook dat je iets hebt in je provincie. Dat is op zich een goed signaal. Aan de andere kant moeten we wel beducht zijn dat het geen negatieve effecten gaat hebben. Je hoort geluiden in de media dat er in de toekomst extra geïnvesteerd zal worden, dat juist de kennis die op de high tech campus zit de reden is waarom dat Amerikaanse bedrijf zoveel geld voor een NXP betaalt. Maar ja, je weet het niet zeker. En afspraken maken over social return, daarover gaat ten eerste Den Haag, en ten tweede, het is erg lastig met zo'n internationale bedrijfsovername.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Begrijp ik goed dat de PvdA het op zichzelf genoeg vindt dat we op dit moment inzetten op clusters en zoiets als een campus? En daarop investeren, faciliteiten aanbieden aan dit soort bedrijven? Maar daar nog niet een stapje bovenop zetten zeg maar? Even nog iets meer doen.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank je wel, voorzitter. Ik snap de vraag niet helemaal, moet ik eerlijk zeggen. Ja, wij willen zeker extra investeren. Daar gaat mijn punt nu juist over: extra investeren in de Brainportregio. Daarom zijn wij heel tevreden, wilde ik zeggen en daarmee wilde ik mijn betoog vervolgen, dat het college ervoor kiest om die rijksinvesteringen, die nou eindelijk een keer los komen, gewoon te matchen. Dus daar zijn wij gewoon echt ontzettend tevreden over.

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): De PvdA vindt het heel belangrijk. Het NXP-verhaal, daar is natuurlijk ook een heel hoge bonus voor een directeur bij. Dat is iets dat wij niet wenselijk vinden. Er is een heel mooi landelijk verkiezingsprogramma uitgekomen en ik raad aan dat te lezen. Daar staat heel duidelijk in wat we daarvan vinden. Dat is dezelfde mening als van de PvdA Brabant. En wij dringen er iedere keer bij de gedeputeerde op aan dat in ons acquisitiebeleid en in de afspraken die wij met bedrijven maken er heel duidelijke afspraken zijn over wat dat betekent voor de werkgelegenheid hier. We hebben er ook bij eerdere bijeenkomsten al op aangedrongen, dat als we als Brabant via de BOM mee investeren in bedrijvigheid die naar Brabant komt, we ook zoveel mogelijk garanties willen opnemen om te zorgen dat die bedrijvigheid en de bijgehorende banen in Brabant blijven. En die lijn zullen we ook blijven voortzetten.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Ik hoor inderdaad in die zin een positief geluid, ook van de PvdA. Daar zijn wij als GroenLinks natuurlijk blij mee. Maar dat is nog geen structureel beleid. Het is nog niet structureel zo dat als we geld investeren vanuit de BOM of vanuit de provincie in de Brabantse economie, dat we structureel een afspraak maken met het bedrijfsleven over die social return. Dat wordt nu nog per individueel geval en op individuele basis georganiseerd. Is de PvdA met ons van mening dat dat meer structureel moet plaatsvinden?

De **voorzitter**: De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Het ligt er natuurlijk een beetje aan wat je precieze definitie is, want er zijn verschillende vormen van social return. Als je over social return in de brede zin praat, dat er voor het Brabantse maatschappelijke belang duidelijke afspraken gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld over werkgelegenheid, dan vindt u ons aan uw zijde. En dat is volgens mij wat de heer Pauli ook al meerdere keren heeft aangegeven, dat dat wel degelijk al gebeurt in de afspraken met bedrijven. Binnenkort hebben we de meerjarenvisie van de BOM. En dan komt u waarschijnlijk met een vergelijkbaar punt als wij. En dan kan de heer Pauli laten zien wat we allemaal al doen op dat vlak.

De **voorzitter**: Ja. Dat zien we dan verder. Ik wil de heer Smeulders vragen nu zijn betoog te gaan vervolgen en te gaan afronden, ook al.

De heer **Smeulders** (PvdA): Is mijn tijd echt al op, voorzitter? Oké.

De **voorzitter**: U heeft nog 2,5 minuut.

De heer **Smeulders** (PvdA): 2,5 minuut. Oké, dank u wel. Het punt Brainport afrondend, vinden wij het echt heel mooi om te zien dat we met een flink aantal partijen in deze Staten onze contacten in Den Haag hebben aangesproken, geregeld hebben dat we nu eindelijk een extra status hebben gekregen. We vragen het college dan ook om die Actieagenda Brainport, die met het Rijk en de regio zal worden opgesteld, om daar dan ook een actieve rol in te nemen en daarin daadwerkelijk echt te participeren. Dat is de moraal van dit verhaal.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Het is inderdaad goed om te zien dat de regio Eindhoven Brainport ook mainport is geworden. En de PvdA is daar terecht enthousiast over. Maar bent u ook van mening dat bij een mainport, die ook op transport en doorvoer van producten is gericht, ook een goede ontsluiting hoort, zoals een ring om Eindhoven? Een goede wegeninfrastructuur rond deze mainport.

De **voorzitter**: De vraag is helder. Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Yes. Dank u wel, voorzitter. Ik had hem zien aankomen. Ja zeker, die bereikbaarheid is ontzettend belangrijk. Daarom kiezen deze coalitie en dit college in ons bestuursakkoord een nieuwe visie op hoe wij die bereikbaarheid van die regio, juist die internationale wegen, de A67, de A58, gaan verbeteren. De vorige periode was dat niet het geval. Nu wel. Dus dat is het antwoord op uw vraag.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar blijft het dan niet zo dat aan één kant van die Brainportregio er nog altijd een structureel tekort is aan een goede wegenontsluiting? En kan daar dan niet gewoon op ingezet worden? En als u dan zegt 'wij willen mainport zijn' dat dan op de koop toeneemt dat er wat meer wegeninfrastructuur nodig zal zijn om een echte mainport te hebben?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Nou, dat klopt. Dat is ook de reden waarom wij in ons bestuursakkoord hebben opgenomen dat wij de doorstroming op die N279 gaan verbeteren. Daarom is de gedeputeerde daarmee druk bezig. Laatst is daar een notitie 'Reikwijdte detailniveau' uitgekomen. Daar zit voortgang in. En dat is het antwoord op die vraag.

De **voorzitter**: Van den Berg. Misschien een andere microfoon proberen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Daar heb ik een vraagje over. Want nu is het zo dat het verkeer omgeleid wordt via Nijmegen of voorbij Roermond als er een groot ongeluk gebeurt in de buurt van Eindhoven. Denkt u dat een twee keer eenbaans N 279 die chaos kan oplossen?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nee, voorzitter. En ook twee keer tweebaans N279 niet. En ik heb helemaal de wens niet om die chaos op te lossen, want u heeft het over een incident. En het lijkt me nogal wat om in dit land op basis van incidenten wegen te gaan aanleggen, dan wel verbreden.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Oké, dan hebben we het over incidenten. Het is dagelijks een puinhoop bij Eindhoven en het wordt niet opgelost. Is de PvdA met de PVV van mening dat elke hoofdinfrastructuur, zeker bij zo'n mainport, een goed onderliggend wegennet nodig heeft om grote incidenten te kunnen oplossen en het verkeer te kunnen verwerken? En daaraan gekoppeld, denkt u nu echt dat die N279 daartoe soelaas biedt, want dan moeten ze altijd nog helemaal omrijden?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja, een goed onderliggend wegennet is nodig. Alleen denk ik dat uw en mijn partij het woord 'goed' iets anders interpreteren en dat we voor andere oplossingen kiezen.

Dank u wel, voorzitter. Ik ga dingen overslaan, want ik begrijp dat ik naar het einde toe moet. Ik wil doorgaan met de gezonde en veilige leefomgeving en dan met name de mestdialoog. De gedeputeerde is al een tijd bezig met de samenleving, dus dat is in ieder geval een heel goede zaak, om te kijken of je daar toch enige overeenstemming over kunt krijgen. Dus het feit dat die mestdialoog al een tijdje loopt en dat die tot resultaten heeft geleid is in ieder geval goed om te zien. Complimenten daarvoor. De PvdA ziet mestverwerking niet als een oplossing voor het veehouderijprobleem, wel als een oplossing voor het mestoverschot. En wij willen graag een besluit over het mestbeleid nemen. En wij nemen daarbij het bestuursakkoord als uitgangspunt. Regie nemen, en dat betekent waar en in welke vorm we grootschalige

mestverwerking gaan toestaan. Wij hopen dat wij daarover in ieder geval, als het even kan nog dit jaar, in de Staten kunnen spreken.

Dan tot slot, voorzitter, de maatschappelijke onvrede over de veehouderij wordt alleen maar groter. En veel gemeenten worstelen met die problematiek. En dat is ook niet zo vreemd. Want bedenk maar eens, de lucht-, water- en bodemkwaliteit, het klimaat, de voedselvoorziening, je hebt last van geuroverlast, dierziekten die gevaarlijk zijn voor mensen. De effecten die de veehouderijsector heeft is nogal wat. Dat wil niet zeggen dat we in principe tegen die sector zouden moeten zijn, maar dat wil wel zeggen dat we iets aan die overlast en problematiek moeten doen. En dat betekent wat ons betreft echt wel dat er minder dieren in Brabant moeten komen. En ik wil terug naar het punt waarmee ik begon, die maatschappelijke omgeving. Ik het daar eens over nagedacht. In mijn eigen omgeving, in Helmond, is er een aantal jaren geleden in Gemert-Bakel ...

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Het betoog over mest en minder dieren. Die discussie gaan we nog voeren. Maar in ieder geval licht u een tipje van de sluier op. U bent dus voor grootschalige mestfabrieken? Mensen in Oss kunnen er waarschijnlijk een verwachten. Misschien in Landhorst ook nog wel, en op andere plekken. Maar goed, dat is uw verantwoordelijkheid. Aan de andere kant zegt u minder dieren en u wilt die kant ook op. Waar denkt u dan aan. Hoeveel procent?

De **voorzitter**: Alles mag tijdens een begrotingsbehandeling. U gaf zelf al aan dat we binnenkort een belangrijk debat daarover hebben. Dat we het vandaag even op de hoofdlijnen op dat punt houden. De heer Smeulders.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Met één getal ben ik tevreden.

De **voorzitter**: Dat snap ik, maar de vraag is of precies dat nu moet. Maar de heer Smeulders gaat over zijn eigen antwoorden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dat klopt, voorzitter. Gelukkig wel. Nou, met betrekking tot die mestfabrieken. Ja, we hebben in het bestuursakkoord afgesproken dat die er komen, grootschalige mestfabrieken, maar dat we wel gaan sturen op waar die komen en hoe we dat gaan doen. U weet in dat kader van mijn collega mevrouw Knoet dat wij die mestfabrieken in Landhorst geen goed idee vonden op die plek. Nou, Oss, dat zou anders kunnen zijn. maar ik ben waarschijnlijk ook met u eens dat we dat wel zorgvuldig moeten aanpakken. En hoeveel procent dieren wij minder willen in Brabant weet ik niet. Tot aanvaardbare proporties, laten we het zo zeggen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dan toch nog een verduidelijkende vraag. Grondgebondenheid, dus niet meer dieren dan we eigenlijk op onze grond aan kunnen, is eigenlijk uw streven?

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nou, grondgebondenheid, als het om rundvee gaat in ieder geval wel. Als het gaat om varkens en pluimvee is dat wel een lastige uitspraak. Want ik denk dat driekwart van de sector

in Brabant zal verdwijnen als u dat als uitgangspunt stelt. En ik ben niet zo'n grote specialist als u. Dus dat is ook wel iets, wat u nu zegt, denk ik. Maar misschien dat de gedeputeerde daar dadelijk meer inzicht in kan verschaffen.

De **voorzitter**: Nou ja en laat ik zeggen: op dat niveau het debat als het hier geagendeerd is. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Ik hoorde de heer Smeulders zeggen: minder dieren. Even een vraag ter verduidelijking, gaat het dan over heel Brabant?

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): In ieder geval in die gebieden waar echt de overbelasting daar is. Of dat dan voor heel Brabant betekent dat er minder dieren komen is de vraag. Wat ik wel vind, is dat wij nu niet hetzelfde probleem in West-Brabant moeten gaan creëren als er in Oost-Brabant bestaat. Dat lijkt me niet slim.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Is het voor de heer Smeulders en zijn partij dan acceptabel dat als er op een plek minder dieren er op een andere plek meer dieren bijkomen in Brabant?

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nou voorzitter, zoals ik de uitkomst van die mestdialoog heb gezien, zou dat zomaar eens een instrument kunnen zijn hoe wij de komende jaren omgaan met de dieren in Brabant.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja, voorzitter, nou breekt toch wel een beetje mijn klomp. Vanochtend bij het vragenuurtje zei mevrouw Roijackers dat er voor elk dier ruimte moet zijn. En nu zegt ze: we hebben te veel dieren. Misschien kan mevrouw Roijackers daar eens even op reflecteren.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Met alle plezier. Dieren in vrijheid, om mijn uitspraak te verduidelijken.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, mevrouw Roijackers. Ik heb even een vraag aan de heer Smeulders. Inderdaad pakt deze coalitie de regie over grootschalige mestverwerking. Ik ben benieuwd hoe de heer Smeulders ertegenaan kijkt dat initiatiefnemers, maar vooral ook burgers in de omgeving van die initiatieven, door bepaalde mensen, organisaties op een verkeerd been worden gezet. Hoe kijkt u naar die organisaties die eigenlijk die burgers op een bepaalde manier activeren, zonder dat daar nou echt een goede argumentatie onder ligt?

De **voorzitter**: De heer Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): Nou kijk, wat u nu zegt, zonder goede argumentatie mensen op het verkeerde been zetten, is populistisch. Dat moeten we niet doen in Brabant. Alleen, ik moet eerlijk zeggen dat ik in dit kader niet helemaal begrijp op welke organisatie u wijst. Dus dat kan ik niet beantwoorden. Maar op basis van verkeerde argumenten andere burgers op het verkeerde been zetten, dat is niet goed.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gruijthuijsen. Volgens mij heeft u al twee keer het woord gevoerd.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ik heb even een reactie gegeven.

De **voorzitter**: Maar dat telt gewoon mee. Ik beoordeel het aantal en niet de inhoud. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik moet toch constateren dat het heel cryptisch wordt hier: organisaties die verkeerde informatie geven en dat dat dan een probleem zou zijn. Kan de VVD iets meer verduidelijken over welke complottheorieën het hier allemaal gaat en welke organisaties dat dan zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel. U stelt een vraag aan de heer Van Gruijthuijsen. En dan kunt u toch terug. Ja, zo gaat dat dan.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Mijnheer Van der Wel. Wij hebben laatst als VVD-Statenvructie met een aantal mensen gesproken. En die waren onkundig of niet geïnformeerd dat in Oss op het industrieterrein sprake is van categorie 5. En die realiseerden zich op dat moment dus heel goed dat het niet mogelijk is om die installatie daar, conform de huidige regel- en wetgeving, tegen te houden. En toch maken die burgers veel reuring via geïnformeerd te worden van organisaties dat er wel een kans bestaat om dat tegen te houden. Ik vind dat we dat debat zuiver moeten houden, mijnheer Van der Wel.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, ik kan hier eigenlijk heel weinig mee. Er wordt iets gesuggereerd. Organisaties, ik heb geen antwoord welke organisaties. Een burger heeft natuurlijk het recht zich zorgen te maken en zich te verzetten tegen ontwikkelingen die die niet wil, ook al is dat al voorbestemd. Ik zie niet in hoe dat nu te rijmen is.

De **voorzitter**: Helder. De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Dan heb ik toch ook een vraag aan de heer Van Gruijthuijsen. Ik vraag me dan toch af, als u burgers spreekt, mijnheer Van Gruijthuijsen, die in de buurt van een bedrijfsterrein categorie 5 wonen, en die aangeven dat niet te weten, en ook niet geïnformeerd worden op het moment dat er sprake is van de vestiging van een mestverwerker, in hoeverre de gemeente Oss dan heeft gefaald als zij die mensen niet heeft geïnformeerd. In plaats van dat u dat organisaties verwijt zou u de gemeente moeten verwijten dat zij burgers niet goed informeert.

De **voorzitter**: Stilte in de zaal! Het woord is aan de heer Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Als de gemeenteraad besluiten neemt wordt dat transparant gemaakt. Dus dat kan iedereen weten. Maar we hebben het er hier over dat burgers op basis van informatie van organisaties gaan handelen. En dat is dan op basis van onjuiste informatie. Dat is mijn punt.

De **voorzitter**: Ja. Gaat uw gang.

De heer **Heijmans** (SP): En ik stel vast dat er dan schijnbaar slechte informatie is geweest vanuit de gemeente. Die organisaties zijn verantwoordelijk voor hun informatie. De gemeente is verantwoordelijk voor informatie aan haar burgers.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Als de gemeente Oss de juiste informatie verschaft maar toch organisaties de burgers verkeerd informeren blijft mijn punt overeind, voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Ja, ik zou tegen de heer Van Gruijthuijsen willen zeggen dat het feit dat het een bestemming 5 is, niet wil zeggen dat ieder bedrijf daar zonder meer kan komen. We moeten wel vast kunnen stellen dat het een gezond en veilig bedrijf is.

De **voorzitter**: Oké. Ik stel voor dat we dit debatje nu sluiten en de heer Smeulders vragen de laatste minuut van zijn spreektijd te gebruiken.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Dat gaat lukken. Want ik was gebleven bij de maatschappelijke acceptatie van de intensieve veehouderij. En ik had daar ook een voorbeeld bij hè. Nu is het zo dat er in Gemert-Bakel momenteel twee of drie nieuwe geitenstallen, dan wel uitbreidingen van bestaande geitenstallen komen. Er worden vergunningen voor aangevraagd. De gemeente Gemert-Bakel kan of wil – ik weet het niet – daar niks tegen doen. In Helmond zijn er 6 of 7 jaar geleden tijdens de grote uitbraak van de Q-koorts twee- of driehonderd mensen gewoon ziek geworden door die geiten. Wat gaan we dus vervolgens doen?

De **voorzitter**: U moet nog echt gaan afronden.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Zes jaar later komen daar weer meer geiten. Ik had een parallel. Zouden ze nou in Enschede, bij die vuurwerkopslag die daar de lucht in is gegaan, daar nu overwegen in of naast die wijk een nieuwe vuurwerkopslag te bouwen? Ik denk het niet. Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Smeulders voor zijn bijdrage. Dan is nu de fractie van GroenLinks, mevrouw Brunklaus en de heer Uijlenhoet. In combinatie heb ik begrepen. Nee? Alleen mevrouw Brunklaus. Dan heeft u nu het woord. Aandacht voor de audiovisuele projectie van zo te zien de Tuin der Lusten.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Aangekomen in de laatste maanden van het Jeroen Bosch-jaar kunnen we met trots zeggen dat deze kunstenaar door heel veel ogen is bewonderd in de afgelopen zes eeuwen en zeker in het afgelopen jaar. Het Jeroen Bosch-jaar met alle op Bosch geïnspireerde evenementen, de fantastische tentoonstelling, parades en festivals was in ieder geval een gouden greep. Dit jaar heeft laten zien welk effect kunst kan hebben op de samenleving: inspirerend, verbindend, verdienend en aanjagend. Dat is wat kunst kan en dat is waarom we kunst en de makers een volwaardige kans moeten geven om tot bloei te komen en een podium te krijgen. Maar daarover later. De Tuin der

Lusten, een van zijn meesterwerken, zoals we hier zien, werd onlangs gebruikt als metafoor in de film 'Before the flood' van Leonardo di Caprio, waarmee hij ons wijst op de manier waarop wij als mensen ons voortbestaan en dat van veel leven op aarde op het spel zetten. Ook hier inspireert de meester met zijn schijnparadijs, waarin de mensheid zich waant voorafgaand aan de zondeval. Gaan we naar de hemel of gaan we naar de hel?

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): U bedoelt Leonardo di Caprio, die naar zes feestjes met zijn privéjet heen en weer vloog. Die bedoelt u, geloof ik hè?

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Die bedoel ik ja.

De heer **Van den Berg** (PVV): Oké.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Gaan we naar de hemel of gaan we naar de hel? Welke kant rolt het kwartje uit? Wie zal het zeggen? Wij, het parlement van Brabant, geven hier mede richting aan en zetten een stempel op de toekomst. Kunnen we de beelden die Bosch op het doek weergeeft loslaten op Brabant, de plek waar hij schilderde en zijn ideeën ontwikkelde? Is de groene natuur uit De Tuin der Lusten nog te vergelijken met de natuur in het huidige Brabant? Wat zou vrijdenker Jeroen Bosch vinden van de richting die het college aangeeft met zijn zeven strategische opgaven? Zou hij met GroenLinks vinden dat het versnellen van de energietransitie een goed begin is, maar meer lef en ambitie zou moeten tonen? Hoe zou hij denken over de toestand van onze natuur, de flora en fauna van Brabant, die zo uitgebreid is terug te zien in zijn schilderijen? De natuurliefhebber Bosch zou zich rot schrikken als hij kon zien hoe de immense vleesproductie die natuur belast. Als schilder zou hij met megastallen zeker wel raad weten. De opgaven waar we voor staan zijn groot. Nu naar het heden. En de strategische opgaven van het college zijn ingewikkeld om goed en efficiënt uit te voeren. GroenLinks vindt het heel goed dat het college zich ten doel heeft gesteld de opgaven daar waar mogelijk aan elkaar te verbinden en te laten cross-overen, een nieuw woord. In onze samenleving heeft alles met alles te maken. Zo is sociale veerkracht van burgers bij uitstek nodig om de doelen te kunnen bereiken op alle terreinen. Dus niet alleen op het sociale. We hebben kracht van de burgers nodig om de opgaven waar Brabant voor staat aan te kunnen. We hebben de kracht van de natuur nodig om de burgers een gezonde leefomgeving te geven.

De begroting en de bijbehorende stukken zijn veelal inzichtelijk en leesbaar. Complimenten daarvoor. We zien GS meer werk maken van de diverse indicatoren en jammer dat de economische indicatoren pas na de begroting met PS worden besproken. Op pagina 3 van de begroting wordt gevraagd om 1,5 miljoen euro voor de matching van cultuuraanvragen. Daarmee zijn wij het van harte eens. Bovendien vinden wij dat de aanvragen die positief zijn gehonoreerd door de Adviescommissie van de kunsten subsidie moeten ontvangen, zodat instellingen de kans krijgen om zich door te ontwikkelen. Doen we dat niet, dan blijft er niet veel over van het culturele ecosysteem in Brabant. Kijk samen met de gemeenten of oplossingen te vinden zijn en zet het geld voor cultuur in, dat op de plank blijft liggen bij BKKC of Brabant C. In dat kader kunnen wij ook de Philharmonie Zuid, de PM-subsidie zien. PM-subsidie zou je ook kunnen verstaan als pro muziek. Dat die beslissing pas in december valt vindt GroenLinks geen behoorlijk bestuur.

Veerkrachtige arbeidsmarkt en sociale veerkracht zijn twee belangrijke strategische opgaven. Toch zien we dat de nadruk op het sociaal-economisch beleid zich niet op die opgaven richt, maar op investeringen in de economische en ruimtelijke infrastructuur van Brabant. En op fiscale ondersteuning van bedrijven. Daar

worden honderden miljoenen aan belastingmiddelen in gestoken, terwijl het Brabantse arbeidsmarktbeleid nog niet verder komt dan dat er wordt geëxperimenteerd met jeugdwerkloosheidvrije zones en projecten op het gebied van flexecurity. Pas nu wordt een start gemaakt met mobiliteitscentra, investeringsprogramma's, proeftuinen, een kennispact en social return. En ondanks alle investeringen en gunstige rulings voor buitenlandse bedrijven is de werkloosheid in Brabant nauwelijks lager dan in de rest van Nederland. Bovendien blijken bedrijven die in Brabant hebben kunnen gedijen zomaar te kunnen worden overgenomen: Organon, ACT Pharma, NXP. GroenLinks wil meer werk maken van een echt duurzaam ecologisch ecosysteem. Hoe beoordeelt het college de overname van NXP, terwijl de provincie voor dit bedrijf de goede randvoorwaarden heeft geschapen?

De opgave circulaire economie krijgt zijn vertaling in het opschalen van het biobased cluster in West-Brabant en het investeren in Greentech. Perspectief op een integrale aanpak van deze ingewikkelde en uitdagende strategische opgave ontbreekt tot op heden. GroenLinks wijst het college op het SER-advies om vanuit een realistisch perspectief te werken aan een omvattende aanpak voor de implementatie van een circulaire economie.

Voor de opgave vitaliteit en natuur- en landschappen trekt het college veel geld uit voor grondverwerving, ook met het geld van het Rijk. GroenLinks wil graag weten welke gronden dit betreft, hoe vervuild die zijn, hoe die robuust te maken zijn en hoe we die gebieden biodivers houden. Zijn er kwaliteitsniveaus voor afgesproken? Hoe ziet de planning voor de versnelde aankoop eruit? Hoe is de samenhang met leefbaarheid en recreatie en wat dragen de provinciale thema's leisure en economie daaraan bij, zeker in financiële zin?

Door burgers meer bij hun omgeving te betrekken ziet GroenLinks kansen om de energietransitie te versnellen. Om de doelstelling van het college te behalen, namelijk 100.000 Brabanders actief meekrijgen en 500.000 Brabanders te laten investeren in woningisolatie volgens het principe nul-op-de-meter, stelt GroenLinks voor om burgers actief te betrekken via de zogeheten living labs. Wij zien ook specifieke opgaven, te weten laadinfrastructuur en zorgen voor de ontgassing van de woonwijken.

Kijkend naar de Tuin der Lusten lijkt het ons geen luxe om eindelijk duidelijk te maken welke bijdrage Brabant gaat leveren aan de aanpak van het klimaatprobleem en hierop helder en structureel te sturen. Laten wij daarom in 2017, net zoals een water- en klimaatagenda, een klimaatbegroting voor Brabant opstellen. Onlangs gaven 40 prominente bedrijven, waaronder Shell Nederland, steun aan het klimaatinitiatief van Klaver en Samsom. Als Brabant kunnen we niet achterblijven. Het beleid voor de strategische agenda sociale veerkracht is nog niet vastgesteld. In de voorbereiding daarop heeft GroenLinks veel met netwerkorganisaties contact gehad.

De **voorzitter**: Interruptie Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): U realiseert zich ook dat bij het klimaatinitiatief van Klaver en Samsom zowel de werkgevers- als werknemersorganisaties als het Centraal Planbureau zeiden: dit is geen goed idee. Waarom gaan wij voor mondiale opgaven nog eens extra dingen proberen te realiseren voor mondiale problemen?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik laat dit even over aan mijn collega Uijlenhoet. Duetje.

De **voorzitter**: Mijnheer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Richting de heer Panhuizen. Volgens mij zijn de bedrijven heel duidelijk geweest. Onlangs nog in een ingezonden brief in allerlei kranten. Daar was onder andere Shell er een van, maar ook de haven van Rotterdam: het is eindelijk de tijd om nu met zijn allen duidelijk te zijn over hoe we het klimaatbeleid gaan vormgeven, dat we dat ook zichtbaar maken. En de overheid moet gewoon hierin een helder beleid voeren en dan kan het bedrijfsleven ook goed meegaan en daarom ook de motie, die ook al is uitgereikt, om inderdaad ook voor Brabant een klimaatbegroting in te stellen.

De **voorzitter**: Mijnheer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): U zegt dat precies goed: met zijn allen. En wat er eigenlijk gebeurt, ook bij het initiatief van Samsom en Klaver, is dat men zegt: we willen nog meer doen. Dat is feitelijk de situatie: we willen nog meer doen. Misschien niet in deze motie, maar u haalt het hier wel degelijk aan. Wat men zegt is dat men zo hoge energiedoelen aan het stellen is dat men eigenlijk, wij hier, een beetje armer worden en de rest van de wereld een beetje warmer. Je moet die dingen mondiaal oplossen met iets als een Parijs-akkoord. Dat naleven is prima, maar niet nog eens extra doelen gaan stellen als de rest van de wereld de andere richting op gaat.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Het gaat volgens mij helemaal niet over de discussie of wij scherpere doelen willen stellen. De klimaatbegroting is er puur voor bedoeld om de doelen, die ook dit college in principe al stelt, alleen in een paar grote stappen te bereiken, dat we daar jaarlijks met elkaar op gaan sturen: zijn de maatregelen die we treffen voldoende om het klimaatdoel, dat ook dit college onderschrijft conform het Parijs klimaatakkoord, invulling te geven? En daarom zouden wij het als GroenLinks heel erg goed vinden dat alle Brabanders inzichtelijk krijgen wat het college jaar voor jaar hieraan doet en wat de resultaten daarvan zijn.

De **voorzitter**: Helder. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik heb een vraag aan GroenLinks en een vraag aan de heer Panhuizen van de VVD. GroenLinks, een klimaatbegroting, prima. Gaan we daarin vermelden hoeveel graden het gaat schelen op enige termijn uw beleid? Dat zouden we heel graag willen weten. Mijnheer Panhuizen. Ik hoor een heel rechts verhaal. En ik las ook al iets dat u geen windmolens meer wilt op land. Het is begonnen met de heer Winsemius die van een of ander congres kwam. En toen kwam de heer Nijpels, die dit land heeft volgezet met leugens genaamd windmolens en daarover liegt en bedriegt. Dat heeft ook de Ombudsman ontdekt. Hoe is het zo gekomen dat u er kennelijk in een keer heel anders over denkt als partij? Vertelt u eens.

De **voorzitter**: De heer Uijlenhoet eerst en dan de heer Panhuizen. Graag kort en krachtig.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Heel kort. De klimaatbegroting is bedoeld om te sturen op CO₂-uitstoot of CO₂-equivalenten. En niet op temperatuur. Want dat heeft natuurlijk een soort naijleffect. Maar conform de wetenschappelijke analyses gaat het over CO₂-uitstoot en CO₂-equivalenten.

De **voorzitter**: Nee! Eerst Panhuizen nu.

De heer **Panhuizen** (VVD): Goed. Ed Nijpels en Winsemius inderdaad. Wat die mensen gedaan hebben is niet gelogen. Zij hebben eigenlijk een beetje een moderne VVD gevormd, die ook niet weggijkt voor die uitdagingen die ook belangrijk zijn in de wereld.

De **voorzitter**: Van den Berg. Kort.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ze draaien in ieder geval als een windmolen bij de VVD. Dat is een ding wat zeker is. Maar nu even GroenLinks. Dus u wilt klimaatbeleid om opwarming van de aarde te voorkomen, maar u wilt geen indicator hoeveel graden het gaat schelen. U wilt kijken in hoeverre je de plantengroei kan beperken, want dat doet u als u CO₂ beperkt. Waar slaat dit op?

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Het is niet zo dat wij het niet willen. Het is natuurlijk prima om te monitoren – dat moet je natuurlijk ook doen – hoe de opwarming van de aarde zich ontwikkelt. Dus dat sluiten wij totaal niet uit. Maar het gaat erom dat CO₂-uitstoot en andere uitstoot van stoffen die daarmee te maken hebben, dat die leiden tot die klimaatverandering. Dus het gaat erom om te sturen op CO₂-uitstoot, met als gevolg/maatschappelijk effect dat we onder de 1,5 tot 2 graden temperatuurstijging blijven.

De **voorzitter**: Oké. Het punt is helder. Mevrouw Brunklaus vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het beleid voor de strategische agenda sociale veerkracht, daar was ik gebleven, is nog niet vastgesteld. Dat doen we volgende week volgens mij. In de voorbereiding daarop heeft GroenLinks veel contact met netwerkorganisaties gehad en wij zijn het er dan ook niet mee eens om de structurele subsidie van het ene op het andere jaar af te bouwen. Bij de netwerkorganisaties zit de kracht van Brabant. Duidelijk is het dat er geld bij moet om netjes met de goedwillende partners een transitie in te zetten. De doe-budgetten zijn bevroren. Ook bij de burap kregen wij geen antwoord op de vraag wanneer de evaluatie van de eerste twee tranches komt en het besluit valt om de volgende tranche open te zetten. Krijgen wij nu wel een antwoord?

9 miljoen euro wordt gevraagd om de verzoeting van het water van het Volkerak-Zoommeer te versnellen. Vanuit maatschappelijke partners in de waterzuivering krijgen wij signalen dat zilt water de gevolgen van vermessing beter kan dragen dan zoet water. Daarmee zouden we als Brabant beter kunnen gaan scoren op de Europese regels ten aanzien van de meststoffen in het oppervlaktewater. Is het wel wijs om deze verzoeting te versnellen? Graag horen we GS hierover.

In de begroting is voorgesteld om de VTH-taken structureel te gaan dekken om de basis op orde te krijgen. GroenLinks steunt dit, maar heeft graag meer inzicht in waar de middelen voor worden gebruikt. Voor welke structurele taken precies?

De **voorzitter**: Een moment. Mag ik stilte in de zaal! Mevrouw Brunklaus heeft het woord.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Geopperd wordt het idee van een informatiebijeenkomst met PS. Maar nu, bij deze begroting, hebben we geen onderliggende stukken of beleid waaraan we kunnen afmeten of het geld doelmatig en rechtmatig wordt ingezet.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank, voorzitter. U zei zojuist: wij zijn aangenaam verrast dat er meer geld naar structurele taken gaat en kijken uit naar waarvoor het bestemd is. Is dit nou het nieuwe beleid van GroenLinks om het geld maar gewoon uit te geven en dan te kijken waarvoor het bestemd is?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik kom daar zo op terug. Het gaat ons vooral om toezicht en handhaving.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik begrijp dit debatje dan weer niet zo goed, want volgens mij gaat het hier om wettelijke taken ten aanzien van VTH. En gaat het alleen maar om het feit, vanwege slechts incidenteel geld daarvoor regelen, dat we dat nu structureel gaan regelen, zoals het hoort: degelijk. Dat degelijke linkse beleid, weet u nog wel van het begin?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): En wij zijn het daar van harte mee eens, heeft u net van mij gehoord. Graag ontvangen wij een overzicht van natuurcompensaties en verplichtingen. Handhavers geven ons aan dat dit overzicht er niet is en dan kun je er ook niet op controleren.

Belangrijk vinden wij het dat het niveau van vooral toezicht en handhaving verbetert. De middelen voor VTH nemen na 2016 beduidend af, ook na die begrote structurele afdekking vanaf 2019. GroenLinks ziet dat de omgevingsdiensten vanaf 2017 voor een grote uitdaging staan met de Omgevingswet en de nieuwe Natuurbeschermingswet. Bezuinigen op VTH ligt dan ook niet voor de hand wat ons betreft. We berekenen dat er gemiddeld 4 miljoen euro per jaar op wordt bezuinigd. Hoe verhoudt zich dit tot de grote handhavingsopgaven die Brabant kent? Denk hierbij aan dumpingen en lozingen die vragen om een daadkrachtige aanpak. Kunnen wij in navolging van de provincie Zeeland samenwerkingsverbanden oprichten tussen handhavende organisaties, gemeenten en waterschappen die gezamenlijk diensten draaien? Veilig, daadkrachtig en verbonden. Inclusief de politie, die nu nog vaak met handhaven ophoudt waar de gemeentegrens eindigt. Zo maken we Brabant met elkaar veilig, schoon en leefbaar.

GroenLinks is altijd heel kritisch geweest over de TOM. Wij waren tegen grote investeringen aan het einde van de vorige bestuursperiode, omdat al van tevoren duidelijk was dat het zeer risicovol was. Nu al 2,5 miljoen euro verlies ingeboekt, dat door GS wordt gepresenteerd als gelijkblijvend verlies omdat de uitgiftetermijn wordt verlaagd. Hier kopen wij niets voor. Het gaat om heel veel geld. GroenLinks wil aandringen op een onderzoek inzake TOM. Wij verwachten dat de komende jaren het verlies niet zal worden goedge maakt. Kunnen GS ons overtuigen dat wij ongelijk hebben?

Van erfgoedcomplexen vormt Mariadal in Roosendaal een groot risico. Het was het eerste complex dat op de lijst kwam te staan en tegen de eigen afspraken in is de provincie daar voor veel geld alleen ingestapt. Pas nu lijkt de tijd rijp voor het instappen van de markt. Voorzitter. GroenLinks wil graag van GS horen wanneer dit project rendabel wordt gemaakt. We hebben meer dan 47 miljoen euro positief saldo, is de schatting over de lopende bestuursperiode. Dat lijkt goed nieuws, maar vanaf 2020 is er onzekerheid over de inkomsten van de provincie. Schuiven wij de lasten door naar de toekomst? Is dat deugdelijk financieel beleid?

Nog steeds is onduidelijk wat de uitgaven voor de PAS zullen zijn. Bij de burap zou er melding van gemaakt worden, maar daar is met geen woord over geschreven. Wat betekent dit voor de reserves van de provincie?

Voorzitter. Noord-Brabant is een kleine aandeelhouder van Delta NV. En zo hebben wij direct aandelen in kernenergie. Welk risico loopt de provincie als er iets misgaat met de kerncentrale?

Bij de financiële afwegingsladder missen wij maatschappelijke baten, zoals duurzaamheid, social return on investment of klimaatneutraal. Kunnen deze criteria worden toegevoegd?

GroenLinks kiest voor groene en duurzame mobiliteit. Wat betreft opcenten voor motorrijtuigenbelasting wil GroenLinks een haalbaarheidsonderzoek om te differentiëren tussen vervuilende auto's en schone elektrische auto's.

De uitgaven voor openbaar vervoer dalen in 2017 en de uitgaven voor asfaltmobiliteit stijgen in 2017. Alweer. En dat terwijl de fiets nog niet echt in de versnelling is. Slechts vijf snelfietsroutes zijn er opgenomen in de komende periode.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Even voor de duidelijkheid. U bedoelt toch die elektrische auto's die door die mooie kerncentrale in Borssele worden opgeladen? Die bedoelt u toch hè?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. En misschien binnenkort door dat mooie windmolenpark dat in zee gezet wordt en waarvoor we hier nog een hoogspanningsleiding moeten gaan aanleggen. Die bedoel ik, ja.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dat is des te treuriger. Dat zo'n elektriciteitsleiding ook onze natuur en landschap in Brabant nog moet verwoesten vanwege dat windmolenpark. Daarom is zo'n mooie kerncentrale veel beter en veiliger.

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik zag onze gedeputeerde Spierings nog staan bij zo'n mooi nieuw windpark, direct aan een laadpaal gekoppeld, daar bij Heijningen, bij windkracht 2. Ik ben benieuwd hoe ver hij gekomen is met zijn Tesla. Wat denkt u?

De **voorzitter**: Ik geloof dat de heer Smeulders de woordvoering vervolgt. Interruptie.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Mijn vraag gaat over het fietsbeleid. Mevrouw Brunklaus. U bent heel kritisch blijkbaar op het fietsbeleid, dat we als Provinciale Staten net hebben vastgesteld. U doet net alsof er niets gebeurt: de fiets is niet echt in de versnelling. Ik vind het weer erg zuur. Weet u hoeveel miljoen euro wij de komende periode gaan investeren in het fietsbeleid?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Mijnheer Smeulders. Het is niet de bedoeling om hier zuur over te doen. U weet en kent het standpunt van GroenLinks. Ik heb net gezegd: er wordt weer geïnvesteerd in wegen. En zo is het ook. Maar wij willen dat er meer wordt geïnvesteerd in fietspaden. En dat gaan we doen, maar van ons mag het tempo omhoog. En dat hoorde u mij net zeggen. Ik wilde zeggen: in de pedalen wat betreft de fiets.

De **voorzitter**: Smeulders.

De heer **Smeulders** (PvdA): 41 miljoen euro, mevrouw Brunklaus, de komende jaren. Ik vind het echt gewoon heel veel geld. Misschien wilt u nog meer investeren, maar ik vraag u wel te proberen een beetje een positieve toon aan te slaan.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat gaan wij ook doen. En natuurlijk gaan wij zo meteen in op het verzoek van de gedeputeerde om aan te geven waar er nog meer fietssnelpaden kunnen komen. Dus wat ons betreft mogen er meer meters gemaakt worden. Dus ook in de versnelling en op de pedalen.

De **voorzitter**: De laatste zin.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Als Jeroen Bosch in deze tijd had geschilderd zou hij ongetwijfeld veel fietsers in zijn groene tuin hebben afgebeeld. Ik rond af. Met de Tuin der Lusten van Jeroen Bosch in gedachten wil ik afsluiten. GroenLinks wil graag uit het voorgeborchte blijven. Brabant heeft de sociale en economische veerkracht om uitdagingen te boven te komen en dan moeten we als Brabantse overheid donkere kant van het beleid niet ontkennen, maar meeschilderen aan een duurzaam, hemels paneel, dat nog eeuwen na ons bewonderd kan worden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus voor haar bijdrage. Ik geef dan het woord aan de fractie van 50PLUS, de heer Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Ik worstel er altijd enigszins mee hoe beschouwingen als de huidige te beginnen. In het voorjaar kun je de frase 'een nieuwe lente en een nieuw geluid' gebruiken. Maar nu in het najaar zeggen 'een nieuwe herfst en een verse wind' roept toch niet dezelfde associaties op. Enfin, inmiddels ben ik toch begonnen en beperk ik mijn aandacht toch maar weer tot de begroting, hoe zeer verantwoorde literatuur mij ook aan het hart gaat.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja, mijnheer Van Overveld, misschien een suggestie. Het is weer herfst, daar komen de eikels.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Wie weet, er vallen ook bladeren. We hebben al eerder in het jaar een Perspectiefnota gehad en die dient als basis voor de Begroting 2017. Dat houdt in dat je mag verwachten dat deze begroting geen opzienbarende zaken bevat. En eigenlijk is dat ook zo. In het algemeen zijn we derhalve redelijk content in dat opzicht, maar het zou te veel gevraagd zijn om te verklaren dat er geen kritische herfstnootjes te kraken zijn. Zo valt ons op het veelvuldig gebruik van het woord 'streefwaarde'. Is dat een alternatief voor begroting, een voorbeeld van bestuurlijke vernieuwing misschien? Het BBV bepaalt dat de begroting een antwoord moet geven op de vragen 'wat gaan we doen', 'hoe doen we dat' en 'wat mag het kosten'. De vraag 'hoe doen we dat?' vinden we in de voorliggende begroting niet altijd even helder omschreven. Wij vinden namelijk te vaak geen concrete voornemen, waarop wij onze controlerende taak kunnen uitoefenen. Voorbeelden hiervan zijn vrijwel op iedere pagina te vinden. Ik sloeg een willekeurige pagina op, pagina 8, en las onder het kopje 'bestuursopdracht leegstand' en dan citeer ik: 'In 2017 komt de definitieve monitor 'Stand van leeg - wat

een spitsvondig taalgebruik - gereed en hebben we op vier plekken in Brabant een subregionale aanpak in ontwikkeling.' Voorzitter. Wanneer in 2017 komt dit en over welke vier plekken hebben we het?

Op pagina 3 praat u over een inzet bij internationalisering bij zwakkere Europese regio's. Heeft u daarbij iets op het oog? Welke zijn dat? Beperkt dat zich echt tot binnen Europa of wat moeten we ons voorstellen bij deze passage? Een ander willekeurig voorbeeld over de VTH-taken: binnenkort willen wij u bijpraten. Zo kan ik het hele verhaal doorlopen en aangeven dat er heel weinig concrete voornemens in staan. Waar u onder veerkrachtige arbeidsmarkt zegt in 2017 in te zetten op een aantal zaken willen wij er graag enkele aan toevoegen. En ik voeg eraan toe: aandacht voor het probleem van grensoverschrijdend werken. Een kraanmachinist uit Nederland kan net over de grens zijn vak al niet uitoefenen, want zijn bevoegdheid wordt daar niet erkend. Ik geef maar een voorbeeldje. Het slechten van dat soort verschillen tussen Nederland en België in dat opzicht lijkt ons een goede opgave.

We missen ook de extra aandacht voor werkgelegenheid voor oudere werkzoekenden. De problemen waarmee de agrarische sector worstelt zijn genoegzaam bekend. Overigens vinden wij dat niet een louter Brabants probleem. Wel wat vreemd vinden we de uitspraak onder het kopje 'toekomstperspectief varkenshouderij', waarin u zegt zowel boeren te willen helpen die stoppen als boeren die doorgaan. Het eerstgenoemde kunnen we goed begrijpen, daar wordt gekeken hoe we ondernemers die willen stoppen daarbij kunnen helpen. Maar ondernemers die gewoon doorgaan gaan we toch niet subsidiëren?

Voorzitter. Op elke slak gaan we geen zout leggen. Dat zou onze vrienden van de Partij voor de Dieren verdrieten en dat willen we niet. Dat betekent dat ik nog een enkele meer algemene opmerking zal maken. Als je sec kijkt naar het plaatje op pagina 8, dat schematisch weergeeft waaraan de provincie haar middelen besteedt, dan valt ons op dat er wel erg veel geld naar reserves gaat.

Het college pleit voor participatie en dat vinden wij een goede zaak. Vooral bij aanleg en reconstructies van provinciale wegen en andere omgevingskwesaties wordt immers door het meenemen van bewonersgroepen in het proces vanaf een vroeg stadium draagvlak gecreëerd.

Voorzitter. Het provinciaal beleid is vooral geconcentreerd op harde zaken: verkeer en vervoer, economie, landbouw, natuur, water en milieu, maar de zogenaamde zachte sector komt er bekaaid van af. Wij hechten eraan dat Brabant ook een sociaal gezicht laat zien, ook al is veel op dat terrein overgeheveld naar gemeenten. Steun voor gehandicaptensport, overigens weinig concreet aangeduid hoe en wat, vinden wij een goede zaak. Daar zou wat ons betreft steun mogen blijven voor overkoepelende organisaties op het gebied van bewonerscontacten: Vereniging klein kernen, VBOB en dergelijke. En waarom niet steun aan het overkoepelende werk van het distributiecentrum van de voedselbanken in Brabant?

Voorzitter. Ik maak er een eind aan, aan deze beschouwing althans. We neigen ernaar om de voorliggende begroting goed te keuren, al mag die op een aantal punten nog aangescherpt worden. Wij wachten met belangstelling de reactie van het college af en vanaf deze plaats dank ik eenieder die betrokken was bij het tot stand komen van deze begroting. Ook dank aan het college voor de collegiale samenwerking in het afgelopen jaar.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld voor zijn bijdrage en geef de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren het woord. Mag ik degenen die nu nog het woord voeren en nog van plan zijn moties en/of amendementen in te dienen vragen om die alvast hier bij de tafel in te leveren. Dat voor een ordelijk en ook vlot verloop van het debat. Dan nu de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Er is een mooi lied en dat luidt: 'Er is maar één wereld en die hebben we te leen.' En wij leven in een tijd waarin de burgers in toenemende mate argwanend staan tegenover globalisering en hun grip op het tempo van de globalisering kwijt zijn. De langdurige periode van crises, zoals de economische crisis, maar ook de watercrisis, de vluchtelingencrisis en de ecologische

crisis heeft hun geloof in een ongeremd kapitalisme aan doen tasten. Handel brengt welvaart, maar de gevolgen ervan zijn niet voor iedereen positief. Hoogleraar economische geschiedenis aan de Universiteit van Utrecht Bas van Bavel stelt dat we uit de geschiedenis kunnen leren dat elke vrijemarkteconomie na een periode van welvaart stevast ten onder gaat. En hij voorziet dat het ons ook zo zal vergaan: "Als de markt dominant wordt, ontstaat er een race to the bottom." Door de vrijemarkteconomie stijgt in eerste instantie de welvaart, maar al snel ontwikkelt zich een kleine elite die meer profiteert dan de rest. Voor de opgepotte rijkdom vindt zij steeds minder rendabele toepassingen binnen de samenleving en het geld wordt in speculatieve beleggingen gestopt of buiten de samenleving geïnvesteerd.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Toch een vraag aan de heer Van der Wel, want hoor ik u nou kritisch zijn over de vrije markt? Want ik heb hier in het verleden wel eens een voorstel gedaan, bijvoorbeeld over het in de landbouw invoeren van minimumprijzen, waarop uw reactie was: "Maar mijnheer Heijmans, dan grijpt u in in de vrije markt en dat is voor ons onacceptabel." Heeft u het licht gezien?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, het is natuurlijk best wel makkelijk om één dingetje eruit te pikken. Maar wat ik heb bedoeld is dat wij een voorstel hadden in de Tweede Kamer, de vleestaks, waarbij we zeggen dat voor heel Nederland in één keer goed te regelen op btw-niveau. Het probleem met wat u voorstelt in Brabant, een belasting in te voeren of wat dan ook, is dat we daarmee een probleem scheppen.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Nee, voorzitter. Nou kruipt u weg. Uw stellingname is hier meerdere malen geweest dat we vooral niet aan de vrije markt mochten komen, volgens u. En daarom is mijn vraag: als ik nu uw kritisch verhaal hoor over de vrije markt, wat is er met u gebeurd?

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Er is niets met mijn verhaal gebeurd. Ik constateer dat ik het eens ben met deze hoogleraar Bas van Bavel, die stelt dat de vrijemarkteconomie op wereldschaal en op wereldschaal zorgt voor een race to the bottom, waarin wij ons nu ook bevinden. Dat alles voor het goedkoopste gaat en dat daar uiteindelijk de burgers de dupe van zijn, dat de planeet er de dupe van is. Dat is twee. En drie, het geld weggesluisd wordt naar industriëlen die daar eigenlijk niets goeds mee doen. Dat is het punt.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Toch even steun voor de heer Van der Wel en een vraag aan de heer Heijmans. De analyse die hier toch op tafel komt, daar kan de SP het toch alleen maar mee eens zijn vanuit jullie ideologische achtergrond?

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ik zou eigenlijk dit weekend Bas van Bavel, die hier aangehaald wordt, als gast hebben in ons politiek café. En dat doen we natuurlijk vooral, omdat we het van harte met deze analyse eens zijn. Maar ik stel een duidelijke vraag wat er gebeurd is met de heer Van der Wel, die ik in het verleden hier altijd tegenover me heb gevonden als het ging om ingrijpen in de markt. Want dan was het verhaal: dat moet je vooral niet doen.

De **voorzitter**: Oké. Die argumenten zijn gewisseld. De heer Van Hattem dan nu.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik denk toch dat de heer Heijmans zich vergist met de VVD-fractie, want dat is juist de fractie geweest die ik de afgelopen jaren heb horen pleiten tegen de vrije markt. Want zij waren het die hier in de bestuursstukken van harte ondersteunden dat de consument heropgevoed moest worden. Dat was de VVD als ik het goed begrepen heb. Dat is wat we letterlijk gelezen hebben: de consument heropvoeden. Dus als iemand de vrije markt aanvalt, dan is het niet de meneer van de Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**: Van der Wel vervolgt zijn betoog.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Toch ook een korte reactie op dit debatje. Ik heb van de SP ook nog geen voorstel gezien, waarbij we dan een of andere ingreep doen in die vrije markt hier in Brabant. Als die komt zullen we hem graag beoordelen.

Voorzitter. Wat ik dus uit het verhaal van hoogleraar Bas van Bavel hoor is dat uiteindelijk dat geld in speculatieve beleggingen wordt geplaatst en op die manier onze maatschappij verarmt. En die rijke elite trekt ook de macht naar zich toe. Kijk maar naar Poetin en Trump. En vanaf dan zet de daling van de welvaart in en raakt de maatschappij in verval. Voorzitter. En wat we nu aan het doen zijn hier, ook in deze begroting, is uit alle macht die teneur te proberen te keren. We zijn ons nog meer aan het richten op economische groei, nog meer vrijhandel en op nog meer gebruik van onze natuurlijke hulpbronnen. We zien het in de praktijk van alledag, alles wordt in geld uitgedrukt. Zo ook deze begroting, zo ook als het bijvoorbeeld gaat om het gebruik van onze natuur. Het moet vooral gebruikt worden voor recreatie. Wat ons betreft moeten we die zoveel mogelijk met rust laten. Terwijl er zo veel zaken zijn die niet in geld zijn uit te drukken, zoals ons water, onze natuur, onze kunst en onze cultuur. En daarom blijven wij ons als partij verzetten tegen vrijhandelsverdragen met Oekraïne, TTIP en tegen CETA. Er is maar één wereld en die hebben we te leen. Het is daarom erg belangrijk om ons beleid te richten op verantwoorde landbouw. Een groot deel van de biologische producten in de winkel hier in Brabant komt van buiten Brabant en buiten Nederland. Je zou zeggen dat dat kansen zijn voor Brabant. Toch loopt het aantal biologische boerenbedrijven, zowel bij akkerbouw als veeteelt, in Brabant al jaren terug. Als ik lees dat we via Translab of UBA één initiatief voor biologische landbouw ondersteunen, vinden wij dat erg weinig. Wij denken dat er wel een schepje bovenop kan. Ook vanuit boeren hoor ik dat er grote behoefte is aan het versterken van het biologische netwerk. Bijvoorbeeld door startende boeren en boeren die willen omschakelen in contact te brengen met biologische boeren, zodat ze kennis kunnen uitwisselen. Het versterken van dat netwerk willen we graag bij het college onder de aandacht brengen, en vandaar een motie 'Biologische landbouw op de kaart.'

Voor de eiwittransitie geldt feitelijk eenzelfde redenering, ook hier ondersteunen we als provincie via de Translab of UBA nu één initiatief voor een nieuw plantaardig eiwitproduct als vleesvervanger en dan laat ik de insecten er even buiten. Dit terwijl in Gelderland recent een beleid is ingezet om als provincie, samen met universiteiten, bedrijven en anderen, een topsector eiwittransitie te vormen. Ik weet niet of onze provincie die ambitie heeft, maar ik heb het in de stukken niet kunnen lezen, maar we denken dat het wel

verstandig is. Bijvoorbeeld omdat er veel innovatie mogelijk is, de eiwittransitie een belangrijke groeimarkt is en een meer plantaardig eetpatroon ons enorm kan helpen bij het verkleinen van de veestapel. Via Translab of een andere instantie kan er wat ons betreft wel wat steviger op worden ingezet en vandaar de motie 'Meer pit in het plantaardige eiwit.'

Met betrekking tot dierenwelzijn willen we aanhalen dat voor zover de provincie iets aan dierenwelzijn kan doen de Brabantse Zorgvuldigheids Score (BZV) wat ons betreft een wassen neus is. Bedrijven kunnen onder de noemer van 'duurzaam' uitbreiden zonder ook maar een enkele dierenwelzijnsmaatregel te nemen. En dat blijkt ook in de praktijk uit het BZV-register. Het percentage van dieren in Nederland dat met een Beter Leven-keurmerk wordt gehouden is volgens de Dierenbescherming 15. Het leeuwendeel daarvan heeft 1 of 2 sterren en 3 sterrenbedrijven zijn er nauwelijks. Wij vinden dat het leeuwendeel van het gehouden vee een erbarmelijk leven heeft en dat moet verbeteren. Nederland is koploper in het houden van veel, heel veel dieren en Brabant is koploper binnen Nederland, maar we gebruiken die positie niet om het voortouw te nemen voor meer dierenwelzijn. Er gebeurt wel veel op het vlak van theorie, maar weinig tot niets in de praktijk.

De **voorzitter**: Interruptie de heer Bollen. Gaat uw gang.

De heer **Bollen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Even een verhelderende vraag. U zegt dat de BZV niks voorstelt. In zijn algemeenheid of alleen op het punt van dierenwelzijn? Dat men dus een uitbreiding kan krijgen, dat de BZV-score hoog genoeg kan zijn dat het dierenwelzijn niet is gegarandeerd.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Ja, voorzitter, in dit geval wil ik echt aandacht vragen voor dat aspect dierenwelzijn. Maar het moge duidelijk zijn dat wij BZV in zijn totaliteit niet zien zitten, maar dat zullen we ook bij de evaluatie van de BZV binnenkort duidelijk maken.

De **voorzitter**: De heer Bollen.

De heer **Bollen** (VVD): In mijn herinnering bent u wel een steun geweest in de vorige periode, toen de BZV is ontwikkeld.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik kan me daar niet veel van herinneren. Want ik heb menig artikel geschreven, recent nog, over de BZV, waarbij ik me tegen de BZV heb gekeerd. Die mening is eigenlijk niet veranderd. Misschien dat de SP daar iets mee kan, maar ook daar ben ik niet van mening veranderd, zal ik maar zeggen.

Zweden, Zwitserland, Denemarken, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland doen het beter dan Nederland. Zo gelden in deze landen deels de volgende maatregelen, die in Nederland niet gelden: verplicht daglicht, een aparte ruimte voor eten en drinken, zeugen krijgen nestmateriaal, de kraambox is niet toegestaan en voor biggen tot een maand oud is er strooisel en daarna is er stro. Voorzitter. Dat kan beter in de BZV. Wij willen GS oproepen om méér te doen.

Voorzitter. Over de financiën hebben het nodige aan te merken. Bij de aanpak van projecten volgen we stevast een vast patroon. We willen iets realiseren, zeg het Pivot Park. We formuleren er een doel bij, en we stoppen er als provincie geld in. Vervolgens passen we later in het proces de doelstelling aan en de verwachtingen bij, meestal omlaag, en vaak stoppen we er weer meer geld in. Het lijkt een structureel

scenario. Wij vinden het echt problematisch. Want in hoeverre was dan het oorspronkelijk plan realistisch en waren de doelstellingen haalbaar? Vaak is het zo dat je op zoek moet naar de cijfertjes. Het maakt het controleren enorm lastig. Kijk bijvoorbeeld naar het opknappen van de vleugel en het verhuizen van de omgevingsdienst. Dat zou betaald worden uit de verhuur van de verbouwde aanbouw. De PVV stelt hier technische vragen over en uit de antwoorden wordt je vervolgens niets wijs. En dat gebeurt heel veel. Bij CHV, Merienburg, Big data, Biobased Campus, Aviolanda, Solar, Ruimte voor ruimte, KVL, etc, etc. Wij vinden het verstandig dat er meer nadruk wordt gelegd op gebruik van de actieve informatieplicht. Oftewel, dat er jaarlijks getoetst wordt aan de businesscase en dus aan de doelstellingen en dat PS hier door GS daarover actief geïnformeerd worden. En wat ons betreft worden die gegevens ook gepubliceerd gelijk een subsidieregister. Het is immers publiek geld. Graag een reactie van het college hierop.

Als het over een grote post hebben, dan willen we het graag met u hebben over een megaproject, het Waterplan voor de zuidwestelijke Delta. Een plan dat wordt opgehangen aan het verbeteren van de waterveiligheid en waterveiligheid. Als je gaat inzoomen is het een samenraapsel van oude en nieuwe voornemens van Rijk en provincies Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland. Het is met 80 miljoen euro ook een kostbaar plan vol met haken en ogen en wij denken niet per se nodig. Het zou goed voor de natuur zijn, maar dat is erg dubieus, en de economie zou er van profiteren, maar dat is nog maar de vraag. De Tweede Kamer heeft in ieder geval de financiering in de wacht gezet. En wij willen in ieder geval van het college de garantie dat we niet meer water richting de zee gaan dragen. Er is nu een tekort van 24 miljoen euro en wij voelen ons niet geroepen om dat tekort vanuit Brabant aan te vullen wanneer ook het Rijk niet over de brug komt.

En als we het dan over natuur hebben maken we ons zorgen over het Natuurnetwerk Brabant, met name over de realisatie en de effectiviteit van het programma. Helaas is het kennelijk niet mogelijk om tot de kern te komen, omdat er steeds verwezen wordt naar de evaluatie van de BRUG-gelden in 2017. Wij willen onze zorgen wel alvast met u delen. Duidelijk is dat het tempo van de aankoop van gronden voor natuur te laag ligt. In het huidige tempo halen we het eindresultaat in 2027 niet. Tevens is een punt van aandacht de onderbestedingen bij de directie Ecologie en dan met name bij aankoop van gronden. Onze vraag is waar komt dat door? En ook: kan dat tempo omhoog? Zijn er bijvoorbeeld voldoende plannen beschikbaar die naar voren gehaald kunnen worden als er zich kansen voordoen. En kunnen we op die manier onderbestedingen voorkomen? Graag een reactie van het college.

Het uitvoeringsprogramma Biodiversiteit en leefgebieden blijkt positieve resultaten te hebben. Het tempo ligt echter te laag om de gestelde doelen te halen. Het college stelt voor om een deel van het budget naar voren te halen. Wat ons betreft is dat een prima idee. Maar kunt u ons ook garanderen dat er ook op de lange termijn voldoende middelen zijn voor de noodzakelijke continuïteit?

In het kader van biodiversiteit lijkt de aanpak voor de Brabantse bijen succesvol, tenminste gemeten aan de subsidiestroom die wordt uitgekeerd. Of daadwerkelijk de bijen er beter van worden weten niet. Maar u gaat dat evalueren en wij wachten die evaluatie af. Indien de resultaten positief zijn, vragen wij u om het programma na 2017 voort te zetten.

Een ander succesvol programma was de Fauna Opvang Brabant (FOB). Zij hebben veel goed werk gedaan. Wij hebben dat met eigen ogen kunnen zien, als u geweest bent bij de opening in Zundert. Overigens is van het oorspronkelijke budget nog een klein deel over en wij verzoeken middels een amendement om dat geld, ongeveer 60.000 euro, in 2017 beschikbaar te stellen aan de FOB. Immers, de aanloop van het project heeft heel veel tijd gekost, ook hier bij de provincie. En die kunnen we niet in rekening brengen bij deze organisatie. En daarom dienen wij het amendement in.

We dienen de aangehouden motie over ganzen in. We hebben het bij de burap al lang erover gehad. Dus we kunnen het kort houden. Zij wordt inmiddels gesteund door in ieder geval een meerderheid in de Staten, waarvoor mijn hartelijke dank aan alle fracties.

We hebben als Provinciale Staten een cultuurbombardement gehad. Blijkbaar gaat er iets niet goed met het provinciaal beleid. In de petitie stelt Rebecca Nelemans dat te veel instellingen goeie rapportcijfers krijgen van de Adviescommissie kunsten, maar geen financiële ondersteuning. Noch van het Rijk, noch van de provincie. Er is een online petitie gestart die in één dag door 560 kunstenaars en kunstliefhebbers is ondertekend. En inmiddels heb ik begrepen dat het er veel meer zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel. Wilt u gaan afronden?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Jazeker voorzitter. Joep Smeets zegt dat Afslag Eindhoven een uniek Brabants gezelschap is met bewezen prachtige, succesvolle voorstellingen op locatie maken. We kregen hierover zelfs een videoboodschap van Theo Maassen. Zo zijn er nog veel meer. Anja Reinhardt en Yuri Bongers van Vloeistof. Pauline Roulants van United Cowboys constateert dat de danssector in een crisis terecht is gekomen, mede doordat de subsidies uitblijven. Er zijn hier fracties voor dance, waarom niet voor dans? Gedeputeerde, kunt u deze vragen vanuit de kunstsector in Brabant beantwoorden? En wij denken dat u meer kunt doen, vandaar dat wij een motie indienen om toch iets meer op te halen dan 10.000 euro. Voorzitter. Er is geen reserve-aardbol. Er is maar één wereld en die hebben we te leen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel voor zijn bijdrage. Dan nu de fractie van de ChristenUnie/SGP, de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Kort voor de zomer was ik in Luyksgestel, een paar dagen nadat zich daar een enorme ramp had voltrokken. Kapotte daken, verslagenheid en radeloosheid. En de opmerking van één persoon bleef me bij. Die gaf aan: ik geef heel graag aan mensen die het nodig hebben, bijvoorbeeld als er een ramp ergens anders is, maar als er dan iets hier in Brabant gebeurt, iets verder van Den Haag, wat zien we daar dan van terug? Voorzitter. Hetzelfde gevoel merkte ik bij de afsluiting van de Merwedeburg. Ondernemers die van de een op de andere dag getroffen werden, onzekerheid hadden over hun schade. Tegelijkertijd ook waardering voor de aanpak en zij vroegen zich af welke aanpak de overheid hun kon bieden. Voorzitter. Als ik Brabant doorkruis proef ik overal de trots en de mogelijkheden die we hebben. En tegelijkertijd ook zorgen. De afgelopen jaren zijn er in ons land ook stevige maatregelen genomen om de inkomsten en de uitgaven van de overheid structureel in balans te krijgen. Denk aan de ingreep in de woningmarkt, de AOW, de arbeidsmarkt, langdurige zorg. Voorzitter. In de provinciale begroting merken we daar niet direct iets van, maar we merken het wel in de staat van de Brabantse samenleving, waar we midden in staan en midden in werken als provinciale overheid. En die ingrepen hebben de afgelopen jaren hun prijs gekend. De lasten van de burgers zijn toegenomen, de schuldenposities van de huishoudens zijn niet verbeterd, de economische groei is broos en de langdurige werkloosheid blijft relatief hoog. Voorzitter. Die gevolgen leiden tot onrust en onvrede bij veel mensen. En na de verkiezingen in Amerika is het debat hierover, ook in Nederland, volop gaande. En het is goed om als overheid en volksvertegenwoordigers dit blijvend te beseffen en daar niet van weg te kijken. Het kabinet durft op dit moment te zeggen dat Nederland sterker uit de crisis is gekomen, maar de paradox is dat ondanks de economische herstelbeweging de bevolking zich bezorgd toont over maatschappelijke spanning, uiting geeft aan sociale onvrede, dat er een kloof is tussen leefwerelden van autochtonen en allochtonen, tussen belangen van jongeren en die van ouderen, tussen werkenden met een vaste baan en niet-werkenden.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. De fractievoorzitter van de ChristenUnie/SGP heeft nu wel een heel verhaal over allerlei terechte zorgen die in de samenleving leven, maar uw partij was het die in Den Haag voorop stond om al die plannen en al die maatregelen te steunen waar iedereen nu zoveel last van heeft en waarover u nu een tranentrekkend verhaal houdt. U heeft het nu over het beleid van het kabinet. Moet u dan niet bij uzelf te rade gaan waarom uw partij juist al die maatregelen heeft gesteund?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): 'Al die maatregelen' is op één hoop gooien. En u weet dat daarover ook door de ChristenUnie en de SGP keuzen zijn gemaakt in wat we wel en niet kunnen steunen. Ik geef ook aan dat we stevige maatregelen hebben moeten nemen om ook de financiën weer op orde te krijgen en om ook weer economische meewind te krijgen. Daar lopen we niet voor weg. Maar tegelijkertijd lopen we ook niet weg voor de zorgen en kijken we hoe wel als overheid daarin door kunnen pakken en wat we daarin kunnen betekenen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dan zijn het dus eigenlijk krokodillentranen. Van de ene kant doet u gewoon mee om enigszins politieke invloed te hebben en aan het politieke dansje in Den Haag mee te mogen doen als partij. En aan de andere kant staat u hier: 'Ja, het is allemaal zo erg voor de mensen.' Dan moet je ook gewoon eerlijk zijn en niet zo hypocriet doen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Nee, mijnheer Van Hattem, want dan zal ik ook verdergaan met mijn betoog. Want juist deze zorg, wat we hier proefden in de samenleving, was voor ons ook de reden om vorig jaar gedeputeerde Swinkels aan te geven dat hij misschien wel de belangrijkste gedeputeerde van Brabant is. En dat bedoelden wij niet cynisch, maar dat bedoelden wij welgemeend. Want op elk beleidsterrein, ook hier in de provincie, dient de vraag gesteld te worden hoe wij als provinciale overheid sociale veerkracht in onze samenleving en burgers individueel kunnen dienen. Niet de economie centraal, maar de burger centraal. En we zijn ook blij met de toezegging van gedeputeerde Swinkels in de themavergadering vorige week dat in de toekomst ook op elk beleidsterrein de vruchten van sociaal beleid ook zichtbaar worden gemaakt.

Voorzitter. Een samenleving wordt niet gelukkig van geld alleen, maar leeft van gedeelde idealen en onderlinge betrokkenheid. En hierin hebben burgers een opgave, maar ook de overheid. Die moet bestendig, betrouwbaar zijn en houvast kunnen bieden in tijden van verandering. Over die idealen moet het hier gaan in deze Statenzaal. En voorzitter, wij zijn dankbaar dat we veel van die idealen en veel van die betrokkenheid zien in het handelen van dit provinciebestuur. De ChristenUnie/SGP-fractie heeft het coalitieakkoord dan ook ondersteund en in de voorliggende begroting zien we meer en meer een uitwerking hiervan. En we zullen vandaag dan ook geen majeure wijzigingen voorstellen, maar we willen wel een aantal accenten eruit lichten waarin de provincie juist haar zichtbare betrokkenheid bij vraagstukken die spelen in de samenleving kan tonen.

In de eerste plaats willen we daar de jonge boeren noemen. We gaan in december het debat over de landbouw voeren. Dat gaan we hier nu niet doen. Maar één groep wil ik er toch wel uitlichten. En dat zijn de jonge boeren die de toekomst zijn, ook van de veehouderijsector in Brabant. En we hebben als laatste motie in de periode dat we hier nog in de Staten zalen de verlenging van de 'Regeling jonge boeren' hier voorgesteld. En deze regeling zal in december wederom opengesteld worden. En uit onderzoek van het

Agrarisch Jongerencontact blijkt dat ze eigenlijk te weinig gebruik kunnen maken van de mogelijkheden in deze regeling, onder andere omdat er te weinig maatregelen zijn die bij hen passen en aan de andere kant omdat het drempelbedrag te groot is voor kleinere en middelgrote bedrijven. En we dienen dan ook een motie in waarin we het college vragen om bij de openstelling van de volgende regeling juist deze zorgpunten van de jonge boeren ook mee te nemen.

Voorzitter. We zouden wat andere accenten willen hebben.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers. Gaat uw gang.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ik heb een vraag aan de ChristenUnie/SGP. Het is sympathiek om perspectief te willen bieden voor jonge agrarische ondernemers. Ik heb uw motietekst al gezien en weet dat we niet over moties mogen spreken die nog niet zijn ingediend, maar ik heb wel een vraag over de invulling van uw verzoek aan het college. Wat ik u niet specifiek hoor zeggen, is dat we met een financiële tegemoetkoming aan de jongere agrariërs misschien ook een impuls willen geven aan een zo omgevingsinclusief mogelijke manier van boerenondernemerschap.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): U moet wel even de doelstelling van de regeling goed hebben. Het gaat om concrete maatregelen als het bedrijf overgenomen wordt om het bedrijf toekomstbestendig te maken. Daar is de regeling voor bedoeld. Er zitten juist heel veel duurzaamheidsmaatregelen in. Agrariërs geven aan daarvan eigenlijk geen gebruik te kunnen maken, omdat ten eerste de set maatregelen niet altijd past bij het bedrijf dat wij willen: een duurzaam bedrijf naar de toekomst toe. En ten tweede omdat het drempelbedrag van 20.000 euro te groot is, terwijl wij ook graag kleinschaliger willen investeren, met name ook in de kleinere bedrijven. Dus ik denk dat we wel even de doelstelling van de regeling voor ogen moeten houden, het niet breder moeten maken. Maar binnen die twee aspecten vragen wij het college om mee te denken met de jonge agrariërs en te kijken hoe we die regeling daarop kunnen toespitsen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Het is misschien ook de dubbelheid die hier inzit, die het wat moeilijk maakt om nu te wegen of wij als fractie hierin willen meegaan. Misschien kunt u me toch wat verder helpen. Het feit dat ze jong zijn verdient niet aan zich een impuls als het een bedrijf is waarvan niet expliciet vooraf is vastgelegd dat het ook duurzaam toekomstbestendig is als je het afmeet aan de ecologische prestaties. Kunt u daar nog iets meer helderheid over geven? Is het mogelijk dat er straks jonge boeren komen met behulp van deze regeling, die een bedrijf op gang helpen dat toch eigenlijk een negatieve footprint gaat geven op de omgeving?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk en ik wil de heer Vreugdenhil vragen die te beantwoorden, met inachtneming van het feit dat ook net is gezegd dat het debat over dit beleid over een maand in deze Staten volop wordt gevoerd.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Als je als jongere op dit moment een bedrijf overneemt, dan neem ik aan dat elke agrarische jongere naar een duurzaam toekomstperspectief toe wil gaan. Daar ga ik van uit. Volgens mij hebben we daar genoeg beleid voor. Dat hoeft je niet hier in deze regeling te doen. Deze regeling is op andere zaken gericht, maar geeft wel de juiste impuls om ook jonge agrariërs naar de toekomst een zetje in de rug te geven. Die regeling bestaat al. Wat wij vragen aan het college is niet om

met een nieuwe regeling te komen, maar wel de regeling op maat te maken naar de vragen die de agrarische jongeren daarin hebben.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, eigenlijk in aanvulling op wat mevrouw Roijackers zegt en ook naar u, voorzitter. Niet om een debat van over een paar weken te voeren, maar de motie ligt nu voor. Dus ik wil wel graag namens onze fractie weten wat met de motie bedoeld wordt. De regeling is voor een verduurzaming en een positieve impuls voor de sector. Kunt u in uw motie dan ook klip-en-klaar even aangeven dat u deze regeling sec steunt en dat deze motie, die u nu indient, dus ook moet bijdragen aan die verduurzaming en die vernieuwing van die sector, en dus niet alleen maar is voor het jong zijn en een bedrijf willen overnemen?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Mijnheer Meijer. De regeling bestaat al en gaat in december weer open. Dus daar hoeven we het niet over te hebben. Dat staat gewoon. Het aspect is wel dat agrarische jongeren zeggen dat ze zien dat een aantal maatregelen die ze willen nemen, die ook in het duurzaamheidsperspectief zit, een set maatregelen is. Daarmee vragen we het college: kijk eens naar die set met maatregelen en kijk waar die kan verbreden. En ik neem aan dat het college daar ook de duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. Pak dat op, probeer daar de maatregel op maat te maken. En twee, probeer ook de drempel van 20.000 euro te verlagen. En volgens mij past het ook precies in het beleid dat wij hier voeren, om ook voor de kleinschalige bedrijven toekomstperspectief te kunnen bieden.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): En dan voor de volkomen helderheid, mijn fractie vindt het belangrijk dat als we dan over dat drempelbedrag praten, dat u dan heel helder aangeeft voor welke doelgroep we dat drempelbedrag dan verlagen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): U gaat van mij niet de exacte invulling van de regeling horen. Dat vragen wij in die motie aan het college, om die twee aspecten die aangegeven worden als knelpunt om van de regeling gebruik te maken, om die te heroverwegen inachtnemend de signalen die door de agrarische jongeren zijn afgegeven. En dan laat ik het graag aan het college over om daar binnen het bedrijfskader van de provincie, Provinciale Staten, om tot een regeling te komen waar de agrarische jongeren wel gebruik van kunnen maken.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ik zou graag iets willen verduidelijken. Die gekke duurzaamheidsmaatregelen staan juist in de jongeboerenregeling en daar maken ze geen gebruik van. Dat willen de boeren niet. Wat de boeren onder andere willen die ik gesproken heb, zij willen diervriendelijke maatregelen erin. Die heeft dit college eruit geschrapt. Dus we hopen dat de gedeputeerde ook wil reageren om die maatregelen terug te nemen. Want dat zijn juist de maatregelen waar de boeren nu om vragen.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Boon. Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Volgens mij is dat niet de bedoeling, want dan gaat u eigenlijk een negatief debat daarover voeren.

De **voorzitter**: De heer Bollen.

De heer **Bollen** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Even voor de helderheid. Deze discussie hebben we volgens mij al een keer in een themavergadering gevoerd, rondom de POP3-gelden, want volgens mij hebben we het daar nu over. We hebben de gedeputeerde toen gevraagd hoe het toch kan zijn dat we zoveel energie-initiatieven daarin zien en niet andere initiatieven, zoals kleinschalige, die u hierin noemt. Even voor de helderheid, daar hebben we het over. Is uw pleidooi dat de gedeputeerde daarin wijzigingen aanbrengt? Want volgens mij hebben we dat in het verleden al een keer gedaan. Wij zijn benieuwd naar de reactie van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): In ieder geval niet in de periode dat ik hier in de Staten zat, anders had ik volgens mij het debat gevoerd. Maar het pleidooi is met name om te kijken waarom er zo weinig gebruik van de regeling wordt gemaakt, ondanks dat die wel bekend is. En hoe kunnen we dan op die verschillende punten de regeling aanpassen, zodat we die meer geschikt maken voor onze jonge boeren en daarmee ook de doelstelling van de regeling overeind houden?

De **voorzitter**: Bollen.

De heer **Bollen** (PVV): Ik wacht dan de reactie van de gedeputeerde af, want volgens mij kan die zich dat nog wel herinneren. En in mijn beleving was u daarbij.

De **voorzitter**: Goed. We wachten dat even af. De heer Vreugdenhil vervolgt zijn betoog.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik wacht ook de reactie van het college af. Voorzitter. Het tweede punt is de continuïteit van de veren. We hebben het hier vaker genoemd. En ik ben ook blij dat er een brede steun is, nu ook van de Staten. Volgens mij zelfs een motie die bijna letterlijk, een-op-een, overgenomen is. Ik hoor in de woorden van de SP-fractievoorzitter veel van onze eigen woorden terugkomen. En ik denk dat het ook belangrijk is om dat naar de toekomst een plek te geven. De gedeputeerde heeft een aantal keer aangegeven dat hij daarmee aan de slag wil gaan. En ik sluit me aan bij de vraag van de SP of hij met name voor de veren waarop het ook op korte termijn speelt kan aangeven of hij kans ziet om ook de continuïteit daarvan overeind te houden.

Voorzitter. Een ander punt is de voedselbank. We hebben niet voor niets een half jaar geleden voor dat vraagstuk aandacht gevraagd. En niet zozeer omdat we dat alleen vanuit sociale bewogenheid doen zeg ik richting een aantal partijen hier, maar ook omdat we daarmee een belangrijke slag willen maken in de verduurzaming, in het tegengaan van voedselverspilling, maar ook in het gezond maken van de pakketten. Want we hebben hier in Brabant veel vers voedsel. En op deze manier kunnen we dat ook goed distribueren over heel Brabant. Ik denk dat dat drie aspecten zijn die prachtig passen bij het provinciaal beleid. En daarom ben ik ook blij dat we hiermee ook de voedselbank in de komende periode kunnen ondersteunen en dat we dat signaal hier ook af kunnen geven.

Voorzitter. En dan het punt van de drugsaanpak. Sommige partijen zaten erop te wachten. Voorzitter. Drugs is troep, het zorgt voor uitbuiting en het is desastreus voor je gezondheid. En het belangrijkste punt van de ChristenUnie/SGP-Statenfractie – dat is het, dat was het en dat zal het blijven – is dat we de hele infrastructuur oprollen waar criminelen op dit moment maximaal gebruik van maken. Daarvoor willen we ons in blijven zetten. En we komen dan ook met een motie waarin we vragen om het draagvlak te houden. Op dit moment is er een regeling waarbij er 50% cofinanciering is voor het opruimen van afval. En we zagen de evaluatie, waaruit bleek dat er maar weinig gebruik van gemaakt werd. Voorzitter. We willen in ieder geval voor de particulieren kijken of we tot 100% financiering kunnen komen, zodat particulieren niet opgezadeld blijven met kosten, daarmee zich weer volledig vrij voelen om aangifte te doen en het op te laten ruimen door het NFO en op die manier ook onderzoek naar de herkomst te kunnen laten plaatsvinden.

Voorzitter. Het laatste punt waar we graag een ander accent zouden willen hebben is een sociaal contract bij de BOM. U mist uw punt, mijnheer Meijer.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Nee, mijnheer Vreugdenhil. Ik miste niet het punt. Ik dacht: nu komt het stukje waarin we gaan praten over dat er dan ook meer ruimte moet komen voor een gelegaliseerde, gereguleerde teelt, waarover wij positief nieuws ontvingen. Omdat in ieder geval een deel van de achterban die u hier in de Staten vertegenwoordigt daar blijkbaar vanuit Brabant nu positiever tegenaan kijkt. Kunt u ons uitleggen hoe uw fractiestandpunt in deze zaal ten aanzien van het reguleren van wietteelt binnen de provincie Brabant is?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): U leest alleen de kop van het bericht. Dat heb ik begrepen. Graag, de verschillende ChristenUnie-partijen in de grote steden, maar ook buiten Brabant, scharen zich volledig achter de aanpak die we hier ook telkens naar voren brengen dat we de infrastructuur moeten oprollen. En dat betekent wat ons betreft ook het opruimen van alle coffeeshops in Brabant. Ik ga niet over de regulering binnen steden. Het is in onze partij zo mooi dat straks bij het vaststellen van het verkiezingsprogramma op 23 november – ik denk dat het een mooi debat gaat worden – een aantal steden heeft gezegd die lijn te steunen, maar daarnaast bereid te zijn, als de overheid zich verantwoordelijk voelt voor het verstrekken, er niet voor te zorgen dat we zoveel mogelijk joints verstrekken, maar dat wij de verantwoordelijkheid kunnen nemen als overheid om mensen te helpen om er vanaf te komen. Dat is reguleren. Daar zijn een aantal voorzitters die zeggen: we steken onze nek ervoor uit. Er is geen provinciale taak daarin. Maar het steunt wel volledig de lijn die wij hier ook in de Staten telkens uitdragen om de hele infrastructuur op te ruimen en daarmee ook de taskforce alle ruimte te geven om keihard door te pakken.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ziet u dan ook de kans om het debat dat wij vorig jaar om deze tijd hadden rondom provinciale ruimte bieden voor initiatiefnemers die met een verantwoorde gereguleerde teelt aan de slag willen, dat volgens mij niet haaks staat op het standpunt dat u net uitspreekt, om daar binnen de provincie dan dus ook ruimte te bieden? En kan ik constateren dat de ChristenUnie net als de VVD het afgelopen jaar doorontwikkeld heeft op haar standpunt en daar nu dus op terugkomt?

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ik zie daar geen enkele rol in voor de provinciale overheid. De rol van de provinciale overheid, en die nemen wij nu volgens mij volop, is om samen met de taskforce ervoor te zorgen dat de infrastructuur van de drugs niet misbruikt kan worden door zware criminelen en dat we daarin samen met gemeenten optrekken om dat op te rollen. Daar zullen we voor blijven strijden, mijnheer Meijer.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, dan toch nog de vraag, mijnheer Vreugdenhil, bent u het wel met het CDA eens dat het legaliseren, zoals Arend Meijer zou willen, geen enkele oplossing vormt voor de criminele problemen die we hier via de taskforce proberen aan te pakken?

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): U heeft mij, maar ook anderen niet over legaliseren, maar over reguleren horen spreken. Kijk, ik kan niet voor anderen spreken. Dat is een debat dat echt thuishoort bij het vaststellen van het verkiezingsprogramma op 23 november. Ik nodig ik u graag uit om daarbij aanwezig te zijn, want ik denk dat het een interessant debat gaat worden. Ook de ChristenUnie is verworpen tot een debatpartij. En dan zullen we kijken hoe andere mensen binnen de ChristenUnie op dit voorstel vanuit de steden reageren. Maar ons standpunt in de Staten is helder, oprullen van de hele infrastructuur van drugs.

De **voorzitter**: En dan gaan we het nu weer hebben over onze begroting in het vervolg van uw betoog.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Ja, voorzitter, want ik rond af met het laatste punt, waarop we graag een accent willen hebben. En dat is op het economisch vlak. We hebben hier een ronde tafel gehad met de BOM. En we hebben toen ook de suggestie gedaan om te komen met een sociaal contract om met name bijvoorbeeld Wajongers, participatiebanen en mbo'ers ook te betrekken bij de financieringsstructuur van de BOM. Op zich hadden we daar gehoor bij de BOM, alleen worden er op dit moment nog geen sociale contracten afgesloten. En ik wil de gedeputeerde vragen hoe hij ertegenaan kijkt. En als het mogelijk is hier in de komende periode ook werk van te maken, om op die manier ook ons economisch programma nog meer in te bedden in het sociaal programma.

Voorzitter. Ik rond af. We zijn dankbaar dat we ons politieke werk mogen doen vanuit de opdracht die God ons geeft in Romeinen 15, vers 1 en 2: 'Wij, de sterken, moeten de zwakken in hun kwetsbaarheid helpen en niet ons eigen belang dienen. Laat ieder van ons zich richten op het belang van de ander en wat goed is en opbouwend voor hen.' En die inzet wensen wij het college, de Staten en de ambtelijke organisatie toe in het komend jaar. Ik dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil. Ik geef dan nu het woord aan de laatste spreker van de eerste termijn van de zijde van uw Staten, de heer Heijman van de fractie van Lokaal Brabant. Aan hem het woord.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Brabant is een mooi gebied om in te leven. Brabant is een mooi gebied om te ondernemen, Brabant biedt de sociaal zwakkeren een uitgestoken hand. Brabant staat voor innovaties en vernieuwingen, waar de rest van het land alleen maar van kan dromen. Kortom, Brabant is een gidsprovincie. Brabant is een plek om trots op te zijn. Maar het betekent ook dat

wij als Brabantse politici ervoor moeten zorgen dat onze belangen en onze wensen duidelijker worden uitgedragen op landelijk niveau. De kieslijsten voor de landelijke verkiezingen druppelen langzaam binnen en daar worden wij bij Lokaal Brabant niet echt gelukkig van. We missen veel Brabanders op de lijsten. Het mag hoger, het mag meer en het mag soms ook wel veel beter. De politici uit de Randstad zijn opnieuw oververtegenwoordigd en dat mag ook wel eens een keertje anders. Maar daar zijn jullie allen zelf bij en ik hoop ook dat jullie jezelf of jullie Brabantse collega's wat hoger op de lijsten gaan krijgen. Voor onze provincie is dat van groot belang.

Lokaal Brabant overweegt om met de Tweede Kamerverkiezingen mee te gaan doen om het lokale geluid in te gaan brengen en we zijn druk in de weer om een echt Brabants programma te maken. Mededelingen daarover zullen de komende weken en maanden van buiten de Statenzaal naar u toekomen.

Hier in de Staten heeft Lokaal Brabant wel eens het gevoel dat we vooral praten over onze eigen hobby's waarbij we vergeten dat wij met zijn allen het Brabants parlement vormen vóór onze Brabantse burgers. We moeten initiatieven van die burgers dan ook toejuichen en serieus meenemen in onze besluiten. In de discussie vanochtend rond het burgerinitiatief "Stop de hobbyjacht" zie je terug dat we nog veel te veel moeten wennen dat burgers actief mee willen praten. In plaats van in dit soort gevallen weg te duiken achter juridische kaders moeten wij kijken naar de mogelijkheden en waar dat kan zoveel mogelijk drempels wegnemen. We hebben daarom ook een motie ingediend om de Brabantse burgers meer te betrekken bij de Perspectiefnota en daarmee ook de begroting van 2018.

Bestuurlijke veerkracht is een langdurig proces waarbij vooral wordt gekeken naar het samenbrengen van organisaties, waarbij samenwerken en/of samengaan kernbegrippen zijn. Zoals bekend is Lokaal Brabant sceptisch over dit soort dossiers, maar we zijn tevreden over het feit dat diverse gemeenten de laatste tijd proberen om hun inwoners actief bij deze discussie te betrekken. Het is wel opvallend dat bij het samengaan van gemeenten er in de nieuwe plannen nauwelijks extra inspanningen worden gedaan om het bestuur en de burgers in de nieuwe gemeenten meer met elkaar in gesprek te brengen. En hoewel dit geen taak is van de provincie vinden wij het een prettige gedachte dat bij het afronden van de plannen omtrent de bestuurlijke veerkracht Gedeputeerde Staten bij gemeenten aandacht vragen voor dit probleem en stimuleren dat gemeenten hier aandacht aan gaan besteden. Dat hebben wij vervat in een motie.

Wij hebben al eerder in deze zaal aandacht gevraagd voor het spoor tussen Moerdijk, Halderberge en Roosendaal richting Antwerpen. De plannen rondom de robuuste Brabantroute stemmen ons vrolijk, maar wij denken dat het Rijk voor het Noord-Zuidtracé niet krachtadig genoeg is en niet snel genoeg doorpakt. Voor de direct aanwonenden bij dit spoor is het haast niet te volgen wat er nu uiteindelijk gaat gebeuren en de onzekerheid bij hen is groot. Niemand zal het economisch belang van dit spoortraject ontkennen, maar moeten wij als Staten er samen met de gedeputeerde nu niet eens voor gaan zorgen dat er een discussie komt? En moeten wij niet nader kijken naar alternatieven? In de motie die wij over dit onderwerp indienen vragen wij om nader onderzoek en doen wij een suggestie om een traject te bekijken langs de A17 waarbij aansluiting richting Vlissingen en aansluiting op het Belgische spoor richting Antwerpen gemakkelijk te realiseren is. Lokaal Brabant vindt dat we voor dat soort zaken een lobby moeten starten in Den Haag, want dit probleem kunnen en moeten wij oplossen voor de inwoners van West Brabant.

Wij dienen ook met het CDA en de Partij voor de Dieren een amendement in over veerdienst "Riveer" tussen Werkendam en Gorinchem. Voor deze dienst hebben we samen met Zuid-Holland, Werkendam en Gorinchem een exploitatiesubsidie gegeven voor de duur van vijf jaar en die loopt op 1 april volgend jaar af. Deze dienst wordt na aanloopproblemen goed gebruikt, maar is nog niet zo ver om helemaal op eigen kracht verder te kunnen gaan. Wij stellen voor om de subsidie door te laten lopen tot 31 december 2017. De partijen kunnen dan voor na 2017 verder onderhandelen over wat dan verder te doen. Wij denken ook dat die motie ook de SP- en VVD-motie aanvult en ervoor zorgt dat de veerdienst in ieder geval niet kopje onder gaat.

Ook hebben wij een motie ingediend over Brabantse starters. We zien dat er diverse regelingen zijn die

niet geheel gelijkgeschakeld zijn. Wij pleiten ervoor om daar meer lijn in te krijgen, zodat elke startende ondernemer in Brabant gelijke kansen krijgt en houdt.

Ten slotte. Verleden week werden wij opgeschrikt door de adviezen over de cultuursubsidies. Nu heeft Lokaal Brabant niet zoveel op met het strooien van subsidies, maar dit soort subsidies zijn vaak gestapelde bedragen, die gegeven worden door de gemeente, de provincie, het Rijk en Europa. Als een van die organisaties niet meedoet, betekent dat dat alle gelden wegvallen. Wij hebben zelf hier geen moties of amendementen over ingediend, maar wij steunen GroenLinks met hun aangekondigde amendement hierover van harte.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Hiermee komt een eind aan de eerste termijn van de zijde van uw Staten. Ik schors de vergadering voor een kwartiertje voor het beraad, dat nodig is voor de beantwoording in eerste termijn van de zijde van het college. Dus als ik goed op de klok kijk, komen we om 15.50 uur weer hier bij elkaar.

Amendement A1 'Structurele afdekking VTH'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016;

behandelend Statenvoorstel inzake de Begroting 2017;

besluiten:

- uit besluit 4b van het ontwerpbesluit 1 Begroting 2017 het eerste deel van de zin, luidende 'voor structurele afdekking van VTH-taken vanaf 2019 en' te laten vervallen.

Toelichting:

- Er is deze bestuursperiode al verschillende keren extra geld gevraagd door GS en beschikbaar gesteld door PS voor de uitvoering van VTH-taken. Steeds is aangegeven dat het om incidentele middelen ging.
- Via de begroting wordt gevraagd extra geld te alloceren voor de uitvoering van VTH-taken vanaf 2019. Er is niet onderbouwd waarvoor deze middelen nodig zijn. Wel wordt geopperd dat tegen die tijd het aantal aanvragen om vergunning mogelijk toeneemt.
- In de begroting wordt onder het programma ruimte vermeld, dat de komst van de Omgevingswet ertoe zal leiden dat meer activiteiten onder algemene regels zullen vallen, waardoor minder vergunningaanvragen nodig zijn.
- Gelet op bovenstaande is het nog maar de vraag of, en zo ja waarvoor er tegen die tijd structureel extra geld nodig is binnen deze portefeuille.
- Het past een provincie die goed omgaat met gemeenschapsgeld niet om structureel geld beschikbaar te stellen voor een taak waarvan nu nog onvoldoende duidelijk is wat die over meer dan twee jaar zal inhouden.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de VVD-Statenfractie Noord-Brabant: Wilma Dirken"

Amendement A2

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op de elfde van de elfde 2016; behandelend de Begroting 2017;

besluiten, aan de tekstpassage 4 in ontwerpbesluit 80/168 de volgende tekst toe te voegen:

onder 4c

'Een overgangsperiode te hanteren voor het jaar 2017 voor de netwerkorganisaties die een netwerksubsidie verkrijgen in het programma Sociale Veerkracht. Dit bedrag van 1,1 miljoen euro, te dekken uit het programma Sociale Veerkracht en de bij de Burap 2016 laatstelijk bepaalde vrije begrotingsruimte 2017 van 18 miljoen euro.'

Toelichting:

De netwerkorganisaties VBOB (koepel KSO-Brabant, PCOB, PVGE en NOMB), de Vereniging Kleine Kernen, BRIZ, 't Heft, BUS, PVR en Ypsilon-Trioloog, al jaren kunnen rekenen op steun van de Provincie.

Deze organisaties conform het programma Sociale Veerkracht willen innoveren en kijken naar de toekomst. De organisaties tijd nodig (hebben, staat niet in de tekst) om de kanteling te kunnen maken, programma's af te bouwen en contacten met bijvoorbeeld gemeenten te versterken. Dit amendement biedt de netwerkorganisaties de tijd om zich voor te bereiden op de toekomst.

Gekozen is voor een gedeelde dekking vanuit Sociale Veerkracht en de algemene middelen, omdat de overgangperiode van 1 jaar niet de ambities van GS financieel moet blokkeren.

Netwerk	Middelen 2016	Uren ondersteuning Zet 2016
VBOB	423.774	
BRIZ	230.335	
VKK	190.763	
't Heft	30.160	54 dagen
BUS	84.346	125 dagen
PVR		10 dagen
Ypsilon-Trioloog		21 dagen
Totaal middelen	959.378 euro	
Totaal uren Zet	\	210 dagen (ongeveer 170.000 euro)

CDA: Marianne van der Sloot.

GroenLinks: Patricia Brunklaus.

Lokaal Brabant: Jan Heijman."

Amendement A3 'Transitiekosten vrijwillige netwerkorganisaties'

"Den Bosch, 11 november 2016;

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 over de Begroting 2017;

besluiten:

dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit wordt toegevoegd:

4c: Een bedrag te reserveren van 260.000 euro ten behoeve van mogelijke transitiekosten voor de vrijwillige netwerkorganisaties. Dit is een maximum bedrag. Eventuele transitiekosten worden op basis van maatwerk zoveel mogelijk beperkt. Deze reservering te dekken uit de begroting Sociale Veerkracht, maar zo nodig hiervoor een beroep te doen op de algemene middelen.

Toelichting.

De vrijwillige netwerkorganisaties staan vanaf 1 januari voor de uitdaging om de overgang van structurele subsidiëring naar subsidiëring op projectbasis te maken. Zij hebben aangegeven daartoe bereid te zijn maar de vraag is of zij wel voldoende tijd hebben om deze overgang op een zorgvuldige manier te maken. Zij zitten immers met bijvoorbeeld hun organisatiekosten. Deze middelen zijn ervoor bestemd om op basis van maatwerk sommige organisaties wat meer tijd te geven om die transitie te maken.

SP: Nico Heijmans

PvdA: Antoinette Knoet-Michels

50PLUS: Wim van Overveld

Lokaal Brabant: Jan Heijman
D66:
CU/SGP: Hermen Vreugdenhil"

Amendement A4 'Agenda Zuidelijke Rekenkamer 2017-2022'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016; behandelend het Statenvoorstel 80/16 over de Begroting 2017;
besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

7. Zuidelijke Rekenkamer

- a. Binnen de vrije begrotingsruimte van de provincie Noord-Brabant de volgende middelen beschikbaar stellen:

2017:	45.000 euro
2018:	45.000 euro
2019:	30.000 euro
2020:	30.000 euro
2021:	30.000 euro
2022:	30.000 euro
- b. De financiële bijdrage van provincie Noord-Brabant aan de Zuidelijke Rekenkamer vanaf 2017 jaarlijks te corrigeren voor inflatie;
- c. De maximale omvang van de reserve van de Zuidelijke Rekenkamer te verhogen van 5% naar 15% van de jaarlijkse bijdrage.

Toelichting

De rol van Provinciale Staten is aan verandering onderhevig; niet alleen als gevolg van externe ontwikkelingen, maar ook door toenemende eigen ambities. Hierdoor worden de eisen aan Provinciale Statenleden, om een goede invulling te kunnen geven aan hun kaderstellende en controlerende rol, steeds hoger. Gelukkig worden zij hierbij actief ondersteund door de Zuidelijke Rekenkamer. De rekenkamer signaleert de afgelopen jaren een stijgend aantal verzoeken vanuit beide Provinciale Staten. Daarnaast vragen de nieuwe werkwijzen van Gedeputeerde Staten en de aandacht vanuit Provinciale Staten 'aan de voorkant van het beleid' om aanvullende inspanningen vanuit de rekenkamer, in afstemming met de Programmaraad.

Bovenstaande ontwikkelingen resulteren in een concrete vraag om een aanvulling op het reeds voorgestelde budget en grotere reserveringsmogelijkheid, om daarmee sneller en flexibeler te kunnen inspelen op ad hoc onderzoeksvragen of onverwachte ontwikkelingen. Op die manier kan de Zuidelijke Rekenkamer beter meebewegen met de ontwikkelingen binnen de beide Provinciale Staten. In de gemeenschappelijke regeling van de Zuidelijke Rekenkamer is vastgelegd dat het budget van de Zuidelijke Rekenkamer eens in de zes jaar vastgesteld wordt door Provinciale Staten. Ook is opgenomen dat de provincies Limburg en Noord-Brabant gezamenlijk de kosten van de Zuidelijke Rekenkamer dragen. Vrijdag 4 november jl. heeft het Limburgs parlement in haar begrotingsbehandeling ingestemd met bovengenoemde voorstellen.

Wat vooraf ging

In de PS-vergadering van 15 juli 2016 hebben Provinciale Staten bij de behandeling van de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer (54/16) het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer verzocht een businesscase te ontwerpen waarin de ambities van de Provinciale Staten en de rekenkamer in relatie tot de huidige en benodigde middelen (op de korte en middellange termijn) kenbaar worden gemaakt. Het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer heeft vervolgens een Agenda Zuidelijke Rekenkamer 2017-2022 opgesteld, waarin de verhouding tussen ambities en middelen is aangegeven. De agenda is besproken met de Programmaraad op donderdag 20 oktober 2016 en

vervolgens aangeboden aan Provinciale Staten (zie lijst ingekomen stukken 22 oktober-16 november 2016).

D66: Femke Dingemans

CDA: Stijn Steenbakkers

CU/SGP: Hermen Vreugdenhil

Lokaal Brabant: Jan Heijman

PvdA: Stijn Smeulders

GroenLinks: Sjo Smeets"

Amendement A4A 'Agenda Zuidelijke Rekenkamer 2017-2022'

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016; behandelend het Statenvoorstel 80/16 over de Begroting 2017;

besluiten dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

8. Zuidelijke Rekenkamer

- a. Binnen de vrije begrotingsruimte van de provincie Noord-Brabant de volgende middelen beschikbaar stellen:

2017:	45.000 euro
2018:	45.000 euro
2019:	30.000 euro
2020:	30.000 euro
2021:	30.000 euro
2022:	30.000 euro

- b. De maximale omvang van de reserve van de Zuidelijke Rekenkamer te verhogen van 5% naar 15% van de jaarlijkse bijdrage.

Toelichting

De rol van Provinciale Staten is aan verandering onderhevig; niet alleen als gevolg van externe ontwikkelingen, maar ook door toenemende eigen ambities. Hierdoor worden de eisen aan Provinciale Statenleden, om een goede invulling te kunnen geven aan hun kaderstellende en controlerende rol, steeds hoger. Gelukkig worden zij hierbij actief ondersteund door de Zuidelijke Rekenkamer. De rekenkamer signaleert de afgelopen jaren een stijgend aantal verzoeken vanuit beide Provinciale Staten. Daarnaast vragen de nieuwe werkwijzen van Gedeputeerde Staten en de aandacht vanuit Provinciale Staten 'aan de voorkant van het beleid' om aanvullende inspanningen vanuit de rekenkamer, in afstemming met de Programmaraad.

Bovenstaande ontwikkelingen resulteren in een concrete vraag om een aanvulling op het reeds voorgestelde budget en grotere reserveringsmogelijkheid, om daarmee sneller en flexibeler te kunnen inspelen op ad hoc onderzoeksvragen of onverwachte ontwikkelingen. Op die manier kan de Zuidelijke Rekenkamer beter meebewegen met de ontwikkelingen binnen de beide Provinciale Staten. In de gemeenschappelijke regeling van de Zuidelijke Rekenkamer is vastgelegd dat het budget van de Zuidelijke Rekenkamer eens in de zes jaar vastgesteld wordt door Provinciale Staten. Ook is opgenomen dat de provincies Limburg en Noord-Brabant gezamenlijk de kosten van de Zuidelijke Rekenkamer dragen. Vrijdag 4 november jl. heeft het Limburgs parlement in haar begrotingsbehandeling ingestemd met bovengenoemde voorstellen.

Wat vooraf ging.

In de PS-vergadering van 15 juli 2016 hebben Provinciale Staten bij de behandeling van de evaluatie van de Zuidelijke Rekenkamer (54/16) het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer verzocht een businesscase te ontwerpen waarin de ambities van de Provinciale Staten en de rekenkamer in relatie tot de huidige en benodigde middelen (op de korte en middellange termijn) kenbaar worden gemaakt. Het bestuur van de Zuidelijke Rekenkamer heeft vervolgens een Agenda Zuidelijke

Rekenkamer 2017-2022 opgesteld, waarin de verhouding tussen ambities en middelen is aangegeven. De agenda is besproken met de Programmaraad op donderdag 20 oktober 2016 en vervolgens aangeboden aan Provinciale Staten (zie lijst ingekomen stukken 22 oktober-16 november 2016).

D66: Femke Dingemans

CDA: Stijn Steenbakkers

CU/SGP: Hermen Vreugdenhil

Lokaal Brabant: Jan Heijman

PvdA: Stijn Smeulders

GroenLinks: Sjo Smeets"

Amendement A5 'Regionaal distributiecentrum voedselbanken Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

besluiten, dat de volgende tekst aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd:

- 4c. Binnen de vrije begrotingsruimte in het eerste kwartaal van 2017 150.000 euro beschikbaar te stellen aan het regionaal distributiecentrum van de voedselbanken in Brabant ten behoeve van het nemen van maatregelen die de exploitatiekosten van het distributiecentrum structureel verlagen.

Toelichting

Het regionale distributiecentrum voedselbanken vervult een belangrijke regionale functie voor de diverse lokale voedselbanken en daarmee voor vele mensen, vooral gezinnen, in onze provincie. De gezamenlijke Voedselbanken en het distributiecentrum zijn voorbeelden van hoe de sociale veerkracht in Brabant door de samenleving wordt ondersteund.

Het distributiecentrum heeft moeite de jaarlijkse exploitatie te sluiten door de grote verschillen tussen de financiële bijdragen die gemeenten toekennen aan de plaatselijke voedselbanken, de gebrekkige verantwoordelijkheid die wordt genomen voor bovenlokale voorzieningen en de toenemende kosten voor transport en opslag, omdat het centrum een belangrijke rol vervult bij het voorkomen van voedselverspilling. Daardoor kunnen er onvoldoende eigen financiële middelen worden opgebouwd om te kunnen investeren in voorzieningen die de exploitatiekosten structureel verminderen. Voorbeelden van investeringen die direct invloed hebben op een structurele afname van de exploitatiekosten zijn energiezuinige koelunits, zonnepanelen en/of elektrisch aangedreven bestelauto's.

Met de keuze voor een bijdrage die hen in staat stelt voorzieningen te treffen die de exploitatiekosten structureel doen verlagen, geven wij het distributiecentrum een reële kans de exploitatie na 2017 binnen de samenwerking van gemeenten en Voedselbanken in Brabant voor een langjarige periode sluitend te maken. We leggen bovendien een verbinding met onze ambities om daar waar mogelijk energiebesparende maatregelen te stimuleren en voedselverspilling te voorkomen. Tevens bevorderen we met de ondersteuning van het regionale distributiecentrum van de voedselbanken de sociale veerkracht in Brabant.

PvdA: A. Knoet-Michels

SP: N. Heijmans

CDA: M. van der Sloot

Lokaal Brabant: J. Heijman

CU/SGP: H. Vreugdenhil

50PLUS: H. Oosterveer

PvdD: P. Surminski.

GroenLinks: naam op amendement is niet vermeld/onleesbaar"

Amendement A6 'Voldoende middelen voor de culturele basisinfrastructuur'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend Statenvoorstel 80/16 over de Begroting 2017;

besluiten dat de volgende tekst aan ontwerpbesluit I van het Statenvoorstel moet worden toegevoegd:

4c. binnen de vrije begrotingsruimte aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor de financiering van de culturele basisstructuur (jaarlijks 2,87 miljoen euro voor de periode 2017 tot en met 2020).

Toelichting

Op basis van het bestuursakkoord heeft Provinciale Staten van november 2015 een besluit genomen dat impliceert dat alle instellingen die een rijkssubsidie krijgen ook een bijdrage van de provincie Noord-Brabant moeten krijgen. In de begroting zijn hier niet voldoende middelen voor gereserveerd. Tevens wordt vanwege de uitputting van het budget de afgesproken doelstelling om 40 culturele instellingen die regionaal van belang zijn meerjarig te ondersteunen.

Inmiddels is bekend gemaakt dat de instellingen die reeds positief zijn beoordeeld door het Rijk ook financiering krijgen van de provincie Noord-Brabant. Voor een tiental instellingen valt eind deze maand het besluit of zij rijkssubsidie zullen krijgen.

Daarnaast zijn er instellingen die hoger scoren op de bijdrage voor het Brabantse systeem, maar omdat zij geen rijksbijdrage ontvangen lager in de ranglijst staan.

Uitgaande van de positieve beoordeling van de Adviescommissie van de Kunsten en de waarde die de culturele instellingen leveren voor het Brabantse culturele systeem zouden meer instellingen een subsidie moeten krijgen.

Indien alle positief beoordeelde aanvragen uit paragraaf 1 en 2 subsidie verleend zou worden is er maximaal respectievelijk 1.193.750 euro (paragraaf 1) en 1.676.410 euro (paragraaf 2) jaarlijks extra nodig.

GroenLinks: Patricia Brunklaus

CDA: Marcel Deryckere

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel.

Lokaal Brabant: Jan Heijman."

Amendement A7 'Werken aan eencirculaire economie'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, besprekende de Begroting 2017 (80/16);

besluiten de tekst van de Begroting 2017 (PS 80/16) op pagina 4 onder Circulaire economie, eerste bolletje:

- 'bespreken we met u een voorstel voor de provinciale rol bij de transitie van Brabant naar een circulaire economie,'

te vervangen door de tekst:

- 'bespreken we met u een provinciebreed programma Circulaire Economie op basis van een meersporenaanpak zoals ook door de SER aan het Rijk geadviseerd (advies 16/05/juni 2016):
 - spoor 1: inspelen op risico's, belemmeringen en kansen;
 - spoor 2: beleidskader voor de circulaire economie;
 - spoor 3: naar een integraal beoordelingskader.'

Toelichting

- Eén van de strategische opgaven die het college in de begroting 2017 formuleert is circulaire economie.
- Deze opgave krijgt onder andere zijn vertaling in het opschalen van het biobased cluster in

West-Brabant en in investeringen in Greentech.

- Perspectief op een integrale aanpak van deze ingewikkelde en uitdagende strategische opgave ontbreekt tot op heden.
- Om die reden wordt het college met dit amendement op het spoor van het SER-advies gezet om vanuit een realistisch perspectief te werken aan een omvattende aanpak voor de implementatie van een circulaire economie voor Brabant.

GroenLinks Brabant: Arno Uijlenhoet

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel"

Amendement A8 'Vergunningsverlening, toezicht en handhaving oppeil'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend Statenvoorstel 80/16 over de Begroting 2017;

besluiten dat de tekstpassage '4b. binnen de vrije begrotingsruimte aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor structurele afdekking van VTH-taken vanaf 2019 en voor matching van extra middelen uit de rijksbegroting.' vervalt en gewijzigd dient te worden in de volgende tekst:

'4b. binnen de vrije begrotingsruimte aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor het op peil houden voor VTH-taken in 2017 tot en met 2020, voor structurele afdekking van VTH-taken vanaf 2019 en voor matching van extra middelen uit de rijksbegroting het bedrag van 15.943.000 euro.'

Toelichting

- Het college van GS heeft de bestuursopdracht om het VTH-instrumentarium in te zetten voor het bereiken van de provinciale opgaven opgepakt.
- De middelen voor VTH nemen na 2016 beduidend af, ook na de voorgestelde structurele afdekking vanaf 2019 (zie ommezijde);
- De omgevingsdiensten staan vanaf 2017 voor een grote VTH-uitdaging ten aanzien van de Omgevingswet en de nieuwe Natuurbeschermingswet, bezuinigingen op de VTH-taken liggen derhalve niet in de rede;
- Brabant kent nog grote handavingsopgaven die vragen om een daadkrachtige aanpak.

Begrotingspost	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Uitbesteding vth omgevingsdienst basis	€ 9.822,520	€ 11,526.362	€ 11.165,908	€ 10,995.277	€ 10.880,897	€ 7,832,301
Uitbested vth omgevingsdienst collectief	€ 625.411	€ 625,749	€ 625.749	€ 625,749	€ 625,749	€ 625.749
Uitbesteding vth omgevingsdienst verzoek	€11.894,290	13,715,790	10.011,899	€ 10,198.351	8,229,513	€ 7,041,234
	€ 22,342.221	€ 25.867.901	€ 21,803.556	€ 21,819.377	€19,736.159	€ 15.499.284
			-16%	-16%	-24%	-40%
nodig tbv VTH-taken niveau 2016			Tov 2016	Tov 2016	Tov 2016	Tov 2016
2017	4,064.345					
2018	€ 4,048.524		niet gedekt	€ 2.500.000	€ 6.200.000	
2019	€ 3.661.742		met dekking voorstel begroting 2017	€ 22.236.159	€21.699.284	
2020	€ 4,168.617			€ 3.631.742	€ 4,168.617	
	€ 15,943.228				-14%	-16%

GroenLinks Brabant: Hagar Roijackers

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel
ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil"

Amendement A9

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;
besluiten;

- De exploitatiesubsidie voor de veerdienst 'Riveer' die afloopt op 1 april 2017 te verlengen tot 31 december 2017;
- De provincie neemt van het subsidiebedrag, 108.375 euro, de helft voor haar rekening, 54.188 euro, de gemeente Werkendam neemt de andere helft voor haar rekening;
- De dekking wordt gezocht in het programma Mobiliteit.

Toelichting

In de gemeenteraad van Werkendam heeft op 8 november jl. haar begroting behandeld en er is een amendement aangenomen over de exploitatiesubsidie aan de veerdienst Riveer waardoor na 1 april 2017 het bestaan wordt gewaarborgd. De reden van het amendement is onder andere dat de exploitatiesubsidie van de provincie Noord-Brabant dan afloopt.

- Dat sprake is van een (exploitatie)subsidie van de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant ad. 289.000 euro op jaarbasis, maar dat deze subsidie stopt op 1-4-2017 (en dus voor 2017 slechts 1/4 maal 289.000 is 72.250 beschikbaar is).
- Dat het redelijk is dat de gemeente Werkendam en de provincie Noord-Brabant samen een oplossing zoeken voor het wegvallen van de 'Brabantse helft' van de provinciale subsidie na 1-4-2017: 50% van 216.750 euro is 108.375 euro voor de rest van 2017;
- Dat - uitgaande van een 50/50-verdeling - Werkendam daarvan 54.188 euro voor haar rekening dient te nemen.
- Het voortbestaan van het veer belangrijk is voor het personenvervoer tussen Noord-Brabant en Zuid-Holland.
- Het redelijk is om als alle partners subsidie blijven geven, ook de provincie Noord-Brabant haar verantwoordelijkheid neemt.

En gaan over tot de orde van de dag.

Lokaal Brabant: Jan Heijman

CDA: Roland van Vugt

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel.

PVV: Willem Bakker

GroenLinks: Sjo Smeets

50PLUS: Wim van Overveld"

Amendement A10

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

besluiten, dat het volgende besluitpunt aan het ontwerpbesluit van het Statenvoorstel wordt toegevoegd, na besluitpunt 4:

'Het restant van subsidieregeling opvang inheemse dieren Noord-Brabant in te zetten voor continuering van de huidige regeling tot eind 2017, ten behoeve van Fauna Opvang Brabant;'
en gaan over tot de orde van de dag.

Toelichting

De Fauna Opvang Brabant heeft middelen ontvangen voor de opvang en het vervoer van in het wild levende inheemse dieren.

De provincie heeft de uitvoering op zich genomen. De start van het project kwam moeizaam op gang door vertraging in de beschikbaarstelling van de toegezegde middelen. De geplande termijn is verstreken, maar het project is nog niet volledig gerealiseerd. Er is een bedrag van 60.000 euro van de projectsubsidie over (begrotingspost 0002256).

GroenLinks: Hagar Roijackers

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Patricia Surminski

Motie M1 'Kwaliteitscriteria VTH'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016;
overwegende dat:

- een kwalitatief goede uitvoering van taken op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving belangrijk is voor de veiligheid en gezondheid van mensen en dieren in Brabant;
- kwaliteit van uitvoering niet alleen om zorgvuldig en rechtvaardig handelen gaat, maar ook om efficiënt en betrouwbaar handelen;
- de betrouwbaarheid en efficiëntie van de overheid vaak betwijfeld worden waar het gaat om procesbewaking en snelheid van handelen in vergunnings-, toezichts- en handhavingsprocessen;
- de Brabantse burgers en bedrijven hun plannen en idealen sneller kunnen verwezenlijken of bijstellen als procedures niet onnodig lang duren;

constaterende dat:

- op 23 september 2016 door PS van Noord-Brabant de 'Verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht Noord-Brabant' is vastgesteld;
- artikel 4 van deze verordening aan het GS de opdracht geeft om beleid te formuleren voor de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken, waarbij te stellen doelen in elk geval dienstverlening en uitvoeringskwaliteit van producten en diensten betreffen;
- een vergelijkbare verordening ook door afzonderlijke Brabantse gemeenten is vastgesteld;

dragen het college op:

- bij de bestuursrapportages in 2017 aan te geven welke kwaliteitsdoelen en -normen sinds 1 januari 2017 door het college zijn vastgesteld en/of gehanteerd bij de VTH-taken, al dan niet in overleg met de andere bevoegde gezagen in Noord-Brabant;
- bij de bestuursrapportages in 2017 aan te geven welke doorlooptijden zijn gerealiseerd sinds 1 januari 2017, verdeeld naar meldingen, aanvragen om vergunningen, doorlooptijden van toezichtstrajecten en doorlooptijden van handhavingstrajecten; hierbij gaat het steeds om inrichtingen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is;

en gaan over tot de orde van de dag.

Namens de VVD-Statenfractie Noord-Brabant: Wilma Dirken."

Motie M2 'Sociale Veerkracht'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag de elfde van de elfde 2016;
constaterende dat:

- Uit de Telos/PON-monitor blijkt dat de regio West-Brabant en de middelgrote steden de grootste uitdaging hebben op het gebied van sociale veerkracht;
- In beleidskader sociale veerkracht gekozen wordt voor focus op West-Brabant en de middelgrote steden om te komen tot een lerende aanpak waarin effectieve maatregelen worden ontwikkeld, die kunnen worden opgeschaald;

- in andere gebieden buiten West-Brabant en de middelgrote steden niet wordt geïnvesteerd in de lerende aanpak en deze maatregelen;

overwegende dat:

- meer focus en inzet op sociale innovatie in West-Brabant en de middelgrote steden begrijpelijk is;
- er in het beleidskader Sociale Veerkracht geen mogelijkheid is om 'niet-focus' initiatieven in de aanpak op te nemen zoals:
 - o cross-overs vanuit andere portefeuilles met initiatieven voor heel Brabant;
 - o initiatieven en goede voorbeelden voor sociale veerkracht uit niet-focus regio's;
- op deze manier initiatieven die een kans zijn voor Sociale Veerkracht niet worden gebruikt;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

Binnen het programma Sociale Veerkracht de mogelijkheid te vinden om initiatieven en cross-overs vanuit niet-focusregio's te betrekken in de aanpak van sociale veerkracht;

en gaan over tot de orde van de dag.

CDA: Marianne van der Sloot

GroenLinks: Patricia Brunklaus

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

Motie M3 'Voortzetten programma dementievriendelijke gemeenten'

”Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2016;

constaterende dat:

- de provincie Noord-Brabant de Nederlandse provinciale koploper is als het gaat om vergrijzing;
- in 2030 naar verwachting ruim 61.000 Brabanders last zullen hebben van dementie; nu zijn dat er 38.000;
- de Programmaraad Psychogeriatric en ZET de afgelopen vier jaar fantastisch werk hebben geleverd en ruim 30 Brabantse gemeenten hebben omgevoerd tot dementievriendelijk;
- de gemeenten Den Bosch en Vught in een artikel in het Brabants Dagblad aangeven graag te onderzoeken of ze kunnen aansluiten bij de dementievriendelijke gemeenten;

overwegende dat:

- de ambitie is uitgesproken dat in 2020 alle Brabantse gemeenten dementievriendelijk zijn;
- het college in de beantwoording van technische vragen heeft aangegeven dat de voortzetting van het programma dementievriendelijke gemeenten afhankelijk is van de extra inzet van de betrokken partners (gemeenten en PG-raad);
- tot de extra inzet van deze partners nieuwe gemeenten niet kunnen aansluiten bij het programma;
- elke nieuwe gemeente een extra betrokken partner is die kan bijdragen aan het succes en de voortzetting van het programma;

roepen Gedeputeerde Staten op om:

- nieuwe gemeenten weer toe te laten tot het programma dementievriendelijke gemeenten;
- Brabantse gemeenten die nog niet meedoen aan te moedigen om snel dementievriendelijk te worden.

CDA: Marcel Deryckere

Lokaal Brabant: Jan Heijman

GroenLinks: Patricia Brunklaus

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel”

Motie M4 'Onderzoek terughalen maakindustrie'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016;
overwegende dat:

- de aanhoudende internationalisering op economisch gebied overwegend meer kansen biedt voor Nederlanders/Brabanders met een hooggeschoolde opleidingsachtergrond (hbo, wo) dan mensen met een middel- of lage opleidingsachtergrond;
- mensen werkzaam aan de 'onderkant van de arbeidsmarkt' door internationalisering juist extra concurrentie hebben uit het buitenland (Oost-Europa/Azië);
- er bedrijven zijn (geweest) die hun (productie)werk en bijbehorende banen naar het buitenland (hebben) verplaats(t)en;
- we juist in Noord-Brabant, voldoende kansen en dus ook arbeidsplekken hebben voor mensen met een middelbare of lager geschoolde opleidingsachtergrond;
- voorbeelden van reshoring (Nederlandse bedrijven die hun werk hebben verplaatst naar het buitenland maar toch weer interesse hebben om terug te keren) steeds vaker voorkomen o.a. omwille van de productiekwaliteit, mvo-aspecten en de tendens dat de loonverschillen afnemen;

constaterende dat:

- dit college van GS in beantwoording op schriftelijke vragen van de Partij van de Arbeid op 19-10-2015 heeft geantwoord dat 'reshoring' en ik citeer 'kansen kan bieden voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt';
- het CDA blij is dat GS hier al actief mee aan de slag is o.a. middels het Forum Smart Industries, de Nationale Investeringsregeling en via de BOM;
- andere provincies en gemeenten hier ook aan werken middels soortgelijke initiatieven maar sommige ook daadwerkelijk 'boter bij de vis' leveren door concreet geld beschikbaar te hebben (bijvoorbeeld in een reshoring fonds) als katalysator voor het terughalen van banen uit het buitenland;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

- te onderzoeken of en hoe de instelling van een reshoringfonds in Brabant zou kunnen bijdragen aan het terughalen van bedrijven in de maakindustrie naar Brabant, die arbeidsplekken kunnen opleveren voor Nederlanders/Brabanders met een middel- of lager geschoolde opleidingsachtergrond.

en gaan over tot de orde van de dag.

CDA: S.P.M.F. Steenbakkers"

Motie M5 'Gezondheid in provinciaal beleid'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2016;
overwegende dat:

- de laatste jaren steeds meer bekend is geworden over risico's voor de gezondheid met betrekking tot landbouw en industrie;
- PS en GS de komende jaren te maken krijgen met veel dossiers waarin gezondheid een belangrijke rol zal spelen;
- omwonenden en eigenaren van ondernemingen zich steeds meer zorgen maken over hun gezondheid;
- gezondheidsargumenten in de Omgevingswet een belangrijke rol kunnen spelen;

van mening zijnde dat:

- het wenselijk is om voor het ontwikkelen van nieuw beleid en het bijstellen van huidig beleid een duidelijk overzicht te hebben van de risico's rond gezondheid;

verzoeken GS:

- met een lijst van criteria met betrekking tot gezondheid (anders dan de minimale wettelijke normen en eisen) te komen die GS overweegt te hanteren bij het maken van beleid en deze aan

PS kenbaar te maken;
en gaan over tot de orde van de dag.

SP: Maarten Everling

PvdA: Antoinette Knoet-Michels

D66: C.G.M. Klitsie

VVD: Wouter Bollen"

Motie M6 'Stimulering energieweiden op bedrijventerreinen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2016;

overwegende dat:

- 1) er in Brabant vele hectaren geplande bedrijventerreinen niet langer nodig zijn, zoals (maar niet alleen) de 80 hectaren in het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) en delen van het bedrijventerrein Heesch-West;
- 2) de provincie grote ambities heeft op het gebied van klimaat en energie;
- 3) het college van GS zeer positief was over de mogelijke ontwikkeling van energieweiden in het SGE;

van mening zijnde dat:

- 1) de verduurzaming van de energieopwekking in Brabant van groot belang is;
- 2) de provincie een aanjagende rol kan spelen in de ontwikkeling van meer duurzame energie

roept GS op:

om daar waar mogelijk de ontwikkeling van energieweiden op leegstaande en leegkomende bedrijventerreinen te stimuleren;

En gaan over tot de orde van de dag.

SP: Maarten Everling"

Motie M7 'Onderzoek naar nog stillerasfalt'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

constaterende dat:

- 1) de provincie Noord-Brabant bij het onderhoud en renovatie van wegen als regel voor het aanbrengen van een deklaag kiest voor de SteenMastiekAsfalt-variant SMA-NL 11;
- 2) de technische vooruitgang ook op asfaltgebied niet stil staat;
- 3) de provincie Gelderland in eigen beheer SMA-mengsels heeft laten ontwikkelen die gaandeweg een steeds betere geluidsprestatie lieten zien, resulterend in de variant SMA- NL 8G+ (welke variant momenteel nog verder wordt doorontwikkeld);
- 4) deze variant {blijkens het onderzoek SMA-NL 8G+, Kersten en Bobbink (beide provincie Gelderland) en Reinink (R+P Raadgevende Ingenieurs) t.o.v. tot nu toe de gangbare variant SMA-NL 118 bij metingen een geluidsreductie boekt van 3 tot 4 dB voor lichte voertuigen bij 80km/uur;
- 5) deze Gelderse variant door elke aannemer te leggen is, een standaard receptuur heeft, even duurzaam is, en een verwachte levensduur heeft van 12-15 jaar;
- 6) de Gelderse variant, naar verluidt, niet veel duurder is dan de gangbare variant;
- 7) SMA-NL 8G+ inmiddels standaard toegepast wordt op kritische wegvakken in Gelderland, en ook steeds vaker wordt toegepast in Utrecht en Zuid-Holland;

overwegende dat:

- 1) het van belang is om de blootstelling van de bevolking aan wegverkeerslawaai te minimaliseren;
- 2) de provincie, ook bij het onderhoud van haar wegen, een open oog moet hebben voor zinvolle nieuwe technische ontwikkelingen;
- 3) SMA-NL 8G+ hierbij serieus aandacht verdient;
- 4) onduidelijk is in hoeverre de vaste receptuur zich verdraagt met recycling van andere materialen;

vraagt Gedeputeerde Staten:

- 1) Indien nodig, kennis te nemen van de mogelijkheden die het Gelderse asfalt biedt;
- 2) een studie te verrichten naar de kosten en baten van het leggen van Gelders asfalt op die trajecten, die er voor omwonenden toe doen;
- 3) inzichtelijk te maken wat hiervan de gevolgen zijn voor het totale provinciale programma wegenonderhoud;
- 4) inzichtelijk te maken wat dit voor gevolgen heeft voor het recyclen van andere materialen;
- 5) en de uitkomsten van deze studie aan Provinciale Staten aan te bieden.

SP: Willemieke Arts"

Motie M8 'Veerdiensten Noord-Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

constaterende dat:

- veerdiensten een belangrijke rol vervullen in de bereikbaarheid van delen van Brabant; in deze regio's de veerdiensten vaak behoren tot de (weg)infrastructuur;
 - de veerdiensten een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid, het toerisme en de recreatie in de betreffende regio's;
 - veerdiensten ook een belangrijke rol spelen als bepaalde wegverbindingen afgesloten of gestremd zijn;
 - de exploitatie van de veerdiensten toenemend onder druk staat, zoals bij Riveer en de Maasveren
- overwegende dat:

- de aangrenzende provincies de veerdiensten financieel ondersteunen om zo de continuïteit te borgen;
- Brabant daarentegen geen Verenfonds kent;

vragen GS:

- te onderzoeken of en zo ja, hoe de continuïteit van de veerverbindingen het beste gewaarborgd kan worden;
- een geactualiseerde beleidsregel inclusief eventuele financiële consequenties in het eerste kwartaal 2017 aan PS voor te leggen;

en gaan over tot de orde van de dag.

SP: Willemieke Arts

VVD: Suzanne Otters

CU: Hermen Vreugdenhil

CDA: Ankie de Hoon

PvdA: Stijn Smeulders

Lokaal Brabant: Jan Heijman"

Motie M9 'Brabant koploper proefdiervrij onderzoek'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op vrijdag 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de regering de ambitie heeft uitgesproken dat Nederland in 2025 wereldleider is in proefdiervrij onderzoek en dat er een stappenplan komt om deze innovatieve doelstelling te behalen;
- in Noord-Brabant dierenproeven worden gedaan op onder meer muizen, ratten en fretten, maar ook op konijnen en honden, onder meer in Den Bosch door WIL Research en in Schaijk door Kadans Science Partner;

- de provincie (financieel) participeert in bedrijven waar dierenproeven plaatsvinden zoals Oss Life Sciences Park;

overwegende dat:

- de provincie gelet op de landelijke ambitie innovatie voor proefdiervrije methoden zou moeten stimuleren;
- de meeste Nederlanders én politieke partijen tegenstander van dierenproeven zijn;

dragen GS op:

om deze ambitie naar 2025 te onderschrijven door een stappenplan te maken voor het provinciaal stimuleren van de afbouw van dierenproeven en proefdieren;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Joyce Kardol

PvdD: Marco van der Wel

Lokaal Brabant: Jan Heijman

GroenLinks: Arno Uijlenhoet

50PLUS: Wim van Overveld

Motie M10 'Stop de islamisering van Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de islam een gewelddadige ideologie is;
- islam en democratie niet samengaan;
- de islam uiterst intolerant tot extreem gewelddadig is jegens vrouwen, homoseksuelen, andersgelovigen zoals Joden en Christenen, ongelovigen en afvalligen;
- de gematigde islam niet bestaat, maar een verzinsel is van naïevelingen die ongemakkelijke waarheden liever niet onder ogen zien;
- de islam ons bedreigt in ons vrije westerse bestaan;

overwegende dat:

- Brabant zich nooit, maar dan ook nooit moet onderwerpen aan de islam;
- om die reden de onderwerping, die sluipenderwijs geschiedt via multikulbeleid en -subsidies, een halt moet worden toegevoegd;

geven GS de opdracht:

- om op geen enkele wijze mee te werken aan de islamisering van Brabant, en daarom geen multikulbeleid of islamitische organisaties te ondersteunen of faciliteren;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Alexander van Hattem, Harry van den Berg, Patricia van der Kammen, Louis Roks, Joyce Kardol, Maikel Boon en Willem Bakker

Motie M11

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de motie 'Brabant neemt haar verantwoordelijkheid' te pas en te onpas van stal wordt gehaald om allerlei provinciaal asielbeleid te legitimeren;
- de motie 'Brabant neemt haar verantwoordelijkheid' te pas en te onpas wordt ingezet als excuus om een zo groot mogelijke immigratie-instroom te faciliteren en de asielindustrie rijkelijk van dienst te kunnen zijn;

overwegende dat:

- Brabant willens en wetens wordt omgebouwd tot één groot AZC;
- dit de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van Brabant aantast;
- de Brabanders krom moeten liggen om asieleisers, die al veel veilige landen gepasseerd zijn voordat zij in Nederland aankomen, van alle gemakken te voorzien;

geven GS de opdracht:

- niet meer aan de motie "Brabant neemt haar verantwoordelijkheid" te refereren voor de ondersteuning van beleidsinitiatieven of voor het verantwoorden van beleid en bestuur, en deze motie dus geen deel meer te laten uitmaken van het afwegingenkader voor beleid en middeleninzet;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Alexander van Hattem en Patricia van der Kammen"

Motie M12 'Inhaalverbod vrachtwagens'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- congestie op veel Brabantse snelwegen een groot en toenemend probleem is;
- inhalende vrachtwagens een factor zijn in het ontstaan van congestie op wegen met 2x2 rijbanen;
- inhalende vrachtwagens een bron van ergernis zijn, mogelijk leidend tot agressiever rijgedrag van automobilisten;

overwegende dat:

- veiligheid en doorstroming belangrijke thema's zijn als het gaat om wegenbeleid;

roepen het college op:

- op alle 2x 2-baans provinciale wegen, inclusief de nieuwe N279 Noord, een inhaalverbod voor vrachtwagens in te stellen;
- met wegbeheerders in gesprek te gaan om ook op andere wegen met 2x2 rijbanen in Noord-Brabant een inhaalverbod in te stellen;
- indien door gevaar door colonnevorming van vrachtwagens een dergelijk verbod incidenteel onwenselijk is, een dynamisch verbod dat opgeheven wordt bij colonnevorming als oplossing bespreekbaar te maken;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg"

Motie M13 'Ring Eindhoven-Helmond'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017,

constaterende dat:

- de Randweg Eindhoven structureel overbelast is;
- bij incidenten op de Randweg Eindhoven er sprake is van een verkeersinfarct met omleidingsroutes via Nijmegen(!) en voorbij Roermond(!);
- sluipverkeer bij zware congestie voor een verkeerschaos met bijbehorende luchtvervuiling en overlast in de bebouwde kom van onder meer Eindhoven zorgt;

overwegende dat:

- voorziene maatregelen, zoals het opwaarderen van de N279 en andere kleine aanpassingen, bij lange na niet toereikend zijn om het verkeer bij incidenten op het hoofdwegenet fatsoenlijk af te kunnen wikkelen;
- een stedelijk gebied met bijna 750.000 inwoners in het algemeen en een mainport in het bijzonder

zonder rondweg op den duur onvoldoende uit de verf zal kunnen komen en onvoldoende aantrekkelijk is voor investeerders;

roepen het college op:

- onderzoek te doen naar een Ring Eindhoven - Helmond, waarbij nadrukkelijk gekeken kan worden naar reeds ontwikkeld beleid dat er voor zorgen kan dat de aanleg van de ontbrekende schakel op het noordoostelijk deel (N279-Zuid en Noord-Oostcorridor) van de beoogde ring relatief snel gerealiseerd kan worden;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg”

Motie M14 ‘Aansluitmogelijkheid Noord-Oostcorridor op N279’

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017’;

constaterende dat:

- de Noord-Oostcorridor mogelijk in de toekomst alsnog aangelegd wordt;

Overwegende dat:

- nu al ruimtelijk rekening houden met de aansluiting van de Noord-Oostcorridor een aanzienlijk voordeel op kan leveren indien de aanleg van dit tracé alsnog start;

roepen het college op:

- bij de ombouw van de N279 rekening te houden met een mogelijke aansluiting van de Noord-Oostcorridor en dit in het bestek op te nemen, conform de oorspronkelijke plannen voor de Ruit Eindhoven;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg”

Motie M15 ‘Realistische maximumsnelheid’

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017’;

constaterende dat:

- de N2 en de vernieuwd op te leveren N279 en N69 veilig genoeg zijn om 100 kilometer per uur te kunnen rijden;

overwegende dat:

- bijna niemand 80 gaat rijden op ‘nagenoeg snelwegen’ en zeer goed uitgebouwde ‘autowegen’, zoals de N2 en de vernieuwd op te leveren N69 en N279, tenzij er zeer intensief gehandhaafd wordt;

roepen het college op:

- op de N69 en N279, na oplevering van vernieuwde delen, de maximumsnelheid op 100 kilometer per uur te bepalen;
- de wegbeheerder van de N2 te vragen de maximumsnelheid naar 100 kilometer per uur te verhogen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

Motie M16 ‘Veilige zebrapaden’

“Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017’;

constaterende dat:

- veel voetgangersoversteekplaatsen (zebrapaden) in Noord-Brabant erg onduidelijk aangegeven zijn;
- dit in andere gebieden in Nederland veel beter geregeld is;
- in bijvoorbeeld Duitsland de zebrapaden extra fel verlicht worden;

overwegende dat:

- verkeersveiligheid één van de belangrijkste punten van het bestuursakkoord is;
- veilige zebrapaden hiertoe een goede bijdrage kunnen leveren;

roepen het college op:

- samen met de gemeenten te werken aan goed gemarkeerde, goed verlichte en daarmee veiligere zebrapaden en hiervoor eenduidig beleid te ontwikkelen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg

Lokaal Brabant: Jan Heijman"

Motie M17 'Doorgaand vrachtverkeer uit de dorpen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- er veel overlast is van file- en Belgische tol mijdend vrachtverkeer in de dorpen;
- het vrachtverkeer in de dorpen de veiligheid, luchtkwaliteit en leefbaarheid nadelig beïnvloedt;

overwegende dat:

- doorgaand vrachtverkeer niets te zoeken heeft in de dorpen;
- de overlast in Baarle Nassau en Chaam ernstig is;

roepen het college op:

- de kernen van Baarle Nassau en Chaam zo spoedig mogelijk te sluiten voor doorgaand vrachtverkeer en dit verkeer te dwingen gebruik te maken van de N260 (richting Gilze);
- in kaart te brengen waar doorgaand vrachtverkeer overlast veroorzaakt in dorpen en steden en daarvoor samen met de gemeenten beleid te ontwikkelen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg

Lokaal Brabant: Jan Heijman"

Motie M18

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016 ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de inkomsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting (MRB) voor Noord-Brabant jaarlijks fors meer bedragen dan de uitgaven voor provinciale wegen en fietspaden inclusief uitgaven voor verkeersveiligheid;
- de automobilist door de overheid met haar regels, wetten en belastingen van alle kanten kaalgeplukt wordt (denk de laatste jaren alleen al aan de stapelingen van verhoging van brandstofaccijnzen, de verhoging van de assurantiebelasting, de verhogingen van de bijtellingen, etc.);

overwegende dat:

- de provincie Noord-Brabant veel meer inkomsten aan opcenten MRB ontvangt dan zij vervolgens aan de provinciale wegen en fietspaden inclusief verkeersveiligheidsbeleid besteedt;
- de automobilist geen melkkoe mag zijn;

- het een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting enkel te besteden aan automobilititeit (inclusief fietspaden en verkeersveiligheid);
- het eveneens een beleidsmatige provinciale keuze kan zijn het principe te hanteren dat overschotten uit de opbrengsten uit provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting teruggaan naar de automobilist in de vorm van een tariefverlaging;

dragen GS op:

- de opbrengsten van de opcenten MRB enkel te besteden aan automobilititeit inclusief fietspaden en verkeersveiligheid (inclusief apparaatskosten voor deze doelen);
- het niet voor dit doel gebruikte deel van deze middelen te verrekenen door het opcententarieff van het daaropvolgende jaar te verlagen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg”

Motie M19 ‘Energie- en klimaatmiddelen volledig naar wetenschap en innovatie’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- het hele EU-energie- en klimaatbeleid tot het jaar 2100 ongeveer 18.000 miljard euro gaatkosten;
- het hele EU-energie- en klimaatbeleid daarmee de opwarming met maximaal 0,05 graden beperkt;

Overwegende dat:

- uit de constateringen blijkt dat er sprake is van extreem inefficiënt beleid, hetgeen bevestigd werd door het ISO-rapport "Kostenefficiëntie CO₂-reductie" en de brief (32 813- nr. 121) inzake het hoger beroep in de Urgenda-zaak van Staatssecretaris Dijksma, waarin zij bevestigde dat de verhoging van 16% naar 25% duurzame energie een effect heeft van hooguit 0,000045 graden, hetgeen betekent dat er geen enkel klimaatteffect gerealiseerd wordt;
- windturbines ernstige overlast veroorzaken als het gaat om onder meer geluid, slagschaduw, vogel- en vleermuissterfte en waardevermindering van onroerend goed en landschapsontsiering;

dragen GS op:

- alle klimaat- en energiebeleid in zijn geheel te schrappen, met uitzondering van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek en innovatieondersteuning en de daarbij vrijkomende middelen in te zetten voor de ondersteuning van fundamenteel wetenschappelijk onderzoek van innovatie op energiegebied;
- plaatsing en vervanging van windturbines in Noord-Brabant per direct te verbieden voor zover deze onder de provinciale verantwoordelijkheid (Verordening Ruimte en/of 5-100 MW opgesteld vermogen) vallen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Harry van den Berg”

Motie M20 ‘Laat de Brabantse amateurkunstuitingen floreren’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- uit de Cultuurindex (2014) blijkt dat de cultuurparticipatie in Nederland licht daalt;
- in de periode 2007-2011 een daling zichtbaar is van het aantal mensen dat zingt (-14%), een muziekinstrument bespeelt (-17%), aan beeldende kunst (-26%) of aan podiumkunsten doet (-

32%);

- men daaruit kan concluderen dat de traditionele amateurkunstbeoefening in Brabant daalt; overwegende dat:
- amateurkunstbeoefening bij Brabant hoort;
- amateurkunstbeoefening de belangrijkste pijler van het provinciale cultuurbeleid zou moeten zijn;
- subsidies voor de grotendeels elitaire professionele kunstensector veel beter ingezet zouden kunnen worden om de amateurkunstbeoefenaars te ondersteunen;
- hierdoor fanfares, harmonieën, (carnavals)blaasorkesten, toneel- en zangverenigingen de kans kunnen krijgen om meer te floreren;
- dit beter past in het "veerkrachtige samenleving"-beleid van de provincie, waarbij Brabanders in alle gelederen met elkaar verbonden worden;

geven GS de opdracht:

subsidies voor de professionele kunstensector stop te zetten en de middelen in te zetten om zoveel mogelijk Brabanders in staat stellen om aan amateurkunstbeoefening te doen, zodat traditionele Brabantse amateurkunst en het verenigingsleven zoals fanfares, harmonieën, (carnavals)blaasorkesten, toneel- en zangverenigingen kunnen floreren;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Willem Bakker"

Motie M21 'Kostendekkingsgraad OV als indicator in p&c-cyclus'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de cijfers betreffende de kostendekkingsgraad openbaar vervoer ontbreken in het Statenvoorstel 74/16 Bestuursrapportage 2016 en er ook geen doelen gesteld worden in de voor ons liggende begroting voor 2017;

overwegende dat:

- de kostendekkingsgraad een goede indicator is voor de verhouding tussen reizigersinkomsten en de bijdragen uit publieke middelen aan het openbaar vervoer;
- deze kostendekkingsgraad daarmee belangrijke informatie in het afwegingenkader vormt;
- de bestedingen voor het busvervoer vast staan in de 10- en 8-jarige concessieovereenkomst die de provincie met de vervoerder is aangegaan;

geven GS de opdracht mee:

- de kostendekkingsgraad openbaar vervoer vanaf 2017 weer als indicator te tonen in alle stukken die behoren tot de p&c-cyclus;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Willem Bakker"

Motie M22

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van 80/16 Statenvoorstel Begroting 2017;

constaterende dat:

- het fokken van nertsen en andere pelsdieren per 1 januari 2024 verboden wordt in Nederland;
- dat de nertsenfokkerijsector nog steeds uitbreidt;
- dat Nederland na China, Denemarken en sinds kort Polen de grootste bontproducent ter wereld is en dat iets minder dan de helft van de 160 Nederlandse nertsenfokkerijen

in Noord-Brabant staat, met Gemert-Bakel als absolute koploper;
overwegende dat:

- het ethisch niet verantwoord is om de dieren louter voor hun pels in gevangenschap te fokken;
- uit over de afgelopen jaren gehouden opinieonderzoeken blijkt dat het merendeel van de Nederlanders de bontproductie afwijst;

roepen op:

- dat GS met diens beschikbare instrumenten de uitbreiding en/of verplaatsing van nertsen- en andere pelsdierenfokkerijen in Noord-Brabant zoveel mogelijk dient te ontmoedigen;
- dat GS nertsenfokkers niet meer in aanmerking laat komen voor eventuele nieuwe financieringsregelingen (anders dan wettelijk verplicht) vanuit de provincie;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Maikel Boon

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

GroenLinks: Hagar Roijackers”

Motie M23 ‘Zet vaart achter toezicht en handhaving veehouderijen!’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016 behandelend het Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- Provinciale Staten bij de behandeling van de begroting 2016 met een unaniem aangenomen motie Gedeputeerde Staten al hebben verzocht om vanuit het eigen bevoegde gezag samen met de gemeenten op te trekken om te komen tot een slimme en effectieve aanpak van toezicht en handhaving onder stilzittende veehouderijbedrijven;
- er in de Perspectiefnota 2016 een bestuursopdracht is vastgesteld die opdraagt tot de ontwikkeling van een integrale aanpak rond VTH-activiteiten, met aandacht voor o.a. zorgvuldige veehouderij;
- in het voorgestelde tempo van de pilot pas in 2020 alle veehouderijen bezocht en gecontroleerd zijn;
- Gedeputeerde Staten bij het bepalen van de omvang van de financiële dekking voor VTH-taken nu alleen rekening houden met externe factoren (zoals het aantal vergunningsaanvragen, economische ontwikkelingen of wetswijzigingen);

overwegende dat:

- het imago van de veehouderijsector lijdt onder slecht nalevingsgedrag van een beperkt aantal bedrijven;
- de benodigde ontwikkelingen in de agrarische sector niet mogen worden belemmerd door zogenaamde 'stilzitters' of 'vervuilers';
- het daarom van belang is om snel zicht te krijgen op de grootste knelpunten en deze direct aan te pakken, met als doel om overlast te beperken en ontwikkelruimte te kunnen bieden aan andere veehouderijbedrijven;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- om samen met de gemeenten meer vaart te zetten achter het controleren van veehouderijbedrijven, zodanig dat binnen twee jaar alle veehouderijen zijn bezocht;
- het reeds in de meerjarenbegroting opgenomen budget voor de controles, in lijn met deze ambitie, versneld in te zetten;

en gaan over tot de orde van de dag.

D66: Femke Dingemans en Tineke Klitsie

PvdA: Antoinette Knoet
SP: Maarten Everling
GroenLinks: Hagar Roijackers

Motie M24 'Strategische agenda vrijetijdseconomie BrabantStad'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016 behandelend het Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

overwegende dat:

- er in de provincie meer dan 100.000 mensen werkzaam zijn in de vrijetijdseconomie en er ongeveer 5,3 miljard euro in om gaat;
- Noord-Brabant bijna 900.000 internationale gasten en toeristen ontvangt en 12% van het binnenlands toerisme plaatsvindt in onze provincie;
- Provinciale Staten in januari 2016 hebben ingestemd met het opzetten van een 'leisure ontwikkelfonds' om de vrijetijdseconomie in de provincie te stimuleren,

constaterende dat

- de provincie veel potentie heeft met beeldbepalende attractieparken en musea, culturele evenementen, sfeervolle en historische steden en unieke natuurgebieden;
- de vrijetijdseconomie een belangrijke economische pijler is voor Noord-Brabant, de regio's en in het bijzonder ook de Brabantse steden en de provincie het stimuleren van de vrijetijdseconomie daarom tot speerpunt heeft benoemd in haar bestuursakkoord;
- de provincie tot doel heeft gesteld het aantal banen (+30.000) en bestedingen (+ 700 miljoen euro) in de vrijetijdseconomie te laten groeien;
- de B5 steden mogelijk vergelijkbare en/ of overlappende ambities hebben geformuleerd; goede afstemming tussen de steden, regio's en provincie kan helpen om een optimaal rendement te halen uit de gezamenlijke inspanning;
- BrabantStad (de B5) een goed platform kan zijn om deze afstemming en gezamenlijke inspanning te stimuleren;

vragen Gedeputeerde Staten om:

- met collega bestuurders uit BrabantStad (Eindhoven, Tilburg, Breda, 's-Hertogenbosch en Helmond) en Visit Brabant gezamenlijk te komen tot een strategische agenda, gebaseerd op de verschillende visies en gericht op de kansen om de vrijetijdseconomie te versterken;
- Provinciale Staten in het eerste kwartaal van 2017 te informeren over de manier waarop hier aan vormgegeven gaat worden, inclusief meerjarenplanning;
- in 2018 te zorgen voor een goede overdracht van deze strategische agenda aan de nieuwe gemeentebesturen, om daarmee de uitvoering voor meerdere jaren te borgen.

en gaan over tot de orde van de dag.

D66: Femke Dingemans

Motie M25 'Maatwerkbeleid'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, Behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake de Begroting 2017;

constaterende dat:

- overal in Nederland pogingen worden ondernomen om inwoners beter te betrekken bij de beleidsvorming van overheden;
- inwoners ook verwachten dat zij ruimte krijgen om hun ideeën in te brengen;

overwegende dat:

- verwachtingen ten aanzien van burgerparticipatie goed beheerst moeten worden;

- niet alle beleidsvelden even geschikt zijn voor inbreng vanuit inwoners en organisatie;
- inbreng vanuit inwoners en groeperingen een andere rol en processturing vragen van Provinciale Staten én Gedeputeerde Staten;
- maatwerk op het gebied van beleidsontwikkeling zowel tegemoetkomt aan de wens van de inwoner om betrokken te worden, als ook duidelijkheid geeft over de best passende rol van Provinciale Staten;

vragen Gedeputeerde Staten om:

- PS een uitwerking te verstrekken van de onderwerpen waarop beleid ontwikkeld zal worden;
- hierbij aan te geven welke trajecten in welke vorm samen met inwoners en groeperingen worden ontwikkeld;
- aan te geven hoe de rol van Provinciale Staten hierin is;
- dit overzicht te maken voor de bespreking van de Perspectiefnota zodat de uitkomsten gebruikt kunnen worden om de bestuursopdrachten om te zetten naar acties in de begroting 2018;

en gaan over tot de orde van de dag.

D66: Jeroen Hageman"

Motie M26 'Focus op degelijk in plaats van duurzaam'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016, ter bespreking van Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- de focus van GS betreffende het openbaar vervoer volledig op zero emissie lijkt te liggen;
- dit resulteert dat in concessiegebied Zuidoost-Brabant 43 elektrische geleide bussen en twee door waterstof aangedreven zero emissie bussen gaan rijden;
- in de concessies Oost en West verder gegaan wordt met de voorbereidingen en de introductie van zero emissie bussen;

overwegende dat:

- het doel van openbaar vervoer in Noord-Brabant moet zijn om met een solide en efficiënt netwerk dorpen en steden met elkaar te verbinden zodat reizigers op tijd, van A naar B kunnen reizen;
- hierop vanuit de provincie uitdrukkelijk de focus moet liggen;
- nieuwe, met diesel aangedreven bussen ruim binnen de gestelde normen vallen qua uitstoot;
- indien deze bussen kostentechnisch voor de concessiehouder efficiënter zijn, deze gewoon ingezet moeten kunnen worden voor stad- en streekvervoer;

vragen GS te realiseren:

- dat 'zero emissie' geen beleidsdoel op zich moet zijn en een eventuele keuze daarover over moet worden gelaten aan de concessiehouder;
- dat de focus van GS 100% moet liggen op een goed, efficiënt en solide OV-netwerk, dat dorpen en steden verbindt en Brabanders in staat stelt om op tijd van A naar B te reizen;

en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Willem Bakker"

Motie M27

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 11 november 2016 ter bespreking van Statenvoorstel Begroting 2017;

constaterende dat:

- de provincie jaarlijks veel onderzoek verricht of laat verrichten ten behoeve van beleidsvorming, - voorbereiding, of -evaluatie;

- Open Access en Open Data in toenemende mate de norm worden, ook reeds bij vele overheden; overwegende dat:
- de burgers (die de onderzoeken betalen) en andere belanghebbenden recht hebben om van de data, resultaten, en rapporten van dat onderzoek laagdrempelig, zo volledig mogelijk en vrij beschikbaar kennis te kunnen nemen;
- Open Data en Open Access ook tot hergebruik van data en kennis kunnen leiden, zodat er efficiënter gebruik kan worden gemaakt van de onderzoeken die met publiek geld zijn betaald;

vragen GS:

open data en open acces toe te passen voor alle onderzoeksrapporten en onderzoeksdata van voor beleidsvorming of beleidsevaluatie uitgevoerde onderzoeken, door of namens de provincie uit publieke middelen gefinancierd. Eventuele restricties m.b.t. privacy kunnen worden geadresseerd door anonimisering en/of in voorkomende gevallen data aanbieden op een hoger aggregatieniveau; en gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Brabant: Patricia van der Kammen”

Motie M28 'Versnellen en verduurzamen woningbouwproductie!'

”Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- uit onderzoek van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB), uitgevoerd in opdracht van Bouwend Nederland, blijkt dat het aantal concrete bouwplannen in Brabant onvoldoende is om aan de vraag te kunnen voldoen. Bovendien zijn veel plannen sterk verouderd. Een paar conclusies:
 - o onvoldoende plannen om in de kwalitatieve woningbehoefte te voorzien;
 - o veel bouwplannen zijn van voor de crisis en voor de verkeerde doelgroep;
 - o transformatieplannen in de provincie zetten nog onvoldoende zoden aan de dijk;
- het college in de beantwoording van de PvdA statenvragen van 22 februari 2016 (niet bouwen voor leegstand) aangaande de situatie in Brabant stelt dat:
 - o vraag en aanbod niet altijd goed aansluiten;
 - o dat de vraag zich in de toekomst meer op de huursector (zowel sociaal als geliberaliseerd) en het goedkopere koopsegment zal gaan richten;
 - o demografische ontwikkelingen van grote invloed zijn op de woningmarkt;
 - o de kwalitatieve mismatch en de opgaven op het vlak van "wonen met zorg en welzijn" belangrijke onderwerpen zijn op de agenda's van de RRO's;
 - o de provincie een leidende rol neemt in de bovenstaande vraagstukken;
- het college de intentie heeft om begin 2017 een woonagenda aan de Staten voor te leggen;

overwegende dat:

Provinciale Staten vanuit hun kaderstellende rol een uitspraak kunnen doen over de kaders van de woonagenda en deze in een themabijeenkomst aan de orde kunnen stellen.

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om:

bij de woonagenda die wordt opgesteld de volgende punten te betrekken:

- o het versnellen van de woningbouwproductie in Brabant, waarbij rekening gehouden wordt met de gestelde doelstellingen over duurzaamheid en energiezuinige woningen;
- o een betere aansluiting van vraag en aanbod in de huursector (zowel sociaal als geliberaliseerd) alsook in het goedkopere koopsegment;
- o het oplossen van de huidige kwalitatieve mismatch;
- o de opgaven op het vlak van wonen met zorg;

- o de koppeling van de woonagenda aan de aanpak van leegstand;
 - o inzet op verduurzaming, transformatie en herbestemming;
 - o het ontwikkelen van uitleglocaties die regionaal in plaats van lokaal worden afgewogen;
- en gaan over tot de orde van de dag.

PvdA: B. Maas

D66. T. Klitsie”

Motie M29 ‘Cultuur honoreren bij positief advies’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het college de ambitie heeft om de basis van het cultuursysteem in Brabant te versterken om de top te verstevigen met een gezond cultureel ecosysteem;
- de Adviescommissie van de Kunsten veel aanvragen uit paragraaf 1 en 2 van de subsidieregeling Hedendaagse Cultuur - oktober 2016 als positief heeft gewaardeerd;
- er niet voldoende middelen zijn om alle positieve beoordeelde aanvragen te honoreren omdat het budget niet toereikend is;
- de adviezen van de Adviescommissie van de Kunsten serieus genomen moeten worden;

constaterende dat:

- een aantal van de 50 kunstinstellingen die een aanvraag indienden ondanks positieve waardering door de Adviescommissie van de Kunsten geen subsidie toegewezen heeft gekregen;
- Provinciale Staten in november 2015 hebben besloten om als doelstelling te hebben om 40 culturele instellingen die van regionaal belang zijn meerjarig te ondersteunen;
- Gedeputeerde Staten in de begroting voorstellen om jaarlijks 40 culturele instellingen die van regionaal belang zijn meerjarig te ondersteunen;
- zowel bij Brabant C als bij de impuls geldenregeling de middelen in 2015 en mogelijk ook in 2016 niet zijn uitgeput;

verzoeken Gedeputeerde Staten om voor het einde van het jaar te komen met een plan om:

- de kunstinstellingen waarvan de aanvraag positief gewaardeerd is door de Adviescommissie van de Kunsten en die geen subsidie toegewezen hebben gekregen financieel te kunnen steunen;
- het aantal van 40 instellingen te halen;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Patricia Brunklaus

CDA: Marcel Deryckere

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

Motie M30 ‘Laat Brabantse cultuur niet alleen afhangen van rijkssteun’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het college de ambitie heeft om de basis van het cultuursysteem in Brabant te versterken om de top te verstevigen met een gezond cultureel ecosysteem;
- de Adviescommissie van de Kunsten veel aanvragen uit paragraaf 1 en 2 van de subsidieregeling Hedendaagse Cultuur - oktober 2016 als positief heeft gewaardeerd;
- de adviezen van de Adviescommissie van de Kunsten serieus genomen moeten worden;

constaterende dat:

- een aantal van de 33 kunstinstellingen die een aanvraag indienden onder paragraaf 1 positief zijn

gewaardeerd door de Adviescommissie van de Kunsten, maar nog geen definitieve subsidie van de provincie hebben gekregen omdat er wordt afgewacht of er een rijkssubsidie wordt verstrekt;

- Provinciale Staten in november 2015 hebben besloten om als doelstelling te hebben om 40 culturele instellingen die van regionaal belang zijn meerjarig te ondersteunen;
- Gedeputeerde Staten in de begroting voorstellen om jaarlijks 40 culturele instellingen die van regionaal belang zijn meerjarig te ondersteunen;
- het budget reeds is gereserveerd om deze aanvragen te honoreren;

verzoeken Gedeputeerde Staten:

om bij een niet toekennen van rijkssubsidie toch de financiering voor genoemde instellingen overeind te houden en snel in overleg te gaan met de gemeenten om voor een passende subsidiering.

GroenLinks: Patricia Brunklaus

CDA: Marcel Deryckere

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

Motie M31 ‘Onderzoek duurzaam economisch structuurbeleid’

”Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het college de ambitie heeft om de economische structuur van Brabant te versterken en de innovatiekracht en internationale concurrentiepositie te verbeteren;
- het college hiervoor 150 miljoen euro aan publieke middelen investeert in de algemene economische infrastructuur, regionale en internationale samenwerking, ondersteuning van de Brabantse economie en versterking van de economische clusters en topsectoren;
- het college buitenlandse bedrijven voor Brabant interesseert door ruimte en voorzieningen te bieden en hen zo nodig te helpen bij het vinden van de weg naar gunstige rulings met de Belastingdienst;

constaterende dat:

- ondanks alle steun, bedrijven die zich in Brabant hebben kunnen ontwikkelen, doorgroeien en vestigen, zoals bijvoorbeeld Organon, Acerta Pharma en NXP, kunnen worden overgenomen door al dan niet buitenlandse bedrijven of investeerders, zonder dat er afspraken zijn gemaakt over behoud van kennis, werkgelegenheid en zeggenschap;
- het principe 'iedereen doet mee' weliswaar één van de vijf lijnen van het Brabantse arbeidsmarktbeleid is, maar dat er slechts wordt geëxperimenteerd met jeugdwerkloosheidsvrije zones, proeftuinen en projecten op het gebied van flexicurity en nu pas een start wordt gemaakt met mobiliteitscentra, investeringsprogramma's, 5% social return en een kennispact;
- de werkloosheid in Brabant nauwelijks lager is dan het Nederlands gemiddelde, ondanks alle investeringen in de economie en initiatieven op het gebied van arbeidsmarktbeleid;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- in 2017 te onderzoeken of en hoe het mogelijk is om de inzet van provinciale middelen en de faciliteiten die worden geboden, structureel te koppelen aan een vorm van social en ecological return door bedrijven, onder het mom van voort wat hoort wat; aan afspraken over behoud van kennis, werkgelegenheid, zeggenschap en investeringen in duurzame werkwijzen, als kader voor (nieuwe) investeerders en partijen die Brabantse bedrijven willen overnemen;
- hierover Provinciale Staten te informeren;

en gaan over tot de orde van de dag

GroenLinks: Arno Uijlenhoet

Lokaal Brabant: Jan Heijman”

Motie M32 'Living labs lokale energie-initiatieven'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, in vergadering bijeen op 8 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het college een versnelling wil aanbrengen in de energietransitie in Brabant;
- het voor een versnelling van belang is om de Brabantse samenleving bij deze transitie te betrekken;
- betrokkenheid van kleinverbruikers (particulieren en het MKB-ondernemers) bij energieprojecten bijdraagt aan draagvlak en sociale veerkracht in wijken, buurten en dorpen;

constaterende dat:

- het college bezig is met het ontwikkelen van een visie op energieke landschappen;
- inmiddels lokale, collectieve wind- en zonneprojecten op verschillende plaatsen in Brabant van de grond komen;
- in deze projecten veel kennis wordt opgedaan die relevant is voor de ontwikkeling van nieuwe, kleinschalige collectieve energieprojecten op andere plaatsen in Brabant;

verzoeken Gedeputeerde Staten om

- een living lab Postcoderoosprojecten, een living lab Sociaal Levende Wind (op basis van het dorpsmolenconcept) en een living lab Lokale Energiebesparing te initiëren;
- binnen deze livinglabs kennisdeling te stimuleren door bijvoorbeeld kennisvouchers;
- te onderzoeken of en hoe met de inzet van laagrentend kapitaal van de provincie, deelname van de Brabantse samenleving in lokale duurzame energieprojecten gestimuleerd kan worden;
- dekking voor de benodigde middelen te vinden binnen het programma Duurzame energie en energietransitie;
- de kennis en ervaring opgedaan in deze living labs te gebruiken als input voor de visie op energieke landschappen en zo mogelijk te vertalen naar het Uitvoeringsprogramma Energie;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Arno Uijlenhoet

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel"

Motie M33 'Visievorming elektrische laadinfrastructuur';

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- huishoudens en bedrijven in toenemende mate zelfstandig voorzien in hun energiebehoefte door de opwek van eigen of lokale duurzame energie;
- er hierdoor ook een behoefte ontstaat aan een lokale laadinfrastructuur voor elektrisch rijden die gevoed wordt met eigen of lokaal opgewekte energie;
- deze infrastructuur vraagt om vrije toegang los van één vaste energieleverancier en die tevens de mogelijkheid moet bieden aan teruglevering aan het net, anders dan de snellaadinfrastructuur aan doorgaande wegen;

constaterende dat:

- het college bij de ontwikkeling van een dekkend netwerk van publieke laadinfrastructuur voor elektrisch rijden nog geen expliciet onderscheid maakt tussen lokale, vrije laadinfrastructuur en regionale snellaadinfrastructuur;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- in 2017 een visie op elektrische laadinfrastructuur te ontwikkelen met medeneming van voornoemde punten;

- hiertoe een kennisnetwerk te organiseren met inbreng van onder andere gemeenten, Enexis, lokale energie-initiatieven, energiebedrijven en kennisinstellingen;
- deze visie in 2017 aan Provinciale Staten ter besluitvorming voor te leggen en vervolgens te vertalen in het Uitvoeringsprogramma Energie;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Arno Uijlenhoet

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel"

Motie M34 'Gas uit de wijk'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

constaterende dat:

- de Provinciale Staten heeft ingestemd met het voorstel van GS om de volgende CO₂-reductiedoelen ten opzichte van 1990 te volgen: 20% in 2020, 40% in 2030 en 80-95% in 2050;
- een groot deel van het landelijke aardgasnetwerk in de jaren 60 van de vorige eeuw is aangelegd en binnenkort het einde van zijn levensduur bereikt;
- aardgas een fossiele brandstof is die bij gebruik tot CO-remissies leidt;
- het gebruik van aardgas niet meer past bij de ambities van de provincie;
- de productie van aardgas in Nederland en de import van aardgas uit het buitenland diverse bezwaren kent;
- netwerkbedrijven verwachten dat binnen enkele decennia geen aardgas meer geleverd zal worden;

overwegende dat:

- de energietransitie die gaande is netwerkbedrijven dwingt om na te denken over de toekomst van bestaande en mogelijke nieuwe infrastructuur zoals die voor warmte- en koudelevering, biogas, synthetisch gas, waterstof, perslucht en stoom;
- investeren in alle infrastructuur tegelijk onnodig en te kostbaar is;
- het moment 'einde levensduur' van een aardgasnetwerk een natuurlijk moment is om de bakens te verzetten en in te gaan zetten op het stoppen van de aardgaslevering, de verzwaring van het elektriciteitsnetwerk, de opslag van warmte en elektriciteit en het slimmer sturen van opwekking en afname van elektriciteit;
- de gebruikers van gebouwen zonder aardgasaansluiting over het algemeen een aardgasaansluiting niet missen.

verzoekt Gedeputeerde Staten:

- in overleg met het netwerkbedrijf, de gemeenten in de provincie en de vereniging Stroomversnelling een plan op te stellen voor het buurtgewijs of wijkgewijs gasloos maken van bestaande gebieden;
- een community of practice op te zetten waar ervaringen kunnen worden uitgewisseld voor gemeenten, netwerkbedrijf, energie coöperaties, huurdersbelangenverenigingen, woningbouwcorporaties e.d. over het buurtgewijs of wijkgewijs gasloos maken van bestaande gebieden;
- te lobbyen bij de rijksoverheid om de verplichting van netwerkbedrijven om op verzoek afnemers te voorzien van een aardgasaansluiting, te schrappen uit de wet, voor die gebieden waarvoor het netwerkbedrijf samen met de gemeente e.a. een plan hebben opgesteld voor het buurtgewijs of wijkgewijs gasloos maken;

en gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Arno Uijlenhoet"

Motie M35 'Klimaatbegroting'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- er internationale overeenstemming bestaat over de ernst en omvang van het klimaatprobleem en de noodzaak om maatregelen te nemen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen;
- het Klimaatakkoord van Parijs inmiddels in kracht is getreden;
- een groep van 40 grote bedrijven, waaronder Shell Nederland, Van Oord, Siemens, Havenbedrijf Rotterdam en Eneco, steun geven het initiatief van Klaver en Samsom om een nationale klimaatwet te maken;
- een dergelijke klimaatwet met bijbehorende begroting vroeg of laat een vertaalslag dient te krijgen naar provinciaal niveau;
- van een Brabantse klimaatbegroting een stimulerende en innoverende werking uitgaat;

constaterende dat:

- het college de ambitie heeft om substantieel bij te dragen aan de reductie van de uitstoot van CO₂ in Brabant door de volgende reductiedoelen te stellen ten opzichte van 1990: 20% in 2020, 40% in 2030 en 80 tot 95% in 2050;
- deze doelen niet zijn vertaald naar de diverse beleidsprogramma's waardoor de stuurbaarheid van deze doelen gering is;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- met ingang van 2017, naar het voorbeeld van het initiatief van Klaver/Samsom een Brabantse klimaatverordening op te stellen die zijn vertaling krijgt in een vijfjaren klimaatplan en een jaarlijkse klimaatbegroting;
- de klimaatdoelen uit de klimaatverordening te vertalen naar de verschillende beleidsprogramma's;
- de eerste klimaatbegroting parallel aan of als onderdeel van de reguliere Begroting 2018 aan Provinciale Staten aan te bieden en hierover parallel aan of via de reguliere jaarrekening verantwoording af te leggen;
- de conceptklimaatverordening aan Provinciale Staten ter goedkeuring voor te leggen;

en gaan over tot de orde van de dag.

GroenLinks: Arno Uijlenhoet"

Motie M36 'Onderzoek haalbaarheid differentiatie opcenten motorrijtuigenbelasting'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant, Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, besprekende de Begroting 2017 (80/16);

overwegende dat:

- de Provincie Noord-Brabant duurzaam elektrisch rijden wil stimuleren;
- dit een belangrijk onderdeel is van het mobiliteitsbeleid;
- de Provincie minder vervuilend en schoner vervoer wil realiseren;

Constaterende dat

- in de huidige opcenten voor de motorrijtuigenbelasting geen differentiatie naar elektrisch en schoner rijden mogelijk is;

verzoeken Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant:

- om een onderzoek naar de haalbaarheid van differentiatie in de opcenten van de motorrijtuigenbelasting uit te voeren om elektrisch en schoner rijden te stimuleren;
- verzoeken Gedeputeerde Staten hierover te rapporteren voor eind maart 2017.

GroenLinks: Arno Uijlenhoet en Sjo Smeets"

Motie M37 'Verruimen opruimvergoeding drugsafval voor particulieren'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, Behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het aantal aanvragen voor de subsidieregeling opruimen drugsafval achterblijft bij het aantal dumpingten;
- uit de drugsconferentie in Zaltbommel en uit de evaluatie van de regelgeving blijkt dat de strikte voorwaarden van de regeling en het feit dat voor sommige gedupeerde partijen de opbrengst van een subsidieaanvraag niet opweegt tegen het indienen van een aanvraag;
- particulieren tot nu toe slechts 50% van de kosten vergoed krijgen.

dragen Gedeputeerde Staten op:

- om in het gesprek met l&M en de overige provincies te pleiten voor een volledige vergoeding (100%) van alle gemaakte opruimkosten voor particulieren;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

CDA: Marcel Deryckere

GroenLinks: Hagar Roijackers

Lokaal Brabant: Jan Heijman.

Motie M38 'Aanpassing Jonge landbouwersregeling'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat

- de volgende openstelling van de JOLA-regeling gepland staat in december;
- dat de NAJK in aanloop hiernaar een onderzoek uitgevoerd heeft onder jonge ondernemers;
- dat hieruit blijkt dat voor 70% van de jonge landbouwers geen investering op de lijst stond waar zij behoefte aan hebben. 85% gaf aan dat er te weinig keuzemogelijkheden waren;
- dat 45% het minimaal te investeren bedrag per investering te hoog vindt;
- dat er een investeringsdrempel is van 20.000 euro, maar dat met name bij een wat kleiner bedrijf een jonge boer niet aan de investeringsdrempel komt, denk aan weidebox of vloermatrassen;

vraagt Gedeputeerde Staten:

- de uitkomsten van de evaluatie van het NAJK te betrekken bij de tweede openstelling van de regeling;
- de regeling beter aan te laten sluiten op de behoefte van jonge landbouwers en de suggesties vanuit het onderzoek van de NAJK hierbij te betrekken;
- in de regeling een meer realistisch en haalbaar bedrag per investering op te nemen;
- de investeringsdrempel te heroverwegen;
- de uitkomsten hiervan aan de Staten terug te koppelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

PVV: Maikel Boon

CDA: Ton Braspenning"

Motie M39 'Gelijke kansen voor Brabantse starters'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- In het eerste kwartaal van 2016 in Noord-Brabant 7462 startende ondernemingen zijn geregistreerd bij de Kamer van Koophandel;
- de slagingskansen van startende ondernemers met adequate begeleiding veel groter wordt;
- startende ondernemers zorgen voor veel werkgelegenheid en daarmee belangrijk zijn voor de Brabantse economie;

constaterende dat:

- in Noord-Brabant op lokaal en regionaal niveau verschillende startersinitiatieven actief zijn om startende ondernemers zo goed mogelijk te begeleiden, maar deze niet in alle Brabantse gemeenten actief zijn;
- startende ondernemers in de ene Brabantse gemeente daardoor meer kansen krijgen om hun bedrijf succesvol op te starten dan in de andere gemeente;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- te inventariseren hoe de begeleiding van startende ondernemers in de verschillende Brabantse gemeenten is georganiseerd en welke startersinitiatieven er in de regio actief zijn;
- de begeleiding van startende ondernemers dusdanig te organiseren dat alle startende ondernemers in Brabantse gemeenten gelijke kansen krijgen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Lokaal Brabant: Jan Heijman

CDA: Stijn Steenbakkers

50PLUS: Wim van Overveld

GroenLinks: Arno Uijlenhoet"

Motie M40 'Verbreed Bestuurlijke Veerkracht met meer directe invloed van burger'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- bestuurlijke veerkracht meer een middel is om organisaties samen te laten gaan of samen te laten werken dan een middel om burgers beter te betrekken bij het bestuur;

constaterende dat:

- er in de uitvraag naar de plannen van de gemeente nauwelijks stil wordt gestaan bij het invoeren van nieuwe manieren van inspraak (klankbordgroepen, openstellen van raadscommissies direct mee kunnen praten etc.);

dragen Gedeputeerde Staten op:

- in de beoordeling en bespreking van de plannen van de gemeente ook aandacht te vragen voor het dichter bij elkaar brengen van burger en bestuur;

en gaan over tot de orde van de dag.

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

CDA: Marcel Deryckere

D66: Ine Meeuwis

50PLUS: Wim van Overveld

GroenLinks: Patricia Brunklaus"

Motie M41 'Onderzoek verplaatsing Noord-Zuidtracé'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- * de gebruikers en de inwoners rondom het Noord-Zuidtracé nog altijd geen zekerheid hebben over wanneer en hoe het tracé ingericht gaat worden;
- * een route langs de A17, waarbij een aftakking naar Vlissingen makkelijk gerealiseerd kan worden en waar een betere verbinding gelegd kan worden met het Belgisch spoor richting Antwerpen, een goede oplossing kan zijn;

constaterende dat:

- * de reden van deze onzekerheid vooral komt omdat met veel partijen (waaronder gemeente, Havenbedrijf Moerdijk etc.) overeenkomsten gesloten moeten worden;
- * het gezien de grote belangen te verwachten is dat het sluiten van deze overeenkomsten lange onderhandelingen met zich meebrengt;
- * deze onduidelijkheid veel onzekerheid en onrust zal geven bij de inwoners en de economische partners die gebruik willen maken van dit tracé;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- te onderzoeken of er geen betere verbinding te leggen is in dit gebied en dat;
- hierbij hogere veiligheid van inwoners, minimale belasting van hun leefomgeving en betere groeimogelijkheden voor economische partners wordt nagestreefd;

en gaan over tot de orde van de dag.

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

CDA: Ankie de Hoon

50PLUS: Wim van Overveld

GroenLinks: Sjo Smeets"

Motie M42 'Brabander beter betrekken bij bestuur'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 13 november 2015, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- de Staten zelf een rol moeten spelen om burger en bestuur (politiek) dichter bij elkaar te brengen;
- de Staten nog te weinig handelt met burgerparticipatie;

constaterende dat

- de Staten op het terrein van experimenteren met nieuwe vormen van democratie een voorbeeldrol kan innemen in bestuurlijk handelen;
- burgers op dit moment helemaal niet betrokken zijn bij de bestuurlijke visie van provincie Noord-Brabant;

dragen Gedeputeerde Staten op:

samen met PS een experiment uit te voeren om vooraf aan de behandeling van de Perspectiefnota 2018 via het organiseren van een B1000 burgers uit te nodigen om in gesprek te gaan over welke plannen en ideeën opgenomen moeten worden;

en gaan over tot de orde van de dag

Lokaal Brabant: Jan Heijman

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

CDA: Marcel Deryckere

50PLUS: Wim van Overveld

GroenLinks: Patricia Brunklaus"

Motie M43 'Biologische Landbouw op de kaart'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- de vraag naar producten uit de biologische landbouw in de lift zit en vooruitloopt op het aanbod;
- veel producten worden geïmporteerd van buiten Brabant en van buiten Nederland;

vragen Gedeputeerde Staten:

- in kaart te brengen waar de biologische landbouwbedrijven zich in Brabant bevinden;
- te onderzoeken welke kansen er zijn voor verdere ontwikkeling en ondersteuning van bestaande en nieuwe biologische boerenbedrijven;
- een netwerkbijeenkomst in het provinciehuis te organiseren om gevestigde en startende biologische boeren met elkaar in contact te brengen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

GroenLinks: Hagar Roijackers"

Motie M44 'Meer pit in het plantaardige eiwit'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- de vraag naar plantaardige eiwitproducten groeit;
- er economische kansen liggen op het gebied van innovatie, teelt en verwerking van plantaardig eiwit tot voor consumenten aantrekkelijke producten;
- de ontwikkelingen kunnen worden versneld met een gezamenlijke aanpak van ondernemers, kennisinstituten, inwoners en overheden;

vragen Gedeputeerde Staten:

- zich in te zetten voor het verkrijgen van een koploperspositie in deze opkomende industrie;
- daarvoor ondersteuning te zoeken in de verschillende provinciale programma's, zoals innovatie, circulaire economie en landbouw;

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Marco van der Wel

GroenLinks: Hagar Roijackers"

Motie M45 'Diervriendelijke alternatieven schadereductie ganzen'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- Gedeputeerde Staten hebben toegezegd om in het ganzenbeleid de inzet van alternatieve, structurele beheersmaatregelen mee te nemen in het ganzenbeleid;
- Gedeputeerde Staten hebben toegezegd om na de zomer samen met de Staten te gaan kijken naar alternatieve methoden en met betrokken partijen en de Staten te inventariseren welke diervriendelijke maatregelen zinvol zijn;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- te komen tot concretisering van de toezegging om met de Staten te gaan kijken naar alternatieve methoden en met betrokken partijen en de Staten te inventariseren welke diervriendelijke maatregelen zinvol zijn na te komen voor het einde van dit jaar. Dit daarmee niet enkel over te laten aan de gebiedsplannen van de Faunabeheereenheid;
- indien nodig hiervoor een begrotingswijziging voor te bereiden en voor te leggen aan PS;

en gaan over tot de orde van de dag.
Partij voor de Dieren: Paranka Surminski
PvdA: Martijn de Kort
D66: Femke Dingemans
PVV: Alexander van Hattem
GroenLinks: Hagar Roijackers
Lokaal Brabant: Jan Heijman"

Motie M48 'Versnel de aankoop van natuur met een plan B'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- de realisatie van het natuurnetwerk achter blijft op de planning;
'Het schema tot en met 2027 gaat uit van gemiddeld 400 ha Rijksdeel NNB en 200 ha provinciaal deel per jaar. Hiermee zitten we nog niet voldoende op schema om het Rijksdeel van het NNB in 2027 gerealiseerd te hebben. Hiervoor dienen we gemiddeld 800 ha per jaar ha te realiseren.'
- volgens de Burap 2016 ruim €34 miljoen, bestemd voor natuur, niet is besteed; ;

vragen Gedeputeerde Staten:

- te inventariseren welke plannen naar voren gehaald kunnen worden om een versnelling te bewerkstelligen teneinde onderbesteding zoveel mogelijk te minimaliseren;
- van deze versnelling de financiële consequenties inzichtelijk te maken en daarvan Provinciale Staten op de hoogte te stellen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren: Paranka Surminski
GroenLinks: Hagar Roijackers"

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. Aan de orde is de eerste termijn van de zijde van het college. De beantwoording van de zijde van het college zal worden aangevangen door gedeputeerde Pauli. Aan hem het woord.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Dank je wel. Mede namens mijn andere collega's dank ik u hartelijk voor uw inbreng bij deze begrotingsbehandeling. We gaan proberen gezamenlijk de antwoorden zo effectief mogelijk te organiseren. Dat betekent dat we afgesproken hebben dat we ons primair richten op de moties en amendementen. Daarnaast nog een aantal roederaadopmerkingen die zijn gemaakt. Daar waar we niet toekomen in onze eerste termijn aan de beantwoording zal die in tweede termijn volgen. Of zoals u gewend bent krijgt u van ons zo snel mogelijk een schriftelijke reactie.

Voorzitter. Laat ik beginnen met de opmerking van de heer Van Gruijthuisen over jeugd, een belangrijk onderdeel van het coalitieakkoord, waar natuurlijk al heel veel rekening gehouden wordt met heel veel aspecten van het beleid: op het gebied van cultuur, sport, arbeidsmarktbeleid en onderwijs. Uw oproep om er integraler naar te kijken om daarmee het imago van Brabant bij te stellen en vooral de jeugd te houden begrijpen we. En we zullen er als college ons over beraden om daarover zo snel mogelijk met een integrale visie te komen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Gruijthuisen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Dank. Het is niet zozeer om met een echte uitgebreide beleidsnotitie, integrale visie te komen, maar ook vooral op te halen wat er wellicht in de provincie al aanwezig is wat gericht is op de jongeren. Zo zijn er volgens mij initiatieven in een aantal steden, waaronder Tilburg, met nieuwe media of dat soort zaken juist gericht op de jongeren. Wellicht kan het wat eenvoudiger dan een integraal visiestuk. Hoe kijkt u daar tegenaan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Daar reageer ik positief op, in die zin dat we natuurlijk eerst gaan ophalen. Vervolgens kijken we of dat vertaald moet worden in een aanvullende visie. U refereert aan de mediaontwikkeling in de Spoorzone in Tilburg. Daar zijn we reeds vanuit erfgoedcomplexen en vastgoed bij betrokken. Ik ben inmiddels ook benaderd door de gemeente Tilburg die zegt: wilt u ook mee gaan werken aan een medialab? Het onderwerp nieuwe media spreekt ons enorm aan, maar we willen natuurlijk eerst kijken hoe het beklift, hoeveel mensen het betreft, welke werkgelegenheid je ermee kunt creëren, hoe een businessplan eruitziet, is het in de vorm van een lening of anderszins? Dat moet allemaal nog gaan gebeuren. Zodra ik daarover nieuws kan vertellen zal ik dat richting uw Staten doen. Maar het college staat daar op zich niet onwelwillend tegenover.

Voorzitter. Een prachtig onderwerp heeft mevrouw Van der Sloot aangesproken met de maakindustrie. Daarover heeft ze motie 4 ingediend. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat op dit gebied al ongelooflijk veel gebeurt, denkt u aan de arbeidsmarkt. Ik verwijs u overigens graag bij dezen dat een aantal van u soms heel positieve en soms negatieve opmerkingen over de arbeidsmarkt heeft gemaakt. Kijkt u echt eens naar <http://www.Brabant.nl/arbeidsmarkt> en scroll eens door naar die uitvoeringsplannen van de vier regio's die we in Brabant hebben. Daar mag u trots op zijn. En dat is geen grote verdienste van de provincie, maar vooral van de regio's zelf, waarin werkgevers, werknemers, onderwijsinstellingen, boerenorganisaties, van vmbo tot universitair niveau, met elkaar hebben samengewerkt om die arbeidsplannen te maken. En bovendien een systeem hebben ontwikkeld dat het ook heel snel beklift. Als het in een regio goed werkt, wordt het ook onmiddellijk vertaald naar andere regio's. Al die opmerkingen die zijn gemaakt over 50+, Wajongers, aandacht voor jongeren en langdurig werklozen zitten echt in die plannen verwerkt. Het is niet eenvoudig, het is 400 pagina's in zijn totaliteit. Maar u kunt die plannen van de regio's, tot op de draad zou ik kunnen zeggen, volgen. En als u dan nog opmerkingen heeft, dan hoor ik dat uiteraard graag. Dan is er best ruimte om die plannen nog her en der bij te stellen.

Voorzitter. Even terug naar reshoring. Dat doen we via arbeidsmarktbeleid. Midden-Brabant doet dat. Dat vertalen we heel snel met een app naar de rest van Brabant. We doen dat met Campione, door de Europese Commissie in Brussel aangewezen als het beste product dat reshoring ondersteunt. Daaraan werken inmiddels al meer dan 100 bedrijven in Brabant mee. We doen dat door middel van de High Tech-uitvoeringsagenda, die u dit of volgend weekend in uw bakjes vindt en afgelopen dinsdag door GS is vastgesteld. We doen dat door middel van Vanguard, waarin Brabant voorzitter mocht zijn van 30 regio's in Europa en dat inmiddels overgedragen is aan Emilia-Romagna, waarin we stevig samenwerken om dat voor elkaar te krijgen. En we doen dat ook door echt heel goed demonstrators te krijgen, prachtige voorbeelden waar ondernemers kunnen komen om te zien hoe dat in de praktijk werkt. Dus er gebeurt al ongelooflijk veel op dit gebied. Alleen vraagt u om een fonds. Ik wil naar de inhoud van de motie wel handelen en misschien nog eens een keer gecomprimeerd opschrijven wat er allemaal gebeurt. Of daar eventueel een mooie sessie aan wijden die alles laat zien, ook met ondernemers die erbij betrokken zijn. Maar het gaat ons te ver om nu te kiezen voor een fonds. Want dit college is geen voorstander van het creëren van nieuwe fondsen. We hebben een paar heel grote robuuste fondsen en daar doen we het mee.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot, interruptie.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Ik ben blij met de beantwoording van de gedeputeerde. Het is ons ook echt duidelijk dat u al heel veel inzet pleegt op dit vlak. Wat wij beogen met de motie is een onderzoek naar een fonds. En ik kan mij voorstellen dat dat juist ook de samenhang is in de zaken die u al noemt. Dus het gaat ons niet direct om een fonds op te richten. Zoiets zouden we aan alle kanten heel erg duidelijk met elkaar moeten bekijken. Maar het verzoek is om dat te onderzoeken en dan kan ik me voorstellen dat we het vervolgens in een themavergadering natuurlijk uitgebreid met elkaar bespreken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde, die een oordeel over de motie nog specifiek zal geven.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Vanwege het fonds moet ik de motie ontraden. Maar naar de intentie die erin zit, handelen we. En ik wil er ook verder naar handelen. Ik zal ervoor zorgen dat dat gecombineerd en gecoördineerd bij u op de tafel komt.

Voorzitter. Mevrouw Van der Sloot had ook een opmerking over de zorg economie. De liefde is er nog steeds.

De **voorzitter**: Interruptie Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Nog even terug naar het volgende. De motie van het CDA is natuurlijk hartstikke sympathiek, het terughalen van de maakindustrie. De maakindustrie is voor een groot deel destijds vertrokken in een wereldwijde zoektocht naar lagere lonen, slechtere arbeidsomstandigheden, goedkopere grondstoffen en landen waar minder milieuregels waren. Voorzitter. Daar moeten wij niet op gaan concurreren. Want je zou kunnen zeggen: het is gemakkelijk om dat terug te halen. We halen ze terug en vervolgens krijgen we pulpbanen, stellen we minder milieuregels. Ik neem aan, voorzitter en gedeputeerde, dat het terughalen van de maakindustrie allemaal wel geschiedt binnen het Nederlandse kader met onze huidige milieuwetgeving, minimumloonbehoud etc. Dus fatsoenlijke banen en dat we niet gaan concurreren op die wezenlijke zaken als waar al zoveel handelsverdragen bijvoorbeeld toe hebben geleid.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja, met hoofdletters mijnheer Heijmans. In mijn beleving is economie alleen maar levensvatbaar over lange termijn op het moment dat die ook duurzaam is. Maar juist dankzij nieuwe initiatieven, denkt u aan de prachtige robots die het bedrijf VDL presenteert en verwerkt in productiebedrijven, weten we ongelooflijk veel werkgelegenheid te creëren. En dat zal een belangrijk onderdeel worden van het hele reshoringprogramma, het terughalen van productie. We moeten vooral zwaar inzetten op digitalisering en robotisering en het levert daardoor lagere kostprijzen en meer werkgelegenheid op.

De **voorzitter**: Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Het was geen vraag aan mij, maar ik ben het volledig met de gedeputeerde eens dat dat ook juist het idee is, ook van de bedrijven die willen terugkomen. Voor de administratie begreep ik dat het een toezegging was dat u hierop terug gaat komen. Dan kunnen we daarnaar ook handelen.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Zeker, mevrouw Van der Sloot. Zelfs op 11/11.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dank u wel.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Zorgeconomie. Een ander onderwerp van mevrouw Van der Sloot. De liefde is niet bekoeld. We werken ongelooflijk mooi samen vanuit sociale veerkracht en vanuit zorgeconomie om meer bedrijvigheid te stimuleren. U ontvangt zeer binnenkort een evaluatie. Omdat we in de afgelopen vier jaar vooral het accent hebben gelegd op projecten, gaan we de komende tijd vooral aandacht geven aan structuren via onze economische programma's, via het programma Sociale Veerkracht, omdat we vooral heel sterk gebaat zijn bij het multipliceren. De meeste projecten zijn allemaal geslaagd maar sterven vervolgens in schoonheid. En we willen echt slagen maken dat op dit onderwerp ook de Brabantse samenleving ziet dat het veel werkgelegenheid oplevert en er wat gebeurt. Daar hebben we heel mooie voorbeelden van, waarin we al zitten: Healthy Living Lab, Pivot Park, waarover u binnenkort een voorstel krijgt, mantelzorgers die we opleiden voor een nieuwe vorm van zorgverlening. Maar dat proberen we vooral te doen vanuit de bestaande Europese programma's. En uiteraard, als er geld nodig is dan gaan we dat vragen. Maar u heeft zelf de uitspraak gedaan, die respecteer ik ten volle: eerst beleid en dan geld.

Voorzitter. De heer Van Hattem heeft een motie ingediend over Brabant koploper ...

De **voorzitter**: Interruptie Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik vraag me toch af, we gaan die middelen voor zorg zodanig korten dat ik vrees dat nieuwe projecten, nieuwe ideeën, heel weinig kans krijgen om zich überhaupt in een van die programma's in te werken, dan wel überhaupt iets van middelen kwijt of vrij te spelen. Ik vraag me af wat de langdurige bestendigheid van zorgeconomie is als we die op deze manier gaan inrichten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik denk juist heel goed, omdat we kiezen vanuit de structuurbenadering. Kijk bijvoorbeeld naar Healthy Living Lab, waarin universiteiten, zorginstellingen, grote multinationals, maar ook enorm veel koepels van MKB-bedrijven met elkaar samenwerken en waarbij zelfs start-ups aangesloten kunnen worden. Dat biedt juist heel veel kansen, ook voor nieuwe ideeën. Met één restrictie: we moeten niet alleen kijken naar het idee, maar we moeten vooral kijken of het idee snel opschaalbaar is als het slaagt. En als we dat niet doen, dat zien we met name op dit moment in de gezondheidszorg, overigens niet alleen in Brabant maar door heel Nederland, dat dat soort projecten geen levensvatbaarheid heeft. Dus we gaan juist via de structuur ervoor zorgen dat er meer kansen komen, maar wel streng selecteren om vooral te kijken dat we het snel kunnen opschalen.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja. Voor het CDA gaat het niet zozeer om de structuur, maar om het iets doen voor het ontwikkelen van de hele zorgeconomie, omdat we daar enorm veel kansen in zien.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja.

De heer **Deryckere** (CDA): Toch vrees ik ervoor dat we met deze benadering heel veel initiatieven niet gaan ontdekken in de samenleving. Dat die er wel zijn, maar dat de provincie die niet ziet. En daar was

het programma nou zo goed voor. Dat waren de voelsprietten in de samenleving van deze ambtelijke organisatie om die initiatieven te ontdekken. En ik denk dat we dat nu aan het verliezen zijn.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ja. Uw mening wordt gelogenstraft door de feiten en de werkelijkheid. In de afgelopen jaren hebben we ongelofelijk veel geld, miljoenen euro's, in projecten gestopt, waarvan je ziet dat er heel veel helaas niet geslaagd zijn of dat we die niet opgeschaald krijgen. Datzelfde hebben we ook gezien in het arbeidsmarktbeleid. Een opmerking naar GroenLinks: de vorige periode 15 miljoen euro in kleinschalige projecten en jonge initiatieven, maar je krijgt ze niet opgeschaald. Dit college gelooft om die jonge initiatieven te verbinden met structuren, waardoor je het als een inktvlekwerking snel over Brabant kunt uitrollen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nog één vraag aan de gedeputeerde over dit thema. Kunnen wij u erop aanspreken dat er in het programma Zorgeconomie niet alleen maar groot, groter, grootse zaken gaan gebeuren, maar ook kleinere zaken, die echt met mensen te maken hebben en de high touch zijn, waar we ook zo naar streven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja, mits die kleinschalige initiatieven de potentie hebben om uitgerold te worden over Brabant. Dat is het geheim achter ons arbeidsbeleid dat werkt, en dat we ook graag op andere beleidsvelden willen regisseren. En daar zijn die kleine initiatieven ook mee gebaat. Niet meer van hetzelfde, maar proberen successen die mooi zijn snel uit te rollen.

De **voorzitter**: Vervolgt u uw betoog.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Ik ga naar motie 9 van de heer Van Hattem en anderen over Brabant koploper proefdiervrij onderzoek. Ja, het lastige is hier, je praat over wetgeving, verantwoording van het Rijk. De vergunningverstrekking vindt ook door het Rijk plaats. Het Rijk gaat bovendien over wel of niet dierproeven. Wat we wel kunnen doen, en dat doen we al, is innovatie stimuleren. Daar hebben we ons innovatiefonds en innovatieprogramma voor. We hebben insectenlabs en insectencenters die we daarvoor gebruiken. We hebben zelfs organs onder chip, want organen zitten in siliconenchips, die we gebruiken om te testen. Dus wat hier staat gaat te ver, dat ontraden we, want dan lopen we te ver voor de muziek uit en krijgen we Pivot Park nooit vol. En daar is het ook om te doen, om meer werkgelegenheid te creëren. Maar in de aard gebeurt op dit gebied al ontzettend veel. Maar we volgen de ontwikkelingen van het Rijk, want daar vindt uiteindelijk besluitvorming plaats.

Voorzitter. Dan ga ik naar motie 24, de vrijetijdseconomie. Die motie kan het college ondersteunen. Derhalve geen bezwaar, omdat er terecht gewezen wordt op het belang van de steden die ieder weer een regio in Brabant vertegenwoordigen. Maar tegelijkertijd ook eigenlijk zegt, en dat vindt het college met de indieners, dat je vrijetijdseconomie vooral over een lange termijn moet bekijken. De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan in 2018. Dus het lijkt ons heel erg goed om hier in 2017 mee aan de slag te gaan en de motie uit te voeren, zoals D66 dat vraagt. Voorzitter. Geen bezwaar.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Is het dan ook een idee in het verlengde van deze motie, als een samenwerkings-strategische agenda wordt geformuleerd, om bijvoorbeeld ook nog eens aandacht te vragen voor het themajaar Dance 2018, zodat dat ook nog een vervolg zal hebben in de jaren daarna, wat goed is voor de vrijetijdseconomie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Er wordt al voldoende gedancet in Brabant. We hebben al meer dan honderd dancefestivals, die ook allemaal betrokken zijn bij Visit Brabant. We praten echt met de city marketeers van de grote steden. Dus dat gebeurt al. Dus wat u vraagt gebeurt al. Wat D66 vraagt is: kom nou eens met een langetermijnview. De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan, dat we die gemeenteraden van die vier steden die die regio's vertegenwoordigen kunnen triggeren om een gezamenlijke uitvoeringsagenda voor de komende jaren te maken. En daar werken we als college graag aan mee.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Om even terug te komen op de vrijetijdseconomie. Volgens mij hebben we daar een van de meest afrekenbare en duidelijke visies ooit liggen, namelijk twee keer zoveel bedden, twee keer zoveel bezoekers en twee keer zoveel bestedingen. Dus ik vraag me af wat voor visie gaat u dan herijken. Is dat die visie? Gaat die opnieuw worden uitgevoerd? Wat gaan we dan opnieuw bedenken?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Nou ja, kijk, een hele belangrijke. En ik hoop dat u het met me eens bent dat niet alle financiële lasten voor de provincie zijn, maar dat de lusten voor de gemeenten zijn. We hebben bij de vrijetijdseconomie tot nu toe het parool dat we ervan houden om de verdubbelaar in te zetten. Doen de regio's en de steden mee, dan doen wij mee. Nou, dan moet je oor en oog hebben voor wat in die gemeenten speelt. De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan. Er kunnen nieuwe opvattingen zijn. En ik vind dus, en gelukkig vinden ook D66 met deze motie en het college, dat we met die gemeenteraden en die colleges in gesprek moeten zijn over hoe belangrijk de continuïteit van de vrijetijdseconomie is. En dat moet leiden tot een houtskoolschets, waarvan we hopen dat die straks in de coalitieakkoorden van de nieuwe colleges van de grote steden gaat vallen.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, een houtskoolschets. Maar volgens mij hebben we, wat ik net zei, die drieslag als een heel duidelijke visie: twee keer zoveel bezoekers, twee keer zoveel bedden en zoveel mogelijk bestedingen. Dus een houtskoolschets is volgens mij niet nodig. Volgens mij moeten we vooral met gemeenten kijken hoe we beter kunnen samenwerken en hoe we de financiële lasten beter kunnen verdelen. Maar echt opnieuw een nieuwe visie uitvinden is volgens mij overbodig.

De **voorzitter**: Ja. Uw punt is duidelijk.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Tenzij de heer Deryckere meer informatie dan mij heeft. Maar ik weet nog niet zozeer wat de langetermijnplannen van Breda, Tilburg en Eindhoven op het gebied van de vrijetijdseconomie zijn, aan welke infrastructuur ze denken, welke programmalijnen en wat prioriteit heeft. En dat willen we juist in beeld gaan brengen.

Voorzitter. Ik ga eventjes door. De heer Smeulders had een opmerking over ons arbeidsmarktbeleid. Ik heb al verwezen naar onze website, waarin u het allemaal kunt vinden. Natuurlijk is het acquisitiebeleid erop gericht om zoveel mogelijk banen voor Brabanders te realiseren. Koestert u ook eventjes de mooie cijfers van heden ten dage. We trekken de meeste werkgelegenheid aan via internationale acquisitie in dit land. 43% van alle acquisitie op het gebied van logistiek landt in Brabant. De BOM ontwikkelt op dit moment samen met entiteiten programma's voor Aviolanda. U heeft het nieuws van de week gehoord over wat er naar Brabant komt, maar ook voor LPM. Dus er gebeurt heel erg veel. We proberen overal waar we bedrijven moeten faciliteren afspraken te maken dat een x-percentag van de werkgelegenheid vooral staat voor Brabanders die even een duwtje in de rug nodig hebben.

Over de Actieagenda Brainport, waar het gaat om vestigingsklimaat, zal mijn collega Van Merrienboer spreken. U mag van mij aannemen dat men hier in huis weet wat het belang is van brainport voor de Brabantse economie. Daar investeren we ook ongelooflijk veel geld in, via de kennisinstituten, via onze hightech-uitvoeringsprogramma's, internationaliseringsprogramma's. Maar we doen dat natuurlijk ook, omdat Brainport een prachtige verbinding is met de wereld van agrofood in Brabant, met de wereld van logistiek en met de wereld van rsp's in West-Brabant. Brabant is één mooie grote regio, die kan meeprofiteren van het effect dat ooit in Brainport twintig jaar geleden is ontstaan.

Mevrouw Brunklaus heeft een amendement en een motie ingebracht.

De **voorzitter**: Graag de nummers er even bij voor de helderheid.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ik ga eens even kijken, voorzitter. Laat ik beginnen met motie 31. Wat mij een beetje stoort is de constatering. Of u bent niet op de hoogte van hoe het allemaal hier werkt in de provincie, wat er allemaal is gebeurd, of u heeft er een andere mening over. Bijvoorbeeld de constatering dat er nu pas een start wordt gemaakt met mobiliteitscentra. Hoe komt u erop? We hebben als eerste het mobiliteitscentrum neergezet bij Organon. Daarmee hebben we 93% van alle mensen weten te verplaatsen. We hebben via het mobiliteitscentrum van Philip Morris inmiddels 90% van alle mensen weten te verplaatsen. Hoe komt u erop dat er nu pas mobiliteitscentra verricht worden? Hoe komt u erop dat er nu pas een start wordt gemaakt met social return, terwijl we dat al jarenlang ook in de vorige periode verwerken in ons beleid, in ons aanbestedingsbeleid? Hoe we hier bezig zijn op het provinciehuis, hoe we het verwerken in alle economische programma's die we realiseren. Dan zeg ik dat er of sprake is van een informatieachterstand en dan moet u snel worden bijgepraat, of u vindt dat het beleid niet goed is.

De **voorzitter**: Interruptie Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Het staat er misschien wat erg kort door de bocht. Waarom het ons gaat is dat als het gaat over investeringen die door buitenlandse of Nederlandse investeerders worden gedaan in Nederlandse bedrijven of hier gevestigde bedrijven, scherpere afspraken te maken over social return. Als het gaat om problemen rondom Philip Morris is er al langer beleid. Dat begrijp ik ook. Het gaat er ons om, bijvoorbeeld rondom wat nu rondom NXP is gebeurd, of we er voor kunnen zorgen dat er bij dit soort overnames of investeringen van buitenaf door wie dan ook bij Nederlandse of Brabantse bedrijven, afspraken worden gemaakt over social return, behoud van banen en dat soort dingen.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Laat ik in het geval van NXP duidelijk zijn, het antwoord is onomwonden nee. NXP is een bedrijf dat al tientallen jaren in Brabant zit, omdat het gewoon een onderdeel was van Philips. Het houdt zich bezig met een heel specifiek terrein. Dat zijn semi-conductors, dat zijn de slimme chips die in

de motormotive worden verstrekt. Een gemiddelde chip heeft een waarde van 3, 4 cent en moet met miljoenen verkocht worden. Daar is met name een enorme opschaling in de markt bezig. En het goede nieuws is dat die productie gewoon in Nijmegen blijft en dat die r&d-afdeling waarschijnlijk geheel, maar in ieder geval grotendeels, gewoon in Brainport blijft zitten. Het is godsonmogelijk om op dat soort bedrijven, die hoogintelligente producten maken, een hoger percentage social return te zetten. Maar gelooft u van mij dat ik geen ondernemer in Brabant ken die niet weet hoe belangrijk social return is. En daar waar we kunnen zijn we zelfs niet tevreden met 5% wat u noemt, maar spreken we soms 10% af. En dat is maatwerk. Ik had laatst een acquisitie, daar spraken we 20% af. Maar het is vooral maatwerk. Dat valt niet te formaliseren om in het stuk te zetten. Dat zou een bom zijn onder het hele innovatiebeleid.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Ik begrijp de heer Pauli. Maar er zijn voorbeelden, zoals het bekende Organon. Dat werd verkocht en we hebben gezien wat het heeft opgeleverd: heel veel banenverlies. De vraag is dan toch: hadden niet van tevoren, voordat wij als Brabant investeren en de vervolginvestering deden in het Pivot Park, eerder helderder afspraken gemaakt kunnen worden met andere investeerders, samen met de BOM, om te kijken of daar werkgelegenheid behouden kon worden? En dat is niet gebeurd met toch wel grote gevolgen. De vraag van mijn fractie is of we onderzoek kunnen doen naar een manier dat we op voorhand afspraken kunnen maken over werkgelegenheid, als wij als Brabant publieke middelen gaan investeren en er ook andere investeerders gaan meedoen.

De **voorzitter**: Oké. De vraag lijkt me meer dan helder. De gedeputeerde wil ik ook om een helder oordeel over de motie vragen.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Uw intentie is duidelijk, maar u noemt echt volstrekt de verkeerde voorbeelden. Het probleem bij Organon is begonnen toen Akzo zo'n twintig jaar geleden besloot om die activiteit af te stoten en daarover geen afspraken te maken. Dat is niet de competentie van de provincie. Dat zit op een ander level, dat moet je je goed realiseren. Het gaat er mij om dat u in die motie oproept om te kijken hoe we dat structureel kunnen verankeren in ons hele beleid. En dat zou een kneedbom zijn onder het hele innovatie- en acquisitiebeleid, zoals we dat in deze provincie willen uitvoeren. Doen we het? Ja. Maatwerk? Ja. Als het voor 100% kan doen we het zeker. Maar in sommige gevallen kunnen we het niet en dat is gewoon de snelheid waarmee de economie zich ontwikkelt.

De **voorzitter**: Het oordeel over de motie is?

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ontraden, voorzitter.

Dan kom ik bij amendement A7, het amendement over circulaire economie. Daar vindt op dit moment een organisatiebrede verkenning plaats. Dat doen we vooral via de bestaande programma's. Dus we maken geen apart programma voor circulaire economie, maar we verankeren het maximaal in het programma Biobased economy, in het programma Energie, in het programma Agrofood en het programma Groene groei, en daarmee ook het Groen Ontwikkel Bedrijf waarmee we bezig zijn. U kunt daarover een notitie verwachten in het voorjaar van 2017. Het advies van de SER zullen we er uiteraard bij betrekken. Maar we gaan er geen extra programma voor schrijven. Het gaat er ons vooral om dat de manier van denken integraal in de samenleving, bij bedrijven, bij kennisinstellingen en hier in huis ten aanzien van de circulaire economie verandert. Derhalve, voorzitter, wordt dit amendement ontraden.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Om welk nummer gaat het?

De **voorzitter**: Amendement nummer A7.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Voorzitter. Ik kom dan bij motie 44, meer pit in het plantaardig eiwit. Het is reeds een onderdeel van het innovatieprogramma Agrofood. Het is reeds een onderdeel van het uitvoeringsprogramma Brabantse agrofood. Het is reeds een onderdeel van de biobased economy, waar we onder meer microalgen afkomstig uit de natuur omzetten in plantaardige eiwitten. We investeren in een groot aantal projecten op het gebied van lupine, soja, bonen, quinoa. Op het gebied van dierlijke eiwitten hebben we een sectorlab, een sectorcentrum. En we hebben toonaangevende bedrijven, die echt bij de Europese Commissie veel lof oogsten. Kortom, Brabant is al koploper op dit gebied en dat willen we vooral blijven. Dus deze motie is niet nodig, want we zijn het al. Maar uiteindelijk blijkt wel uit die motie dat we misschien nog wat meer moeten gaan doen om dat goede nieuws allemaal uit te dragen.

De **voorzitter**: En derhalve is het oordeel ontraden.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Ontraden, voorzitter.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. U noemt de UBA en andere programma's. Wij tellen toch wat we vanuit de provincie doen: bitter weinig. Misschien dat u het over de structuur heeft. Maar wij hebben toch echt tot doel om bij die topsector, zoals die bijvoorbeeld nu in Gelderland wordt gestart, meer coördinatie te hebben vanuit de provincie plus bijvoorbeeld universiteiten en koksscholen om die producten ook te creëren. En waarover u het heeft is het produceren van de grondstoffen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Nee. Dan ga ik u het goede nieuws vertellen, dat binnen nu en veertien dagen naar buiten gaat komen. Onder meer drie gerenommeerde kennisinstellingen gaan samenwerken om ons op het gebied van die biobased economy, inclusief plantaardige eiwitten, fors te gaan ondersteunen. Maar nogmaals, ik zal u dat in een memo nog eens aantonen. En ik hoop dat u dan net zo trots kunt zijn op wat in Brabant al gebeurt zoals dat bij het college het geval is.

De **voorzitter**: Gelet op het noodzakelijke tempo wil ik u vragen kort en krachtig te interrumperen. Want we zijn nu al een half uur bezig en we hebben nog veel collega's van de heer Pauli te gaan.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dat zal ik proberen. In alle snelheid met alle permissie toch even terug naar amendement A7 over de circulaire economie. Ik begrijp dat de gedeputeerde dit amendement wil ontraden. Kan hij toezeggen om het onderzoek dat de SER heeft gedaan mee te nemen in het voorstel dat de provincie gaat maken rondom de rol van de provincie in die circulaire economie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Het antwoord is ja. Maar met name ten aanzien van spoor 3, integraal beoordelingskader, wil het college heel nadrukkelijk samen met u eens goed kijken waar dat wel en niet van toepassing kan zijn om de economie niet voor 100% op slot te zetten.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Misschien een vreemd moment, maar toch even over de orde. We hebben 46 moties en 10 amendementen. Dat betekent dat we 56 debatjes te gaan hebben. Want na elk advies van het college volgt er een debatje, terwijl het eigenlijk in het verleden zo was: het college geeft een reactie over de inbreng, eindigt met een advies over de moties; over het algemeen vindt daar geen discussie over plaats en vindt de discussie juist plaats naar aanleiding van de tweede termijn van de Staten, zodat we ook meer een discussie krijgen als Staten en als fracties onderling in plaats van ons alleen richten op GS. Dus ik zou een oproep willen doen om ook zaken te bewaren voor de tweede termijn en niet per se alles meteen in deze termijn meteen te willen afronden.

De **voorzitter**: U begreep mijn oproep. De heer Pauli rondt af.

De heer **Pauli** (GS, VVD): Dat klopt, voorzitter. De laatste motie 39, gelijke kansen voor Brabantse starters. Een uiterst sympathieke motie, maar we hebben reeds drie Brabantdekkende valorisatieprogramma's. En er wordt op dit moment gewerkt aan het toekomstplan. Dat zal binnen nu en enkele weken op uw bordje liggen. Het gaat om startersondersteuning in heel Brabant, waarin één uniform beleid komt voor alle regio's en alle gemeenten. Dan krijgen ondernemers allemaal dezelfde begeleiding. Daarnaast hebben we Brabant Start. Ik heb daar zelf twee keer mogen spreken. Daar worden werkelijk alle gemeenten in Brabant, maar ook alle instellingen die zich bezighouden met Brabantse ondersteuning, uitgenodigd. Het doel is inderdaad elkaar te versterken. Dus het gebeurt, dus ik ontraad het. Ik geef de heer Heijman wel gelijk dat er enkele gemeenten zijn die op dit gebied helemaal niets doen. Onze relatiemanagers zullen de desbetreffende gemeenten er op wijzen want wij vinden uiteraard als college in het kader van veerkrachtig bestuur dat alle gemeenten in Brabant hun basistaken goed op orde moeten hebben. En dat zal u als vertegenwoordiger van Lokaal Brabant aanspreken.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording en geef dan nu het woord aan mevrouw Spierings.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik heb geen oordeel gehoord over motie 39.

De **voorzitter**: Dat zou ook door een andere collega kunnen worden ... Ontraden, excuus. Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dank u wel, voorzitter. Ik zal beginnen met beantwoording van de vragen die de portefeuille van mijn collega betreffen. En ik probeer me vooral te focussen op de moties en amendementen om de tijd enigszins in de gaten te houden. Te beginnen met wat er rondom vergunningverlening, toezicht en handhaving is gewisseld door verschillende partijen. Ik snap dat u vragen heeft. Vragen over het beleid, vragen over wat er bij de omgevingsdienst precies gebeurt, in welk tempo het gebeurt, met welke kwaliteit het gebeurt, welke kaders en visies wij daarvoor hebben. Nu is het zo dat er beleid ligt. Daar refereert motie M1 bijvoorbeeld ook aan. Maar gegeven de vele vragen die u heeft zou ik willen voorstellen om een informatiebijeenkomst te beleggen, om u eerst eens heel goed bij te praten over alles wat er speelt en ligt rondom de VTH-taken, zodat u vervolgens nog een vervolg daarop kunt geven. Maar dat zou denk ik ons met elkaar wel helpen, zodat we het allemaal over dezelfde zaken hebben.

De **voorzitter**: Interruptie Kijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat vind ik een supergoed idee. Laten we dat doen. Het VTH-dossier is echter wel een behoorlijk technisch dossier. Dus wat wij dan graag zouden willen doen, is van tevoren wat vragen formuleren. Dat stelt u beter in staat om dan tijdens die vergadering te antwoorden. Want anders wordt het heel lastig, denk ik, voor de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet ook nog op dit punt?

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Graag, voorzitter. Ik concludeerde vanochtend eigenlijk al, toen we een kort debatje over de VTH hadden, dat het vooral ontbreekt aan een stuk visie, aan wat onze uitgangspunten zijn. Dus volgens mij hebben we vooral heel veel informatie, maar we hebben vooral heel veel technische informatie en wat er allemaal gebeurt. Juist zo'n visiedocument om daar met elkaar over te spreken zou ons enorm gaan helpen in alle discussies rondom dit thema. Kunt u dat ook toezeggen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde, die ook nog een oordeel over motie 1 zal geven.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik begrijp de oproep. Ik zou graag het aanbod van de heer Kuijken willen omarmen. Dat u de vragen die u heeft, zoals de vraag of u hier nu al een visie op heeft etc. om die vooraf even in te dienen, zodat we een informatiebijeenkomst heel goed kunnen voorbereiden. Dat betekent dat wij geen bezwaar hebben tegen motie M1, met wel even die kanttekening dat we bij die tweede bullet zullen leveren wat we kunnen leveren. Maar sommige zaken zullen gewoon niet lukken, maar alle bereidheid om daaraan mee te werken.

Het amendement A1 over de structurele afdekking van de VTH-taken willen we ontraden, omdat er feitelijk al beleid vastgesteld is, onder andere ook met het kwaliteitskader. Het is gewoon financieel degelijk om dat geld nu al in de begroting op te nemen. Het is niet zo dat we kunnen stoppen met het uitvoeren van de VTH-taken. Dat dat nooit langjarig in de begroting heeft gestaan, willen we bij dezen rechtzetten.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Een korte vraag, voorzitter. Is het mogelijk om inderdaad die reservering voor 2019 en verder alsnog, bijvoorbeeld bij de Perspectiefnota 2017, vast te stellen, zonder onrecht te doen aan de structurele uitgaven of behoorlijk bestuur?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Bij de Perspectiefnota stellen we natuurlijk geen begroting vast, maar dan zouden we daar een wijziging op moeten doen. Wij zouden graag zien dat we dit gewoon nu opnemen, omdat we anders onszelf ook een klein beetje voor de gek houden, omdat we toch weten dat die kosten eraan zitten te komen. Als we met elkaar over die VTH-taken hebben gesproken en mocht blijken dat het dikker of dunner zou moeten – met dikker refereer ik ook even aan amendement A8 van GroenLinks, dat we ontraden – dan kan het natuurlijk altijd alsnog weer aangepast worden.

De **voorzitter**: Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. De gedeputeerde moet mij maar corrigeren. Als we het over deze VTH-taken hebben, dan hebben we het over wettelijk aan ons opgelegde taken, die we gewoon zullen

moeten uitvoeren. En daar geen budget voor ramen, volgens mij zijn we dan wel op een heel vreemde manier bezig.

De **voorzitter**: Een heldere vraag. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Mijnheer Heijmans. Volgens mij vat u dat heel correct samen.

Dat brengt mij bij motie M23, zet vaart achter toezicht en handhaving veehouderijen. Die willen wij ontraden. Niet omdat we het daar niet van harte mee eens zijn, maar omdat die gewoon praktisch onuitvoerbaar is. U moet zich bedenken dat als je bij veehouderijbedrijven toezicht gaat houden, je dan niet bijvoorbeeld meerdere varkensbedrijven op een dag mag bezoeken. Soms is het zelfs zo dat een varkenshouderij zegt: u mag hier pas binnenkomen als u twee of drie dagen geen varkenshouderij heeft bezocht. Dit om insteek van dierziekten te voorkomen. Dus dat maakt dat we heel veel extra mensen zouden moeten inzetten. En die zijn gewoon niet te vinden. Niet hier in huis, niet bij de omgevingsdiensten, niet bij de gemeenten en ook niet op de markt. Dus het is gewoon praktisch niet om te doen, hoe graag we dit ook zouden willen.

Dan van de VTH-taken door naar de fauna. Als eerste amendement 10, faunaopvang Brabant is oké. Daar hebben wij geen bezwaar tegen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Excuus, voorzitter. De gedeputeerde ging in een kwart bijzin ons amendement A8 ontraden. Daarvoor kwam een aanbod aan PS om het binnenkort met elkaar eens te hebben over visie, invulling, uitwerking etc. van de VTH-taken. Dat lijkt ons een wat lastige volgorde als tegelijkertijd uit dit stuk blijkt dat wij de komende jaren twee keer 16% minder gaan uitgeven aan VTH taken. Waaronder een aantal taken die wij belangrijk vinden. Niet alleen de basistaken, maar bijvoorbeeld ook 'Samen sterk in Brabant'.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

Mevrouw **Roijackers** (GL): Zonder uitleg over de besparing.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Er is geen sprake van dat wij de komende jaren de VTH-taken dunner zouden uitvoeren. Het is niet zo dat we daarop aan het bezuinigen zijn en dat het ten koste gaat van de kwaliteit. Dus ik hoop dat ik mevrouw Roijackers daarmee gerust kan stellen. En als ze daar nog aanvullende vragen over heeft, dan zullen wij die ook heel graag schriftelijk beantwoorden om dat nader toe te lichten.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): We staan vandaag voor de Begroting 2017 en wij nemen ook een besluit of doen een doorkijk naar de jaren die daar achter liggen ten aanzien van de VTH-taken. Er wordt veel minder geld uitgegeven aan de VTH-taken in de komende jaren, zonder dat het college de moeite heeft genomen om ons als PS daarover een uitleg te geven in de toelichtende stukken op de begroting. En dat is wel kwalijk. Fijn dat wij daarover binnenkort mogen spreken, maar we hebben wel de financiële kaders al met elkaar afgesproken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Het zou ons helpen als college als u dit soort vragen alvast technisch indient bij de voorbereiding op de begroting, want dan had u er een uitgebreid antwoord op gekregen. En ik wil voorkomen dat ik nu op al dit soort vragen heel diep inga, want dan lopen we gewoon heel erg uit de tijd. En ik snap dat het een beetje een flauw antwoord is, maar het helpt ons wel om met elkaar goed te opereren in dit soort bijeenkomsten.

De **voorzitter**: De toezegging voor die bijeenkomst is genoteerd. Mevrouw Klitsie.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ik begrijp dat wij het onmogelijke vragen en aan het onmogelijke is niemand gehouden. Maar ik wil graag het signaal afgeven dat die motie al twee jaar geleden, misschien wel drie jaar geleden, is ingediend. En nu krijg ik te horen: het kan niet in twee jaar, het moet drie jaar zijn en anders gaat het niet. En dan denk ik: we hebben wel tijd laten lopen, terwijl de veehouderijproblematiek gewoon groot is en de urgentie ook groot is. Dus ik vind het gewoon jammer. Ik begrijp het onmogelijke, maar het is even niet anders.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik was bij de faunamotie M45. Daar hebben we geen bezwaar tegen, de schadereductie ganzenmotie.

Dan ga ik naar het drugsafval. De motie M37 over opruimvergoeding drugsafval ontraden wij, simpelweg omdat het gesprek hierover met het ministerie van I&M al zeer diepgaand gevoerd is en dit niet haalbaar is. Het feit dat I&M het geld bijdraagt dat ze nu bijdraagt heeft al een behoorlijke strijd gekost.

Dan had ik nog wat vragen om te beantwoorden, onder andere over het noodweer en de vraag van het CDA of ons watersysteem nog wel voldoet. Hierover zijn wij volop in gesprek met de waterschappen. En dan gaat het niet alleen over te veel water in de zomer, maar ook over watergebrek, waterkwaliteit en alles wat daarbij hoort.

Ook een vraag van het CDA over het Groenontwikkelfonds, of daar 50 miljoen euro extra voor zou komen en hoe dat zit. In ons bestuursakkoord is 50 miljoen euro in den brede voor natuur opgenomen.

De **voorzitter**: Interruptie Kuijken.

De heer **Kuijken** (CDA): Hartstikke fijn dat u dit proactief oppakt, het gesprek met de waterschappen over afvoercapaciteit en eventueel ook het voorkomen van verdroging. Er komt ongetwijfeld een moment waarop u denkt dat dit gesprek is afgerond en we nu wel ongeveer een bijstelling hebben gerealiseerd. Of misschien niet. Kunt u ons dan even actief informeren daarover?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Op het moment dat dit soort gesprekken leidt tot het aanpassen van beleidskaders komen die uiteraard naar uw Staten toe.

De heer **Kuijken** (CDA): En als dat niet tot aanpassing leidt willen we dat ook graag weten. En wat dan de afwegingen daaromtrent waren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Het lijkt me vanzelfsprekend dat dat nog regelmatig hier in onze Staten terug zal komen in een belangrijk dossier als dit. Dus volgens mij gaat dit goed komen.

Ik was bij het Groenontwikkelfonds Brabant, 50 miljoen euro. Dat is dus gewoon geld dat in het bestuursakkoord staat en daarvoor is nu het voorstel om 7 miljoen euro voor Connecting Delta te reserveren. Daar even op doorgaand is het niet zo dat Connecting Delta en de verzilting van het Volkerak-Zoommeer een excuus zou zijn, omdat we te hoge nutriëntenbelasting in het water zouden hebben. Het is echt een kwestie van natuurherstel en dat ook integraal verbonden aan opgaven rondom landbouw, economie, recreatie etc.

Ik had ook een vraag van GroenLinks over de samenwerking zoals in Zeeland het geval is tussen gemeenten, waterschappen, politie en de provincie rondom toezicht en handhaving. Dat doen we in Brabant ook rondom 'Samen sterk in het buitengebied'. Dus dat loopt gewoon.

De **voorzitter**: Interruptie Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Toch even voor de eerste termijn, want we hadden drie vragen gesteld. Het Volkerak-Zoommeer was onder andere een vraag. Maar onze vraag was de volgende. Het Rijk heeft het nu on hold gezet en wij willen van u weten of u zegt niet meer dan de oorspronkelijke bijdrage bij te betalen om eventueel dat project vlot te trekken of te gaan uitvoeren.

Twee. Over de onderbestedingen bij het Natuurnetwerk Brabant. Bent u bereid meer ambitie te gaan tonen ofwel plannen naar voren te halen om toch die extra 200 ha per jaar te gaan halen?

En ik had nog een vraag over de bijen. Of dat een kans maakt om vanaf 2017 doorgezet te worden.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik was nog bij GroenLinks en toevallig hadden er meerdere partijen vragen over de Zuidwestelijke Delta.

De **voorzitter**: Misschien is het goed om wat geduld te hebben tot de beantwoording klaar is en in tweede termijn de echte punten terug te brengen die u nog op de maag liggen. Anders vrees ik dat we enorm gaan uitlopen in de tijd.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik had veel vragen van GroenLinks over grondverwerving ten behoeve van natuur. Ik stel voor dat we die even apart beantwoorden, want die waren voor een groot gedeelte technisch van aard.

Het tempo voor natuuraankopen hebben wij zo hoog liggen als we dat voor elkaar kunnen krijgen. Wij hebben daar ambitie in, maar het vraagt gewoon wel om goede planvorming en gesprekken met grondeigenaren en dat is niet iets dat je zomaar overnacht voor elkaar krijgt. Dus onze inzet zit daar vol op.

Dan de vraag over de Zuidwestelijke Delta. Wij stellen de kaders met elkaar in de begroting vast. Sterker nog, u stelt ze vast in de begroting. Wij zijn nog volop in gesprek met het Rijk rondom Connecting Delta. En dat we de eerste keer misschien nul op het rekest krijgen wil niet zeggen dat wij het daarmee meteen opgeven. Volgens mij heb ik dan de meeste vragen rondom natuur en water gehad. Dan zie ik vanzelf wat de heer Van der Wel nog heeft gemist.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. En dan het programma Bijen. We hebben begrepen dat het programma heel goed loopt, de financiering bijna uitgeput is. Er zijn nog steeds wel projecten en er komt een evaluatie. Ziet het college kans om in 2017 met een nieuw programma te komen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik stel voor dat we eerst de evaluatie afwachten en dat we op basis daarvan met voorstellen komen. Want anders dan zouden we tegen onze principes in handelen.

Dan ga ik verder met energie. Ik had daarop een aantal moties, onder andere stimulering energieweiden op bedrijventerreinen. Motie M6 is in feite overbodig, want het is in ons ruimtelijk beleid al mogelijk. Het is ook prima een taak aan gemeenten. En voor een deel pakken wij dit op in het kader van onze lijn sociale innovatie binnen het uitvoeringsprogramma Energie om op verschillende onderwerpen in feite een soort van pilot te draaien met de samenleving om te kijken hoe je een project voor elkaar kunt krijgen om vervolgens ook die kennis te delen.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter. Over deze motie een vraag aan de gedeputeerde. Over de formulering dat het gaat over bedrijventerreinen begrijp ik haar uitleg dat het des gemeenten is. Wat als hier had gestaan: rondom VAB's of lege weidegebieden in het buitengebied?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. In het algemeen vinden wij zonneweiden een taak van gemeenten. En soms zie je dat het heel nadrukkelijk andere beleidsterreinen raakt, zoals bij VAB's. En dan nemen we dat natuurlijk mee als het een oplossing kan bieden voor de VAB-problematiek. Misschien is het ook wel aardig om hier even aan te stippen dat wij in gesprek zijn met een heel groot Brabants bedrijf die heel veel lege gronden heeft om te kijken hoe zij zonneweiden kan realiseren. Omdat wij simpelweg ook de vergunningverlenende instantie voor dat bedrijf zijn. Dus dan zit er een logica in dat wij daarin trekkend zijn. Het is niet zo dat we heel absoluut zeggen daarin niets te doen. Maar het is wel steeds maatwerk. En we zijn daar al volop mee bezig, wat die motie overbodig maakt.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik wil niet onaardig doen tegen deze gedeputeerde. Maar uw advies was vooral overbodig, omdat deze motie beoogt een uitspraak van deze Staten te laten doen dat deze Staten positief staan ten aanzien van de ontwikkeling van leegstaande bedrijfsterreinen naar zonneweiden. Dus dank voor uw mening, maar deze motie beoogt vooral een uitspraak te zijn van deze Staten.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. U gaat natuurlijk altijd zelf over uw moties, maar het dictum luidt toch echt dat u GS ergens toe oproept. Dus misschien moet u het dictum even aanpassen.

De **voorzitter**: Waarvan akte. De gedeputeerde vervolgt haar betoog.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dat gezegd hebbende ga ik door naar motie M19, om onze energie- en klimaatmiddelen volledig naar wetenschap en innovatie te laten gaan. Dat druist linea recta in tegen ons

bestuursakkoord, ons energiebeleid en de begrotingswijziging die u al op energie heeft vastgesteld. Dus die ontraden wij.

De **voorzitter**: Dat was motie M19.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Dan ga ik naar motie M32, over living labs en lokale energie-initiatieven. Die wil ik ontraden, omdat we dit al doen. Ik gaf net een voorbeeld van hoe we dat met zonneweiden, maar ook met andere zaken doen. Bijvoorbeeld wat u hier sociaal levende wind noemt. Bij het dorpsmolenconcept zijn wij volop betrokken. Ik kan me wel voorstellen dat er heel veel gebeurt waar u nog niet over geïnformeerd bent. Dus ik zou u dan ook bij dezen graag willen toezeggen dat u uiterlijk januari wordt geïnformeerd over alles wat er loopt op het terrein van lokale energie-initiatieven en wat wij dan sociale innovatie noemen.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank voor de toezegging en de heldere beantwoording. Even het puntje lokale energiebesparing. Daarover was vanochtend ook even een debat, over het isoleren van woningen tot nul op de meter. Is daar ook al iets van een living lab? Is dit een suggestie om te kijken of we langs die weg van onderop energiebesparingsmaatregelen een steuntje in de rug kunnen geven?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Wij hebben een aantal energiecoöperaties. Een tijdje geleden was er nog een initiatief uit de vorige bestuursperiode. We hebben geld gegeven om een labelstap te laten zetten door particulieren. Dat loopt nog volop. Dat willen we op dat moment ook evalueren. Er lopen initiatieven buurtkracht vanuit Enexis om dit te stimuleren en er lopen nog meer initiatieven op dat gebied. Ik zou die heel graag eerst willen evalueren, voordat we kijken hoe we daarmee verder gaan. En om dan de vragen op dat gebied van de PvdA te beantwoorden rondom een schaa sprong op het gebied van isolatie, zou ik het graag ook daarin willen betrekken. En daar komt nog bij dat wij onze aandacht ook moeten verdelen. Wij kunnen als provincie niet alles. Wij hebben heel bewust gekozen voor onze inzet op nul op de meter. Die gebouwde omgeving.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis meldt zich voor een interruptie. Over de motie. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Ik wil alleen maar eventjes danken voor de toezegging dat er een bijeenkomst komt over energiebesparing. Ik zag een element in de motie die nu dus overbodig wordt geacht, de mogelijkheid van kennisvouchers. Ik zou graag willen vragen of u die in die bijeenkomst wilt meenemen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Even rechtzetten. Ik heb een toezegging gedaan dat er uiterlijk in januari een Statenmededeling komt over de lijn sociale innovatie. Niet over energiebesparing. Ik heb wel aangegeven dat ik rondom energiebesparing graag eerst alles wat we hebben lopen in Brabant, deels provinciaal initiatief, deels initiatief van anderen, wil evalueren voor we er weer van alles naast gaan zetten. Want we moeten eerst eens snappen wat er wel en niet precies werkt. En sowieso is de gebouwde omgeving primair de verantwoordelijkheid van gemeenten. En ik zou de energiebesparing ook graag daar

willen laten. En ik zie dat gemeenten goede initiatieven nemen. Overigens hebben wij onze inzet op nul op de meter heel bewust gekozen, omdat daar collectiviteit nodig is om tot innovatie te komen. Ik ben daar toch wel redelijk positief over gestemd in reactie op opmerkingen van de SP. Ik verwacht dat wij die 1000 woningen nul op de meter eind 2017 nog gewoon gaan halen. Er speelt gelukkig meer dan er op internet terug te vinden is. Die 1000 is een eerste stapje. Uiteindelijk moeten we die 800.000 gaan halen en daarvoor is innovatie nodig. En daar zit onze inzet heel sterk op. We zijn dan ook bezig met het opstellen van een roadmap voor die innovatie. Er is bijvoorbeeld onder OP-Zuid, ook met provinciaal geld erbij, een initiatief 'Sneller en beter naar nul op de meter' gehonoreerd. Dus daar wordt bijvoorbeeld ook aan die innovatie gewerkt. Overigens gaat u binnenkort ook bijgepraat worden over de stand van zaken over nul op de meter. Dat is al aangekondigd in uw langetermijnplanning.

Dan ben ik bij motie M33, visievorming elektrische laadinfrastructuur. Die is overbodig, want wij doen dit allemaal al. We zijn al bezig met living labs, waarin we al samenwerken met diverse partijen. Onder andere met Enexis al jarenlang rondom de laadinfrastructuur, met gemeenten. Met lokale energie-initiatieven zijn we al bezig.

De **voorzitter**: En uw oordeel over de motie?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Hij is dus overbodig en daarmee ontraden we hem. Ik kan u wel toezeggen dat u binnen enkele weken geïnformeerd zult worden over wat wij doen op het gebied van laadinfrastructuur. En daarbij beantwoorden wij ook meteen de toezegging die ik voor de zomer heb gedaan over de manieren waarop wij elektrisch rijden nog meer kunnen stimuleren dan alleen de laadinfrastructuur uitrollen.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. In België en Duitsland lijkt het laden van elektrische wagens toch een andere infrastructuur te krijgen. Die werken niet met laadpalen, waardoor we daar problemen mee krijgen. Heeft dat nog invloed op uw beleid of gaat u nog uitzoeken wat ze daar precies gaan doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik weet niet waar de heer Van den Berg exact op doelt.

De **voorzitter**: Dan stel ik voor dat we dat als schriftelijke vraag afdoen. Dit soort zeer technische dingen helpt ons denk ik vandaag niet zo erg verder. De heer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank voor de beantwoording en de toezegging om binnenkort op de laadinfrastructuur terug te komen. Een klein punt. Wordt in die terugkoppeling ook onderscheid gemaakt tussen lokale en de wat bredere infrastructuur rondom rijkswegen? Daarin zit namelijk wel een essentieel verschil.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Wij zullen de Staten bijpraten over wat wij op dit vlak doen. Ik kan me voorstellen dat het ook goed is om even wat relaties aan te geven met zaken die anderen doen. Want wij doen dit natuurlijk niet alleen en er gebeuren gelukkig ook initiatieven waar wij niet bij betrokken zijn.

Dan motie M34, gas uit de wijk. Inhoudelijk delen wij het beeld dat we uiteindelijk zeer grotendeels en misschien zelfs wel volledig naar gasloze wijken zullen gaan. En daar zit natuurlijk ook een belang in dat je dat gestructureerd doet en niet dat iedereen individueel een huis aan het afkoppelen is, want dat gaat natuurlijk wel wat uitdagingen met zich meebrengen als het gaat om de kosten van het netbeheer. Hier is wel eerst een wetwijziging voor nodig. En die lobby voor de wetwijziging ondersteunen wij vol. En dat doen we ook met alle andere provincies in Nederland. Maar een plan maken is vervolgens wel een taak voor Enexis en de gemeenten. Want daar speelt het zich uiteindelijk in de wijken af. En in onze aandeelhoudersrol van Enexis benutten wij ook die positie om hierover met Enexis het gesprek aan te gaan, om het belang hiervan te duiden. Maar al met al maakt dat wel dat deze motie overbodig is en daarmee ontraden.

Dan motie M35 over de klimaatbegroting. Wij zijn als provincies ook voorstanders van een klimaatwet. Dat hebben we ook zo aangegeven als gezamenlijke provincies richting het Rijk. Maar we hebben wel eerst een klimaatwet nodig om daar een klimaatverordening onder te kunnen hangen. En op het moment dat we die klimaatverordening hebben kunnen we ook een klimaatbegroting maken. Overigens is het geld voor energie behoorlijk gebundeld in de begroting terug te vinden.

De **voorzitter**: Mijnheer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank. Hoor ik de gedeputeerde nu zeggen dat als die klimaatwet er komt, dat u eigenlijk toezegt dat wij hier een klimaatverordening gaan maken in de provincie?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dat vind ik een klein beetje voorbarig, want die klimaatwet is er nog even niet. En die biedt ons misschien wel of misschien niet de mogelijkheid om een verordening te maken. Ik zou er graag op dat moment op terug willen komen. Anders heeft u een toezegging twee jaar lang op de lijst staan.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Een opmerking nog. De provincie wil dus niet nu al hiermee aan de slag, terwijl gemeenten dat wel doen. Die wet is er niet, maar je kunt natuurlijk dat initiatief wel tonen. Ik vind het persoonlijk een gemiste kans, maar dat is een keuze.

De **voorzitter**: Volgens mij heeft de gedeputeerde uitgelegd dat er nationale wetgeving nodig is voordat er hier iets gebeurt.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Dit onderwerp is hier natuurlijk eerder aan de orde geweest. Ik wil hierover ook een vraag aan de gedeputeerde stellen. Je moet je afvragen of je over elk beleidsonderdeel een aparte begroting en een apart visiedocument moet maken. Zou je juist met zoiets als het klimaatbeleid moeten zeggen: dit maakt integraal deel uit van al die portefeuilles van al deze gedeputeerden, die zo collegiaal en integraal samenwerken? Schieten wij er zoveel mee op, met andere woorden, als wij allerlei begrotingen – want we kunnen ook nog een werkloosheidsbegroting maken, we kunnen heel veel begrotingen, programma's en visies maken, maar het gaat erom of het integraal wordt toegepast in de verschillende portefeuilles van gedeputeerden.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Voor ons is het in ieder geval niet nodig om keihard te gaan voor onze ambities op het gebied van klimaat en energie.

Dan had ik wat resterende vragen. Er is inderdaad binnenkort een bijeenkomst vanuit Enexis in Limburg. Het lijkt mij prima als u zichzelf daarvoor ook uitnodigt. Als u graag heeft dat wij dat briefje versturen, dan doen we dat natuurlijk met veel plezier. Op zich is het wel interessant als u zich laat bijpraten over alles wat Enexis doet en voornemens is te gaan doen, omdat ze ook bezig zijn met een nieuw strategisch plan. Dat voorziet u in ieder geval van veel inzichten over wat er op dat gebied gebeurt. Opslag werd zowel door de PVV als D66 als heel belangrijk aangeduid. Ik kan me voorstellen dat u daarover meer informatie wilt hebben. Omdat er natuurlijk van alles loopt, van 'Power to Heat' tot aan batterijen en wat al niet meer. Dus als u daarover een themabijeenkomst wilt, dan zeg ik die met veel plezier toe.

Dat brengt mij bij het onderwerp bestuur.

De **voorzitter**: Interruptie Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Voordat u naar Bestuur gaat heb ik nog een vraag naar aanleiding van de opmerking van de heer Meijer over de verduurzaming van de veerdiensten, ook in het kader van het onderzoek. Ik ben toch benieuwd hoe u daar tegenaan kijkt. Ziet u een kans om met de veerverbindingen ook de verduurzamingsslag te maken, eventueel in combinatie met een energiefonds?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. De stip op de horizon is natuurlijk dat wij alles wat op wielen rijdt of op water vaart emissieloos maken. Dus dat geldt net zo goed voor veerdiensten. Maar als u mij nu vraagt wat de technische haalbaarheid daarvan is, dan overvraagt u mij toch op dit moment een beetje.

De **voorzitter**: Oké. Waarvan akte. Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Een ding, een stip op de horizon komt nooit dichterbij. Dus daar zou ik niet te veel van uitgaan. Even een simpele vraag aan het CDA. Willen jullie nu vier heerlijke dieselbootjes heen en weer laten varen of twee duurzame? Want dat is ongeveer de keuze. Of zullen we het aan de rederijen of de uitvoerders laten wat economisch het verstandigst is? Dit zijn geringe vervuilingen.

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Het gaat erom of je de exploitatielasten kunt drukken door te verduurzamen op dit type vervoer. Wij hebben in Werkendam innovatie op innovatie en die kunnen dat prima bedenken. Dus ik zie grote kansen op dat front.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Dan is mijn vraag aan het CDA: wilt u dat de exploitatielasten van de veerdienst lager worden of wilt u dat de lasten voor de belastingbetaler lager worden? Want daar heeft de PVV een punt en dan zijn de huidige boten aanzienlijk goedkoper.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Het een sluit het ander niet uit. Allebei graag.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat de gedeputeerde met gezwinde spoed verder gaat. Want ook hier zijn we het halfuur alweer ver over.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dan door naar Bestuur, de motie maatwerkbeleid, M25. Ik zou graag afstand willen nemen van het geschetste beeld dat wij nog niet bezig zijn met het betrekken van de Brabantse samenleving bij beleidsvorming. Ik noem even de omgevingsvisie, de discussiestarter Toekomst mobiliteit, waar ons streven is 15.000 Brabanders te betrekken. Onze mestdialogen. Dat impliceert misschien juist ook wel dat we geen bezwaar hebben tegen deze motie, maar we willen ook aangeven dat als we meer met de samenleving het beleid ontwikkelen dat ook iets betekent voor de rol van de Staten. En dat dat dan ook onze en zeker ook uw aandacht zal moeten hebben.

De **voorzitter**: Uw oordeel over de motie is?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Geen bezwaar.

Dan motie M42. Wij snappen de beweging en zijn ook enthousiast over de bedoeling. Wij hadden ons ook al voorgenomen om bij de totstandkoming van de Perspectiefnota ook onze inwoners te betrekken, maar we zijn niet zo blij met de B1000 als middel. En om die reden zouden wij de motie willen ontraden.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dan is mijn vraag: waarom bent u niet blij met dat instrument?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Uit evaluaties van G1000'en komt naar voren dat die een aantal hebben waardoor het vaak geen succes wordt. En volgens mij bent u daarover eerder geïnformeerd bij de beantwoording van schriftelijke vragen. En specifiek voor het sociaal domein ben ik een beetje bang voor de teleurstelling die we ook zien rondom het jachtbeleid, dat er heel veel wordt binnengedragen waarover wij als provincie echt niet gaan. Dat mensen wordt gevraagd om mee te praten en vervolgens zeggen we: maar we doen er niets mee, want we gaan er niet over. Dus ik wil een methodiek hebben waarmee we mensen bevragen over de onderwerpen waar we ook over gaan.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Volgens zijn we in de vorm van een B1000 als we die invoeren en wat voor thema's we daar behandelen geheel vrij. En als ik kijk naar de provincie Friesland, dan heeft die vorige week een dergelijk initiatief gewoon georganiseerd, ook vanuit het college. En die heeft daar echt veel succesvolle initiatieven uitgehaald die ze gaat uitvoeren. Als Friesland dat kan, dan kan Brabant dat ook.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik zou wel graag eerst die evaluatie even willen zien en in de geest van de motie handelen we al. Dus volgens mij doen we daarmee wat u uiteindelijk beoogt.

Dan motie M40, die vraagt om bij de gesprekken over de visies veerkrachtig bestuur meer aandacht te hebben voor het meepraten van inwoners. In feite is dat de essentie van veerkrachtig bestuur. Wij vragen bij gemeenten als ze een visie opstellen drie dingen: kijk naar de opgaven van de toekomst; en als tweede

vragen wij dat samen te doen met de vier o's, dus ook met de inwoners. Een aantal gemeenten heeft dat voortreffelijk gedaan. Er zijn er ook die dat minder goed voor elkaar krijgen of die zelfs denken dat dat niet helemaal nodig is. Dus die gesprekken voeren wij ook. Ik wil overigens daarmee de motie ontraden en wel even afstand nemen dat fusiegemeenten weinig aandacht zouden hebben voor de mening van de inwoners. Neem de burgerbegroting in Geffen. De gemeente Maasdonk is gesplitst en Geffen is bij Oss gekomen. Oss heeft daar wel degelijk aandacht voor. Neem de fusie van de drie gemeenten in het Land van Altena. Die zijn nu al bezig om burgers te mobiliseren. Nog een paar jaar voor ze een gemeente vormen hebben ze meer dan driehonderd mensen op de been gebracht en meer dan twintig icoonprojecten van onderop verzameld.

Volgens mij heb ik daarmee rondom Bestuur ook het meeste gehad.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dank u wel. Ik vraag me het volgende af als ik uw betoog hoor over al die bewegingen, die allemaal gaande zijn in die gemeenten, ook in die fusiegemeenten. Wat is nu eigenlijk de democratische legitimatie van veel van zulk soort bewegingen? Je ziet het ook bij dorpsraden. Die worden wel door enthousiaste mensen samengesteld, maar er zit vaak weinig democratisch draagvlak in. Het is maar een beetje net wie erbij betrokken is. Wie vooraan staat heeft een inbreng en het is allemaal vrij slecht georganiseerd. Dus waar meet u nou zoiets aan af om dat tot een succes te brengen?

De **voorzitter**: Uw vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Volgens mij is het niet aan ons om daar een mening over te hebben, maar vooral aan de gemeente en de gemeenteraad. En u scheert het nu allemaal wel heel erg over één kam.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik scheer het niet over één kam, maar ik hoor u zeggen dat het succesvol is. Maar waar wordt dat succes dan aan afgeleid? Dat vraag ik me af. Er zijn natuurlijk een hoop kanttekeningen bij te plaatsen. En zeker bij een fenomeen als een dorpsraad, waarbij het maar de vraag is in hoeverre iets gelegitimeerd is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Bij mijn voorbeelden ging het niet over dorpsraden, maar ging het over een brede raadpleging van inwoners.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Dank u, voorzitter. We hadden nog een vraag in onze termijn, waar ik nog geen antwoord op heb. Namelijk, klopt het dat de gemeente Eindhoven weigert om een visie op veerkrachtig bestuur naar de provincie op te sturen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Wij hebben op dit moment nog geen visie van de gemeente Eindhoven binnen.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Volgens onze informatie weigeren ze überhaupt om iets toe te zenden. En dan vraag ik aan u wat dan de conclusie is die u hieruit trekt voor het hele rapport-Demmers en voor de hele beweging van veerkrachtig bestuur in de regio Eindhoven.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dit ligt heel veel genuanceerder dan het statement dat hier wordt gemaakt. Het is misschien wel aardig om dit even toe te lichten. Elke gemeente die groter is dan haar burens, dat geldt dus voor heel veel gemeenten in Brabant, die ook maar durft om een mening hebben over hoe ze beter zou kunnen samenwerken met de burens wordt zo ongeveer beticht van landjepik. Je kunt het ook omdraaien dat alle gemeenten die kleiner zijn dan hun burens dus gigantisch Calimerogedrag vertonen. En ik snap wel dat die grote gemeenten niet goed weten hoe ze hun rol zo moeten invullen dat ze voldoen aan ons verzoek en tegelijkertijd vrienden blijven met de burens. Maar dat ontslaat ze niet van hun verplichting.

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank je wel. Even over wat Van Hattem inbracht. Als ik rondrijd merk ik de energie vanuit de gemeenten en vanuit de inwoners, en bestuurlijke veerkracht, om daar een plan van te maken voor de eigen gemeente. Maar dat er niet of nauwelijks is nagedacht, als er een plan is, is ingediend bij GS en dat wordt behandeld hier, welke gevolgen het heeft voor de gemeente. Dus wat is de inspraak van die mensen, wat is de rol van de dorpsraden? Daar wordt totaal niet over nagedacht.

De **voorzitter**: En uw vraag, mijnheer Heijman, is?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Als ik het goed begrijp is dit een herhaling van de vraag of ik nadrukkelijker met gemeenten het gesprek wil aangaan als die binnen zijn. Of ook in de opvolging van de visies ook de inwoners nog een rol krijgen? Zal ik hier gewoon een toezegging op geven, voorzitter? Hoewel het vaak al gebeurt, is het bij dezen ook geborgd dat die op mijn actielijst staat.

De **voorzitter**: Dank. Ik wil nogmaals de oproep doen om niet bij elke motie een soort minidebatje te houden, want dan gaan we gewoon gigantisch uit de tijd lopen, ook gezien het aantal moties dat voorligt. Dus ik vraag om een zekere zelfdisciplinerende. Om te beginnen nu bij de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Als het over zelfdiscipline gaat, voorzitter, dan moet u bij mij zijn. Dat weet u.

De **voorzitter**: Dat bedoel ik.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik constateer dat we hier een homo universalis hebben. En dat kan en klopt ook, want ik zie dat de gedeputeerde enkelvoudig vier portefeuilles tegelijk doet. Dus de

andere gedeputeerden moeten wel oppassen. Maar over M43 had u nog geen oordeel gegeven. Ik weet dat u biologische landbouw een warm hart toedraagt.

De **voorzitter**: En waarom wacht u dan niet even totdat de gedeputeerde ...? Want we waren bij nummertje weet ik wat hè.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ik was klaar met bestuur en ga nu naar landbouw. Ik probeer ze een beetje te groeperen om enige samenhang aan te brengen.

De **voorzitter**: Heb vertrouwen. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Oké voorzitter, dat brengt mij bij M22 over de nertsen. Ik snap het pleidooi en wat u wilt bereiken, maar toch moet ik hem ontraden, omdat het Rijk de nertshouderij wil verbieden op ethische argumenten, en ethische argumenten nu eenmaal niet tellen in het ruimtelijk beleid. Dus we hebben geen instrumenten om hier iets aan te doen. En als we het op ethische gronden doen, dan kunnen we voor elke situatie een schadeclaim verwachten. En het Rijk doet al veel. En daar heb ik alle vertrouwen in.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het gaat ook niet louter om ethische gronden. Maar we weten dat de nertshouderij in 2024 algeheel verboden wordt. Tegelijkertijd zijn er nog steeds allerlei bewegingen in die sector gaande. Wat we eigenlijk vragen is om het niet te verbieden, waardoor er ook meteen allerlei schadeclaims en dergelijke ontstaan, maar gewoon te kijken wat we als provincie kunnen doen om het in ieder geval te beperken en te ontmoedigen, zonder daar meteen met ruimtelijk beleid hard op in te zetten. Want daar is juist gebleken, ook uit de uitspraken van de Raad van State, dat het niet direct mogelijk is. Maar als er bijvoorbeeld een subsidieregeling in de agrarische sector komt, dat daar dan wel een uitzondering wordt gemaakt voor de nertshouderijen, dat die daar geen aanspraak op kunnen maken. Dat soort maatregelen om het te ontmoedigen.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Bij mijn weten hebben wij geen subsidieregelingen die op welke manier dan ook naar nertsenhouders gaan. In ieder geval niet voor het houden van nertsen, misschien doen ze er als hobby wel iets bij. Daar wil ik dan geen uitspraak over doen.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan zou ik het in ieder geval heel breed willen trekken. Het kan bijvoorbeeld ook zijn als er agrarisch natuurbeheer plaatsvindt of andere activiteiten, die direct of indirect met agrarische activiteiten te maken hebben, dat er altijd een uitzondering wordt gemaakt, een soort van weigeringsgrond voor de nertshouderijen. Dat daar in ieder geval vanuit deze provincie geen stimulans meer plaatsvindt, dat ze nog profijt kunnen hebben van ons geld.

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik ben geen jurist. Dus toen ik hier nieuw in de Staten kwam een jaar of vijf, zes geleden, leerde ik van de heer Van Hattem het woord *détournement de pouvoir*. Volgens mij is dat heel erg van toepassing als een nertsenhouder natuur wil ontwikkelen en wij hem daarvoor geld ontzeggen, omdat hij toevallig nertsen houdt.

De **voorzitter**: U hebt twee keer geïnterrupteerd. En we gaan nu echt de regels strakker handhaven. De gedeputeerde gaat gezwind verder.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Naar M38, de Jonge landbouwersregeling. Die motie willen wij om een aantal redenen ontraden. Er is landelijk een evaluatie van de regeling geweest. Die is overigens nog niet in definitieve vorm beschikbaar, anders had ik hem graag toegestuurd. Die is heel wat positiever dan het beeld dat door NAK wordt geschetst. Er liggen afspraken met het Rijk en in IPO-verband om de Jonge landbouwersregeling zo uniform mogelijk uit te voeren. Dat betekent dat wij zelf geen maatregelen kunnen toevoegen. Wij hebben bijvoorbeeld geprobeerd om maatregelen rondom fijnstof in de pluimveehouderij toe te voegen. En dat is ons nog niet gelukt. Dat gaan we uiteraard voor de volgende openstelling opnieuw proberen. En bovendien klinkt het sympathiek om het minimumaanvraagbedrag omlaag te brengen, maar op een gegeven moment worden de uitvoeringskosten zo hoog dat we ons wel echt moeten gaan afvragen waarmee we bezig zijn. Dus een heel aantal redenen waarom we de motie willen ontraden.

De **voorzitter**: Motie ontraden. Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Het gaat niet alleen om wat wij kunnen toevoegen, maar ook wat wij kunnen schrappen. En dit jaar hebben wij alle diervriendelijke maatregelen geschrapt. Gaat u dat bij de evaluatie of het volgende traject heroverwegen? Of is dat weer uw plan om alle diervriendelijke maatregelen weer te schrappen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. De inzet van de Jonge landbouwersregeling is heel erg in lijn met ons beleid rondom de UBA. Dat is sterk gericht op innovatie en op koplopers stimuleren. Dat betekent dat wij een aantal maatregelen die al zeer gangbaar zijn in de landbouw er niet in opnemen. Als je kijkt naar hoe de benutting van de regeling landelijk is geweest, dan zie je dat daar ook zeer beperkt een beroep op is gedaan. En dat er vooral een beroep is gedaan, overal en in alle provincies, op zonnepanelen en op precisiebemesting.

De **voorzitter**: Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. Als iets geschrapt is, kan een boer er ook geen aanspraak op maken. Dus u weet niet of dat gedaan had kunnen worden. Dus daarom vraag ik het. Ook uit het onderzoek van de NAK blijkt bijvoorbeeld dat er wel vraag is naar koeienmatrassen. Dus als u het opneemt kunt u zien of er vraag naar is.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Mijn argumenten blijven dezelfde. Koematrassen zijn niet nieuw en innovatief, worden al breed toegepast. En als je kijkt naar hoe de regeling landelijk is gebruikt, dan zie je dat er ook een beperkt beroep op is gedaan.

De **voorzitter**: Koeienmatrassen worden waarschijnlijk nog niet in Gelderland toegepast, daarom zwemmen ze naar Brabant. Maar dat terzijde. De gedeputeerde gaat verder.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dan de motie biologische landbouw, M43. In feite is het grootste gedeelte van deze motie al opgenomen in de UBA en krijgt u op zeer korte termijn, binnen een week of twee, een eerste uitwerking daarvan, waarin wij in ieder geval inzichtelijk maken wat nu de hindernissen zijn voor boeren om over te stappen naar biologisch. Dus ik zou om die reden de motie willen ontraden. En ik zou daarbij wel een toezegging willen doen rondom het eerste punt, het in kaart brengen waar biologische landbouwbedrijven zich in Brabant bevinden. Ik wil voor u kijken welke informatie we snel en eenvoudig beschikbaar kunnen krijgen. We gaan geen enquête onder alle landbouwers in Brabant doen, want dan lijkt me de inspanning en het resultaat niet in evenwicht.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Vanaf de plaats. Mag dat? Een korte vraag. Het betreft echt een heel klein aantal. Ik denk dat bij de instantie van biologische boeren het wel bekend is waar ze zitten. Maar het gaat ook om punt 3. Waar volgens mij veel behoefte aan is, is dat bestaande en startende boeren met elkaar in contact kunnen komen.

De **voorzitter**: Dit kan ook in de tweede termijn. Ik sta deze toe, maar we gaan dit niet doen, want anders gaan we echt weer een andere route invoegen. De gedeputeerde beantwoordt deze vraag en is dan denk ik klaar met haar beantwoording.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Bij die Statenmededeling dan wel memo van de gedeputeerde, die u zult gaan krijgen, staat dat we van de zomer al drie zulke bijeenkomsten hebben georganiseerd. Soms doen we meer dan u al weet.

De **voorzitter**: Ik dank dan de gedeputeerde voor haar beantwoording, vanuit meerdere portefeuilles vandaag. De zieke Johan van den Hout ook vervangend. Dank daarvoor. Dan is nu gedeputeerde Van der Maat aan zet.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Voorzitter. Het begrotingsbal werd vanochtend geopend met een gesprekje tussen de heren Smeulders en Van Gruijthuijsen. Dat ging eigenlijk over, zoals ik dat hoorde, de steun voor de aanpak om tot ruimtelijke economische ontwikkelagenda's per regio te komen. Dat hebben we in de begroting en ook in een tweetal Statenmededelingen aangegeven. En ik hoorde in dat debatje tussen beide heren eigenlijk drie dingen. Ten eerste steun voor die aanpak. Het is fijn om dat te horen. Een belangrijke pilaar ook van de begroting, in ieder geval als het over mijn portefeuille gaat. Ten tweede hoorde ik de heer Van Gruijthuijsen zeggen: als je dan toch zo aan de slag gaat kijk dan ook goed welke mogelijkheden je ziet om de structuur nog verder te versterken met het toepassen van komomleidingen en ook te kijken hoe agrarisch verkeer misschien nog wel op een wat aangescherpte manier kan worden aangepakt. Ga daarmee aan de slag. Dat kan ik doen, ga ik tegen u zeggen. En ten derde was er eigenlijk een vraag van de heer Smeulders aan de heer Van Gruijthuijsen over hoe je dat dan gaat afwegen. Dat vond ik eigenlijk wel een heel interessante vraag en misschien ook wel een expliciete oproep om daarvan werk te maken tijdens de aanpak. Want u zult misschien denken hoe we nu die agenda's

gaan maken. Dat doen we op basis van de kaders, zoals u die mij heeft gegeven. Dus een 'Fiets in de versnelling-agenda', een HOV-ontwikkelagenda enzovoort.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. In ieder geval op het tweede punt wil ik toch even vragen of dat een echte toezegging is. Als inderdaad met die gesprekken met de regio's blijkt dat er landbouwverkeer door de kernen gaat, dat zwaar onwenselijk is en het dus wel wenselijk is dat er komomleidingen komen, bijvoorbeeld zoals in Hilvarenbeek, waar de VVD toevallig op werkbezoek is geweest, bent u dan inderdaad voornemens om de toezegging te doen dat u deze wensen meeneemt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja, die toezegging kan ik doen. We gaan het nog over veerverbindingen, Oss en OV hebben. We gaan het nog over heel veel dingen hebben, die u in uw eerste termijn geeft genoemd. Dat zijn allemaal perspectieven die een plek krijgen in die agenda's. Zo ook voor de komomleidingen. Dus ja, als wij hier volgend jaar om deze tijd staan dan kunt u mij bevragen: 'Goh, gedeputeerde dank voor de vier agenda's, maar wij zijn op werkbezoek geweest in Hilvarenbeek en St. Hubert, wat zien wij nu terug van komomleidingen, waarvan wij weten dat zij bij de achterban leven?' Dan zorg ik dat ik een antwoord op die vraag heb.

De vraag van de heer Smeulders vond ik ook heel interessant. Want hij zei namelijk dat het mooi is als dat in beeld is gebracht, maar hij vroeg hoe je dat nou gaat afwegen. Vindt u een investering in een komomleiding belangrijker dan een investering in een fietspad? Dat is een heel terechte vraag, dank daarvoor. Zoals ik net zei, ik ga aan de slag met de kaders die u mij heeft gegeven, zoals 'Fiets in de versnelling', de OV-ontwikkelagenda, en het Programma provinciale wegen. Ik neem die vraag van de heer Smeulders met beide handen aan. Het zou zo maar kunnen zijn dat ik vanuit de discussie over de toekomst van mobiliteit veel meer de behoefte heb om misschien wat verder te ontschotten in de mobiliteitsbegroting. Misschien was u daar niet eens naar op zoek, maar ik kan een toezegging in de richting van de heer Smeulders doen dat ik juist die praktijkervaringen ook misschien wel ga doorvertalen naar een doorontwikkeling van ons afwegingskader. Dank voor die suggestie, daar ga ik mee aan de slag.

De vraag van de VVD over zelfrijdende bussen. Volgens mij komt er binnenkort een item op Omroep Brabant over zelfrijdende bussen. Ik heb daar aan meegewerkt. U spreekt over de heer Simons uit Drimmelen. Met hem ben ik het eens dat ik een mooie toekomst zie voor zelfrijdende voertuigen, in welke vorm dan ook. Tegen hem heb ik toen gezegd dat er nog heel veel veiligheidsvraagstukken op te lossen zijn voordat die droom die hij heeft over zelfrijdende bussen en die ik op zich deel, bijvoorbeeld in West-Brabant, een plek kan krijgen. Ik ben daarom ook wel blij dat wij stappen in die richting zetten. Bijvoorbeeld als het gaat om die hybride testomgeving, die we aan het realiseren zijn. Een grote testomgeving van zowel snelwegen als de ring van Tilburg en rondom Eindhoven. Daar gaan we echt stappen zetten om het bedrijfsleven uit te nodigen om de slimste technieken te gaan toepassen. Dat gaan we doen. Op dit moment is het echt een aantal stappen te ver om dat idee van de heer Simons in de praktijk te gaan brengen. Van praktijken zoals Appelscha wil ik leren. Die gaan we dus niet zomaar doen. Interessant is wel dat er bij bijvoorbeeld Eindhoven Airport een idee leeft om in een beschermde omgeving in een aparte baan bijvoorbeeld mensen in plaats van P4 en P5 naar de airport te brengen. En dat op een duurzame manier en te experimenteren met zelfrijdende voertuigen. Misschien is het goed dat ik daar uitdrukkelijk naar ga kijken naar aanleiding van uw oproep.

In de richting van de heer Heijmans kan ook ik zeggen of smart mobility alleen maar een feestje van grote steden is. Nee, zeker niet. De lessen van het rijksprogramma 'Beter benutten' passen wij in de breedte toe. Die hybride testomgeving loopt niet alleen door de grote steden, die loopt ook gewoon door kleinere gemeenten. En ik zie ook een heel mooie toekomst voor onder andere de aanbesteding van slimme vri's. Die staan straks niet alleen in grote steden, die komen overal te staan. Dat is een gezamenlijke aanpak. U kunt van mij verwachten volgens de geest van 'Toekomst mobiliteit' in het bestuursakkoord dat we die lessen over de volle breedte gaan toepassen en die kennis ook met gemeenten zullen delen.

Verschillende van u hebben ook gesproken over de N625 in Oss. Daar is deze week ook over gesproken in de begrotingsbehandeling van de gemeente Oss. Wat ik daarover kan zeggen, is dat wij hebben besloten om de planstudie naar voren te trekken. Die gaan we in 2017 starten. Ik zeg erbij dat het een studie is. Dus dat betekent niet dat het per definitie tot een ander besluit leidt. Dat zeg ik er ook expliciet bij. Er zijn verschillende opties om daar tot een verbetering te komen. De eerste is dat je een weg in het midden hebt met links en rechts een fietspad. Je kunt aan beide kanten tot een verbreding van het fietspad overgaan, maar je kunt er ook voor kiezen om juist aan één kant een fietspad te leggen. Dan kom je wel tot een heel andere reconstructie van de weg en tot andere investeringen. Ik ben blij om te horen dat gisteren de wethouder uit Oss heeft aangegeven dat hij in het financiële arrangement samen met ons samen wil kijken wat nou de beste oplossing is. Dus in 2017 komen we daar met elkaar over te spreken.

De heer Heijmans vroeg me ook naar de airport. Twee onderwerpen eigenlijk. Ten eerste: hoe het zit met die uitvoeringstafel.

De **voorzitter**: Interruptie De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Dank u wel, voorzitter. Nog even terug naar het fietspad. Zou het de intentie zijn van het bespreken volgend jaar om alles in de versnelling te kunnen zetten?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): De intentie is om in 2017 een afweging met elkaar te kunnen maken over welke mogelijkheden er zijn om daar tot een versterking te komen. De intentie is er zeker om dat ook in een hoog tempo aan te pakken, anders hadden we niet het besluit genomen om de planstudie naar voren te trekken.

De **voorzitter**: Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Indien nodig, bent u bereid het fietspad te splitsen van de weg, om ervoor te zorgen dat het zo snel mogelijk klaar is?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): We kijken inderdaad apart naar de weg en apart naar het fietspad. Het is niet zo dat in die planstudie de vraag over de toekomst van het fietspad een afgeleide is van de vraag over de toekomst van de weg.

De heer Heijmans vroeg naar de airport. Hoe zit dat nou, die uitvoeringstafel? Even om misverstanden te voorkomen, de provincie is geen voorzitter van die tafel, wel voorstander. Op verzoek van de regio heb ik het initiatief genomen om inderdaad een voorstel te maken om met die tafel aan de gang te gaan. Daar is nu een onafhankelijk voorzitter en een van de afspraken die we hebben gemaakt, is dat we transparant zijn over de voortgang van de stappen die worden gezet. Ik heb even nagekeken. Er is nog geen

communicatie over geweest, maar ik zal wel het signaal overbrengen dat binnenkort de eerste voortgang via communicatie naar buiten komt.

Het tweede punt dat u zei over die vage tekst in de begroting. Die ging over de nota Luchtvaart. Dat is een ander onderwerp dan de uitvoeringstafel. We hebben gewoon als onderdeel van onze beleidscyclus afspraken gemaakt dat we de nota Luchtvaart gaan evalueren. Die moet, uit mijn hoofd, begin 2017 gereed zijn. We hebben bedoeld te zeggen: we gaan de nota Luchtvaart evalueren en die komt naar u toe.

Dan ben ik bij de plandirempel geluid. U vraagt mij een onderzoek te doen naar het verlagen van de plandirempel van 65 dB naar 63 dB. In 2017 komt er meer duidelijkheid over wat de wetgever ons aan opdracht en randvoorwaarden meegeeft om met geluid aan de slag te gaan, ook als onderdeel van de Omgevingswet. Ik hoop eigenlijk uw vraag als volgt te mogen interpreteren en daarop ook een toezegging te geven: dat u mij na de Wet SWUNG 2 opdracht geeft om bij de actualisatie van ons Actieplan geluid, dat uiterlijk mei 2018 hier in deze kamer wordt besproken, van mij niet alleen voorstel vraagt over wat het betekent als we met 65 dB aan de slag gaan, maar dat u ook een voorstel vraagt over de impact van het verhogen of verlagen van die plandirempel. Als ik uw vraag zo mag interpreteren, dat u daarop een toezegging heeft dat ik een dergelijk type voorstel maakt, hoop ik u daarin te voorzien.

De **voorzitter**: Interruptie Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter. Ik ben erbij gaan staan, omdat dat goed is voor je beweging en zo, maar volgens mij is de gedeputeerde langzaam moties aan het behandelen. Nou luister ik altijd heel goed naar deze gedeputeerde, maar dit leek op een motie, maar ik heb geen nummer gehoord. En misschien waren er eerder nog moties.

De **voorzitter**: Nee nee. Hij is nog niet aan de moties toegekomen. Maar dat gaat aanstonds gebeuren.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Zeker. En daarom probeer ik ook in hoog tempo door te gaan, zodat ik alle vragen en moties kan behandelen. Dit was een potentiële motie die ik onschadelijk heb gemaakt, mijnheer Meijer.

Motie 7 dan. Ik zou u de moeite willen besparen om die in te dienen, want misschien kunnen we wel meteen zaken doen. Ik zou u graag een toezegging willen doen. We hebben in het bestuursakkoord afgesproken dat wij een meerjarige kwaliteitsvisie maken als het gaat over het beheer en onderhoud van onze provinciale infra. Dat is gewoon een expliciete opdracht die we in het bestuursakkoord hebben afgesproken. In november 2017 komt er een update van het programma Provinciale wegen. Als u de Brabant twitteraccount volgt weet u dat we bij allerlei innovaties voortdurend kijken hoe we verschillende belangen, geluid, schone lucht enzovoort proberen te dienen. Bij de provinciale wegennotitie in 2017 laat ik u ook zien hoe we niet alleen voor Gelders asfalt, maar ook voor andere typen asfalt u positief laten stemmen. Ik doe de toezegging dat ik laat zien hoe we de innovatieparagraaf u positief laten stemmen. Want het gaat uiteindelijk niet over datgene wat Gelderland heeft bedacht, misschien zijn er wel allerlei andere provincies die ook heel mooie mengsels hebben gemaakt. En mocht u de motie toch indienen, dan moet ik hem toch even formeel ontraden, omdat ik het zonde van de tijdsinspanning vind om sec op één ...

De heer **Heijmans** (SP): Voor alle duidelijkheid. Hij is ingediend en ik ga overwegen of we hem intrekken.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Kijk. Ik wens u veel wijsheid toe, mijnheer Heijmans.

Motie 8, veerdiensten: geen bezwaar. Sterker nog, dank voor deze motie, omdat ik ook denk dat het goed is om de verschillende elementen die de Staten bij motie en bij beleidsregel in het verleden de gedeputeerde hebben meegegeven om antwoord te kunnen geven op wat nu wel of niet een provinciale rol bij veerdiensten is, om dat nog eens even te actualiseren en te preciseren. Ik kan dat ook in het tijdpad doen dat u vraagt, want ik heb al voorbereidingen getroffen om hiermee aan de slag te gaan. We zijn hierop al aan het stoeien. Dus geen bezwaar op die motie. Ik zal u daarover dus in het eerste kwartaal rapporteren. Daarbij zal ik onder andere aangeven wat het verschil tussen mobiliteits- en recreatieve veren is. Ik zal de duurzaamheidsaspecten daarin een plek geven en ik zal ook aangeven wat onze rol dan is en welke consequenties dat heeft.

De **voorzitter**: Interruptie Bakker.

De heer **Bakker** (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Naar aanleiding eigenlijk van deze motie heb ik een vraag aan de gedeputeerde. In 2015 ging het financieel met de veerdiensten zeer slecht. Toen heeft het Landelijk Platform Brabant al gevraagd om een fonds vanuit de provincie om de veren financieel te ondersteunen, waarmee het heel zwaar zou gaan. De provincie was toen niet op de hoogte van de vragen vanuit het Landelijke Platform Veerdiensten, maar die zou daarop terugkomen met een antwoord. Heeft u daarop al een antwoord gegeven richting het platform?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Die toezegging staat me even niet meer scherp voor ogen, dus die zal ik even moeten nazoeken. Het punt is juist dat er grote differentiatie is in functionaliteit en levensvatbaarheid van veerdiensten. Er zijn veerdiensten die in een stichting zijn georganiseerd, zoals bijvoorbeeld de Maasveren, die aan onderlinge vereveningen doen. Er zijn veerdiensten die 85% rendabel draaien. En er zijn veerdiensten, zoals Werkendam, waarbij je echt naar een andere kostenverhouding kijkt. Daar kom ik zo op. Ik ga even na waar u op duidt, een toezegging die ik in 2015 zou hebben gedaan. Dus daar kom ik dan even snel op terug. Maar ik wil in het verlengde ook even op amendement 9 ingaan als het specifiek over Werkendam gaat. Daar waar ik geen bezwaar tegen motie 8 heb, is mijn advies voor amendement 9 ontraden. Met daarbij de volgende opmerkingen. De volgorde der dingen is volgens mij eerst de beleidslijn actualiseren. Daarvoor zorg ik dat die met gezwinde spoed via een Statenmededeling in dit huis belandt. Ik wacht op cijfers als het gaat over de prestaties van het veer. Dat heb ik ook zo met de wethouder van Werkendam besproken. In Werkendam was afgelopen dinsdag volgens mij de begrotingsbehandeling en 54.000 euro is daar in de begroting ingevoerd, omdat ze daar geen voorziening/ruimte voor hadden. Ik wil eigenlijk met u de afspraak maken dat als ik de beleidsregel actualiseer u gelijk van mij ook een toepassing van die beleidsregel krijgt als het gaat over de casuïstiek Werkendam. Dus daar maken we één document voor. Als het nou zo is dat u wel enthousiast bent over de beleidsregel, maar bijvoorbeeld niet over de toepassing van Werkendam, dan zorg ik er praktisch voor dat u in dit huis in staat wordt gesteld om daar alsnog een ander besluit op te nemen. Daarmee bedoel ik praktisch, stel dat u in februari die beleidsregel hier heeft en daar zou in staan: we kijken zus en zo naar de veren. Ik weet dat een ticket in Werkendam 5 euro kost, waarvan 1 euro door de klant zelf wordt betaald en 4 euro door u als subsidiënt en de gemeenten. En u zegt toch dat we dat moeten doen, dan zorg ik er praktisch voor dat er budget is. Dus ik ontraad u het amendement, maar ik wil eerst die beleidsregel en de motie van de SP kunnen uitvoeren, om u eigenlijk ook in termen van precedentwerking op een goede manier te kunnen adviseren.

De **voorzitter**: Van Vugt.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Dank voor de coöperatieve opstelling van de gedeputeerde. Maar even voor de helderheid, de strekking van het amendement is om de situatie in Werkendam niet tussen wal en schip te laten belanden. Ik hoor u goed dat u zegt: totdat het onderzoek er is zorg ik dat men daar in ieder geval nog even uit de voeten kan.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Mijn insteek is voor 1 april, misschien wel februari als dat lukt, u die geactualiseerde beleidsregel te laten zien. Tegelijkertijd laat ik u zien wat dat betekent voor de casuïstiek Werkendam. Ik heb met de wethouder in Werkendam gesproken en die heeft ook tegen mij gezegd: we hebben nu van april tot en met december 2017 budget geraamd; we zitten praktisch gezien in de gelukkige omstandigheid dat het veer en het personeel in dienst van Gorinchem is. Dus je kunt bij wijze van spreken door een druk op de knop binnen twee dagen een verlenging afspreken. Maar hij heeft dezelfde vragen als ik. We kunnen wel doorfinancieren van april tot en met december in 2017, maar wat doen we daarna? Het is 4 euro per kaartje erbij door de belastingbetaler. En ik wil u in staat stellen om eigenlijk het liefst al een toekomstbestendige afweging te maken en niet alleen maar te zeggen: de investeringssubsidie uit 2012 gaan we zomaar verlengen. Want uw vraag is dan tegelijkertijd: wat doen we na 1 januari? Ik neem de uitdaging aan om het eigenlijk in één keer op een goede manier met elkaar te regelen. Als u bedoelt met 'wal en schip', ik zorg er ook voor dat het niet zo gaat zijn dat wij hier elkaar half maart spreken en u zegt: maar gedeputeerde, u heeft uw huiswerk niet op tijd gedaan en nu kunnen we eigenlijk geen keuze meer maken. Ik zal er altijd voor zorgen dat u die keuze op tijd kunt maken.

De heer **Van Vugt** (CDA): Voorzitter. Dan hebben wij elkaar goed verstaan. Dank u wel.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): En omdat het een amendement is, moet ik het dus ook formeel ontraden, omdat een amendement later op de begroting niet meer terug kan komen.

Dan kom ik bij motie 12, het inhaalverbod voor vrachtwagens. Die ontraad ik, eigenlijk ook vanuit de opmerking dat we hier volgens mij niet even op een achternamiddag verkeerssnelheden – daar kom ik zo op – en of je wel of niet mag inhalen met elkaar vaststellen. Die ontraad ik.

Motie 13 en 14 van de PVV ontraad ik ook. Ik verwacht dat we dit ieder jaar met elkaar gaan bespreken. Ik heb een andere opdracht vanuit het bestuursakkoord gekregen. Dus ik denk dat dat eigenlijk voldoende toelichting is.

Motie 15, als het gaat om snelheden, ontraad ik. Dat zal geen verrassing zijn. Ook als het gaat om verzoeken eerder in deze Staten om me in te spannen voor verlaging van maximumsnelheden op rijksinfrastructuur. Daarvan heb ik ook gezegd dat daar de minister over gaat. Dus dat geldt ook voor de N2. En volgens mij hebben we voor provinciale wegen prima besluitvorming doorlopen. Ik zie geen aanleiding om daarvan af te wijken.

De PVV heeft, als het gaat om motie 16, heel sterke opvattingen geuit als het om onze kerntaak gaat. In dat kader zou ik ook willen zeggen dat ik alle vertrouwen erin heb dat gemeenten heel goed weten hoe ze met hun zebapaden moeten omgaan. Dus ik zie geen rol voor ons om daarin nu mee te gaan. Dus die motie ontraad ik.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. Ik rijd nogal wat door het land en ook door de provincie. En wat mij opvalt, is dat het een rommeltje is qua zebrapaden. Je ziet heel goede uitvoeringen. In Rotterdam heb je er een aantal: als er iemand aan komt lopen, gaan er allemaal ledjes knipperen enzovoort. In Duitsland is het algemeen dat een zebrapad goed belicht is. Het lijkt me juist in het programma 'Op weg naar nul verkeersdoden' van het grootste belang om daar nou eens een beetje eenheid in te krijgen in deze provincie. En daar is eigenlijk deze motie op gestoeld, dat er gewoon een beetje eenduidig beleid komt. Want nu, eerlijk gezegd, ik rijd ook vaak knalhard over een zebrapad heen en denk: hé, een zebrapad.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Als het gaat om verkeersveiligheid wil ik alle suggesties meenemen. En ook heel goed dat wij een platform hebben. Volgende week zelfs heb ik weer met alle ambassadeurs gesprekken. Daar wil ik dit neerleggen. De motie, zeker na een heel stevig pleidooi van uw fractie als het gaat over kerntaken over waar we ons wel en niet mee moeten bemoeien, vind ik erg op gespannen voet staan met dat als het even uitkomt we bij moties ons wel gaan uitspreken over wat gemeenten wel en niet moeten doen als het gaat om zebrapaden. Dus heel goed, dank voor uw suggestie. Ik zal die volgende week inbrengen. Maar even nee, als het erom gaat dat wij er zelf onderzoek naar moeten doen en daarop gaan rapporteren enzovoort.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De heer Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja. Ik ga iets heel riskants doen, voorzitter. Want ik ga proberen mee te denken met de PVV-fractie. Maar om dat te doen als D66'er moet ik het wel goed begrijpen. Hoeveel provinciale zebrapaden bent u tegengekomen in al die ritjes over al dat Brabantse asfalt, mijnheer Van den Berg?

De **voorzitter**: De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het gaat mij om het programma in het kader van de verkeersveiligheid en op weg naar de nul doden. En dit is wel een zo versnipperd beleid met zo'n verschillende uitvoering dat we daar een eenheid in willen hebben. Je zou het ook landelijk kunnen doen.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Ja, dat is wel jammer. Want als het nou ging over de provinciale zebrapaden, waar wij ook iets van mogen vinden, ben ik ook heel benieuwd naar de gedeputeerde of die mij kan noemen hoeveel provinciale zebrapaden er dan zijn. Want dat zou wel eens heel erg weinig kunnen zijn. Jammer, want u had bijna steun binnen.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, mijnheer Meijer, u kunt het allemaal niet serieus en allemaal leuk en aardig vinden. Ik rijd voor mijn werk door heel Brabant heen, zie daar enorme verschillen en zie ook heel veel slechte voorbeelden. En ik denk dat de provincie in dit geval wel een heel goed verbindend element kan zijn om daar beleid op te ontwikkelen. Dat we daarover van mening verschillen, prima.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg. Ik wil de gedeputeerde nu vragen om ...

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Motie M17, doorgaand vrachtverkeer uit de dorpen, ontraad ik ook. In de geest van uw motie ben ik aan de slag met onder andere de gemeenten Baarle-Nassau en Alphen-Chaam om tot een goede oplossing te komen. Binnenkort spreken we elkaar er weer over. Deze motie doorkruist eigenlijk mijn samenwerkingspad met die gemeenten.

Motie M21 van de PVV over de kostendekkingsgraad OV. Dit hebben we ook al besproken via papier, namelijk de technische vragen. Ik kan het gaan herhalen, maar dat is denk ik ook een beetje overbodig. Het komt er eigenlijk op neer dat de kostendekkingsgraad, vanuit de techniek, omdat we daar niet echt op kunnen sturen, geen goede indicator is. Ik wijs u er graag op dat we veel meer doen dan alleen maar zo'n indicator. Als het bijvoorbeeld gaat over de trendmonitor van het OV komen allerlei kwalitatieve aspecten van het OV voorbij. Daar krijgt u jaarlijks een Statenmededeling over. En ik nodig u uit, als u daar aanleiding toe ziet, om daar met mij over in debat te gaan.

Focus op degelijk in plaats van duurzaamheid, motie M26. Die ontraad ik, omdat die eigenlijk vraagt om de OV-visie opzij te zetten. Het lijkt me geen goed idee om de OV-visie opzij te zetten. En ik zeg er graag bij dat, als je bijvoorbeeld kijkt naar de zero-emissieconcessie in Zuidoost-Brabant, ze zelfs meer vervoer hebben gekregen en ook nog zero-emissiebussen. Dus iets om trots op te zijn, volgens mij.

Motie M27 open acces, open data. Ik zeg er wel graag even één ding bij, dat ik even ruimte wil, misschien via een memo van de gedeputeerde, om even te kijken of we dan nog ergens complicaties zien in uitvoerbaarheid enzovoort als u hiertegen ja zegt. Maar geen bezwaar. Dus een ja tegen de geest van de motie. Maar ik vraag even ruimte om ..., als ik even via een memo gedeputeerde er nog een iets verdere invulling aan moet geven, dat ik dat graag doe.

Motie M41 is de laatste die ik met u wil behandelen, Noord-Zuidtracé. Die ontraad ik. Maar ik doe daar een toezegging bij. En misschien is dat voldoende om dit gespreksonderwerp meteen af te ronden voor vandaag. Twee dingen. Ten eerste, u vraagt eigenlijk naar de aanpak voor de robuuste Brabanthoute. Daar hebben we al afspraken over gemaakt. Namelijk, die proberen we ook toe te passen op het Noord-Zuidtracé. Ik zeg er wel bij dat er een verschil zit, dat daar waar plafonds worden overschreden op de Brabanthoute, is daar geen sprake van bij het Noord-Zuidtracé. Dus dat maakt het een stuk ingewikkelder ook om in een hoog tempo tot afspraken te komen. De staatssecretaris is daar bij het tracé geweest bij een meeting onlangs van de PvdA. En natuurlijk blijven we kijken welke kansen we zien.

Dan het tweede punt. Als het gaat om de kansen van een verbinding Rotterdam-Antwerpen. Waarom ik de motie ontraad, is omdat het niet aan ons is om daar zelfstandig onderzoek naar te doen. Wat ik u wel wil toezeggen als het gaat om het MIRT-onderzoek. Wat de provincies Zeeland en Zuid-Holland met het ministerie hebben afgesproken, en waarin wij participeren, is dat ik deze suggestie daar zal inbrengen. Dus ik hoop dat ik u daarmee toch enigszins kan bedienen. Tot zover mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ik geef dan nu het woord aan gedeputeerde Swinkels voor zijn bijdrage aan deze eerste termijn van het college. Aan hem het woord.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Het heeft best lang geduurd voordat ik aan het woord mocht komen, dus ik sta nu een beetje te popelen. U mag allemaal zomaar naar die microfoon toe lopen, maar ik moet wachten. Jammer hè? Maar ja, het hoort er allemaal bij. Laat ik om te beginnen even iets rechtzetten, want er was een idee dat op het moment dat wij met de dementievriendelijke gemeenten door zouden gaan we het houden bij de bestaande gemeenten. Er is vooral gegarandeerd dat we met de bestaande gemeenten doorgaan en met CERT wordt gekeken hoe we dat programma laten landen in het sociale veerkrachtprogramma en daarmee voortzetten. Maar vooral ook de zekerheid naar de gemeenten die nu al deel uitmaken van dat netwerk dat die er in kunnen blijven.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Een snelle vraag kan dan misschien ook de motie overbodig maken. Gisteren stond ook in de krant dat de gemeenten Den Bosch en Vught ook interesse hadden in de dementievriendelijke gemeente. Dus dat betekent dat het ook voor die gemeenten openstaat om daar eventueel mee door te gaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Het zou heel vreemd zijn als wij gemeenten, die graag deel willen uitmaken van dit netwerk, zouden gaan verbieden om daar deel van uit te maken. Iedereen is welkom. En daarmee waarschijnlijk overbodig. Aan u om te bedenken wat daarmee te doen. En anders zou ik hem moeten ontraden.

Dan even maar proberen bij elkaar te halen wat er is gezegd over sociale veerkracht. Ik beluister daar eigenlijk twee zaken die u hier met name bij deze begrotingsbehandeling naar voren heeft gebracht. Dat is enerzijds: betrekken we nu ook de initiatieven die elders in Brabant plaatsvinden naast wat dan de focusgebieden heet bij de aanpak sociale veerkracht? En dat zit in uw motie 2 verpakt. Daarvan kan ik melden dat dat natuurlijk gebeurt. Wij hebben focusgebieden, daar waar we gebiedsgericht werken, maar we hebben ook de aanpak via cross-overs en andere thema's, die over heel Brabant gelden. En iedereen kan meedoen met de aanpak sociale veerkracht. En dat wat we leren, wat we ook in die focusgebieden leren, zullen we natuurlijk ook benutten en gebruiken bij de andere initiatieven via andere cross-overs, via andere maatschappelijke opgaven in heel Brabant. Dus wat mij betreft is ook die motie overbodig.

De **voorzitter**: En dus ontraden, neem ik aan.

De heer **Swinkels** (GS, SP): En daarmee ontraden. Ja.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Hoe verklaart u dan het voorbeeld dat ik gaf uit de portefeuille Natuur, dat een cross-over vanuit het programma Sociale Veerkracht wordt ontraden, omdat die niet in de juiste regio valt eigenlijk? Een tweede vraag is: betekent dit dan ook dat zeg maar de niet-focusgebieden steun kunnen krijgen vanuit het programma Sociale Veerkracht, om hun project in die lerende aanpak, die u voorstelt, mee te laten nemen? Of geeft u ze alleen een duim omhoog en zegt: nou, hartstikke goed gedaan?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Zoals u weet, voorzitter, werken we bij sociale veerkracht ook via de cross-overs. En die cross-overs vinden overal in Brabant plaats. En wat we met elkaar leren om daarmee de sociale veerkracht tevens te versterken zullen we dus ook op allerlei plekken inzetten. Dat is niet voorbehouden aan speciale gebieden. Wat we bij de gebiedsgerichte aanpak doen is kijken dat in de totale dynamiek van bijvoorbeeld de concentratie op een wijk of een buurt, dat we de problematiek die daar speelt leidend maken voor onze aanpak. Dat is dus een ander uitgangspunt, een ander principe van waaruit we werken. Dat kunnen we vervolgens op allerlei plekken weer tot uitdrukking brengen. Dat voorbeeld wat u gaf, over bijvoorbeeld NL Doet, daarbij krijgen we dat we met heel kleine bedragen heel veel initiatieven in Brabant zouden kunnen gaan ondersteunen. En ik heb wel mijn voornemen in deze programmatische aanpak, waar we overigens volgende week nog over zullen spreken, de inzet om te

kunnen focussen en te versterken. En dat is wat anders dan dat we alles over Brabant verspreiden en daarmee ook onze middelen over heel veel kleine initiatieven doen uitstrooien in plaats van dat we goed bekijken waar we die op in gaan zetten. En dat is precies de reden waarom in dit specifieke geval even een heel andere lijn gekozen is.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Dan begrijp ik dat wij daar in ieder geval anders in staan, want wij zien het juist als een heel groot voordeel om juist dit soort mooie projecten, die de natuurnetwerken zouden kunnen ondersteunen, om die ook vanuit sociale veerkracht een duwtje in de rug te geven. En dat geldt ook voor de overige projecten. Dus wat ons betreft is de motie zeker niet overbodig en zullen we die ook laten staan.

De **voorzitter**: Oké. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): We mogen hier van mening over verschillen. Daarvoor zijn we er zelfs een beetje. Dus heel goed.

Met betrekking tot sociale veerkracht hadden we eigenlijk de andere lijn, waarbij er veel zorgen zijn over of die netwerkorganisaties in staat zijn om de overgang naar die nieuwe werkwijze mee te maken. En daar zijn ook amendementen mede voor ingediend: amendement 2 en amendement 3. Laat ik helder en duidelijk zijn. Dat vraagt u hè? Duidelijkheid en degelijkheid, daar ging het geloof ik over. Ja. Duidelijk is dat wij stoppen met de werkwijze zoals we hem deden, namelijk organisaties subsidiëren en vervolgens met die organisaties kijken wat we gaan doen. Nee, we gaan met elkaar de aanpak vaststellen. En op basis daarvan kijken waar we mee samenwerken en de financiering organiseren. Gelukkig maakt een aantal organisaties daarin al heel forse stappen en denk ik dat zij ook redelijk smooth, zou je kunnen zeggen, over kunnen gaan in onze nieuwe aanpak. Een aantal andere organisaties heeft daarmee meer moeite of heeft een andere strategie, moet ik ook erkennen. Die kiezen er nu even voor om misschien niet hun aanpak te veranderen en te kijken of ze een andere financiering kunnen vinden. Dat is zeg maar niet helemaal de route die ik zou willen kiezen om vervolgens met elkaar die financiering weer te organiseren. En daarmee eigenlijk niet de beweging die we willen organiseren. Ik zou hierop willen reageren dat we met elkaar vooral zorgen dat er maatwerk geleverd kan worden en dat we die organisaties allemaal meenemen. En op het moment dat die beweging in gang wordt gezet kunnen we kijken wat er nodig is om die overgang in die andere werkwijze met elkaar te organiseren. Daar zullen mogelijk frictiekosten uit voortkomen. En die nemen we dan met elkaar om die overgang te kunnen realiseren. En daarom kan ik niet uit de voeten met amendement 2, dat eigenlijk gewoon zegt: laten we oude systeem een jaar lang doorfinancieren. Dat zet eigenlijk echt niet aan tot die beweging die we met elkaar willen maken. Ik kan eventueel wel uit de weg met uw amendement 3 en daar zou ik dan ook 'geen bezwaar' bij willen zetten.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen: als we dit doen, dan gaan organisaties zich niet organiseren om die transitie door te maken. Ik heb ook met veel van die organisaties gesproken. Ik heb dat geluid in ieder geval niet opgevangen. U zegt: amendement 3 steun ik wel. Kunt u me nou verzekeren dat het bedrag in amendement 3 voldoende is om dat te doen wat wij u hebben gevraagd in onze vergadering van twee weken geleden?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. U heeft mij gevraagd om in beeld te brengen wat ik denk wat de maximale transitiekosten zijn die we nodig hebben in dit traject. En die heb ik u gemeld. En dat is gebaseerd op de organisatiekosten, die die organisaties overigens zelf in hun werkplannen melden. Daarvan zou je kunnen zeggen, als zij er niet in slagen om projecten bij die organisaties weg te zetten, dan hebben ze nog steeds vaste organisatiekosten. En dat zou kunnen betekenen dat je maximaal, als je helemaal stopt en wel vaste kosten houdt, nog met dit bedrag geconfronteerd wordt. Maar ik verwacht zelf dat we dat niet nodig zullen hebben.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): In de themabijeenkomst heeft u ons aangegeven dat u met de organisaties in gesprek zou gaan om te kijken welk maatwerk nodig is. Bent u met al deze organisaties in gesprek gegaan om specifiek duidelijk te krijgen wat dat maatwerk is en ook ter onderbouwing van die 260.000 euro?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Wij zijn op dit moment met al deze organisaties in gesprek om te kijken welke projecten zij binnen de aanpak sociale veerkracht graag zouden willen uitvoeren en hoe ze dat zouden willen doen. En daarmee kunnen zij een plek krijgen in onze aanpak. En dat gaat met de ene organisatie wat makkelijker dan met de andere. Dat moet ik ook toegeven. Maar ik ga er nog steeds van uit dat wij de komende maand met hen tot een uitvoeringsprogramma komen en dat zij daar dus projecten in kunnen aanmelden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Maar dan hoor ik toch dat wij iets gevraagd hebben en dat u in zekere zin iets anders heeft gedaan, ook in de planning. Ik hoor van organisaties waarmee niet in gesprek is gegaan over de organisatiekosten of over dat maatwerk. En ik vind het dan ook heel moeilijk om te beoordelen of die 260.000 euro voldoende is. En in uw uitleg die u hier nu geeft zegt u: we gaan daar nu nog iets mee doen. Terwijl vandaag het moment is dat we het geld moeten verdelen. Dus ik hoop dat u begrijpt dat ik hier met een heel erg moeilijk dilemma zit, omdat we hier toch echt te maken hebben met netwerken die we in jaren tijd hebben opgebouwd en die we niet ineens moeten loslaten als provincie.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Wij laten die organisaties ook helemaal niet los. We zijn met die organisaties uitvoerig in gesprek. Het gaat er uiteindelijk om: kunnen die organisaties zich mede in het systeem van de sociale veerkracht, ons programma, een plek verkrijgen? Het betekent dus ook dat organisaties moeten veranderen in hun aanpak. En ik stel vast dat met velen nu goede gesprekken plaatsvinden. Maar dat er ook organisaties zijn die moeite hebben met een andere aanpak en die mij voortdurend vragen: wij willen graag onze huidige werkwijze doorzetten, kunt u dat blijven financieren? En dat gaan we, helaas dan voor die organisaties, niet meer doen. Maar als zij mee willen in de nieuwe aanpak krijgen ze bij mij alle ruimte om daar vorm aan te geven.

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter. Ik krijg de indruk dat de gedeputeerde toegezegd zou hebben voor de begrotingsbehandeling met al die organisaties in gesprek te gaan over dat maatwerk. Maar dat is niet wat er is toegezegd. Er is toegezegd: ik, GS, kom met een bedrag waarvan wij inschatten dat er nodig is voor die transitiekosten; en natuurlijk zal ik vervolgens met al die organisaties in gesprek gaan om te komen tot maatwerk. Dat is de volgorde van de toezegging.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Nou goed, wij hebben in dezelfde vergadering gezeten. Maar ik heb het toch duidelijk anders begrepen. En ik mag toch ook echt aannemen dat als de gedeputeerde hier een memo neerlegt van wat organisaties hebben om naar de toekomst toe te gaan, dat dat dan aan alle kanten gecheckt is, omdat dit een heel heel heel belangrijk punt is voor Brabant.

De **voorzitter**: Mooi. En voor dit soort dingen hebben wij notulen. En de gedeputeerde gaat nu gezwind verder.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Oké. Voorzitter. Ik zal overstappen naar het onderwerp Philharmonie, want dat is in ieder geval in de vraagstelling even aan bod geweest. Daarvan zou ik het volgende willen zeggen. Er is het afgelopen jaar een advies van de Raad voor Cultuur gekomen. Die heeft eigenlijk een verzoek aan de Philharmonie gedaan om aan te geven hoe zij onder andere zou kunnen komen tot een orkestkern. Daar waar de Raad voor Cultuur eigenlijk zegt dat er nog min of meer sprake is van twee orkestkernen. En dat ze mogelijk tot de keuze zou moeten komen van twee locaties naar een locatie. Er is vervolgens nog door de Philharmonie op gereageerd. Er is ook net voor de zomervakantie een aangepast advies van de Raad voor Cultuur gekomen, waarbij wat meer ruimte is gelaten om ook aan de Philharmonie te laten om eventueel gemotiveerd vast te houden aan twee locaties. Dat betekent dat we het afgelopen jaar voortdurend met nieuwe situaties te maken kregen. We zijn voornemens met gezwinde spoed eind dit jaar in GS het voorstel te doen hoe we daarmee verder gaan. We komen met u dus daar begin volgend jaar uiteindelijk over te spreken. Dat betekent wel dat we nu eerst dat beleid moeten vaststellen voordat we de financiën vaststellen. Zo doen we dat volgens mij hier. De heer Bahar begon er zelfs zijn maidenspeech mee. Dus dat is de situatie. Er komt zeer binnenkort uiteindelijk een voorstel. Dan weten we welke inhoud en welke centen we er uiteindelijk aan kunnen verbinden. Er werd nog gevraagd hoe Limburg daar op dit moment in staat. Limburg heeft inmiddels wel op haar begroting tot en met 2019 de middelen gereserveerd en heeft ook niet het advies van de Raad voor Cultuur omarmd. Zij heeft dat eigenlijk bekritiseerd en heeft daarmee een andere weg, waarbij zij eigenlijk aan de voorkant zegt: wij zijn bereid, hoe dan ook, de Philharmonie te financieren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Twee vragen. Komt de Philharmonie nou in problemen, omdat wij eigenlijk van plan waren dit besluit voor de zomer te nemen en het wordt nu januari volgend jaar? Dus er zit toch wel een groot gat tussen. Dat is vraag 1. Vraag 2 is wanneer u weer in overleg met Limburg gaat, want ik mag aannemen dat het ook uw bedoeling is om in dit traject samen op te lopen.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Wij lopen samen op met Limburg in dit project, want we hebben een gezamenlijk adviestraject lopen, ook om de Philharmonie te voorzien in de informatie, waarop zij haar keuzen moet baseren. Uw eerste vraag moet u even herhalen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Komen ze in de problemen?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Nee. Ze komen niet in de problemen. Er is ook nog een reservepositie voor de Philharmonie. Zelfs daarop zouden ze nog even kunnen enten. Maar ze willen vooral natuurlijk uiteindelijk zekerheid over een besluit, gesteund door uw Provinciale Staten, om te weten hoe ze op de lange termijn verder moeten. En dat gaan we ze ook bieden. En dan moeten we alleen nog even geduld hebben.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Komt er dan een overgangsfinanciering voor die tijd als die besluitvorming nog uitblijft vanuit Brabant?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Daarover ga ik zeer binnenkort eerst met GS spreken. Zo gauw we het daarover eens zijn komt het naar u.

Een sprongetje weer, even naar de motie 'Gezondheid in provinciaal beleid', motie nummer 5. Geen bezwaar, maar wel even met een aantekening. Als we zo'n lijst hebben moeten we ons wel realiseren dat die niet limitatief is. Er zal dan een lijst zijn, die is meer informatief te gebruiken dan dat we hem nou meteen beleidsmatig in moeten zetten, daarmee hebben we alles afgedekt. Als dat helder is, dan kunnen we deze voorzien van geen bezwaar.

Dan voedselbanken. Dit college heeft, evenals vorige colleges, de voedselbanken vaak incidenteel gesteund. En dat is ook steeds de filosofie vanuit Provinciale Staten geweest: incidentele steun, zo mogelijk om de exploitatie van die voedselbanken verder te krijgen. Daarmee sluit dit amendement 5 bij die aanpak aan en zou ik als college dus ook willen zeggen geen bezwaar bij dit amendement te plaatsen.

Dan wil ik naar motie 10 van de PVV over de islam gaan. Ik kan die vooral ontraden want u vraagt immers als PVV ons wederom om in strijd met de Grondwet te handelen, namelijk onderscheid te maken op basis van geloof.

De **voorzitter**: Van Hattem, interruptie.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Het is geen geloof. Het is een ideologie, een politieke ideologie, een politiek activistische ideologie. En we vragen om daaraan geen medewerking te verlenen, om geen shariapolitiek hier in onze provincie toe te laten en te faciliteren. U zegt: we handelen in strijd met de Grondwet. Maar ondertussen vindt u het wel allemaal prima dat daar bij die moskee in Roosendaal een aparte ingang is voor vrouwen, dat vrouwen daar anders worden behandeld dan mannen. En dat is niet in strijd met de Grondwet? En dat laat u wel toe, dat is juist de omgekeerde wereld.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ik zie in uw constatering staan: andersgelovigen. Dus merk ik dat u de islam aanmerkt als geloof en dat er andersgelovigen zijn. Bovendien heeft u het daarbij over 'dat zij intolerant zouden zijn ten opzichte van anderen'. En ik zou niet intolerant willen zijn ten opzichte van de islam.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): We hebben het over de islam tegenover andersgelovigen, dus tegenover anderen dan iemand die zichzelf tot de politieke ideologie van de islam rekent. En dat is nou net het punt. Er zitten inderdaad wel godsdienstige elementen in, maar het is op de eerste plaats een politieke ideologie, een activistische politieke ideologie, die door middel van Shariapolitiek drijft naar een kalifaat. We zien het overal in de wereld gebeuren. En hier moeten we niet zo naïef zijn om te denken: het gebeurt niet. En wat wij vragen is om daaraan vanuit onze provinciale overheid geen enkele medewerking te verlenen. We willen niet meer zien dat Nederlandse kinderen op een sportdag worden meegenomen naar een moskee om daar die ideologie van de haat in de hoofden geprent te krijgen. Dat willen we niet meer zien.

De **voorzitter**: Het punt is helder. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Ik stel vast dat we het waarschijnlijk niet eens worden, maar ik heb duidelijk gemaakt waarom wij deze motie ontraden.

Dan ga ik naar de meerjarige culturele subsidies, een belangrijk punt. Veel om te doen, dezer dagen. Vele organisaties, personen, die daar inmiddels op gereageerd hebben. Laat ik u nog even meenemen in de systematiek. Dit voorjaar is met heel het veld uitvoerig gesproken over een systematiek die zou kunnen leiden tot meer rijksmiddelen cultuur, die in Brabant zouden landen. Een van de sleutelementen daarin was vooraf matchen. Er was bekend dat als organisaties bij het Rijk aankloppen en kunnen aangeven hoe hun financiële onderbouwing eruitziet en die is stevig, dat je meer kans maakt. Daarmee hebben we een belangrijk signaal willen afgeven aan het Rijk – en het was ook tevens een opdracht vanuit uw Staten – om er in de huidige systematiek toch voor te zorgen dat er meer rijksmiddelen cultuur in Brabant zouden landen. Ik kan u melden dat de vorige periode tien instellingen met elkaar 4,7 miljoen euro aan rijksmiddelen naar Brabant haalden. Op dit moment zijn er 17 instellingen waarmee we met elkaar 5,8 miljoen euro naar Brabant halen. 1,3 miljoen euro meer inmiddels. Dat had niemand voor mogelijk gehouden, omdat we meenden dat er eigenlijk een trend in werd gezet om alles voorlopig even bij het oude te houden en pas in de komende periode aan het werk te gaan met nieuwe systematieken rondom die cultuurgeldenverdelingen. En dat we daar pas over vier jaar echt die beweging in zouden kunnen krijgen. We zijn succesvoller dan we in het voorjaar dachten. En volgens mij heb ik daarmee aan een belangrijke opdracht mede kunnen voldoen, want dat heb ik met vele anderen gedaan, om meer rijksmiddelen cultuur naar Brabant te krijgen. We zijn er nog niet helemaal, want mogelijk komt er in de Tweede Kamer een behandeling, waarbij in ieder geval het voorstel van de minister is om daar nog 10 miljoen euro aan toe te voegen. En dat zou kunnen betekenen dat er nog 800.000 euro daarvan in Brabant gaat landen.

Komt er nog een Mondriaanfonds op het eind van het jaar dat nog gaat toekennen, dan zou dat ook nog kunnen betekenen dat er weer meer geld naar Brabant komt. Volgens mij doen we het dan dus eigenlijk heel goed. En omdat we het zo goed doen heeft dit college gemeend om aan die matching extra middelen toe te moeten voegen om daarmee onze afspraak, die we met het veld gemaakt hadden, gestalte te doen. Vandaar het verzoek dat ook vandaag bij u ligt om aan deze begroting 1,5 miljoen euro toe te voegen. En daarmee maken we het mogelijk om en alle organisaties, die door het Rijk gefinancierd worden, ook als provincie te financieren, en daarbij de andere paragrafen, waarbij we een deel van de Brabantse infrastructuur kunnen financieren en nieuwe initiatieven, ook overeind te houden. Toch zijn er natuurlijk organisaties die net buiten deze subsidie vallen en teleurgesteld zijn. En dat begrijp ik. Want het is vele malen prettiger werken als je verzekerd bent van een basis voor vier jaar, dan dat je voortdurend allerlei projecten bij elkaar moet sprokkelen van financiering. En er zijn veel organisaties die dat vier of acht jaar doen. En die hopen natuurlijk in deze systematiek wel een plek te krijgen, zodat je wat meer ruimte krijgt om door te kunnen groeien. Volledig begrip voor. Anderzijds zijn onze budgetten ook niet oneindig. We

hebben eigenlijk met elkaar de cultuurgelden verdubbeld. En we doen dus eigenlijk heel veel meer dan dat we ooit deden in Brabant.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Om te beginnen wil ik u daarmee complimenteren, want ik denk dat het heel goed is dat we met alle instellingen in Brabant zoveel meer voor cultuur naar Brabant hebben kunnen halen. Dus alleen maar een compliment. En ook helemaal eens met het feit dat we alles matchen wat ook van het Rijk de subsidie heeft gekregen, want dat hebben we ook zo met elkaar afgesproken. Maar er vallen mij in alle reacties die we krijgen nog twee zaken op. Een ervan is dat de manier waarop landelijk de verschillende sectoren worden gewogen een onbedoeld effect zou kunnen hebben op de spreiding van sectoren in Brabant. En een tweede is natuurlijk dat veel ook cofinanciering van een provincie of Rijk ook heel relevant is voor projecten, nationaal en internationaal. Mijn vraag aan u is: bent u bereid om daarnaar de komende maanden even te kijken of dat effect van onze keuze in dat beleid inderdaad aanleiding zou zijn om er nog eens naar te kijken?

De **voorzitter**: De vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Voorzitter. Helder. Ik ben afgelopen week nog bij een rondetafelgesprek in de Tweede Kamer geweest om ook even te analyseren wat er nu precies bij die cultuurfondsen gebeurt. Een van de elementen is dat de systematiek die de fondsen hanteren en waarvan we ons dus voor een deel mede afhankelijk hebben gemaakt vanwege de voorafgaande matching die we hebben beloofd, inhoudt dat je puur naar instellingen kijkt en niet naar de verspreiding van disciplines. En of alle disciplines daarmee in eenzelfde gewicht aanwezig blijven. En dat die fondsen ook niet kijken of het dan in alle regio's in voldoende mate aanwezig blijft. Dus dat dringt uiteindelijk ook een beetje in onze regeling door. Dus dat betekent wel – en dat is ook een verzoek vanuit de Brabantse steden – om binnenkort met elkaar te gaan kijken wat nou precies de effecten zijn. Als dit nou allemaal in het veld doordringt, wat zien we dan met elkaar gebeuren? En kunnen we ook met elkaar, als we dat goed in kaart hebben gebracht, bekijken wat dat betekent voor mogelijk extra maatregelen?

De **voorzitter**: Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Eens met het antwoord. Het gaan om kwaliteit en niet per se om de spreiding. Maar ik bedoelde meer dat de verschillende sectoren, ook landelijk, gewoon heel andere wegingscriteria hebben. En dat zou misschien wel kunnen leiden tot wat is gewenst. Dus mijn vraag is om daar eens naar te kijken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): We kijken daar zeker naar en het klopt dat er ook disciplines zijn die gewoon niet aan kunnen vragen bij een fonds, omdat ze niet in het juiste hokje vallen. Dat is ook nog lastig.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. We hebben natuurlijk afgesproken dat we vanuit Brabant matchen als een aanvraag op een project landelijk wordt goedgekeurd. Betekent dit nu eigenlijk dat we de

Adviescommissie voor de Kunsten, die hier ook de projecten bekijkt, gewoon zouden kunnen afschaffen? Want in feite zeg je dat we gewoon matchen als je landelijk positief wordt gehonoreerd. Dus dan hebben we eigenlijk geen invloed meer op wat we zelf als Brabant willen doen. Dat is mijn vraag.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ik zou het zeker niet willen afschaffen. De Adviescommissie zegt ook zelf dat de ruimte die de Adviescommissie heeft om daar vervolgens op te sturen door deze maatregel beperkter is dan als ze de volledige ruimte had gehad. Dus dat betekent wel dat we met elkaar moeten kijken wat dat betekent als we met elkaar uiteindelijk meer sturing op die basisinfrastructuur willen hebben, die we met elkaar van belang vinden. Dat is precies het traject dat we de komende periode ook aangaan, en waarbij we BrabantStad bij de minister al hebben aangeboden als een soort living lab, een culturele stadsregio. We proberen juist de regie bij BrabantStad te gaan leggen. En dat vraagt zowel afstemming van Rijk naar provincie als van provincie naar gemeenten. En dan met elkaar echt kijken: wat is nou bij ons de beste formule voor de basisinfrastructuur cultuur?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Betekent dat dat u nog steeds staat achter het principe dat we in Brabant alleen projecten financieren die ook door het Rijk worden medegefinancierd? Het is maar hoe je het bekijkt.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Het is niet zo dat wij nu alleen maar projecten financieren die ook gefinancierd worden door het Rijk. Dat doen we in ieder geval en daarnaast hebben we nog een aantal spelers. In onze paragraaf 2 zijn allemaal aanvragen die gewoon op de basisinfrastructuur in Brabant zitten en die we daar allemaal honoreren. En daar gaat ook gewoon 4,5 miljoen euro in om.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Ik denk dat het iets ingewikkelder ligt op dit moment dan u suggereert. We hebben heel veel reacties uit het veld gekregen. De teneur volgens ons is in ieder geval dat er veel onduidelijkheid is op de functieketens, die we ooit in de Brabant C-gedachte hebben bedacht en of die overeind blijven.

Ik ben blij met uw toezegging met BrabantStad aan de slag te gaan. Van Brabantbreed naar BrabantStad. Maar hoe worden de Staten meegenomen in de evaluatie eigenlijk van onze instrumenten? Hoe worden de Staten meegenomen in het zicht op de sterkte van de functieketens? En wat betekent dat voor eventuele budgettaire ruimte die er nu nog is, waardoor we eventueel de discussie kunnen afsluiten hier en de discussie kunnen parkeren tot het moment dat we alle informatie wel hebben?

De **voorzitter**: Ja. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Als ik met BrabantStad ga praten en we krijgen daaruit naar voren waar we de knelpunten zien en hoe we die gaan oplossen, dan kom ik natuurlijk naar u om te melden hoe we die denken te gaan oplossen. En daarnaast de aanpak taskforce. Dat is weer zo'n woord waarbij je denkt wat het precies is. Maar we gaan in ieder geval met BrabantStad aan de gang om die proeftuin vorm te

geven. Die kent allerlei tussenstappen. En met die tussenstappen kom ik ook naar Provinciale Staten, om aan te geven welke stappen we daarin willen gaan zetten en hoe we daarin de evaluaties van wat er nu plaatsvindt benutten om de schroeven iets scherper aan te draaien, zal ik maar zeggen.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Maar de som van de reacties, zoals we die allemaal in onze postbusjes hebben gekregen, geeft wel aan dat er getwijfeld wordt of de functieketens op dit moment in stand blijven en of de sleutelspelers eruit gaan vallen. En hoe komen we nou tot de zekerheid dat dat niet gebeurt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Die zekerheid gaat ontstaan doordat we eerst met BrabantStad in kaart gaan brengen wat de situatie wordt op basis van dat we deze toekenningen allemaal doorrekenen en overigens daarbij ook de gemeentelijke inspanningen tellen. Gemeenten zijn ook nu nog bezig met dat in te vullen. Nu hebben we eigenlijk nog niet helemaal paraat hoe het er precies uit ziet. We gaan wel met elkaar kijken of er disciplines zijn die erg onder druk komen te staan, of we in Brabant de goede spreiding hebben gerealiseerd en of alle Brabanders in de buurt cultuur kunnen beleven vanuit een behoorlijke diversiteit.

De **voorzitter**: Even met inachtneming van wat ik al eerder heb gezegd, tenzij dit een beloftevolle beweging is die een heel korte tweede termijn mogelijk maakt, zou ik het aantal debatjes nu zo klein mogelijk willen houden. De heer Deryckere was geloof ik eerst en daarna de heer Van der Wel.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, toch twee vragen. Excuses daarvoor aan de gedeputeerde.

De **voorzitter**: U hoeft geen excuses te maken, maar we moeten een beetje de tijd in de gaten houden.

De heer **Deryckere** (CDA): Ik snap het. Twee vragen. Aan de ene kant, heeft u iets van een planning in gedachten op welk moment wij kunnen verwachten dat die naar ons terugkomt met zo'n idee met BrabantStad en hoe we dat verder gaan ontwikkelen? En ten tweede maak ik me in het algemeen ook wel zorgen over de matching met gemeenten op cultuurbasis. U zegt: ik ga met BrabantStad praten. Maar er zijn natuurlijk ook meer gemeenten en meer basissen. En bovendien, is dat overleg met BrabantStad niet een beetje mosterd na de maaltijd? Is het eigenlijk niet te laat, nu subsidies al zijn vergeven?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Het overleg met Brabantstad is geenszins mosterd na de maaltijd. Het gaat erom dat wij met elkaar en de wethouders de bereidheid uitspreken om met elkaar goed in kaart te brengen hoe de Brabantse infrastructuur eruit zou moeten zien en hoe die eruit ziet. En die verschillen moeten we met elkaar zien te overbruggen. En ik ga ervan uit dat we komend voorjaar daar een eerste schets van kunnen geven. En ook de consequenties die we daaruit met elkaar trekken. Dus dan komen we naar u terug met hoe we dat in beeld hebben gebracht.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Ik ga heel ver mee in de redenering van de gedeputeerde. Heel goed. Onze motie heet ook Stofkam. Ik hoop dat u wat middelen vindt om met BrabantStad in overleg te kunnen treden. Wilt u ook kijken naar andere instellingen, bijvoorbeeld Fontys Dans Academie, Postcode Loterij en andere instanties die kunnen bijdragen om die spreiding te bewerkstelligen?

En een tweede punt dat ik wil weten, is of u instellingen die zich tot u hebben gewend – en dan noem ik die instellingen die ons hebben geschreven: United Cowboys en Vloeistof – vanuit de ambtelijke organisatie wilt ondersteunen met die subsidieaanvragen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk.

De heer **Swinkels** (GS, SP): In alle eerlijkheid, die momenten van aanvragen zijn nu voorbij. Dus daar ligt eigenlijk de inspanning niet meer. Maar ik ken alle verzoeken, want als ze aan u gericht zijn, zijn ze veelal ook aan mij gericht. We gaan nu uitvoerig met alle organisaties in gesprek. Soms zijn er ook nog gewoon even vragen en behoeften om er even over door te kunnen praten. Soms zijn het ook voorbereidingen op wellicht een bezwaar en beroep, want dat kan natuurlijk gewoon allemaal. Maar ik verhoud me overigens voortdurend met allerlei partners, dus dat ga ik hier ook gewoon doen.

De **voorzitter**: U heet volgens mij een heldere toezegging en lijn uitgezet. Mevrouw Brunklaus tot slot.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, nog een vraag. Ik hoor u eigenlijk toezeggen dat u met gemeenten in gesprek gaat om te kijken hoe we dit gaan aanpakken, ook als reactie op wat D66 inbracht. Kunt u ook een termijn noemen? Want het is natuurlijk bijna het einde van het jaar. Veel gezelschappen verkeren in spanning. Kunt u een termijn aangeven?

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ik heb zojuist gezegd dat ik in ieder geval in het voorjaar naar u terugkom met hoe we dat in kaart hebben gebracht en welke maatregelen we daar in BrabantStad-verband voorzien.

De **voorzitter**: Oké. Ik wil de gedeputeerde nu vragen zijn betogen te vervolgen en de moties en amendementen van een helder oordeel te voorzien.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ik zal me vooral nog even op de resterende amendementen richten. Motie 20 over amateurkunst is eigenlijk de meest vergaande om het hele culturele veld af te schaffen en te vertellen dat we alleen nog maar de amateurwereld te financieren. Waar overigens een bijzondere wending in zit. Op het moment dat je zegt dat ze zo klein zijn, dan zijn ze eigenlijk te klein om te financieren. En als ze groter zijn dan moeten ze zichzelf maar kunnen bedruipen, want dan is er voldoende publiek. Dat kan niet helemaal de constatering zijn om de problemen van de velen die zich bij u gemeld hebben op te lossen.

Motie 29 daaropvolgend heeft het verzoek om kunstinstellingen, waarvan de aanvraag positief gewaardeerd is door de Adviescommissie van de Kunsten en die geen subsidie toegewezen hebben gekregen, gewoon financieel te ondersteunen. Volgens mij heb ik net genoeg geduid dat dat wat moeilijk is. Bovendien ontbreekt aan deze elke dekking hoe we dat zouden moeten gaan dus. Ontraden dus.

Dat geldt ook voor de motie Stofkam. U moet zich realiseren dat dit een regeling is die helemaal besteed wordt. Dus op het moment dat wij in die meerjarige gelden iets verplaatsen, dan gaat het altijd bij een ander weg. Dus het is niet zo dat er dan ergens een reservepotje is.

De **voorzitter**: Motie 46 ontraden.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Motie 46 ontraden. En dat geldt ook voor amendement 6, waarbij overigens ook de dekking ontbreekt, maar waar eigenlijk nog wordt gezegd alles te honoreren. Dat gaat misschien wel heel ver.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. En motie 30?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dat is mijn laatste. Die ga ik overigens ook ontraden, maar daar zit wel een regeltje in. En volgens mij heb ik dat net geduid: snel in overleg gaan met de gemeenten kan ik toezeggen, zoals ik net al heb verteld in mijn reactie. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Ondanks het feit dat we al over zessen zijn stel ik toch voor om met uw instemming de eerste termijn van het college af te maken. En daarna te schorsen voor een korte diner- en overlegpauze en dan de tweede termijn in te gaan. Maar nu eerst gedeputeerde Van Merrienboer het woord.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja, voorzitter, ook ik ga het kort houden. Het motto waarmee ik begin moet u onderhand bekend in de oren klinken: eerst beleid en dan geld. Dus ik zal eerst op een paar inhoudelijke vragen ingaan en vervolgens ook nog op een aantal zaken die de financiën raken. Maar nogmaals, ik ga het echt proberen kort te houden.

Ik heb vragen van de heer Heijmans gekregen over de voortgang van de Omgevingswet, of wij allemaal op schema lopen. Aanstane dinsdag spreken we in GS over de startnotitie als opmaat voor onze omgevingsvisie. Dus wij lopen inderdaad op schema. Onze mensen zijn ook in Den Haag heel actief waar het gaat om de Omgevingswet en de algemene maatregelen van bestuur, die daar in voorbereiding zijn. Tegelijkertijd is het goed dat we in ons tempo voortdurend letten op het tempo en de inhoud bij de ander. Dat heb ik eerder met u gewisseld. Natuurlijk is iedereen nieuwsgierig naar of de Omgevingswet met dezelfde ambitie en kracht wordt voortgezet na een kabinetswissel in het voorjaar. En wat me ook wel van het hart moet is dat ik het ook wel van belang vind voor de slaagkans van de ambities van de Omgevingswet dat gemeenten die goed onderhandeld hebben in de zin dat ze allemaal lange overgangstermijnen hebben om de zaak op orde te brengen, dat ik heel graag wil dat gemeenten meegaan in de ambitie en het tempo, zoals wij dat laten zien. Nogmaals, we kunnen ze daartoe niet verplichten, maar gelukkig merken we steeds meer enthousiasme bij gemeenten om daarbij aan te haken. En nogmaals, de Omgevingswet is volgens mij de meest fundamentele stelselherziening rond het provinciebestuur in decennia.

Collega Pauli is al ingegaan op de Actieagenda Brainport. Daar wilde ik eigenlijk maar twee dingen van zeggen. We zijn inderdaad aangehaakt. We waren al aangehaakt en we blijven aangehaakt om collegebreed te kijken wat wij kunnen doen om niet alleen het trekpaard van de Brabantse economie, maar ook van de nationale economie vorm en inhoud te geven. We zijn allemaal blij met de mainportstatus voor Brainport. En toch mogen we ook wel weer eigenwijs zijn. Nu we die eenmaal binnen hebben, is het ook wel zaak dat de mainports iets meer Brainport worden. En dat is de inzet die we ook richting het kabinet zullen doen. Een klein uitstapje. Ik was deze week met de Vlaams-Nederlandse Delta in Gent. Drie Nederlandse en drie Vlaamse provincies. Het ging over de maakindustrie in de Delta. En dan

zie je dat het heel belangrijk is dat wat wij in Brabant op het gebied van de maakindustrie in de benen brengen dat een inktvlekwerking naar de Delta moeten geven. En nogmaals, collega Pauli is daar elke dag mee bezig.

Ik ben blij met motie 28 van de PvdA over de woonagenda. Die komt op een moment dat wij om een belangrijke reden hebben gezegd dat wij woningbouwprognose naar voren gaan halen. U heeft ongetwijfeld een beeld hoe die in Brabant van belang worden geacht, gewogen en bekritiseerd. Ze zijn wel de basis van een Brabantbreed woonbeleid. Dat betekent dat we die in de lente van 2017, einde eerste kwartaal, begin tweede kwartaal, zullen publiceren. En er is ook aanleiding om het niet alleen maar bij die prognose te laten, maar echt die woonagenda breed op te pakken. Wat we zien in Brabant is dat de woningmarkt aantrekt. En tegelijkertijd kunnen we niet tevreden zijn, omdat ons beeld is dat het op een aantal punten echt nog anders en beter moet. En dat heeft volgens mij toch ook verstrekkende consequenties voor de wijze waarop we in Brabant ook met elkaar rond die woonagenda samenwerken. Dus steun in de rug vanuit motie 28. En vandaar ook het oordeel geen bezwaar.

Ik ga naar motie 11, die natuurlijk over iets heel anders gaat, en toch maak ik het bruggetje naar die woonagenda. Omdat een van de belangrijkste thema's en een van de belangrijkste spanningen rond het vraagstuk van de komst van asielzoekers en statushouders naar Brabant de woningmarkt was en de spanning die we daar constateerden. Daarbij hebben we misschien te veel gekeken naar de toevoeging aan de vraag, die kwantitatief eigenlijk wel meeviel. Maar het maakte pijnlijk zichtbaar dat wij al jaren de woningbouwproductie in Brabant niet op niveau hebben. En dat wordt pijnlijk zichtbaar op het moment dat schaarste ontstaat en dat er verdeeld moeten worden. In het verlengde van de inzet die u in de motie 'Brabant neemt zijn verantwoordelijkheid' heeft geformuleerd, hebben wij die motie ook echt benut om met regionale partijen te kijken wat er op het gebied van de organisatie van huisvesting statushouders kan verbeteren. Niet alleen maar ten behoeve van de huisvesting van de statushouders, maar breed als het gaat om de woningmarkt aan de ene kant en de integratie anderzijds. Het oordeel is aan uw Staten, want u heeft ons de opdracht gegeven. Motie M11 ontraden wij, omdat we ons buitengewoon gesteund voelen door een nagenoeg Statenbrede motie, waarin wij onze verantwoordelijkheid willen nemen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter, dank u wel. Het is toch eigenlijk wel raar dat eigenlijk een onbepaalde termijn aan zo'n motie wordt gekoppeld en ook gewoon een onbepaalde uitleg eraan wordt gegeven. Integratie wordt erin meegenomen. Het is eigenlijk toch weer een blanco cheque die er ligt. Wanneer zegt u nou eens een keer dat we ons niet meer op een motie van een jaar geleden beroepen? Dit blijft maar doorgaan.

De **voorzitter**: De vraag is duidelijk. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Mijnheer Van Hattem. U wekt natuurlijk een totaal verkeerde indruk, dat het een blanco cheque is, omdat er inderdaad eigenlijk helemaal geen geld in omgaat. Het gaat om de kwaliteit waarmee het openbaar bestuur in Brabant samenwerkt rond dit soort opgaven. En die kans om verder gebruik te maken van de oproep die de Staten hebben gedaan aan Brabant om verantwoordelijkheid te nemen, hebben wij benut om de samenwerking op een aantal van die vraagstukken te verbeteren. En volgens mij was dat zo'n belangrijk signaal, wat Brabanders op heel diverse plekken in Brabant hebben gegeven, dat het op dat punt ook beter moet. En dus, mijnheer Van Hattem, ik zou bijna zeggen: sluit u gewoon aan bij die motie.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Een blanco cheque is niet alleen vanwege geld, maar ook vanwege beleid. Het is een blanco cheque voor beleid, om uw taak hierop steeds maar verder vorm te geven vanuit de provincie. Wat eigenlijk helemaal geen provinciale kerntaak is. En daarnaast: "Brabant haar verantwoordelijkheid", maar het wordt maar eenzijdig uitgelegd. Wanneer neemt u verantwoordelijkheid voor alle negatieve aspecten die met die massale asielinstroom op gang zijn gekomen? Want daar horen we hier niemand over, behalve de PVV.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Wij nemen onze verantwoordelijkheid vanuit de kerntaken die wij verrichten. En u appelleert nu weer aan een kerntaak die wij als provincie niet hebben, maar die discussie hebben we al heel veel gevoerd, mijnheer Van Hattem.

Ik wil de heer Bahar bedanken en ook feliciteren met zijn maidenspeech. Het gebeurt niet elke keer dat je als Spiderman wordt geprofileerd. Waarvoor dank, al was het maar omdat dat pak ook best slank afkleedt als je carnaval gaat vieren. Maar misschien is het ook wel mooi, want een van de beroemdste filmcitaten uit de geschiedenis is van Spiderman. En dat citaat is 'With great power comes great responsibility'. Ik maak hem even Brabants: de grote verantwoordelijkheid die voortvloeit uit het feit dat we inderdaad in onze begroting ook over een substantiële hoeveelheid middelen kunnen beschikken wordt door dit college gevoeld, in navolging inderdaad van zijn voorgangers. Degelijkheid staat bij ons hoog in het vaandel, maar tegelijkertijd – en dat is volgens mij ook het effect dat we vanuit de kredietcrisis met ons hebben genomen – probeer dat vermogen in Brabant, maar ook van private partijen, probeer het maatschappelijk rendement van dat vermogen ook te vinden naast degelijk en betrouwbaar financieel beleid. En als je praat over de verantwoordelijkheid. Risico's, mijnheer Bahar, wij hebben een nota Risicobeheer met elkaar vastgesteld. We hebben daarin flink geïnvesteerd. Nogmaals, die discussie over vermogensbeheer hebben we eerder gevoerd. Over vermogensbeheer laten we ons extern adviseren. We hebben geëvalueerd, ook met betrokkenheid vanuit de kennisinstellingen. Dus we proberen echt in alle opzichten dat risicobeleid en de monitoring daarvan vorm en inhoud te geven. Dat zetten wij voort.

De inkomenskant is een thema dat door de CDA-fractie stevig op de agenda is gezet en elke keer leidt tot een verdere gedachtewisseling. Als het gaat om de ontwikkeling aan de inkomstenkant zijn we niet alleen maar bezig met ons eigen vermogen. We proberen ook op andere punten invloed uit te oefenen op een structurele verbetering van die positie. Het is op onze instigatie dat het IPO met het kabinet heeft afgesproken dat de evaluatie van het verdeelstelsel juist op dit punt naar voren wordt getrokken, omdat wij in de huidige verdeelmechanismen verondersteld worden een substantieel vermogensrendement te realiseren. En naarmate dat achterblijft, moet ook in het verdeelstelsel worden bijgestuurd. Wij gaan het met de andere provincies samen oppakken. Maar volgens mij gaat het verder. En uw suggestie om bij de Perspectiefnota daar wat structuur aan te geven en wat inzicht in te bieden over aan wat voor knoppen we nu eigenlijk draaien om op het punt van het inkomen van de provincie de risico's te beperken, maar ook de resultaten te verbeteren, is volgens mij een goede. Ik houd een kleine slag om de arm, omdat ik echt vind dat als wij die discussie goed willen voeren wij inzicht moeten hebben in het perspectief dat een nieuw kabinet Nederland en de provincies gaat bieden, ook op dit terrein. Ik wil u toezeggen om een dergelijke overzichtsnotitie te agenderen, maar ik zou graag willen dat we die discussie kunnen voeren op het moment dat een nieuw kabinet het zadel heeft beklommen en helder is over wat men van plan is.

De **voorzitter**: Bahar.

De heer **Bahar** (CDA): Voorzitter. Dank u wel. Ook dank aan de gedeputeerde, dat hij ook ingaat op de uitnodiging om te praten. Op met name de uitnodiging over de uitdagingen aan de inkomstenkant, maar ook de risico's die daarmee gepaard gaan. Ik denk dat het goed is dat we daarover zeker in gesprek gaan. De termijn die u noemt vind ik wat aan de lange kant. Als u zegt als het nieuwe kabinet in het zadel zit, dan hebben we het enigszins over eind volgend jaar. Of heeft u daar een ander beeld bij?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou ja, je weet nooit of een kabinetsformatie nieuwe records gaat vestigen. Laten we het niet hopen. Misschien is het goed om daarover in het platform even van gedachten te wisselen. Wij kunnen bij de Perspectiefnota gewoon een goed overzicht aanreiken over welke knoppen het gaat. Maar als het gaat om de materiële consequenties van een nieuw kabinet, ook voor onze huishouding, dan denk ik inderdaad aan onze begroting volgend jaar. Dan kunnen we echt dat inzicht hebben. En ik vind dat we die discussie ook in twee etappes kunnen voeren. Omdat die volgens mij breed is en misschien ook wel complex om het in één keer te doen. Dus bij de Perspectiefnota zullen wij een aantal uitgangspunten met elkaar kunnen bediscussiëren en formuleren. Maar voor het slaan van spijkers met koppen als u dat wilt, dan kijk ik toch echt op zijn vroegst naar de begroting van volgend jaar. En dat doe ik toch echt ook in de geruststelling dat we, ook als het om de reserves gaat, voldoende vet op de botten hebben om dat te doen.

Voorzitter. De heer Hageman blijft ons college voortdurend uitdagen om de kwaliteit van de begroting en de transparantie daarvan te verbeteren. De vraag hoe vast het geld nu eigenlijk zit als het gaat om de afweegbare ruimte. Nou ja, wij hebben natuurlijk met u al best veel beleid gemaakt. En dat betekent inderdaad dat daar waar beleid ook een zekere consistentie en voorspelbaarheid moet bieden, je in een aantal gevallen inderdaad de afwegingen aan het eind, misschien wel aan het begin van de volgende periode, zult zien. Ik denk dat het belangrijk is om te zeggen – de heer Smeulders maakte daarover ook een opmerking – dat wij op weg gaan naar een midterm review van ons college. Die krijgt u bij de Perspectiefnota gepresenteerd en ik denk dat dat een heel goed moment is om de balans op te maken. Ik zou u willen oproepen om ook de energie met elkaar te richten op wat ik zie als twee opgaven. Bij de bespreking van de bestuursrapportage heb ik met u gewisseld dat ik echt enthousiast ben over de motie-Duisenberg-van Meenen en om die met een Brabantse aanpak in te vullen. En ik denk dat heel veel van de zaken die u noemt daarin gestalte krijgen. Ik kijk ook naar een opmerking van de heer Van Overveld die aangaf nog steeds moeite te hebben om die begroting te lezen. Als je zegt: leegstand vier regio's, ja welke dan? En dan kan ik vervolgens vertellen: mijnheer Van Overveld, het worden er uiteindelijk alle twaalf, en de eerste vier maakt eigenlijk niet zoveel uit. En toch denk ik dat juist het invullen van die motie-Duisenberg-van Meenen in een Brabantse context u helpt om dit soort vragen op waarde te schatten. Want nogmaals, ik snap heel goed wat u zegt en we zullen dat met elkaar alleen maar kunnen verbeteren door dat idee van rapporteurschap vanuit uw eigen Staten consequent en goed in te vullen. Dus u blijft hier een enthousiast medestander vinden om dat nu op te pakken.

De **voorzitter**: Interruptie Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Maar ik denk dat een van de zaken die we moeten regelen om te voorkomen dat we eindeloos pirouettes gaan draaien, eventueel met zijn tweeën, is dat we moeten zeggen waar het eigenaarschap van deze ontwikkeling ligt. En wat is de voortgang die we kunnen realiseren? U kunt het misschien fijn vinden dat ik een herkenbaar patroon heb, maar wij vinden het eigenlijk steeds minder fijn om dat patroon in te vullen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ook op dat punt denk ik dat we via deze aanpak die vraag wat scherper kunnen krijgen. Hij is echt niet zo eenduidig te beantwoorden. Hij verschilt per opgave en in de tijd. Ik ben het natuurlijk helemaal met u eens dat je de kracht van samenwerking vindt als je scherp bent over de rol die je daarin zelf hebt en de toegevoegde waarde die de provincie moet leveren. Wij voeren bijvoorbeeld in de context van die omgevingsvisie natuurlijk juist die discussie. Maar het is volgens mij, mijnheer Hageman, best complex om daar een eenduidig antwoord op te vinden, gelet op de diversiteit aan opgaven die er liggen.

De **voorzitter**: Hageman.

De heer **Hageman** (D66): En dan zou de vraag zijn: hoe kunt u geholpen worden om de complexiteit wat simpeler te maken? En misschien dat ik dan van deze kant een oproep aan alle andere partijen moet doen om in het platform planning en control in ieder geval zeer concreet de leiding te nemen in dit proces en binnen afzienbare tijd ook daar stappen in te maken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Er is een mooi gezegde en dat is 'denken door te doen'. En volgens mij is dat verhaal van Duisenberg-van Meenen, dat rapporteurschap, echt een pleidooi om het te gaan doen. En door het te doen komen wij precies tot de antwoorden die we, nogmaals met respect, al een aantal jaren stellen. Omdat we willen dat het beter gaat, maar kennelijk ook nog wel een beetje worstelen met de manier waarop. Ik houd sterk een pleidooi voor die actiegerichtheid 'denken door te doen'. We gaan ermee aan de slag.

De **voorzitter**: Moties en amendementen nog. Motie 18.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Nog één punt en dan zal ik nog twee moties adviseren. Door GroenLinks en Partij voor de Dieren zijn er vragen gesteld over een aantal verbonden partijen of deelnemingen in ons ontwikkelbedrijf. De Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij is genoemd, Mariadal als onderdeel van de erfgoedportefeuille. Ik wil daar twee dingen van zeggen. Ten eerste hebben we volgens mij naar aanleiding van het rekenkamerrapport een heel goede afspraak gemaakt om de kwaliteit van de rapportage – die ik meerjarenprognose heb genoemd – met elkaar te bespreken en vast te stellen voordat we naar de volgende rapportage gaan. En nogmaals, die toezegging ga ik op korte termijn invullen. Daar kan het heel erg gaan over de vragen die de heer Van der Wel stelt. Als het om de inhoud gaat hebben we ook een afspraak om de voortgangsrapportage in een informatiebijeenkomst eens wat meer door te nemen. Want als u kijkt naar de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij, en u heeft de rapportages goed gelezen, dan is er eigenlijk sprake van aan de ene kant een te melden succes, want de uitgifte van hectaren is nu echt aan de gang. Ik zou u aanbevelen om echt nog eens op bezoek te gaan bij het AFC, want als je de activiteit die nu plaatsvindt ziet, ook aanpalend bij Cosun, maar ook als het gaat om Rijk Zwaan, dan hebben we het daar aan de praat. Aan de andere kant staat die markt qua prijzen nog steeds onder druk. Maar het financieel perspectief voor de Tuinbouw Ontwikkelings Maatschappij is niet gewijzigd. Dat hebben wij in onze voortgangsrapportage keurig laten weten.

Een ander voorbeeld is Mariadal. Nogmaals, we zijn aan de slag met de portefeuille. Op dit moment wordt Mariadal echt wel benut. Zo ontwikkel je natuurlijk ook erfgoed, door in feite daar nu activiteiten te

laten plaatsvinden. En tegelijkertijd start nog dit jaar het verkooptraject, dus gaan we ook daadwerkelijk met Mariadal verder aan de slag.

De **voorzitter**: Van der Wel. Interruptie.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik snap het verhaal van de gedeputeerde, maar mijn verhaal was toch een stukje anders dan van GroenLinks. Mijn vraag is hoe we nu van informatie worden voorzien. Vindt u niet dat we meer in een actieve informatieplicht jaarlijks of halfjaarlijks – ik weet niet in welke frequentie – op de hoogte worden gehouden van: blijven we wel bij die doelstellingen, bij die businesscase? Want ik constateer dat we te vaak weer een x-aantal miljoenen moeten bijleggen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. De vraag is duidelijk.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou ja, daar wil ik twee dingen van zeggen. Een: uw punt is natuurlijk echt een discussie die het rekenkamerrapport ook aanzwengelt. En daar gaan we dus met elkaar over in gesprek. Maar we hebben ook afgesproken om dat in een platform te doen op basis van een plan van aanpak, dat ik u daar zal neerleggen.

En twee: Beste Statenleden, met een ontwikkelbedrijf neem je verantwoorde risico's om maatschappelijke waarden toe te voegen. En een ontwikkelbedrijf heeft wat dat betreft ook in een aantal gevallen marktomstandigheden te verdisconteren in zijn verwachtingen. Zo werkt een ontwikkelbedrijf. Wij hebben afgesproken om niet alleen de voortgangsrapportage, maar ook het doorkijkje van hoe dat nu eigenlijk werkt in dat soort exploitaties, die in een sessie met uw Staten eens te verdiepen. Want ik wil daar transparant in zijn. Wat dat betreft is er voor u echt alle informatie beschikbaar. Een enkele keer alleen maar onder condities, maar wel altijd voor u beschikbaar. Businesscases, mijnheer Van der Wel, worden hier voortdurend gemonitord. Daar volgen de aanpassingen uit. Als ontwikkelbedrijven nemen wij binnen het mandaat passende maatregelen om die risico's te beheersen. Ik denk dat het zit op de informatieslag, die volgens mij door de Rekenkamer scherp is geagendeerd. En daar hebben we in de discussie over het rekenkamerrapport volgens mij heel goede afspraken over gemaakt. En die gaan wij nakomen.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Ik merk dat de gedeputeerde goed op weg is en ik wens hem ook heel veel succes daarbij. Maar toch wil ik nog een punt van aandacht. Als fracties vragen stellen over hoe het zit met de verhuur van de uitbouw daar en hoe het loopt met de financiële lijn, zeg maar, als u zegt 'het is allemaal voorbereid en we monitoren dat', dan is het antwoord ook vrij simpel te geven. Maar ze zijn vaak wel een beetje ontwijkend en we kunnen daar niks mee. Snapt u?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nogmaals voorzitter, misschien tot slot, laten we die casussen gewoon beetpakken. U geeft in die feedback naar ons aan waar de kwaliteit van die informatie verbeterd kan worden. Maar we moeten er gewoon echt even met elkaar in gesprek. Dat hebben we afgesproken bij de behandeling van het rekenkamerrapport.

De **voorzitter**: Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Voorzitter. Dank u. Ik heb een vraag. En die sluit ook aan bij de vraag van het CDA, dat zich zorgen maakt over de inkomstenpositie van de provincie op lange termijn, vanaf 2020. Als je kijkt naar de PAS, onzeker, tientallen miljoenen; 80 miljoen euro, 90 miljoen euro, ik weet niet hoeveel het is. De TOM, de laatste boardletter van de accountant die nog op de agenda komt, waarin met name gehamerd wordt op het risicomanagement bij de deelnemingen. Zou het dan niet een overweging kunnen zijn om nog eens goed te kijken naar die financiële positie van de provincie op langere termijn? Want je kunt natuurlijk op goed weer plannen, maar dat kan ook tegenvallen. We weten niet hoe kabinetsformaties gaan verlopen, hoe herverdeling uit het provinciefonds gaat verlopen, maar we zien wel op termijn dat die inkomsten structureel zullen gaan teruglopen.

De **voorzitter**: Uw vraag is helder. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Nogmaals, het is vaak eenzelfde discussie. Ik wil daar twee dingen van zeggen. Onze accountant geeft bij herhaling aan dat onze financiële positie meer dan solide is. Meer dan. En nogmaals, misschien een keer ook met de accountant gewoon daarover praten. Dus onze uitgangssituatie is solide en daar wil ik ook geen misverstand over laten bestaan. Die is buitengewoon stevig.

Als het gaat om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen aan de inkomstenkant heb ik u aangegeven waar we mee bezig zijn. De meerjarenramingen vanuit de begroting zelf, dus van binnen naar buiten, zei de heer Van Overveld ook toch wel veel reserves tegen te komen. Ja, hij heeft gelijk, we hebben gewoon heel veel reserves, we zitten in een stevige positie. Het gaat vooral om de analyse van misschien meer bedreigingen dan kansen, die te maken hebben met wat er in onze omgeving speelt. En daar heb ik op een aantal punten aangegeven hoe we daarmee proactief aan de slag zijn als het gaat om het provinciaal verdeelstelsel bijvoorbeeld, als het gaat inderdaad om het vermogensbeheer dat we invullen. Maar dat neemt niet weg, en dat hebben we ook in een meerjarenraming al laten zien, wij hebben onze prognose aan u laten zien waar het gaat om de inkomstenkant. U heeft exact zicht op waar het na 2019 bij ongewijzigd beleid inderdaad onder de norm duikt. En dan moet de politiek, het bestuur, aan de knoppen gaan draaien. Die knoppen brengen wij in beeld.

De **voorzitter**: Mijnheer Smeets.

De heer **Smeets** (GL): Dank voor de toelichting. Ik ga er verder niet op in, want ik denk ook aan het eten dat er straks komt.

De **voorzitter**: Ja, dat hoopt u. De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Drie dingen nog. En dan heel kort, en dat zijn twee moties en een amendement. Die twee moties raken aan de motorrijtuigenbelasting. Motie 18 van de Partij voor de Vrijheid. En ik kan inderdaad bijna de knop indrukken van de langspeelplaat of het bandje: de motorrijtuigenbelasting is wettelijk vastgelegd als algemeen dekkingsmiddel. En wij zullen de motorrijtuigenbelasting ook als zodanig blijven benutten. En u weet secundair hoeveel deze provincie doet aan de inhoudelijke ambities, waar u het over heeft. Dat hebben wij u voor u inzichtelijk gemaakt.

Dan motie 36 van GroenLinks. Die ga ik ook ontraden. En daar zitten twee dimensies aan. De haalbaarheid hoeven we niet te onderzoeken, want die is op dit moment nul, omdat dit echt aan Den Haag is. Het wettelijk kader voor de motorrijtuigenbelasting wordt door het parlement vastgesteld en daar is differentiatie uitgesloten. Dus de haalbaarheid hoeven wij echt niet te onderzoeken. Wat u wel kunt doen is meer praten over de wenselijkheid, maar dan zou ik ook echt kijken naar niet alleen differentiatie in de

motorrijtuigenbelasting, maar dan gaat het over de wenselijkheid van fiscale maatregelen in het perspectief van verduurzaming van mobiliteit. Collega Van der Maat heeft net een heel mooie discussiesterter gelanceerd, waar er volgens mij alle ruimte en aanleiding is om over dat soort dingen met elkaar van gedachten te wisselen. Maar ik kan deze motie echt alleen maar ontraden, omdat die niet uitvoerbaar is, omdat de verantwoordelijkheid bij het parlement ligt. En ik denk dat een aantal partijen van u dat ook graag ziet.

De **voorzitter**: Amendement 4.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dat was motie 36. Bij amendement 4 hoort natuurlijk het keurige oordeel dat wij dat aan het oordeel van uw Staten laten. Het is uw rekenkamer. Ik wil op één punt een opmerking maken, en daar kent u mij denk ik voor, over onderdeel B van het amendement. Want in onderdeel B staat: de bijdrage aan de Rekenkamer te corrigeren voor inflatie. En dat kunnen we ook indexeren noemen. Ik wil heel graag een beroep doen op uw consistentie, omdat we in ieder geval voor deze periode hebben afgesproken dat we de bewijslast omkeren, dat we niet indexeren, tenzij de noodzaak daarvan vaststaat. Dat is wat we verbonden partijen vertellen, dat is wat we onze eigen organisatie vertellen. En ik zou het ook vanuit de geloofwaardigheid van onze gezamenlijkheid fijn vinden als onderdeel B in ieder geval geen deel uitmaakt van het amendement.

De **voorzitter**: Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): U liet mij wel lang wachten, voorzitter, voor het allerlaatste amendement. Dank u wel voor het beoordelen van het amendement. Ik begrijp dus dat er geen bezwaar is, behalve punt B. Kunt u mij dan uitleggen waarom de onderhoudsbijdrage aan het waterschap wel een indexering kent?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nee, dat kan ik u niet uitleggen. Maar dat kan alleen maar zijn doordat het hetzij vastligt in een bestuurlijke afspraak die al gemaakt was, hetzij aangetoond is dat het nodig is. Staat u mij toe om op die vraag schriftelijk te antwoorden. Maar u mag niet in die analogie treden om te zeggen: en dus hier ook. Dat is de essentie van mijn punt. In elk geval kijken wij afzonderlijk naar de bewijslast die ligt onder de noodzaak van indexeren. U geeft aan dat ik geen bezwaar heb. Ik heb het echt iets nederiger verwoord, namelijk dat ik het oordeel aan uw Staten laat.

De **voorzitter**: Precies. Mevrouw Dingemans.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Ik ga u niet tot uitspraken verleiden. Goed om dat vast te stellen. Ik wil ook geen analogie maken, maar het gaat er mij om dat als we hier een uitzondering zouden maken, dan zou dat op zich geen precedentwerking hoeven hebben, begrijp ik, voor allerlei andere regelingen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Nou kijk, precedentwerking niet. Het heeft wel te maken met wat we met elkaar als consistentie neerzetten in ons beleid. Nou ja, precedentwerking, ik vind het een verkeerd signaal. Maar het neemt niet weg dat dit uiteindelijk uw besluit kan zijn, maar weeg dan even de argumenten waarom u het doet, in plaats van een ogenschijnlijk routinematige toevoeging aan een amendement, omdat we het altijd doen. Zo heb ik het gelezen.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor zijn beantwoording. Hiermee is dan een einde gekomen aan de eerste termijn van de zijde van het college. Gelet op het uur en de klok stel ik voor een ruim halfuur te schorsen voor een dinerpauze, die ook gebruikt kan worden voor overleg inzake de voorliggende moties en amendementen. Dus wij zien elkaar om, laten we zeggen, 19.25 uur weer terug.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik ga de vergadering graag heropenen. Aan de orde is de tweede termijn, te beginnen met de inbreng vanuit uw Staten. Allereerst de fractie van de VVD. De heer Van Gruijthuijsen heeft het woord.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wil het graag even kort houden. Wij danken GS en de ambtelijke organisatie voor de beantwoording van de vragen, maar ook voor het vele werk, dat natuurlijk voorafgaand aan de behandeling van deze begroting is gedaan.

We missen nog een paar kleine puntjes in de beantwoording vanuit GS. Hebben wij het als VVD-fractie goed begrepen dat de regionale aanpak van de gedeputeerde Mobiliteit, dat er ook gekeken wordt naar de regio Noordoost, waar de weg Uden-Boxmeer ook wordt meegenomen in zijn aanpak?

Voorzitter. Bij de Perspectiefnota in april van dit jaar hebben we gesproken over de Taskforce Brabant-Zeeland en daar is een unanieme motie aangenomen dat er meer geld zou gaan naar de Taskforce Brabant-Zeeland, mits inderdaad de partners, gemeenten en Rijk, ook meedoen. Hebben wij het goed begrepen dat daar de gesprekken over continuering en hoe die tot uitdrukking komt gaande zijn en dat we een begrotingswijziging tegemoet kunnen zien wanneer de afspraken zijn gemaakt? Mocht dat niet zo zijn, dan hoor ik dat graag. Dat was in ieder geval onze vraag.

Voorzitter. Ik heb u zojuist een aangepast amendement 1 overhandigd. Amendement 1 is daarmee ingetrokken. Ik verwacht dat het amendement 1A is geworden.

Amendement A1A 'Structurele afdekking VTH

Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016;

behandelend Statenvoorstel inzake de Begroting 2017;

besluiten:

- uit besluit 4b van het ontwerpbesluit 1 Begroting 2017 het eerste deel van de zin, luidende 'voor structurele afdekking van VTH-taken vanaf 2019' te vervangen door:
'Voor structurele afdekking van VTH-taken vanaf 2019 pas beschikbaar te stellen nadat er een Statenvoorstel VTH is vastgesteld waarin visie, doelstellingen en daaraan gekoppelde uitvoeringsparagraaf zijn opgenomen, waarbij in het Statenvoorstel in het kader van het budgetrecht van PS nadrukkelijk een koppeling wordt gemaakt tussen uit te voeren taken en daarvoor benodigde middelen.'

Toelichting:

- Er is deze bestuursperiode al verschillende keren extra geld gevraagd door GS en beschikbaar gesteld door PS, voor de uitvoering van VTH-taken. Steeds is aangegeven dat het om incidentele middelen ging.
- Via de begroting wordt gevraagd extra geld te alloceren voor de uitvoering van VTH-taken vanaf 2019. Er is niet onderbouwd waarvoor deze middelen nodig zijn. Wel wordt geopperd dat tegen die tijd het aantal aanvragen om vergunning mogelijk toeneemt.
- In de begroting wordt onder het programma ruimte vermeld dat de komst van de Omgevingswet ertoe zal leiden dat meer activiteiten onder algemene regels zullen vallen,

- waardoor minder vergunningaanvragen nodig zijn.
- Gelet op bovenstaande is het nog maar de vraag of, en zo ja waarvoor, er tegen die tijd structureel extra geld nodig is binnen deze portefeuille.
 - Het past een provincie die goed omgaat met gemeenschapsgeld niet om structureel geld beschikbaar te stellen voor een taak waarvan nu nog onvoldoende duidelijk is wat die over meer dan twee jaar zal inhouden.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD Brabant: Wilma Dirken

D66 Brabant: Femke Dingemans.

PvdA Brabant: Antoinette Knoet-Michels"

De **voorzitter**: Dat wordt amendement 1A.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): En de strekking luidt dat we in plaats van een 'nee tenzij', naar een 'ja, mits' gaan. En de tekst kunt u dadelijk lezen, wanneer die wordt uitgereikt.

En dan, voorzitter, wil ik toch nog wel even een punt maken. We merkten net bij de behandeling van de eerste termijn bij de inbreng van gedeputeerde Swinkels dat er wel heel erg veel interrupties plaatsvinden rondom het cultuurbeleid. In andere sectoren is het heel normaal dat wanneer er een competitie plaatsvindt er een bepaald budget is gereserveerd. Ondanks dat er goede voorstellen worden ingediend, zijn er inderdaad bij een competitie nu eenmaal ook winnaars en verliezers. En dat doet niets af aan de kwaliteit van de inbreng van de competitiedeelnemers. Sterker nog, er zijn ook processen waar het niet volgens een competitie en een kwaliteitsoordeel gaat, maar dat er gewoon geloot wordt. En als er iets is waardoor de deelnemers nou echt niet gewaardeerd worden, dan is het wel via loting. Dus het is gewoon een feit, of het is een blanco cheque, of het is een bepaalde competitie, waar je zowel winnaars als verliezers hebt. En dat zegt uiteindelijk niets over de kwaliteit van alle deelnemers.

De **voorzitter**: Interruptie Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja, daar wil ik toch wel graag op reageren. Want ik weet niet of de heer Van Gruijthuijsen het lijstje van de competitie kent, ik heb dat wel bestudeerd. Het kan namelijk zo zijn dat je in die competitie onderaan de lijst komt te staan, omdat je geen rijkssubsidie hebt gehad, maar dat je door de Brabantse Adviescommissie voor de Kunsten hoog bent beoordeeld. Eigenlijk beter dan een partij die wel subsidie van het Rijk krijgt. Dus als we het over competitie hebben moeten de spelregels goed zijn en dan moet de beoordeling ook eerlijk zijn. Dus wat dat betreft vind ik dat u er wel heel makkelijk over praat.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Als we die spelregels van tevoren hebben besproken en afgesproken, mevrouw Brunklaus, dan gaan we niet tijdens de wedstrijd de spelregels veranderen. Ik denk dat dat heel normaal is en dat is bij elke competitie, ook inderdaad wanneer er sprake is van loting. Als ik die mensen, die aan zo'n competitie deelnemen aan de telefoon krijg, dan zeg ik ook: dat is heel jammer. Maar je wist van tevoren dat het een loting was, ook al is dat plan heel erg goed. Tijdens de wedstrijd niet de spelregels veranderen, mevrouw Brunklaus.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel, voorzitter. Het gaat hier niet om een loting, het gaat hier om een beoordeling en een rangorde. U zegt dat we tijdens het spel niet de regels gaan veranderen. Nee, maar als de uitkomst zo desastreus is voor een bepaalde sector dan is het aan ons, de politiek, om daar verandering in te brengen. En daarom staan wij hier.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dan kunt u inderdaad bij een volgende keer andere spelregels afspreken. Dat is voor een volgende keer, mevrouw Brunklaus.

Dan het laatste punt. Daar hebben we zojuist de motie toe ingediend. Om de pilot rondom het Groenontwikkelfonds. Er staat op de agenda dat we komend voorjaar, het eerste kwartaal van 2017, een integrale evaluatie van alle fondsen maken. Maar nu is het volgens de VVD-fractie het geval dat GS een eigen evaluatie maken door een hoger percentage bij te dragen aan het ontwikkelen van hectares natuur. En dat is volgens ons niet de juiste manier. Laten we dan eerst goed het gesprek aangaan op het moment dat we inderdaad alle fondsen evalueren. We kijken uit naar de inbreng van GS in tweede termijn.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Gruijthuijsen en kijk dan nu naar mevrouw Van der Sloot voor haar bijdrage in tweede termijn.

Ik wil overigens intussen alle fracties die mogelijk nog in deze tweede termijn nu al weten dat ze bepaalde moties of amendementen indienen of willen veranderen, dat tijdig hier aan de griffietafel alvast te melden, zodat we dit deel van de vergadering spoedig kunnen laten verlopen.

Nu mevrouw Van der Sloot.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. We hebben vandaag veel met elkaar gewisseld. Met bepaalde uitkomsten waren wij zeer tevreden, met andere wat minder. Maar in het kader van het tijdsmanagement heb ik vijf punten die ik vanuit het CDA nog wil aanstippen.

Het eerste punt gaat over de maakindustrie, een belangrijk punt voor ons. Wij zien ook dat de gedeputeerde daar heel veel op doet. Wij zijn blij met de toezegging die hij heeft gedaan over een themabijeenkomst. Maar het plan dat we hebben voor een reshoringfonds willen we graag vasthouden. Dat betekent dat we motie 4 over de maakindustrie willen aanhouden.

De **voorzitter**: Motie M4 is aangehouden, maakt nu geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Dan, voorzitter, ga ik door met het tweede punt. Dat is een punt, dat is beantwoord door gedeputeerde Spierings. Dat ging over het noodweer en afvoer van water bij zware regenval. We hebben u veel op dit thema horen zeggen, ook dank daarvoor. Maar we willen u nog wel specifiek vragen om een toezegging om geïnformeerd te worden over uw gesprek met de waterschappen, ook als dat niet tot een beleidswijziging zal leiden, zodat we ook met u kunnen meedenken en in ieder geval uw afweging daar kunnen zien. Dus dat is een vraag om een toezegging bij het noodweer en de waterafvoer.

Het derde punt is ook richting gedeputeerde Spierings en gaat over veerkrachtig bestuur, specifiek de casus Eindhoven. Daar hebben we een aanvullende vraag. Want Eindhoven, zoals u ook aangaf, is nog niet met een visie gekomen. Wij denken juist dat een probleemanalyse van de grote stad Eindhoven, ook in die regio, juist wel tot veel voordeel voor het verdere proces kan leiden. Wij willen u dan ook graag vragen wat u wat dat betreft voor ons kunt betekenen, of er een probleemanalyse kan komen voor de regio vanuit Eindhoven en of u ons daarover wilt informeren.

Het vierde punt dat ik wil aanraken, gaat over de bestuursakkoordmiddelen voor de natuur. De 50 miljoen euro extra middelen, die in deze begroting staan. Wij vonden het antwoord daarop niet helemaal helder, maar als u even met ons meeluistert of wij het goed interpreteren. We interpreteren het als zodanig dat die 50 miljoen euro niet naar een bestaande, maar naar een aanvullende ambitie gaat. Graag uw mening daarover of wij het goed gezien hebben.

Het laatste punt, voorzitter, gaat over een onbeantwoorde vraag. Die gaat over het bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant. We hebben daar een vraag gesteld over de cofinanciering van de gemeenten en de verhouding daartussen. En daar zouden we graag van de gedeputeerde nog een antwoord op ontvangen. Tot zover mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Van der Sloot voor haar bijdrage. Dan kijk ik nu naar de fractie van ... Ik neem aan dat de heer Bahar niet in tweede termijn nog aansluit. Nee. De heer Heijmans van de fractie van de SP. De heer Heijmans heeft het woord.

De heer **Heijmans** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. U zult het misschien heel erg jammer vinden, maar helaas kan ik vrij kort zijn. Want hier staat een redelijk tevreden mens. In ieder geval tevreden over en mijn complimenten voor gedeputeerde Spierings, voor de wijze waarop zij letterlijk als de stem van gedeputeerde Van den Hout heeft gefunctioneerd. Nogmaals mijn waardering voor de wijze waarop u dat hebt gedaan.

Inhoudelijk, voorzitter, begin ik maar meteen met het positieve feit dat ik motie 6 ten aanzien van de zonneweiden kan intrekken. Ik heb van het college duidelijk gehoord dat het de intentie onderstreept. Ik geef ook eerlijk toe, voorzitter, dat ik hem een beetje ongelukkig had geformuleerd, omdat het de bedoeling was een uitspraak van de Staten te vragen en niet zozeer van de gedeputeerde. Dus motie 6 is bij dezen ingetrokken.

De **voorzitter**: Motie 6 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijmans** (SP): Datzelfde geldt, voorzitter, voor de motie 'Stiller asfalt'. Dat is nummer 7. Die trek ik niet in omdat die overbodig is, maar omdat ik volledig tevreden ben met het antwoord dat de gedeputeerde heeft gegeven. En ik zit hier niet om alleen maar moties binnen te halen, maar toezeggingen vind ik veel belangrijker.

De **voorzitter**: Oké. Motie 7 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijmans** (SP): Ook de toezegging van diezelfde gedeputeerde over het Actieplan 65 decibel, zal ik maar zeggen voorzitter, ook dat antwoord was voldoende overtuigend om te voorkomen dat ik die motie in zou moeten dienen. Dus dat is een motie die niet ingediend was en ook niet ingediend zal worden.

Nog even ten aanzien van motie 5, de motie over gezondheid en provinciaal beleid, helemaal akkoord met de opmerking van gedeputeerde dat de lijst niet limitatief zal zijn. Dat is denk ik bijna het onmogelijke van GS verlangen.

Ten aanzien van het fietspad Oss wil ik de gedeputeerde hartelijk bedanken voor zijn heel concrete toezegging om volgend jaar al meteen met de planprocedure te beginnen. Daar ben ik erg gelukkig mee. En voorzitter, volgens mij heb ik dan al mijn opmerkingen gemaakt. Twee moties ingetrokken. Ja, dat was het.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): We mogen nu over de ingediende amendementen en moties vragen, dus heb ik de volgende vraag aan u, mijnheer Heijmans. Die gaat over amendement 3, de netwerkkosten. Bent u het ermee eens dat het putten uit de algemene middelen een laatste oplossing is?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Ja. Dat is volgens mij ook hetgeen letterlijk in het amendement staat: het wordt bekostigd uit de begroting Sociale Veerkracht, en zo nodig – en dat betekent als het dus onmogelijk is – dan is het laatste middel om uit de algemene middelen te putten. Krachtiger en duidelijker kan ik het volgens niet zeggen. Ik ben er overigens vrij zeker van overtuigd dat het bedrag van 260.000 euro niet geheel nodig zal zijn. En ik ga er eigenlijk ook van uit dat het wel degelijk zou kunnen binnen het programma Sociale veerkracht.

De **voorzitter**: Mevrouw Schüller.

Mevrouw **Schüller** (VVD): Ja. Nou, wij hopen het zeker ook. Stel dat het toch wel echt mogelijk zou zijn en er zouden nog middelen uit leefbaarheid zijn, wat zou u daarvan vinden?

De **voorzitter**: De heer Heijmans.

De heer **Heijmans** (SP): Waar het mij om gaat is dat de middelen die hiervoor nodig zijn niet ten koste van concrete projecten gaan. En waar dat geld verder vandaan komt zal mij eerlijk gezegd werkelijk een zorg zijn. Of dat uit de algemene middelen is, als het maar niet ten koste gaat van de concrete projecten die uitgevoerd moeten worden in het kader van het programma Sociale veerkracht.

De **voorzitter**: Oké. Ik dank de heer Heijmans voor zijn bijdrage en reactie. De fractie van de PVV heeft dan nu het woord. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Allereerst amendement A4 over de ZRK. De PVV draagt de ZRK zeker een warm hart toe en we zijn ook erg blij met degelijk onderzoekswerk dat door de ZRK gedaan wordt. Maar het voorliggende amendement maakt dat er extra geld naar de ZRK gaat, waarmee ingezet wordt op beleidsvormend onderzoek. De PVV is van mening dat de ZRK zich moet beperken tot evaluaties, evaluatief onderzoek. Daarmee kan zij in de toekomst ook nooit tegen het dilemma aan lopen dat ze beleid, waarover ze vooraf heeft geadviseerd, zelf moet evalueren en daarover een evaluatie moet uitvoeren. In die zin hebben wij bezwaar tegen dit amendement.

Dan de motie over de dierproeven. GS geven aan de ontwikkeling van het Rijk op dit gebied te volgen. Maar voorzitter, het is juist het Rijk dat de ambitie heeft geuit om in 2025 wereldleider te zijn in proefdiervrij onderzoek. Het gaat er om dat onze provincie, vanuit haar betrokkenheid bij onder andere het Pivot Park, deze ambitie omarmt en daar dan ook een stappenplan op laat aansluiten. Juist daarin passen de door GS genoemde innovaties. Dus ik zou nogmaals de vraag willen stellen: waarom dan niet? Vervolgens nog even terugkomen op het punt van islamisering. Nogmaals de vraag aan dit college: wat vinden GS van het samenwerken van een provinciale steunfunctie met een moskee, waarin vrouwen met een aparte vrouweningang – en kan het niet vaak genoeg zeggen – gediscrimineerd worden? Wat vindt u er nou van dat een provinciale steunfunctie daar actief mee samenwerkt? En wat gaat u doen om onze vragen alsnog te beantwoorden? Daar zou ik toch graag een reactie op willen.

De **voorzitter**: Interruptie mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Ik heb nou voor de derde keer naar hetzelfde verhaal over de vrouweningang geluisterd. En ik heb tegen mijn fractie net ook gezegd: ik ga er toch eens iets over vragen. Ik vind dat wij met zijn allen moeten respecteren dat andere mensen een andere mening hebben. Dat doe ik ook. Maar ik begrijp gewoon uw punt rond die vrouweningang niet, want dan moeten wij het ook hebben over de aparte kleedruimtes in fitnessgebouwen, sportzalen en zwembaden. Ik snap uw punt niet. En ik vind dat u nogal ver gaat in de wijze waarop u dit punt extreem probeert te benaderen. En ik respecteer uw mening, maar ik hoop dat u ook respecteert dat er mensen zijn die een andere mening hebben.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Ik vind het best wel ernstig dat dit niet begrepen wordt en het gelijk wordt gesteld met kleedkamers. Als we het over twee kleedkamers en toiletten hebben, dan hebben we het over twee gelijkwaardige zaken. Er is een heren- en damestoilet, die gelijkwaardig zijn, maar hier is sprake van een aparte vrouweningang. De vrouwen mogen niet door de hoofdingang naar binnen, maar moeten door een apart zijdeurtje. Zij mogen niet in de gemeenschappelijke ruimte binnentreden, nee, zij moeten ergens apart op een balkon zitten. En in sommige moskeeën zelf apart in een kamertje waar ze alleen een televisiescherm mogen bekijken. Dat is gewoon discriminatie. Vrouwen zijn intrinsiek minder waard in de zieke ideologie van de islam. En als men dat hier niet wil begrijpen, verdiep je er dan eens in. Er is genoeg over te lezen, onder andere het geweldige boek van Machteld Zee, een jonge talentvolle vrouw die een boek heeft geschreven, die naar die shariaraden in Engeland is gegaan. Die is gaan aanhoren wat voor verschrikkelijks daar wordt uitgedragen en wat wij hier toelaten in onze westerse samenleving. Daar moeten we paal en perk aan stellen. Lees wat bijvoorbeeld mevrouw Hirsi Ali erover heeft geschreven. Dat zijn allemaal verstandige mensen, die donders goed begrijpen wat hier het probleem van is. En dat u hier in deze Staten dat niet wilt zien, dat is eigenlijk heel treurig.

De **voorzitter**: Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Dank u wel. Ik lees heel veel en ik heb ook heel veel boeken over dit soort dingen gelezen. Daar wil ik nu niet op ingaan. Wat ik u wil vragen, is of u ook de Grondwet kent, waar in staat dat mensen in dit land niet alleen vrijheid van meningsuiting hebben, maar ook vrijheid van godsdienst en vrijheid van politieke partij en politieke keuzes.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dit staat helemaal los van vrijheid van godsdienst. Dit is een veel fundamenteeler probleem. Dit is een botsing van andere factoren. En we hebben het hier over een overheid die een provinciale steunfunctie laat samenwerken met een organisatie die fundamenteel vrouwen discrimineert. Heeft u misschien die documentaire van de week niet gezien over die zogenaamde moskeemannetjes, die daar bij die moskee rondlopen? Nou, dat is gewoon shariapolitie en die zeggen: vrouwen mogen niet gefilmd worden en mogen niet in beeld komen. Wat daar gebeurt is het langs slinkse wijze invoeren van de sharia door een organisatie die gelieerd is aan de Moslimbroederschap. En hoe gevaarlijk dat is hebben we kunnen zien in de hele Arabische wereld. En als u dat niet wilt zien, doe die oogkleppen dan af. Dit is gewoon een levensgevaarlijke ontwikkeling en dit provinciebestuur, dit college doet eraan mee en zegt: u bent in strijd aan het handelen met de Grondwet. En zelf werken ze samen met zulk soort discriminerende, intrinsiek slechte organisaties.

De **voorzitter**: Meijer.

De heer **Meijer** (D66): Voorzitter. Ik stel voor dat wij als Staten gaan over onze eigen vergadering. En ik doe echt een oproep aan u als voorzitter om echt op te letten dat hier grenzen van de Grondwet opgezocht worden. Ik ben ook voor de vrijheid van meningsuiting. Mijn fractie is voor de vrijheid van meningsuiting, ook voor een PVV'er. Maar u gaat in uw rol als politicus echt tegen de grens aan. En ik doe een oproep aan u als voorzitter om echt ook te gaan opletten dat deze beledigende taal hier gewoon ook niet noodzakelijk is voor het voeren van een inhoudelijk debat.

De **voorzitter**: Mijnheer Meijer. Ik let voortdurend op, respecteer uw vrijheid om in deze zaal te zitten, houd daar de grenzen van de Grondwet bij – waar overigens botsende grondrechten al een eeuw lang een groot punt van discussie zijn en dat leidt tot spannende en ingewikkelde debatten met elkaar. De grenzen moeten zijn dat hier betamelijk met elkaar wordt gediscussieerd. U mag van mij inderdaad verwachten dat ik dat in de gaten houd. Maar ik doe vooral ook een beroep op u allen. Want ik kan het in de gaten houden dat u zelf daar ook in uw bijdragen op let. En dat geldt voor iedereen hier, niemand uitgezonderd.

De heer Panhuizen tot slot in dit debatje. Ja.

De heer **Panhuizen** (VVD): Ja. Dit is toch tamelijk hypocriet, want ik weet dat u en uw partij nogal fan zijn van Donald Trump, wiens running mate gewoon anti-homolegislatie doodleuk in een wet heeft 'gesigned' in Indiana en ook gelooft in een ding als 'gay cure therapy'. Bent u dan ook daar om hem te veroordelen en de Republikeinse partij te veroordelen? Want dat is wel echt een politieke ideologie.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): De Republikeinse partij is geen provinciale steunfunctie. En we staan hier om het over een provinciale steunfunctie te hebben. Over Sportservice Noord-Brabant, die met de vrijwilligers, de moslimbroedervrijwilligers, die daar bij die moskee rondlopen – want dat zijn het – samenwerken. En dat vinden we gewoon een dusdanig kwalijke zaak. Zodanig kwalijk dat we hier echt een heel serieus punt van maken. Dat bordje 'vrouweningang' is niet gewoon een onschuldig symbool. Nee, dat is een symbool van onderdrukking. En iedereen die altijd zijn mond vol heeft van vrouwenrechten en het tegengaan van vrouwendiscriminatie heeft kilo's boter op zijn hoofd als je dat niet wilt zien. En dat vind ik gewoon stuitend.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. Uw punt is nu duidelijk. Wilt u uw betoog vervolgen? En we zijn nog bezig met het debat over de begroting. Mijnheer Koevoets. Ik wilde eigenlijk proberen nu echt verder te gaan.

De heer **Koevoets** (VVD): Ja, maar mijnheer de voorzitter, de heer Van Hattem gebruikt zeer harde woorden, zoals wij dat van hem gewend zijn. Wat mij betreft had dit debat helemaal niet gevoerd hoeven worden. Maar hij zegt dat er onderscheid gemaakt wordt bij de islam. Ik kan u vertellen dat ik een andere religie ken. In de katholieke kerk wordt ook onderscheid gemaakt tussen mannen en vrouwen, mijnheer Van Hattem. Probeer u als vrouw maar eens pastoor te worden in de katholieke kerk. U komt er niet mee weg. En ook daar is dus verschil. En wij respecteren ieders mening, ook die van u, dat is al gezegd. En het zou goed zijn als u niet zaken er uit pikt die vergelijkbaar zijn bij andere religies en daar een punt van probeert te maken, omdat u daar wel aardig mee weg komt. Ik zou u willen vragen of u ook andere

religies, waar vrouwen een minderwaardige positie krijgen of geen functies mogen hebben, dat u die ook zo scherp kunt veroordelen.

De **voorzitter**: Goed. Uw punt is helder. Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zalig zijn de onnozelen van geest, zullen we maar zeggen. Sorry, maar dit is weer een cultuurrelativistische opmerking, waarbij het gewoon weggijken is van het gevaar van de islam.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Hattem. Uw punt is nu duidelijk. Het debat gaat intussen grootse vormen aannemen op een buitengewoon fundamentele kwestie, die hier alleen niet geagendeerd is. Uw punt is helder gemaakt. De gedachten zijn gewisseld. De emoties kennen we op dit onderwerp. Ik wil u nu vragen uw betoog te vervolgen over het hiervoor liggende voorstel.

De heer **Van Hattem** (PVV): Zeker, voorzitter. En ik heb het ook voortdurend over de begroting gehad, want uit deze begroting komen ook de provinciale steunfuncties, zoals Sportservice Noord-Brabant. Goed. Maar ik hoop nog op een reactie van het college hierop.

Dan, voorzitter, de motie 'Brabant neemt haar eigen verantwoordelijkheid'. De motie was eigenlijk veel breder dan wat de gedeputeerde zojuist allemaal aan het schetsen was. Want hij spreekt alleen over de statushouders, maar de motie is ook gericht op het huisvesten van asielzoekers, die dus een ander aspect zijn dan statushouders. En daarom ook de oproep om ook in ieder geval dat element niet meer te omarmen en deze motie gewoon van tafel te halen.

Dan de motie over het dumpen van drugsafval. Op zich een sympathieke motie, die we op zich wel kunnen waarderen, maar er zit wat ons betreft wel een nadeel aan. Een bepaalde gedachte, die we hier toch op tafel willen leggen. Want door de onkosten 100% te vergoeden, geven we dan niet een prikkel mee, waarbij we het risico lopen dat de georganiseerde misdaad hiermee juist in de kaart wordt gespeeld? Dat het voor hen juist nog makkelijker wordt om die drugs te dumpen. Dat risico zouden we toch benoemd willen hebben. En daar had ik toch nog graag een reactie op van de indiener.

Dan de cultuursubsidies. We hebben hier nu een hele discussie over. Maar moet het echt alleen maar gaan om die instanties overeind te houden? Moet dat het doel zijn van die almaar durende cultuursubsidies? Terwijl het in andere sectoren helemaal niet vanzelfsprekend is. En daarom nogmaals de openstaande vraag – want we hebben er nog geen reactie van het college op gehad – over het instituut Nexus die een tweede kans krijgt op subsidie.

Tot slot, voorzitter, nog over de Brainportregio Eindhoven, de mainportstatus. Nogmaals de vraag hoe het college er tegenaan kijkt dat deze Brainportregio het nog altijd moet stellen zonder een ring of een ruit – hoe je het ook noemen wilt – rond Eindhoven, die gewoon hard noodzakelijk is wil je een echte mainport zijn. Want een mainport zonder een goede infrastructuurontsluiting is geen echte mainport. Dus nogmaals de vraag: hoe komen we tot een echte mainport Eindhoven? Tot zover, voorzitter, in tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Hageman van de fractie van D66 is dan nu aan het woord. Excuus. Een interruptie op de valreep van de heer Portheine.

De heer **Portheine** (VVD): Voorzitter. Ik heb nog een vraag over motie 19, die door de PVV is ingediend. Het valt me vandaag op dat u in het debat toch het woord 'innovatie' al vaker in uw mond neemt. Hoewel we op energiegebied qua ideeën verschillen stelt u voor om alle lopende programma's stop te zetten en die middelen eigenlijk alleen aan te wenden voor onderzoek en innovatie. En dat verbaast mij wel, want als ik uw simpele, maar wel heel duidelijke tienpuntenprogramma lees zegt u eigenlijk: wij willen helemaal

geen geld naar innovatie. Dus ik vraag mij eigenlijk af hoe u zich dat voorstelt of wie hier nu gefopt wordt als u het heeft over het aanwenden van middelen met de bestemming innovatie.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Een landelijk conceptverkiezingsprogramma, dat is gericht op de rijksbegroting. Hier gaan wij in onze provincie over onze eigen begroting. En we moeten wel constateren dat er bepaalde middelen nu worden ingezet voor doelen die gewoon niet effectief zijn. We hebben het dan met name over het energiefonds, het breedbandfonds en al die andere. Het natuurfonds niet te vergeten, het Groenontwikkelfonds. Als u dan zegt die dingen toch effectiever te willen inzetten, gebruik het dan voor dit soort ontwikkelingen. En innovatie is op zich geen vies woord, maar op provinciaal niveau willen we er gewoon een herschikking van maken. En dat is iets anders dan nieuwe subsidies inzetten voor innovatie.

De **voorzitter**: De heer Hageman.

De heer **Hageman** (D66): Voorzitter. Door tijdgebrek is deze tweede termijn een soort verlengde eerste termijn en na de mars van zonet willen wij onze dans voortzetten en niet alleen stiekem met mevrouw Van der Sloot, maar ruimhartig met heel uw Staten. Ook hadden we nog een cliffhangertje aangekondigd over de cultuur.

Op het gebied van cultuur hebben we al een discussie gehad, maar we hebben een kleine transitie in de vorige periode gehad en de uitkomsten baren D66 grote zorgen. Dat willen we toch nog steeds even kwijt. Mede door een stevige inzet van D66 is besloten om niet meer te denken in individuele kunstenaars en instellingen, maar om te kijken naar functieketens en ecosystemen. Of in gewoon Nederlands: kan je wel topkunst hebben als er geen goed werkende talentontwikkeling is, houd je wel publiek in de toekomst als je niet investeert in cultuureducatie en zou je niet met alle betrokken partijen intensief moeten samenwerken waarbij iedereen zijn of haar rol moet oppakken in plaats van dat de provincie gaten van anderen blijft dichten? En een van de doelen van het impuls gelden programma was om instellingen te ondersteunen in hun verdere professionalisering, zodat ze minder afhankelijk zouden worden van politieke dagkoersen. Welnu, de grote stroom aan mails vanuit het veld toont D66 aan dat we niet succesvol lijken te zijn geweest. Ik zeg 'lijken', omdat de informatie uit één belanghebbende kant komt, namelijk de sector zelf. Maar D66 herkent wel een aantal punten, met name op het gebied van de dans. En ik had vanochtend ook beloofd om hierop nog terug te komen. Maar eerlijk gezegd vindt D66 de signalen te zorgwekkend en vinden wij cultuur te belangrijk om dat maar als een bij-onderwerp bij de begroting te behandelen. Er ontbreekt te veel informatie, van te veel partijen om een gefundeerd oordeel te vellen over de situatie en de moties op dit onderwerp. Daarom zijn wij blij met de toezegging van de gedeputeerde dat de Staten worden geïnformeerd over de vitaliteit van de functieketens en de effectiviteit van onze instrumenten, impuls gelden en Brabant C. Dit kunnen we dan in een themabijeenkomst bespreken.

In een reactie op onze eerste termijn willen wij het college van GS bedanken voor de heldere beantwoording. Ten aanzien van de moties en amendementen hebben wij het amendement van de Zuidelijke Rekenkamer aangepast naar aanleiding van bezwaren van enkele Statenfracties. Het punt van de inflatiecorrectie is op hun verzoek verwijderd.

Motie 23 is aangepast, waarbij wordt opgeroepen om binnen twee jaar of zo snel als mogelijk de bedrijven te bezoeken. Hiermee willen wij het gevoel van urgentie zeker nog blijven benadrukken.

En ten slotte voorzitter, rondjes blijven rijden op een rotonde is als het maken van de pirouette van mijn inleiding: je ben weliswaar continu bezig, maar het schiet geen meter op. Wij hebben vertrouwen in de aanpak van het college om meters te maken in plaats van rond te draaien. En met ons pleidooi voor

wisselende partners, nieuwe liedjes en andere podia verwacht D66 dat ook onze inwoners willen meedansen voor een bruisend Brabant. En voor straks zouden wij, gezien deze speciale dag, een dweilorkestje willen bestellen voor onze nieuwe dans, met zijn allen in een Brabonaise. Tot zover.

Motie M23A 'Zet vaart achter toezicht en handhaving veehouderijen!'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016 behandelend het Statenvoorstel 80/16 Begroting 2017;

constaterende dat:

- Provinciale Staten bij de behandeling van de begroting 2016 met een unaniem aangenomen motie Gedeputeerde Staten al hebben verzocht om vanuit het eigen bevoegde gezag samen met de gemeenten op te trekken om te komen tot een slimme en effectieve aanpak van toezicht en handhaving onder stilzittende veehouderijbedrijven;
- er in de Perspectiefnota 2016 een bestuursopdracht is vastgesteld die opdraagt tot de ontwikkeling van een integrale aanpak rond VTH activiteiten, met aandacht voor o.a. zorgvuldige veehouderij;
- in het voorgestelde tempo van de pilot pas in 2020 alle veehouderijen bezocht en gecontroleerd zijn;
- Gedeputeerde Staten bij het bepalen van de omvang van de financiële dekking voor VTH-taken nu alleen rekening houden met externe factoren (zoals het aantal vergunningsaanvragen, economische ontwikkelingen of wetswijzigingen);

overwegende dat:

- het imago van de veehouderijsector lijdt onder slecht nalevingsgedrag van een beperkt aantal bedrijven;
- de benodigde ontwikkelingen in de agrarische sector niet mogen worden belemmerd door zogenaamde 'stilzitters' of 'vervuilers';
- het daarom van belang is om snel zicht te krijgen op de grootste knelpunten en deze direct aan te pakken, met als doel om overlast te beperken en ontwikkelruimte te kunnen bieden aan andere veehouderijbedrijven;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- om samen met de gemeenten meer vaart te zetten achter het controleren van veehouderijbedrijven, zodanig dat binnen twee jaar of zo snel als mogelijk alle veehouderijen zijn bezocht;
- het reeds in de meerjarenbegroting opgenomen budget voor de controles, in lijn met deze ambitie, versneld in te zetten;

en gaan over tot de orde van de dag.

D66: Femke Dingemans en Tineke Klitsie

PvdA: Antoinette Knoet

SP: Maarten Everling

GroenLinks: Hagar Roijackers"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Hageman. Dan is nu de heer Smeulders van de PvdA. Die ziet af van zijn tweede termijn. Mevrouw Brunklaus. Tweede termijn.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Dank aan het college voor het beantwoorden van vele opmerkingen en reageren op moties en amendementen. Het viel mij in het begin van de beantwoording van gedeputeerde Spierings op dat vaak werd gezegd: 'Ja, we zijn er mee bezig', 'misschien bent u niet goed geïnformeerd', 'misschien moeten we eens bijpraten' en dat soort terminologie. En ik heb eigenlijk over de hele linie een beetje het idee dat ik voel dat er meer informatie is dan dat we hebben. Ik pak gedeputeerde Spierings eruit, niet omdat zij dat zo deed, maar omdat ik binnen het hele college voel dat

er meer informatie is dan dat wij hebben. En ik denk dat dat misschien ook wel zou kunnen liggen aan ons vergadersysteem. Dat we toch iets missen om als Staten beter geïnformeerd te zijn. Dat vind ik jammer en dat zet ook wel zijn stempel op deze bijeenkomst.

Nu ga ik even reageren op een aantal dingen die we teruggekregen hebben. We hebben een klimaatmotie ingediend. Dat hebben we vorig jaar ook gedaan. En dan is het antwoord van de gedeputeerde: dat kan niet, dat kunnen wij niet doen. Daarvoor is een aantal redenen gegeven. Maar de provincie is een open huishouding en heeft dus wel degelijk de ruimte om een klimaatverordening op te stellen, ook als er nog geen klimaatwet is. En de vraag is dan ook waarom GS als antwoord geven dat er geen klimaatwet is, zodat zij dat niet kunnen opstellen. Nou, wij zijn toch van plan om onze motie in te dienen, tenzij GS nog een heel geldig argument hebben waarom het niet zou kunnen. En ik wijs daarbij op artikel 143a uit de Provinciewet. Zover hebben we het zelfs opgezocht. Dat geldt wel rondom het thema energie. Er werd vaak als antwoord gegeven dat dit loopt en dat loopt. Maar als het loopt, waarom vinden we zaken dan niet terug in de begroting? Want als dingen dit jaar zijn gestart, dan gaan we ervan uit dat we daar in 2017 geld voor nodig hebben. Dus dat bevreemdde ons.

Gedeputeerde Van der Maat gaf als antwoord, volgens mij op de opmerking van de PvdA, dat hij zat na te denken over ontschotting van het asfaltfonds, als ik het goed heb begrepen. Dat was ook precies wat ik in eerste termijn met de snelfietspaden wilde aangeven: als je gaat ontschotten heb je veel meer mogelijkheden. Dan heb je ook mogelijkheden om samen met de aanleg van een weg bijvoorbeeld een heel goed snelfietspad aan te leggen.

Verder hebben wij rondom toezicht en handhaving amendement A8 ingediend. En dat hebben wij gedaan omdat wij ons toch wel degelijk zorgen maken over de bezuiniging die is doorgevoerd. En wij krijgen zoveel signalen van toezichthouders en handhavers. Zij geven keer op keer aan dat ze te weinig mankracht en uren hebben om hun werk te doen. En met name op de verzoektaken wordt er bezuinigd. Daar wordt op bezuinigd en daar valt ook het programma 'Samen sterk in Brabant' onder. We zijn eigenlijk een beetje het afvalputje van Nederland wat betreft milieu als je kijkt naar de grote vee-industrie en ons buitengebied. Maar we bezuinigen fors op toezicht en handhaving. GroenLinks blijft dat onverantwoord vinden en wij roepen toch de Staten op om ons amendement daarover te steunen.

Van gedeputeerde Van Merrienboer heb ik geen reactie gehad op onze opmerking over onze aandelen in Delta en of wij daarmee enig risico lopen als het misgaat bij de kerncentrale. Graag nog een bevestiging of ik goed begrepen heb dat de TOM en Mariadal eigenlijk, zoals ook de Zuidelijke Rekenkamer adviseert, binnenkort terugkomen in een ander soort rapportage, zodat we die goed kunnen bespreken.

En dan nog even samenleving en cultuur als sluitstuk. Ik heb geen reactie van de gedeputeerde op mijn vraag over de doe-budgetten gehad. Ik hoop dat ik hem nu wel krijg. Over sociale veerkracht is heel veel in deze Staten gesproken. Wij maken ons terecht zorgen. Wij hebben de gedeputeerde aangehoord en zijn ook blij dat de Staten een lans breken om goed te werken aan die transitie. We hebben er ook nog een definitieve Statenvergadering over. Ik ben bang dat het amendement van de SP het niet gaat redden. En het amendement van het CDA geeft veel ruimte. Dus ik zou toch zeggen: ga dat steunen.

Dan over cultuur. Ik heb daar hard aan gewerkt en moties en amendementen gemaakt, terwijl de informatie van de cultuursector me om de oren vloog. Motie 29 kan ik nu gaan intrekken, want in feite heeft de gedeputeerde daarop toegezegd dat te zullen doen. Alleen in mijn motie staat: eind van het jaar. Ik denk dat er meer meters gemaakt moeten worden. Ik denk dat de gedeputeerde tussen nu en eind van het jaar de ruimte zou moeten pakken om met de gemeenten in gesprek te gaan. Ik heb gehoord dat gisteren in de gemeente Tilburg de D66-wethouder extra geld heeft vrijgemaakt. Ik trek motie 29 nog niet in, want ik wil eerst van de gedeputeerde horen of hij de termijn dat hij dat gaat bespreken naar voren gaat halen. Want ik denk dat de sector echt een signaal nodig heeft.

De **voorzitter**: Helder.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Motie 30 wil ik toch nog even goed uitleggen. In die motie vraag ik om het geld dat al gereserveerd staat voor culturele instellingen en waarvan we nog weten of die een rijkssubsidie gaan krijgen ... Stel dat de rijkssubsidie niet gehonoreerd wordt, dan zou dat betekenen dat ook de provincie niet gaat betalen en dat nog meer culturele instellingen geen geld krijgen. In mijn motie roep ik op om dat geld wel gereserveerd te houden voor de instellingen waar het achter staat en dat geld te gebruiken om met de gemeenten in gesprek te gaan. In het andere geval zou het misschien betekenen dat er toch nog minder geld naar cultuur gaat. En ik vind, zover in het jaar vind ik dat redelijk onverantwoord.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus. U moet nu echt afronden.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik ben klaar. Nog een laatste opmerking. Bij BKCC en Brabant C zijn onderbestedingen en ik vraag de gedeputeerde toch echt om te kijken of het kan helpen om meer te investeren in de sector. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank mevrouw Brunklaus. Dan is nu de fractie van 50PLUS, de heer Van Overveld, aan de beurt. Aan u het woord.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college voor de uitvoerige reactie en de uitvoerige toelichting op een aantal zaken. Wat mij wel opvalt in het gezelschap is dat de collegeleden uitvoerig hebben gereageerd naar aanleiding van een heel groot aantal ingediende moties en amendementen en dat normaal gesproken zo'n reactie voor heel veel fracties reden is om te zeggen: 'Oké, wij vertrouwen wat daar is verteld door de gedeputeerde en wij trekken die motie in.' Maar ik merk daar in dit geval weinig van en ik verbaas me daarover. Voor ons is echter de toelichting voldoende. Wij missen nog wel wat meer concrete aanpak in de begroting. Maar goed, dat lossen we nu niet op. Wij stemmen in ieder geval in met de voorliggende Begroting 2017.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van Overveld. Partij voor de Dieren, de heer Van der Wel dan nu, voor zijn tweede termijn. Hij is zijn pasje kwijt. Mijnheer Van der Wel, komt u maar. Anders gaat het echt te lang duren. We improviseren wel even wat.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dank u wel. Voorzitter. In reactie op wat het college ons heeft verteld, kijken we eerst even naar motie M44. We hebben daar gehoord dat het college van alles doet voor die plantaardige eiwitten. En we hebben ook gehoord bijvoorbeeld biobased economy. U hebt toch nog even goed gekeken naar dat programma. In dat programma zit heel veel: reststromen vanuit land- en tuinbouw, hoogwaardige brandstoffen, grondstoffen uit de natuur, zoals vlas, hennep, stro, loof van tomatenplanten, pulp van suikerbieten, bioplastics, natuurlijke kleurstoffen en zo verder. En u zegt mij: zeewier. Ik wil het best aannemen. U zegt er ook volop mee bezig te zijn. Mevrouw Brunklaus van GroenLinks heeft al gezegd: dat wisten wij niet. Dat weten we ook niet. Maar toch denken wij, afgezien dus van het zeewier dat in biobased economy zit, en het eiwitinitiatief dat volgens mij de vegetarische slager is, dat dat niet een topsectorbeleid is waarvan je zegt meters te gaan maken en nu echt die innovatieve producten, waar wij naar zoeken, niet te ontwikkelen. Dus wat ons betreft gaan we die ambitie vergroten. Wij brengen die motie gewoon in stemming en ik hoop op steun van de Staten. Want ik hoop dat de Staten ook die ambitie hebben om topsector te worden.

We hadden een vraag over het Natuurnetwerk Brabant en hebben daarop wel enigszins een antwoord gehad. Maar de gedeputeerde toont ambitie voor het versnellen van het natuurnetwerk. Dat waarderen wij zeer, maar wij constateren toch dat er in de aanpak een probleem is, namelijk forse onderbestedingen.

Wij vragen u met een motie ons te informeren over plannen die we eventueel naar voren kunnen halen om die versnelling ook te kunnen inzetten. Dus om dat voor ons te verduidelijken en om het college aan te moedigen dienen we die motie in.

Voorzitter. Met betrekking tot motie 43, biologisch netwerk op de kaart, denk ik dat de gedeputeerde ons een aantal toezeggingen heeft gedaan waarvan wij kunnen zeggen dat een goede start te vinden. Laten we het zo zeggen. Ik begrijp nu ook dat de bijeenkomst die met biologische boeren is geweest niet openbaar was. En dat mag. Maar we zouden dan toch graag ook wat breder dat netwerk zien. Maar u gaat met een notitie of een memo komen. Dus ik hoop daar toch iets van terug te zien. En als u dan toch met die memo of notitie bezig bent ook die ontwikkelingen en kansen daarin te benoemen. Voorzitter. Ik ga ervan uit dat de gedeputeerde die goede intenties gaat tonen. We trekken dan motie 43 in.

De **voorzitter**: Motie 43 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Met betrekking tot de Brabantse Zorgvuldigheids Score en dierenwelzijn hadden wij toch ook nog een vraag openstaan. Wij vroegen het college expliciet om bij de evaluatie te kijken of er meer te doen is om dat dierenwelzijn te bevorderen. Want nu blijkt dus dat er met die puntentelling eigenlijk geen schot in zit. Laten we het zo maar zeggen.

Dan de stofkam. We hebben toch die motie 46 ingediend en zijn heel blij met motie 30 van GroenLinks. De gedeputeerde zegt ons toe dat er aan het einde van het jaar dus geen onderbestedingen zijn. Tenminste, zo heeft hij dat verwoord: er is geen geld over bij cultuur, want er zijn geen onderbestedingen; alles is bezet. Maar goed, als dat zo is wil ik de gedeputeerde daaraan graag houden. Onderbestedingen zijn niet goed. We denken toch dat het niet zo is. Dus denken we toch dat de motie-Stofkam toch wel goed uitkomst kan bieden. Want wat wij vragen is dat als aan het einde van het jaar blijkt dat het budget niet besteed is, dan is ons verzoek: kijk wat je kunt doen met die initiatieven, die buiten de boot vallen.

Dan de motie die we samen met de PVV hebben ingediend over proefdiervrij bevreemdde ons het antwoord van de gedeputeerde, waarbij hij zegt zich aan de norm te houden. Ondertussen hebben we taakstelling/doelstelling voor Pivot Park. En ja, we moeten dat terrein toch vol krijgen. Wat ons betreft is dat niet de insteek die we zouden willen zien. Natuurlijk, ontwikkelingen in de medische industrie prima. Maar wat ons betreft gaan we niet expliciet inzetten op bedrijven die dierproeven doen. Want dat proberen we nou juist, ook via de Tweede Kamer, te ontmoedigen. Ik denk dat het ook het Pivot Park zou sieren...

De **voorzitter**: Wilt u afronden, mijnheer Van der Wel?

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Als laatste het amendement A1A, dat we willen bespreken. Wij denken dat het niet verstandig is om nu te gaan inzetten op toekomstige besparingen die er wellicht of wellicht niet zullen zijn. Wij hebben geen glazen bol, dus dat amendement gaan we in ieder geval niet steunen. Voorzitter. En dan bij dezen de motie.

Motie M46 'Stofkam Cultuur'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel 80/16 inzake Begroting 2017;

constaterende dat:

- te veel instellingen goede rapportcijfers krijgen van de Adviescommissie kunsten, maar geen financiële ondersteuning;

overwegende dat:

- er jaarlijks vrije ruimte is en incidentele gelden en meevallers niet worden besteed;
vragen Gedeputeerde Staten;
 - om met de stofkam door de begroting Cultuur te gaan en te inventariseren op welke posten geld overblijft om zodoende toch een substantiële bijdrage ter ondersteuning van culturele instellingen te kunnen leveren;
- en gaan over tot de orde van de dag.
Partij voor de Dieren: Paranka Surminski"

Motie M47 'Groen Ontwikkelfonds Brabant'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend het Statenvoorstel Begroting 2017 80/16;

overwegende dat:

- het Groen Ontwikkelfonds Brabant, hierna te noemen GOB, initiatiefnemers helpt nieuwe natuur te maken;
- zowel particulieren en bedrijven als overheden en natuurorganisaties bij het GOB terecht kunnen voor geld, grond en advies voor hun initiatief aangaande nieuwe natuur;
- conform de kaders, die gesteld zijn bij het GOB, voor het provinciale Natuurnetwerk (voorheen EHS) voor gemiddeld 50% middelen beschikbaar zijn en dat de overige 50% deels moet worden bespaard, deels door anderen moet worden opgebracht;
- de Manifestpartners hebben aangegeven mede verantwoordelijkheid te willen nemen voor de realisatie van de EHS en ecologische verbindingszones (evz's) en derhalve hierin samenwerken met de Provincie;
- Gedeputeerde Staten onlangs bij de beantwoording van de schriftelijke vragen van de VVD met titel Flexibiliteit GOB naar aanleiding van verzoek B5 aangeven bij het door de BS geïnitieerde project 'Steden als schakels binnen natuurnetwerk Brabant' voornemens te zijn flexibel om te gaan met de begrenzing van het Natuurnetwerk en de natuurambitie te wijzigen;

spreken uit dat:

- op 4 oktober jongstleden de Provinciale Staten door Gedeputeerde Staten geïnformeerd zijn over een tijdelijke verhoging van het subsidiepercentage van 50% naar 75% voor de realisatie van droge delen van ecologische verbindingszones;
- de hiervoor reeds aangehaalde Manifestpartners de afgelopen periode niet hebben kunnen profiteren van een soortgelijke 75% regeling;

vragen het college van Gedeputeerde Staten:

per direct te stoppen met voornoemde pilot en Provinciale Staten eerst bij de evaluatie van de investeringsfondsen in voorjaar 2017 te informeren van een op voor de hand zijnde aangepast voorstel aangaande GOB subsidiepercentages;

en gaan over tot de orde van de dag.

Namens de VVD-Statenfractie van Noord-Brabant: Suzanne Otters-Bruijnen"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van der Wel. Deze motie graag heel snel kopiëren, want anders gaat die de besluitvorming te veel ophouden. Zijn er van de fractievoorzitters die nog het woord gaan voeren nog moties of amendementen te verwachten? Nee. Dan kan ik dat de griffier melden. Bij dezen.

En dan geef ik nu graag het woord aan de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage in tweede termijn.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Dank u wel, voorzitter. Tenminste niet anders dan net al ingediend en aangepast.

Voorzitter. Twee punten. Twee moties waar ik toch nog de aandacht wil vragen en die voor ons toch van groot belang zijn. De eerste is de motie 'Verruiming opruimvergoeding drugsafval'. En we hebben de motie iets aangepast omdat we nu ook om een Statenuitspraak vragen. We hebben de gedeputeerde gehoord. We vinden het belangrijk om ons als Staten ook uit te spreken. De PVV-fractie heeft denk ik de terechte vraag gesteld of je het hiermee eigenlijk niet makkelijker gaat maken voor dumping. Van twee kanten bezien, mijnheer Van Hattem. Een, voor een crimineel zal het niet uitmaken of je ergens stort en of je daarvoor 50% of 100% subsidie krijgt. En twee, voor een grondeigenaar zit er altijd een drempel in. Juist bij gebruikmaking van de subsidieregeling is het een verplichting om ook proces-verbaal op te maken en het NFO erbij te betrekken. Juist dat punt is ontzettend belangrijk, omdat er dan ook onderzoek gedaan kan worden en daarmee dus ook het NFO in het werk gesteld kan worden om ook daadwerkelijk grip te krijgen op de situatie en de daders ook daadwerkelijk op te sporen.

De **voorzitter**: Interruptie Boon.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter. We spreken hier over de georganiseerde misdaad. En als ik zie dat bij mijn burens op het grasveldje vaten worden gedumpt, dan weet ik nu dat mijn buurman alles vergoed krijgt. Sommige mensen zijn bang om te getuigen tegen die georganiseerde misdaad. Maar als ze weten dat er maar 50% wordt vergoed komen die mensen misschien wel voor hun buurman op en durven ze wel aangifte te doen en te getuigen tegen deze criminelen.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Die redenering kan ik niet helemaal volgen, mijnheer Boon. Kijk, voor de crimineel zal het niet uitmaken. En voor een particulier grondgebruiker is het ontzettend belangrijk dat ze ook daadwerkelijk daarmee aangifte doen. En dan het tweede punt. Wij zeggen hier in de Staten altijd dat de vervuiler betaalt. En dan vind ik het een heel vreemde, juist ook omdat er nog geld in de pot zit, dat we zeggen dat de vervuiler betaalt, maar wel de helft. Nee. Laten we dan ook consequent zijn en laten we zeggen: we gaan ervoor. Dat pleidooi doen we ook bij de minister om te kijken of we het vanuit de 'Pluk ze-pot' kunnen krijgen, zodat dus ook daadwerkelijk de crimineel betaalt. Maar dan is het toch heel vreemd om te zeggen: u krijgt maar 50%. Laten we dan ook de volledige kosten daarin vergoeden. En het derde punt dat ik wil maken, is dat de minister het argument gebruikt van de zorgplicht. Ik denk dat er geen enkele partij is die zegt: ik doe dit, uit mezelf wil ik graag die afval op mijn grond hebben. De andere kant is wel waar, dat steeds meer grondeigenaren zeggen: als ik die zorgplicht heb en 50% van de kosten op me moet nemen, dan ga ik ervoor zorgen dat we gebieden afsluiten of ze niet meer toegankelijk maken. En juist om die reden is het denk ik belangrijk om ook particulieren vrij te stellen indien het mogelijk is en er ruimte in de regeling zit. Dus ik wil u oproepen om daarmee dus ook deze motie te steunen. We hebben hem op verzoek van andere partijen ook aangepast, zodat we daarmee ook in ieder geval een heldere uitspraak vanuit de Staten kunnen doen.

Voorzitter. De tweede motie die ik ook nog onder de aandacht wil brengen, is de aanpassing van de Jonge landbouwersregeling. Het onderzoek en de argumenten van de NAK komen eigenlijk voort uit een motie die ingediend is in de Tweede Kamer door de VVD, het CDA, de ChristenUnie en de SGP. Met als doel om de regeling ook daadwerkelijk te verbeteren. En hij is ook al in meerdere provincies besproken, onder andere in de provincie Gelderland. En in de provincie Gelderland heeft het college een toezegging gedaan om het onderzoek daadwerkelijk mee te nemen. Ze hadden alleen moeite met een aspect, de investeringsdrempel. Daarom hebben we de investeringsdrempel hier uitgehaald, maar willen we dus met deze motie wel het signaal meegeven aan de gedeputeerde om met uw mede-gedeputeerden in gesprek te gaan om te kijken of de uitkomsten van het onderzoek benut kunnen worden om de regeling zodanig te

maken dat die ook aan het doel voldoet. En ik denk dat we hiermee ook juist in lijn zijn met andere provincies. En we roepen daarmee dus ook de Staten op om dit heldere en duidelijke signaal dan ook af te geven. En daarmee ook de regeling, zoals die door Brussel ingesteld is, ook maximaal voor onze boeren mogelijk en benutbaar te maken.

Motie M 37A 'Verruimen opruimvergoeding drugsafval voor particulieren'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- het aantal aanvragen voor de subsidieregeling opruimen drugsafval achterblijft bij het aantal dumpingen;
- uit de drugsconferentie in Zaltbommel en uit de evaluatie van de regelgeving blijkt dat de strikte voorwaarden van de regeling en het feit dat voor sommige gedupeerde partijen de opbrengst van een subsidieaanvraag niet opweegt tegen het indienen van een aanvraag;
- particulieren tot nu toe slechts 50% van de kosten vergoed krijgen.

Spreekt uit:

- dat de Staten van Brabant pleiten voor een volledige vergoeding (100%) van alle gemaakte opruimkosten voor particulieren;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

CDA: Marcel Deryckere

GroenLinks: Hagar Roijackers

Lokaal Brabant: Jan Heijman.

Motie M38A 'Aanpassing Jonge landbouwersregeling'

"Provinciale Staten van Noord-Brabant in vergadering bijeen op 11 november 2016, behandelend de Begroting 2017;

overwegende dat:

- de volgende openstelling van de JOLA-regeling gepland staat in december;
- dat de NAJK in aanloop hiernaar een onderzoek uitgevoerd heeft onder jonge ondernemers;
- dat hieruit blijkt dat voor 70% van de jonge landbouwers geen investering op de lijst stond waar zij behoefte aan hebben. 85% gaf aan dat er te weinig keuzemogelijkheden waren;
- dat 45% het minimaal te investeren bedrag per investering te hoog vindt;
- dat er een investeringsdrempel is van 20.000 euro, maar dat met name bij een wat kleiner bedrijf een jonge boer niet aan de investeringsdrempel komt, denk aan weidebox of vloermatrassen;

vraagt Gedeputeerde Staten:

- de uitkomsten van de evaluatie van het NAJK te betrekken bij de tweede openstelling van de regeling;
- de regeling beter aan te laten sluiten op de behoefte van jonge landbouwers en de suggesties vanuit het onderzoek van de NAJK hierbij te betrekken;
- de uitkomsten hiervan aan de Staten terug te koppelen;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie/SGP: Hermen Vreugdenhil

PVV: Maikel Boon

CDA: Ton Braspenning"

De **voorzitter**: Ik dank de heer Vreugdenhil voor zijn bijdrage. Ik kijk dan naar de fractie van Lokaal Brabant, meer in het bijzonder naar de heer Heijman. Aan hem het woord.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Dank u wel. Ik heb de emotie van deze dag nog niet helemaal verwerkt, dus ik beperk me nou maar even tot het amendement en de moties.

Het amendement. De gedeputeerde heeft ons meegenomen in zijn gedachtegang om dat op te lossen. Ik had liever gehad dat we vandaag een besluit hadden kunnen nemen om gewoon wel dat geld aan de veerdienst te geven. Maar goed, met de uitleg kan ik wel akkoord gaan. Ik trek dus amendement 9 nu in. Bij de behandeling begin volgend jaar kom ik er vanzelf wel weer op terug, denk ik.

De **voorzitter**: Oké. Amendement 9 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Motie 39. De gedeputeerde heeft het een en ander mij goed uitgelegd en toegezegd. Ook daar kom ik in die discussie wel weer op terug, maar nu mag ik hem intrekken.

De **voorzitter**: Motie 39 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Motie 40. Schoorvoetend gaf de gedeputeerde ook wel iets toe. Daar ben ik blij mee. Ik wil daarbij toch wel meegeven dat de rode draad wordt: bestuurlijke veerkracht is prima, maar je moet er wel voor zorgen dat als de instituties bij elkaar komen of dingen organiseren, dan moet je er wel voor blijven zorgen dat het ook daalt in de gemeenschap en dat we over een paar jaar niet weer allerlei dingen moeten doen om dingen te verbeteren. Dat zal onze inbreng in die discussie zijn. En we zijn blij met deze toezegging dus op dit moment is motie 40 ingetrokken.

De **voorzitter**: Motie 40 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Ik ben wel goed bezig vanavond. Motie 41, Noord-Zuidtracé. Ook met die toezegging van de gedeputeerde ben ik heel blij. De gedeputeerde weet nu inmiddels wel dat dit een onderwerp is waarin ik mijn tanden heb gezet. Dus ik blijf dat strak volgen en daarop kom ik terug, maar nu trek ik hem in.

De **voorzitter**: Motie 41 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): En motie 42, voorzitter. Ja, ik had waarschijnlijk even een middagdip, maar ik begrijp niet zozeer de ontrading van de gedeputeerde. Ik begreep uit haar verhaal dat het misschien een verkeerd instrument is. Mijn vraag is: wat is dan wel het goede instrument? En als we geen instrumenten hebben, moeten we dan niet een nieuwe maken? Ik wacht even dat antwoord af en dan beslis ik wat ik met deze motie doe.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Heijman voor zijn bijdrage. Hiermee komen we aan het einde van de tweede termijn van de zijde van uw Staten.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voorzitter. Ik wil graag ook nog een motie intrekken. Dat was ik zojuist vergeten. Motie M3, over de dementievriendelijke gemeente, is ook ingetrokken vanwege de toezegging van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Motie 3 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. Zoals ik al inleidde, de tweede termijn van de zijde van het college gaat nu aanvangen. Er is behoefte aan een kleine schorsing. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Als eerste in deze tweede termijn van de zijde van het college zal het woord gevoerd worden door mevrouw Spierings. Aan haar het woord.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja. Dank u wel, voorzitter. Ik had nog een aantal opmerkingen over VTH-taken. Op amendement A1A zal mijn collega Van Merrienboer vanuit de financiële techniek reageren, want we hebben de indruk dat vooral daar de onduidelijkheid zit.

Ten aanzien van het amendement van GroenLinks toch nog even verduidelijken dat wij tot 2019 geen bezuinigingen hebben op de VTH-taken. De cijfers geven wellicht een vertekend beeld, vandaar dat ik het zo fijn had gevonden als u daarover technische vragen had gesteld. Want er zitten bijvoorbeeld overboekingen vanuit Bodem in, die nog niet in alle jaren zijn doorgevoerd. En ook over het budget vanuit de nieuwe Natuurwet volgt dit jaar nog besluitvorming. Dus vandaar dat u het totale bedrag niet zonder meer over de jaren heen kunt vergelijken.

Dan motie M23A. ik stel voor dat ik de toezegging doe dat zodra de pilot er op zit we u informeren of het lukt om een versnelling te bewerkstelligen. Want ik snap uw bedoeling, maar of zo snel als mogelijk is betekent dat we toch genoodzaakt zijn om het tempo te handhaven zoals we hadden voorzien, dan maak ik me een beetje blij met een dode mus. Ik wil dan meteen met natuur doorgaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Klitsie interruptie, begrijp ik.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Voorzitter. Ik keek even rond of ik mijn collega-indieners zag, maar ik denk dat ze het met me eens zijn dat op basis van deze toezegging om na de pilot daarop terug te komen ik de motie kan intrekken. Het gevoel van urgentie is denk ik voldoende gedeeld.

De **voorzitter**: Ja. Dat moeten de indieners natuurlijk wel even meemaken.

Mevrouw **Klitsie** (D66): Motie 23A wordt dan ingetrokken.

De **voorzitter**: Motie 23A kan worden ingetrokken? Motie M23A maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja. Van de mus ging ik dus naar natuur. Eerst even motie 47 over het Groenontwikkelfonds Brabant. Ik snap de zorg van de VVD-fractie, dat daar ineens bewegingen worden gemaakt die wellicht uit de hoge hoed komen en niet waren voorzien. Ik wil toch in ieder geval even aangeven dat die beweging beperkt van omvang is. Het gaat om de ecologische verbindingzones, waarvoor we voor een jaar voor maximaal 150 km 75% subsidie beschikbaar stellen in plaats van 50%. Dat is een GS-bevoegdheid die past binnen de totale financiering van natuur. En daarmee ook de totale financiering en het financiële plaatje intact blijft. Misschien zal ik even mijn verhaal afmaken, voorzitter, voordat de heer Van Gruijthuijsen mij gaat interromperen. Ik kondig het alvast maar aan, want dan kan hij meteen alles meenemen waarop hij nog wil reageren.

De realisatie van de ecologische verbindingzones was stilgevallen op het moment dat we in de vorige periode zijn teruggegaan naar 50% financiering. Voor die 75% komt iedereen in aanmerking, ook de

manifestpartners en niet alleen de B5. Dus ingaand op uw argument dat zij daar geen gebruik van hebben kunnen maken, zij kunnen daar nu binnen die kaders van een jaar en 150 km ook gewoon gebruik van maken. En ik stel voor dat we na afloop deze pilot, specifiek ook op dit onderdeel, met uw Staten evalueren. En juist door het nu tijdelijk naar 75% te trekken krijgen we ook inzicht voor zo'n evaluatie om te kijken of dat subsidiepercentage wezenlijk van belang is voor de realisatie van die evz.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Dank u wel ook voor de beantwoording, mevrouw Spierings. Duidelijk. Ik heb echter wel een vraag. De evaluatie van de fondsen, waaronder het Groenontwikkelfonds, staat al in het voorjaar van 2017 op de rol. Hoe ziet u dat deze pilot al daarin expliciet betrokken kan worden? Hoe ziet u daar mogelijkheden toe?

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dan loopt die openstelling een tijd. We kunnen dan kijken hoeveel aanvragen er zijn geweest. Daar krijgen we een beeld van. En bovendien weten we vaak ook wel hoeveel aanvragen er in de pijplijn zitten. Dus we betrekken het op dat moment, voor zover we het dan kunnen. Maar goed, ik kan een jaar niet korter laten duren dan 365 dagen.

De **voorzitter**: Van Gruijthuijsen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Ja. Dat kan maar in een beperkt aantal jaren inderdaad, mijnheer Heijmans. Goed. Er ligt inderdaad ook een opgave voor gemeenten, zoals u in uw laatste Statenmededeling heeft aangegeven. We gaan er inderdaad met deze toezegging van uit dat de stand van zaken van deze pilot echt expliciet wordt meegenomen bij de evaluatie van de fondsen. Dan kunnen wij onze motie intrekken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Motie 47 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen. Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ook even hierover. U heeft nou die pilot en het percentage verhoogd van 50% naar 75% in de hoop dat er dan wel meer aanvragen binnenkomen. Maar de calculerende partners in het proces zullen misschien wel denken beter te wachten tot er weer een evaluatie is geweest. En dan denkt de provincie dat er nog niet voldoende is aangevraagd. Misschien verhogen ze het dan wel naar 100%. En hoe sluit u uit dat dat gaat gebeuren? Dat de provinciale pinautomaat het scherm helemaal groen moet kleuren.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Op het moment dat wij hier met elkaar over die evaluatie komen te spreken, dan kunt u ook als Staten uw mening geven over de resultaten van die evaluatie en wat het voor het subsidiepercentage betekent. En stel dat er al uit die evaluatie het beeld zou komen dat u aangeeft, en uw Staten zeggen niet naar 100% te willen, dan is dat toch helder?

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Maar u sluit het ook niet uit dat het in de toekomst naar 100% zou kunnen gaan als die aanvragen niet in voldoende mate binnen gaan komen.

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Nu wordt er toch echt aan mij gevraagd om in een glazen bol te kijken en op heel veel zaken vooruit te lopen. We draaien hier niet voor niets een pilot om die daarna te evalueren en dan pas verder te kijken hoe we verder gaan.

Motie 48, versnelde aankopen van natuur met een plan B. Ik kan eigenlijk een soort van dubbel signaal geven. Ik kan zeggen dat ik geen bezwaar heb en dan ook meteen de motie inlossen door te zeggen dat er niets op de plank ligt. En daarmee is die overbodig geworden. En dus ontraden. Dit gaat heel snel. U vraagt ons te inventariseren welke plannen naar voren gehaald kunnen worden. En dat zijn er geen.

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Voorzitter. Via deze weg een mededeling aan u over amendement A8. Er komt veel nieuwe informatie los concluderen zowel GS als PS. Wij willen daarom amendement A8 aanhouden.

De **voorzitter**: Een amendement is niet aan te houden, want dat ziet op de besluitvorming vandaag.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dan willen we dat intrekken.

De **voorzitter**: Dan wordt amendement 8 ingetrokken en maakt het geen deel meer uit van de beraadslagingen. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Oké. Dan is onze constatering van het maken van een planning en jaar na jaar die projecten daarin niet helemaal of niet realiseren, dat je dan gaat achterlopen. Ik bedoel, als je niet meer projecten in de pijplijn hebt die je al naar voren kunt halen, dan kan het niet anders zijn dat als je een tegenslag hebt, je dus 200 ha per jaar te weinig realiseert. Hoe gaan we daarmee om?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik begrijp de zorg van de heer Van der Wel wel. Maar wat je ziet bij de fondsen, en niet alleen bij het Groenontwikkelfonds, is dat het even tijd nodig heeft om het goed in te regelen om ervoor te zorgen dat alle partijen die daarin samenwerken snappen hoe het werkt. Dus we hebben gewoon een aanlooptijd nodig om op stoom te komen. En langzaamaan kan dat tempo omhoog. Maar dat is niet hetzelfde als dat we nu plannen naar voren kunnen trekken. Dus we zijn wel gewoon van plan om de doelstellingen te halen op de planning die we hadden afgegeven.

De **voorzitter**: Ja. Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Dus ik begrijp dat er meer plannen komen als u op stoom raakt. Dan kan er ook een voorraadje zijn en kunnen die tegenslagen wel opgevangen worden. Is het zo bedacht?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Het is onze bedoeling om de doelstellingen, zoals we die hebben afgegeven rondom de planning, te gaan halen. En dat gaat niet lineair, dat gaat in een soort versnelling straks omhoog.

De **voorzitter**: Met stoom.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Met stop als we er zijn. Dan motie 37A over opruimvergoeding drugsafval. Kijk, wij gaan er als college niet over wat uw Staten uitspreken, maar ik zou wel graag willen weten wat u hoopt te bereiken door dit uit te spreken. Want ik denk dat u iets uitspreekt waar dan vervolgens toch niets mee gebeurt. Dat is aan u, maar ik zou dat een beetje een ingewikkeld signaal vinden richting de mensen die te maken hebben met afvaldumpingen.

De **voorzitter**: Interruptie Van Overveld.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Dank u, voorzitter. Ik heb één vraag. Er wordt gesproken over subsidievragen, waaronder opruimsubsidie kan worden verleend. Behoort tot die voorwaarden dat men aangifte moet doen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Ja.

De **voorzitter**: Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voorzitter. De gedeputeerde stelt een vraag wat we ermee hopen te bereiken. Een, de pot is niet leeg, dus er is geld over. Op dat moment willen wij ook de knelpunten, waar particulieren mee te maken hebben, dat ze vaak geen aangifte doen maar zelf opruimen vanwege de kosten, en daarmee dus geen NFO-onderzoek kan plaatsvinden, dat willen we weghalen.

En twee. Volgens mij stralen we hier met zijn allen uit dat de vervuiler betaalt en ook vanuit de 'Pluk ze-pot' dit willen realiseren of deze vergoeding willen geven. Dan doe je geen 50%, dan vergoed je alles. En zorg je dus ook dat degenen die ook de rotzooi veroorzaken daadwerkelijk hiervoor gaan betalen. Dus volgens mij is het een heel helder signaal richting het Rijk, richting I&M. En ik hoop dat we volgend jaar ook de bijdrage vanuit Justitie krijgen en niet meer via I&M hoeven te krijgen. Dus volgens mij geven we hier als Staten een heel helder, duidelijk niet mis te verstaan signaal af.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dan hoop ik dat u zich allemaal realiseert dat de kans dat I&M iets met dit signaal gaat doen uitermate klein is. Maar het staat u natuurlijk vrij om dit signaal af te geven.

De **voorzitter**: Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voorzitter. Nou ja, goed. Het debatje zojuist heeft ons geleerd dat we weten waar de knelpunten zitten. Plannen kunnen we niet naar voren halen. We trekken dus motie 48 in dan.

De **voorzitter**: Motie 48 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Dan had ik nog een vraag van het CDA over die 50 miljoen euro voor natuur en of dat een aanvullende ambitie is. Nee, dat is geen aanvullende ambitie.

En een vraag van het CDA over wateroverlast naar aanleiding van het noodweer. Ja, het is prima. Wij zullen uw Staten – dat is dus bij dezen een toezegging – informeren over de resultaten van de gesprekken met de waterschappen.

Dan ga ik door naar energie. Er was vanuit GroenLinks nog een appel gedaan rondom de motie Klimaatbegroting. Wij voeren als college integraal beleid uit. Klimaat zit eigenlijk in zo ongeveer elke portefeuille. En het belangrijkste gedeelte hebben we bij elkaar in de begroting zitten rondom energie. En er zit voor het onderdeel klimaatadaptatie een stuk bij het PMWP. We kunnen die begroting helemaal gaan reshuffelen, maar ik weet niet precies wat we daarmee bereiken. We houden dan hier heel veel mensen bezig, die eigenlijk gewoon bezig moeten zijn met Statenmededelingen schrijven, zodat u weet wat we allemaal al in uitvoering hebben En dat zou ik liever doen dan wat we toch al doen op een andere manier in de begroting zetten.

De **voorzitter**: Interruptie Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja. Via u, voorzitter. Inderdaad, het klimaat zit zo ongeveer in elke vezel van de begroting. En het klimaat draait altijd om de opwarming van de aarde. En nergens, maar dan ook nergens staat iets van een temperatuur, behalve een algemeenheid van beneden 2 of 1,5 graad. Nergens. En ik heb de verklaring wel, want het is niet wat het oplevert, al dat beleid dat we hier opvreten. Kijkt u allemaal nog eens naar onze motie en stem straks eens met uw verstand. Want daar staan gewoon dingen in ... Onze motie, ik geloof nummer 19, kunt u mij vertellen wat daar feitelijk onjuist in staat? En als het allemaal wel feitelijk juist is wat daar staat, hoe u het in uw hoofd haalt om met het huidige beleid door te gaan? Dat zou ik nou zo graag eens willen weten.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Het punt van klimaat is dat het een mondiaal vraagstuk is en dat de bijdrage van ons hier in Nederland zeer minimaal is. En als iedereen er zo over denkt schieten we ver over die 2 graden heen. Het is een tragedy of the commons, en ik hoop dat de heer Van den Berg die theorie ook kent.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Even voor de mensen thuis, de verhoging van 16% naar 25% duurzame energie als gevolg van het Urgenda-vonnis levert volgens staatssecretaris Dijksma in het hoger beroep 0,000045 graden op. Dat is 45 miljoenste van een graad. U kunt er de hele wereld bij halen, maar dit is zo zinloos dat zelfs de staatssecretaris zelf in de verdediging zegt dat er geen enkel klimaateffect is. Kunt u mij toezeggen dat u er een keer een temperatuur bij zet bij wat u doet?

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Volgens mij toont dit alleen maar aan dat we heel veel ambitie moeten tonen. En niet alleen in Nederland, maar wereldwijd, want anders gaan we dus inderdaad die temperatuur niet onder de 2 graden houden.

De **voorzitter**: Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. Ik ben blij dat de gedeputeerde in ieder geval niet herhaalt dat het niet mogelijk zou zijn om als provincie een klimaatverordening te maken, want dat kan. Dat kunnen we. Daar is geen enkele wet tegen. We zijn een open huishouding, dus dat kan. En waarom het zo zinvol is, meer nog dan we nu doen, is om het voor iedereen, voor de burgers in Brabant, veel transparanter te maken wat de effecten zijn van onze maatregelen op het gebied van CO₂.

De **voorzitter**: En uw vraag is?

De heer **Uijlenhoet** (GL): Dat weten we nu niet. Het zit er hier en daar wel in, maar het is onduidelijk. En het leidt ook niet echt tot goede afwegingen tussen de beleidsterreinen, wat wel zou kunnen en moeten. En het past volgens mij in de ambitie van dit college, ook om heel innovatief bezig te zijn, om toch een klimaatbegroting op te stellen. En ik kan me toch voorstellen dat ook u daarvan gecharmeerd bent.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik vind het zeer charmant dat de heer Uijlenhoet een beroep doet op ons innovatievermogen. En ik snap ook ergens wel waar hij naartoe wil, maar wij willen echt hier met de uitvoering van ons beleid bezig zijn. En we hebben nog zo'n grote opgave, zeker ook op het gebied van energie en klimaat, dat we vooral moeten uitvoeren en niet in eeuwigheid moeten rekenen. Want vooral maakt u daar vooral de heer Van den Berg blij mee die nu naar voren komt.

De **voorzitter**: Dat moet nog blijken. De heer Uijlenhoet had in beginsel nog één mogelijkheid om op u te reageren.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Uitvoeren is natuurlijk prachtig. Dat willen we allemaal. Maar we willen ook volgen of die uitvoering gaat zoals wij willen dat die gaat. En dat kunnen we nu niet. En daar is die begroting voor. Ik roep alsnog op om dit wel te doen.

De **voorzitter**: De gedachten zijn op dit punt denk ik nu wel gewisseld. De heer Van den Berg op dit punt nog.

De heer **Van den Berg** (PVV): Ja, het gaat eigenlijk om iets anders wat mijn motie 19 beoogt. Wij zeggen eigenlijk alleen maar: haal dat geld nou bij de windmolens- en zonnepanelensubsidies en dergelijke weg of dat te faciliteren. En steek dat nou ook vooral in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Want er zijn mooie dingen aan de gang, ook op het gebied van zonne-energie. Dat is eigenlijk wat wij vragen. Dus wij hebben helemaal niet zo'n heel ander doel. Even afgezien van die graden die het oplevert. Dat doet het niet. Maar ook wij willen wel vooruit nu op het punt van schone energie.

De **voorzitter**: Uw punt is duidelijk. De heer Oosterveer.

De heer **Oosterveer** (50PLUS): Mijnheer de voorzitter. Ik wilde graag van de gedeputeerde horen wat zij vindt of wij niet onze uitstoot moeten verminderen om te zorgen dat we minder CO₂-uitstoot hebben van verwarming. Dat kun je alleen bereiken door te zorgen dat de buitentemperatuur omhooggaat. Want hoe hoger de buitentemperatuur is, hoe minder verwarming we nodig hebben en hoe minder CO₂-uitstoot.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik ben er in dit geval toch voorstander van om gewoon een dikke trui aan te doen.

De **voorzitter**: Goed. Ik zie die carnavalssjaals nog steeds voor me. Dat is natuurlijk een begin. Maar dat brengt mij op het streven om uiteindelijk om 23.11 uur deze vergadering beëindigd te hebben. Dus ik wil u oproepen om u echt te beperken tot de echt noodzakelijke interrupties op dit niveau in het debat. De gedeputeerde was aan het afronden.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik had nog een vraag van Lokaal Brabant over motie M42, wat wel het goede instrument is. Nou, wij gaan gewoon al aan de slag ten behoeve van de Perspectiefnota om ook bij de Brabantse inwoners op te halen wat zij belangrijk vinden. En het is niet zozeer dat we nieuwe instrumenten moeten maken, maar dat we steeds heel goed moeten kijken bij elk beleidsterrein welk instrument we nodig hebben. We doen het in het mestbeleid anders dan bij mobiliteit. En dat is weer anders dan bij de omgevingsvisie.

Dan had ik de vraag van het CDA rondom de regio Eindhoven om een probleemanalyse te maken. En ik heb niet helemaal scherp welk probleem we zouden moeten analyseren en wat we daar precies mee hopen te bereiken. En ook niet waarom wij dat zouden moeten doen.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Nou, allereerst moeten wij dat niet doen. Maar we zien dat de gemeente Eindhoven geen visie wil inleveren, omdat zij schijnbaar bang is voor de reacties van de omliggende gemeenten. Dus wij zeggen: laat nou de gemeente Eindhoven en ook omliggende gemeenten kijken: wat is nou het probleem wat we moeten oplossen bij veerkrachtig bestuur in onze regio? Als je het daarover eens bent kun je misschien verder gaan kijken. Maar laten we het eerst zijn over het probleem, en dan kun je daarna samen gaan kijken naar oplossingen. Is die angst er waarschijnlijk?

De **voorzitter**: Het punt is duidelijk. De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik wilde dat het zo eenvoudig was. En voor zover dat dat makkelijk gaat gebeurt dat ook in de samenwerking stedelijk gebied. Dat begint echt bij de opgave.

De **voorzitter**: Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Oké. Maar wat het CDA betreft zou de gemeente Eindhoven toch echt met iets van een visie moeten komen. Dat is ook wat we hebben afgesproken in deze Staten. Dus is het raar om dan te zeggen: die gemeente hoeft dat niet, want het is een grote gemeente en de kleinere gemeenten zijn daar bang voor. Dan zou je ook Tilburg, Den Bosch, Breda kunnen uitzonderen. Dat lijkt ons geen goed idee.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. U heeft mij ook niet horen zeggen dat Eindhoven geen visie hoeft te maken.

Dan had ik over landbouw nog wat dingen over bioboeren. Ik was gewoon even nieuwsgierig of de heer Van der Wel ook tot de doelgroep voor informatievoorziening voor biologische landbouw behoort. En voor de BZV zou ik willen verzoeken om daarop op 2 december terug te komen als we de evaluatie van de BZV behandelen en de Statenmededeling die wij daarover schrijven.

Ten slotte nog de motie M38A over de Jonge landbouwersregeling. Het klinkt sympathiek, maar er liggen gewoon afspraken om als IPO samen op te trekken. En het lukt echt niet meer om voor de komende openstelling daar nieuwe maatregelen in te stoppen. Nog even los van allerlei systemen en dergelijke, die daar niet tijdig op aangepast kunnen worden. Dus ik kan de uitkomst, als u hem al zou aannemen, bij dezen al wel terugkoppelen: dat lukt gewoon niet voor de komende openstelling. Dat was het, voorzitter.

De **voorzitter**: Er komt nog een interruptie. Mijnheer Uijlenhoet.

De heer **Uijlenhoet** (GL): Voorzitter. Dank u wel. In eerste en ook in tweede termijn heeft onze fractievoorzitter nog iets gezegd over onze ingediende moties rondom energie. Die heeft u in principe allemaal ontraden, want u bent ermee bezig. Dat is natuurlijk op zich mooi. Maar even kijkend naar het proces, wij doen deze moties niet alleen vanuit onze fractie, maar ook vanuit een aantal andere fracties, om mee te denken en een soort handreiking aan dit college te doen. Ervaart u dat ook zo, dat we op die manier met u meedenken? Ik kreeg een beetje het gevoel dat u zei: mooie motie, maar ach, we doen het allemaal al.

De **voorzitter**: De gedeputeerde. Uw vraag is duidelijk.

Mevrouw **Spierings** (GS, D66): Voorzitter. Ik heb denk ik twee dingen uit uw moties gehaald. Het ene is dat er vooral heel veel steun is voor alles wat we op het gebied van energie doen. En het andere is dat we samen moeten zoeken naar een goede manier om u daarin een plek te geven. Dat is informatievoorziening, maar het gesprek daarover. En de huidige werkwijze helpt daar misschien niet in, maar het gaat toch vooral om wat we met elkaar willen bereiken. Dus dat daagt ons weer uit.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde voor haar beantwoording. Dan nu gedeputeerde Van der Maat het woord.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dank, voorzitter. Mij resteren nog een paar vragen. De VVD vroeg mij of er ruimte voor de regio Noordoost is om de N264 te agenderen. Ja, die ruimte is er. Ik ga er ook van uit dat ze dat doen, temeer omdat we al een aantal afspraken hebben gemaakt over studies die daar nu lopen.

Het CDA vroeg me nog te reageren op het Bereikbaarheidsakkoord. In december komt er een Statenmededeling uw kant op. Ik twijfel nu even om de drie, vier punten die u heeft gevraagd nu af te gaan. Want dat is nogal een veelomvattend verhaal. Een aantal dingen heeft u al goedgekeurd via 'Fiets in de versnelling', via de HOV-ontwikkelagenda, we zijn bezig met de N279, we gaan studeren op een aantal thema's. Dus daar zit een verhaal omheen. Om te voorkomen dat er een derde termijn komt kan ik u geruststellen dat er in december een Statenmededeling komt waarin echt een totaaloverzicht gegeven gaat worden.

Een kleine opmerking nog in de richting van de heer Heijmans. Hij zei dat de planrealisatie zal beginnen. Het is de planstudie, die in 2017 zal beginnen.

In de richting van de PVV. Moet mainport Brainport geen ring hebben? De Brainportregio moet vooral goede bereikbaarheid hebben. Daarom ben ik ook blij met de afspraken die we het afgelopen jaar hebben gemaakt en de actieagenda die we nu ook gaan opstellen. Dat geeft ook weer ruimte om vol aan de slag te gaan met onder andere multimodaal transferpunt Eindhoven 8 en de A2 Eindhoven-Weert.

De **voorzitter**: Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dat klinkt allemaal heel mooi, maar is dat nou echt de ambitie van een mainport? Is dat nou echt de infrastructuurontsluiting die je moet willen hebben bij een mainport? Moet die ambitie niet gewoon veel hoger liggen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Hattem** (PVV): Veel meer ruimte. En dan wil ik toch even een voorbeeld geven. In de regio Rotterdam, de haven van Rotterdam ligt ook een veel bredere inzet op wegeninfrastructuur, de nieuwe tunnel die daar komt bij Rozenburg. Daar wordt veel steviger ingezet. En moet dat hier ook niet de ambitie zijn als je echt mainport wilt zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Ja. Ik zou niet weten waarom we een tunnel moeten hebben in de Brainportregio. Maar goed, ik snap uw punt. Alleen komt u uit op een oost-westverbinding. Het gaat mij om de bereikbaarheid. Vanuit het bestuursakkoord en de afspraken die ik met de regio heb kunnen maken, zijn we daar nu vol mee aan de slag. Dus in plaats van een ring moet u misschien eerder in de vorm van een driehoek denken: de N279, de A67, de A50, de A2. Er liggen allemaal plannen voor. We hebben nog niet alle budget binnen. Daar wordt hard aan gewerkt. Ik weet dat u daar andere opvattingen over heeft. Maar goed, de opdracht die ik heb gekregen, is gewoon een andere.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Voorzitter. In dezen ben ik nu al benieuwd naar het nieuwe verkiezingsprogramma van de VVD. Werkelijk.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Dat staat online hoor.

De heer **Van den Berg** (PVV): Een dusdanig grote stedelijke regio zonder ringweg, kom op.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Van den Berg, maar ik stel voor dat dat een constatering is. Ja? De woordvoering zal nu worden voortgezet door gedeputeerde Swinkels, begreep ik.

De heer **Van der Maat** (GS, VVD): Maar uiteraard spreek ik geheel namens het college. Eén laatste opmerking. Dat was louter een informatiebehoefte, waar ik u in wilde voorzien. GroenLinks had het over het ontschotten van een asfaltfonds. Er is geen asfaltfonds, maar ik wil wel alle middelen ontschotten. Dat klopt.

De **voorzitter**: Ik had deze nabrander nog niet voorzien. Nu gedeputeerde Swinkels. Dank voor uw beantwoording.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Dank u wel, voorzitter. Op een paar gemaakte opmerkingen zal ik nog even reflecteren. Een paar vragen. De VVD memoreerde nog even dat het niet gaat om het veranderen van spelregels. Volgens mij is dat precies wat er gaande is, namelijk dat wij de spelregels zeker niet gaan veranderen. Dat doen we niet. Dit zijn de afspraken. Via die afspraken handelen we. Maar we kijken wel of het de doelen oplevert die we voor ogen hebben, want het gaat uiteindelijk ook weer niet om de spelregels. Het gaat om de effecten die we daarmee in onze samenleving realiseren. En op het moment als we die effecten ophalen, en dat heb ik toegezegd, dat ga ik met BrabantStad doen, zullen we kijken hoe de situatie is. En indien dat maatregelen betreft doen we dat weer met de bestaande instrumenten. Dus toch binnen de spelregels.

De PVV had nog vragen, met name over hoe GS tegen de samenwerking met een moskee aankijkt. Het is misschien goed om even de situatie te schetsen die daar speelt. Wij financieren Sportservice Noord-Brabant voor ongeveer 5%, omdat wij hen vragen veel opdrachten voor anderen te doen. Dit was zo'n opdracht vanuit de gemeente Roosendaal, waarbij een sportweek plaatsvond, waarbij op een van die dagen een bezoek aan een moskee werd gehouden. Overigens netjes met alle ouders gevraagd en een programma voorgelegd, die allemaal toestemming hadden gegeven voor dat moskeebezoek. Dus laten we dingen even niet groter maken dan ze zijn. Dit hoort dus eigenlijk ook niet in deze begroting, omdat het er niets mee te maken heeft.

Cultuursubsidies alleen maar om de organisaties overeind te houden. Nou, zo zou ik het zeker niet willen noemen. Volgens mij hebben we allemaal een beetje beeld bij het belang van cultuur en kunst in onze samenleving voor onze identiteit, maar ook economie, leefomgeving, kwaliteit van leven. En zij dragen daar allemaal aan toe bij op hun eigen manier. En dat is wat wij proberen te organiseren in Brabant.

Nexus. Er is inmiddels een voorgenomen besluit naar Nexus uitgegaan, omdat wij mogelijk voorzien dat zij vanaf 1 januari niet meer voldoen aan de voorwaarden die wij stelden aan medefinanciering. Daar moet Nexus nog op gaan reageren en we zullen dan toetsen of zij al dan niet aan onze voorwaarden blijven voldoen. En daarom staat die nog gewoon in de begroting totdat het tegendeel blijkt.

De **voorzitter**: Interruptie Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter. Dat vind ik toch een vrij rare gang van zaken, want ik heb de brief die naar Nexus is uitgegaan, gelezen. En daarin staat: uw subsidie wordt per 1 januari beëindigd. En er stond geen oproep in om alsnog aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Het was gewoon een duidelijke vaststelling: er is niet aan de voorwaarden en situatie voldaan. Dus waar komt dan opeens deze tweede kans vandaan? Want die was niet als zodanig in de brief verwoord.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Wij dienen altijd formeel een voornemen tot een besluit te doen. Dat hebben we nu aan Nexus aangekondigd, omdat zij eerder bericht hebben gegeven dat zij mogelijk vanaf 1 januari niet meer verbonden zijn aan een onderwijsinstelling in Brabant. En dat is een van de voorwaarden waaraan zij moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de provinciale subsidie. En tot nu toe heeft ons nog geen ander bericht bereikt dat dat mogelijk ook het geval is. Maar als Nexus kans ziet zich te verbinden aan een onderwijsinstelling zullen we dat opnieuw moeten weten.

De vraag over de doe-budgetten. Ik realiseer me dat er inmiddels een evaluatie is gehouden van die doe-budgetten. En ik heb even navraag gedaan hoe het op dit moment met die evaluatie staat. En het blijkt dat

het idee bestond om die straks bij de uitvoering van het programma Sociale Veerkracht te gaan betrekken. Maar het lijkt me eigenlijk dat ik die meteen aan u doe toekomen, dat die er volgende week gewoon meteen is. En dan hebben we daarmee ook meteen de gegevens van wat er uit die evaluatie blijkt. Dan kunnen we die wellicht nog bij de behandeling betrekken. Dus ik zorg dat die zo spoedig mogelijk naar u toe komt.

Er waren nog reacties op twee moties, die ik overigens allebei ontraden had. En dat zal ik ook blijven doen. Er was een verzoek om het overleg met BrabantStad en de effecten naar voren te halen. Daarvoor moet ik even meewegen dat er nog al dan niet een erkenning komt van het Mondriaanfonds, die ook weer effecten heeft op hoe uiteindelijk subsidies gaan landen. En die komen pas in december. Dus we hebben eigenlijk pas eind van het jaar/begin volgend jaar het volledige beeld. En ik zal met al die gegevens goed gaan kijken wat de effecten zijn in het veld en dat bij BrabantStad ook ophalen. Ik kom zo spoedig mogelijk naar u toe, maar daarmee moeten we wel erkennen dat dat dus het voorjaar zal zijn. Ik probeer daar de grootst mogelijke snelheid mee te maken. Veel sneller dan dat kan het niet gaan. En volgens mij heb ik daarmee alles wat stond ...

Over motie 29 was er nog de opmerking om te kijken of we ook de positief gehonoreerde zonder meer konden toekennen. Dat doet eigenlijk niet zozeer af. Alles wat we binnen deze regeling aan een andere organisatie gaan toekennen, moet ergens anders verdwijnen. Dus het is niet binnen deze regeling dat we iets kunnen doen door opeens ergens iets vandaan te halen. Alles zit wat dat betreft dicht, alle financiën zijn toegewezen. Als we een ander iets gaan toewijzen, verdwijnt het ook bij een ander. Dus dat is weer de pijn op een andere plek neerleggen. Dat zou wat mij betreft dus ook niets afdoen aan het ontraden van die motie. Tot zover.

De **voorzitter**: Ik dank de gedeputeerde. De gedeputeerde Van Merrienboer dan tot slot. Er is nog een interruptie op de valreep. Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Gedeputeerde. Nog een verhelderende vraag over de lijst van de paragraaf 1-aanvragen. Er staat dat we afwachten of een aantal nog rijkssubsidie krijgt. Het kan natuurlijk zijn dat er geen rijkssubsidie wordt gegeven. Dan betekent dat toch direct dat de subsidie die nu in die lijst is opgenomen, vervalt voor die instelling en dus niet naar een andere instelling kan gaan, zoals u zegt?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Nou, op het moment dat straks duidelijk wordt wat op basis van dat Tweede-Kamerbesluit de al dan niet toegekende organisaties die nog geld krijgen ..., dat heeft vooral invloed op de ranking. Dus daarmee verandert de volgorde in de lijst. En daarom zijn een aantal organisaties aangemerkt als 'nog nader te bepalen'. Want dan gaat pas duidelijk worden wie van die organisaties op welke plek gaat komen. En dat maakt dus inderdaad uit voor de uiteindelijke financiering.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Het is even heel belangrijk. Er staan nu een aantal organisaties die geen rijkssubsidie en rijksgoedkeuring hebben gekregen. Die krijgen ook geen geld. Er staan er een aantal te wachten of ze het krijgen. Dat budget is gereserveerd, heb ik me laten vertellen. Dus als er nog één organisatie, waar bijvoorbeeld 6 ton voor gereserveerd staat, geen rijkssubsidie krijgt, dan betekent dat ook dat er 6 ton overblijft. Waar gaan die 6 ton dan naartoe?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Nee. Zo verstaat u het verkeerd. Want het is niet dat dat geld dan overblijft. Het geld blijft onder paragraaf 1 beschikbaar, maar dan voor de volgende organisatie in de ranking. Dus de ranking bepaalt uiteindelijk in welke mate je aanspraak kunt doen op de voorziening. Ja! Dat klopt wel!

De **voorzitter**: Dit lijkt me zo technisch worden dat u dat dan maandag nog eens even met elkaar bespreekt. Maar u heeft nu twee keer geïnterrupteerd en de spelregels zijn helder. Mevrouw Knoet.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Voorzitter. Dat bracht mij even in verwarring. Dus ik heb eigenlijk maar één vraag, die u hopelijk met ja beantwoordt. Alle instellingen die een rijkssubsidie ontvangen, ook mogelijk nog degenen op 23 november als de Tweede Kamer daarover besluit, zullen in ieder geval op basis van wat wij nu reserveren ook de bijdrage van de provincie krijgen?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Swinkels** (GS, SP): Ja.

Mevrouw **Knoet-Michels** (PvdA): Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan is nu het woord aan de heer Van Merrienboer. Zoals aangekondigd de laatste in de rij van het college in deze tweede termijn.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Dank je wel. Drie puntjes heb ik nog staan. De vraag van mevrouw Brunklaus van GroenLinks over Delta. Wij zijn eigenaar van acht stuks aandelen, in totaal 0,05% van het uitgezette aandelenkapitaal. Dat hebben wij sinds 2011 ongeveer permanent in de verkoop staan, omdat toen al besloten is door u om die aandelen in de verkoop te zetten. Delta, althans onderdelen daarvan, staat in de verkoop. Maar het is ook denk ik wel duidelijk waarom die aandelen nog steeds in ons bezit zijn, hangende die discussie. Er moet wel dus onmiddellijk gezegd worden: met zo'n klein echt heel klein promillage is het eigenlijk, zijn onze risico's dus buitengewoon gering. Want die zijn gerelateerd aan het aandelenkapitaal dat we nu hebben. Dus ik denk dat de risico's voor de provincie buitengewoon gering zijn en dat het perspectief om te doen wat u ons in 2011 heeft opgedragen, namelijk verkopen, op enig moment gaat lukken. Dat hebben we volgens mij ook verwoord.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus, interruptie.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dank u wel voor het antwoord, maar dat kende ik al, want dat had ik in de stukken gevonden. Ik heb gevraagd naar iets anders, naar het maatschappelijke risico. Stel dat er iets met de kerncentrale gebeurt, kan het zijn dat wij als provincie, omdat we indirect eigenlijk aandelen hebben, dat we ergens mede verantwoordelijk voor zullen zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Ja. U zoekt iets wat er niet is. Dus ik geef aan dat ons risico heel beperkt is. Natuurlijk, zolang wij aandeelhouder zijn hebben wij de verplichtingen in acht te nemen die bij een aandeelhouder horen. Maar materieel stelt het niets voor.

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Dat begrijp ik, maar we zijn wel aandeelhouder. En we hebben op die manier indirect aandelen in de kerncentrale. En u kent ook het gevaar en de destijds gestelde vragen over risico's die er zijn. Ik vraag alleen maar, als er iets gebeurt met die kerncentrale, kunnen we dan als provincie, hoe klein ons aandelenbezit ook is, aangesproken worden omdat we mede-eigenaar zijn?

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Als ik nu ja zeg, want wij zijn medeaandeelhouder, heeft u dan een bevredigend antwoord? Het gaat echt materieel nergens over. Wij hebben onze aandelen in de verkoop zijn. Ik kan ze in de prullenbak gooien, maar wij zijn nog steeds aandeelhouder. Wij zijn aan het uitvoeren wat u ons heeft gevraagd, namelijk verkopen. Dan heb ik wel een koper nodig. Die koper gaat zich denk ik op heel korte termijn aandienen, maar materieel praten we over een risico dat gerelateerd is aan 0,05%.

De **voorzitter**: Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Het is nog een heel stuk kleiner, voorzitter. Ik begin me helemaal ziek en groen en geel te ergeren aan de paniek die een Greenpeace en het daaraan gelieerde GroenLinks allemaal rondzaait over nucleaire energie. Er is geen enkele energievorm met afstand zo veilig als kernenergie. Ik begrijp dus werkelijk niet wie en wat u probeert bang te maken. Borssele is extreem veilig, is veel veiliger dan Fukushima, dat overigens al een stralingsniveau heeft, inmiddels weer de stad Fukushima, dat lager is dan de normale achtergrond in Bastia. Wie probeert u bang te maken hier? Wat is dat voor onzin?

De **voorzitter**: Brunklaus. Ik stel voor dat we het debat kort houden.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. Ik wil helemaal niemand bang maken. Ik wil gewoon dat we als provincie die aandelen kwijtraken, zodat we er geen relatie meer mee hebben. En volgens mij is dat dezelfde intentie die de gedeputeerde heeft. Dus als ik een koper weet, misschien zijn die er, ik zal het bij u melden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Smeulders nog op dit punt.

De heer **Smeulders** (PvdA): Ja. Dank u wel, voorzitter. Het is in ieder geval fijn om bevestigd te krijgen dat de gedeputeerde die aandelen zo snel mogelijk van de hand wil doen. Ik heb een vraag aan mevrouw Brunklaus. Mevrouw Brunklaus. U suggereert dat wij juridisch aansprakelijk gesteld kunnen worden als die centrale zou ploffen. Maar denkt u niet dat we dan een veel groter probleem hebben als die centrale ploft?

De **voorzitter**: Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ja. En ik hoop dus echt niet dat we dat krijgen. Maar wij willen gewoon niet medeverantwoordelijk zijn. Dat zult u heel goed snappen. Natuurlijk, het zou verschrikkelijk zijn.

De **voorzitter**: Ik sluit dit debat. Genoeg gewisseld. Het is mooi geweest. Van Merrienboer.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Voorzitter. Het tweede punt ging over de vraag van de heer Van Gruijthuijsen over de Taskforce Brabant-Zeeland, verwijzend naar de motie die volgens mij Statenbreed bij de Perspectiefnota is aangenomen. De situatie is nu dat we in de meerjarenbegroting de raming hebben opgenomen, ook eigenlijk als uitwerking van de afspraak die inderdaad bij het bestuursakkoord is gemaakt dat we verder gaan met die taskforce. Dat is op het niveau van 6 ton per jaar tot het einde van de bestuursperiode gerealiseerd. De motie geeft aan dat op het moment dat er sprake is van een op basis van een evaluatie hoger ambitieniveau of wij naar rato zouden willen bijdragen op voorwaarde dat de andere partners ook meestappen. Netjes in de volgorde 'eerst beleid en dan geld' zal er dus eerst zo'n voorstel bij ons moeten komen. En ik denk dat we dan ter uitvoering van de motie zeker bereid zijn om een dergelijk voorstel met daarbij een nette begrotingswijziging aan u voor te leggen. Maar nogmaals, eerst beleid en dan geld. En de taskforce kan ondertussen door met de financiering, die wij in ieder geval gecontinueerd hebben op het oude niveau.

Dan de laatste, voorzitter. En collega Spierings kondigde het al aan, dat is bij amendement A1A, waar ik inhoudelijk het debat gehoord ook helemaal niets aan heb toe te voegen en ook de beweegredenen achter het amendement heel goed kan volgen. Ik heb een financieel technisch punt en dat heeft wel te maken met de degelijkheid van begroten. Voor mij is het uitgangspunt dat als je kosten verwacht, dat je die raamt. En als je die niet wilt ramen, dan moet je ze taakstellend bezuinigen. Dat vind ik een degelijke begroting. Ik zou u willen voorstellen om een korte toevoeging aan het amendement te doen, zodat ik geen gat heb in de meerjarenraming, maar tegelijkertijd recht doe aan het verzoek van de Staten om eerst over de inhoud te praten en dan pas over de allocatie van middelen. En dat kan. Daar hebben wij een methode voor door daar inderdaad een stelpost in de vrije begrotingsruimte te benoemen, waarop ik aangeef dat ik kosten verwacht, maar waarbij u de allocatie van de middelen kunt doen nadat u de discussie hebt gevoerd. Voorzitter. Dat zou ertoe leiden dat ik aan het einde van het besluit zou willen toevoegen aan het dictum: en derhalve de huidige meerjarenraming voor deze structurele afdekking reserveren op een stelpost binnen de vrije begrotingsruimte. En dan zijn wij zeer degelijk financieel beleid aan het voeren.

De **voorzitter**: We kunnen twee dingen doen. We kunnen in deze fase nog een nieuwe versie laten uitdraaien, maar we kunnen ook nog een keer vragen of u dat rustig voorleest, zodat het dictum even meegeschreven kan worden, zodat we dadelijk bij de stemmingen precies weten hoe het amendement luidt. Zullen we het zo even praktisch oplossen? Dus als u nog een keer rustig wilt dicteren hoe dat laatste dictum precies komt te luiden.

De heer **Van Merrienboer** (GS, PvdA): Dus toevoegen aan het besluit: en derhalve de huidige meerjarenraming voor deze structurele afdekking reserveren op een stelpost binnen de vrije begrotingsruimte.

De **voorzitter**: Hij is in de notulen straks precies terug te lezen. Ik kijk even naar de heer Van Gruijthuijsen die hierop een interruptie wil plegen.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voorzitter. Dank voor deze tekstsuggestie. Wat ons betreft is dat hiermee amendement 1B geworden.

De **voorzitter**: Virtueel amendement 1B, want we hebben net afgesproken dat we het even zo doen, dat we nu niet meer een kopieerronde inlassen op dit uur. Iedereen daarmee akkoord, om het zo even pragmatisch te doen? Ja. Het ligt zorgvuldig vast in de notulen. Dan dank ik de gedeputeerde voor zijn beantwoording en zal ik de beraadslagingen gaan sluiten. Er is een verzoek tot schorsing hier achter de

tafel. Maar dat moet eigenlijk van voor de tafel, maar ik heb het wel gehoord. Vijf minuutjes? Ik schors de vergadering vijf minuten.

Schorsing.

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. Mag ik stilte in de zaal? Mevrouw Brunklaus.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voorzitter. Naar aanleiding van de antwoorden van de gedeputeerde in tweede termijn zou ik motie 29 willen aanpassen. Bij het dictum: 'verzoeken Gedeputeerde Staten om in het eerste kwartaal van 2017' in plaats van 'voor het einde van het jaar'.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dit met dezelfde pragmatische inslag oplossen. Motie 29 wordt dus motie 29A virtueel. En 'voor het einde van het jaar' wordt 'in het eerste kwartaal 2017'. Eerst even de aanpassing. Er komt zo nog een reactie op. Er komt nog meer. De gedeputeerde zal hier zo op reageren. Nu het andere voorstel.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Ik heb nog een paar zaken die we willen intrekken of aanhouden. A7 trekken wij in.

De **voorzitter**: Amendement 7 is ingetrokken en maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Motie M31 trekken wij ook in.

De **voorzitter**: Motie 31 maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Motie 32, 33, 34 en 36 houden we aan.

De **voorzitter**: Moties 32, 33, 34 en 36 zijn aangehouden. Ik hoop dat ik er zo allemaal nog wijs uit kan, maar dat gaan we zo zien.

Dan nog andere leden die het woord willen voeren voordat we de beraadslagingen definitief sluiten? Dat doe ik pas nadat ik de gedeputeerde heb gevraagd nog kort te reageren op de aanpassing op motie 29. Heeft de gedeputeerde behoefte om het advies ontraden nog te veranderen na de aanpassing?

De heer **Swinkels** (GS, SP): Nee. Dat doet niets af aan de rest van de motie. Dus die blijf ik ontraden.

De **voorzitter**: Oké. Het oordeel blijft ontraden. Dan stel ik voor dat ik de beraadslagingen kan sluiten en dat wij ons klaarmaken voor de stemming.

Dames en heren. Wij gaan dan nu stemmen. Dat zal nog even een zekere tijd opperste concentratie vragen. Dus ik wil u vragen om stilte in de zaal. Wij beginnen met de amendementen. Dan de besluiten die voorliggen. Die vragen allemaal om een aparte stemming. Mijnheer Van Overveld. Gaat uw gang.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voorzitter. Ik zal bij amendement 5 met betrekking tot de voedselbanken me onthouden van stemming.

De **voorzitter**: De heer Van Overveld onthoudt zich bij amendement 5 van stemming. Dank. Dat is genotuleerd.

Dan gaan wij nu stemmen. Allereerst over de amendementen. Dan de besluiten. Dat zijn er drie, die wij moeten besluiten afzonderlijk. En dan de moties die voorliggen. Ik wil beginnen met de amendementen en we beginnen dan met amendement A1B. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen met stemverklaring, voorzitter. Het betreft hier naar mijn idee wettelijk vastgelegde taken en daar behoort een structurele dekking voor in de begroting te worden opgenomen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen met dezelfde stemverklaring als de SP.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Dit amendement is aangenomen. Dan kom ik nu bij amendement onder stuknummer 2, overgangperiode Brabantse netwerken. Amendement 2. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor met stemverklaring. Deze overgangperiode is essentieel voor de Brabantse netwerken.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Dan kom ik nu bij amendement onder stuknummer 3, bij u bekend, transitiekosten vrijwillige netwerkorganisaties. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor met stemverklaring. Beter iets dan niets.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor met stemverklaring. Wij denken dat de reservering toch te krap is.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Amendement 3 is aangenomen. Dan amendement onder stuknummer 4 inzake de rekenkameragenda. Dat is amendement A4A geworden, waarbij het dictum B dus geschrapt is. A4A breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We staan zeer positief ten opzichte van de Zuidelijke Rekenkamer. Die doet goed onderzoekswerk. Alleen deze motie ziet ook op het beleidsvormende onderzoek, dat hieruit gefinancierd kan worden. En daar zijn we dan pertinent op tegen, omdat ze dan ook moeten evalueren wat ze zelf als beleidsvorming hebben voorgesteld.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het amendement is aangenomen. Dan krijgen we amendement A5. Dat gaat over de voedselbanken. En de heer Van Overveld heeft aangegeven bij dit amendement niet mee te stemmen. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen met stemverklaring. Al eerder heeft de fractie van de VVD aangegeven dat dit geen aangelegenheid is voor de provincie. Het is een initiatief dat vanuit ondernemers en de samenleving wordt gedragen en ook wordt gerealiseerd.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We zien het ook niet als een kerntaak van de provincie.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is aangenomen. Dan komen we bij amendement 6, GroenLinks en andere indieners. De fractie van de VVD. Amendement 6. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit amendement is verworpen. Amendement 7 was ingetrokken, amendement 8 ook, amendement 9 ook. Dan resteert amendement onder stuknummer 10, bij u bekend. Eerste indiener Partij voor de Dieren. Faunaopvang Brabant. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Het amendement is unaniem door uw Staten aangenomen.

Dan komen nu achtereenvolgens de drie besluiten. Besluit 1, 2, 3, allemaal met stuknummer 80/16. Allereerst besluit nummer 1. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Stemverklaring, voorzitter. Wij zijn als CDA teleurgesteld in de inzet op sociale veerkracht. De VTH-discussie willen we scherp blijven volgen, maar we zien wel dat er een belangrijke toezegging is gedaan over de degelijkheid van de begroting. We geven het college het voordeel van de twijfel en zullen voor de begroting stemmen

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Besluit 1 is aangenomen. Ik breng in stemming besluit 2, de Heffingsverordening. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Het besluit is aangenomen. Besluit 3, Wijzigingsverordening Financiële verordening. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Dit besluit is door uw Staten aangenomen. Dan komen we nu bij de voorliggende moties. Ik zal de motie noemen. Elke keer even naar de griffier kijken, ook omdat er nogal wat veranderd is. En ik geloof dat ik dat allemaal netjes bijgehouden heb, maar je weet maar nooit. Motie 1, in ieder geval, kwaliteitscriteria VTH, breng ik in stemming. Motie 1. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Motie 1 is aangenomen. Dan breng ik in stemming motie onder stuknummer 2, motie sociale veerkracht. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 3 was ingetrokken. Dat gold ook voor motie 4, aangehouden. Ja, motie 4 is aangehouden. Excuus. Motie 5 breng ik dan in stemming. Motie 'Gezondheid in provinciaal beleid', SP en anderen. Motie 5. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen met stemverklaring. Wij zijn zeker niet tegen gezondheid, wel tegen dit dictum.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

De heer **Hageman** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen. Dan motie onder stuknummer 6, is ingetrokken. 7 is ingetrokken. Dan zijn we bij motie 8, de veerdiensten. En dat is motie 8. Ja, motie 8 breng ik in stemming. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Motie 8 is unaniem aangenomen. Dan kom ik bij motie 9. Motie 9 breng ik in stemming.
De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan kom ik bij motie 10, eerste indiener PVV. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan de motie onder stuknummer 11, eerste indiener PVV. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan krijgen we motie onder stuknummer 12, eerste indiener PVV.
De fractie van de PVV.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan kom ik bij motie onder stuknummer 13, eerste indiener PVV.
De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dat was motie 13. Dan komen we nu bij motie 14, eerste indiener PVV. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan komen we nu bij motie onder stuknummer 15. De eerste indiener is de Partij voor de Vrijheid. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan komen we bij motie onder stuknummer 16, eerste indiener PVV. Motie 16. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan kom ik bij motie 17. Ik breng in stemming motie 17. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Tegen met stemverklaring. Sympathie voor de motie, maar te vergaand gezien de lopende gesprekken.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor met stemverklaring. We moeten echt opschieten met die gesprekken.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. De motie dan onder stuknummer 18. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. 19 breng ik dan in stemming nu. Even een nieuw velletje. Dank je wel. Motie 19. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. We zijn nu bij motie nummer 20. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan krijgen we de motie onder stuknummer 21. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: PvdA.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan krijgen we de motie onder stuknummer 22. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Tegen met stemverklaring. Het is een sympathieke motie, maar hij is overbodig.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan komen we bij motie 23. Die was ingetrokken. 23A was dat overigens. Die is ingetrokken. Dan krijgen we nu motie 24. Ik breng in stemming motie 24. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Tegen met stemverklaring. Er is al een hele goede visie. Laten we vooral onze energie steken in het uitvoeren ervan.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor met stemverklaring. Graag ook de kleinere steden opnemen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan krijgen we nu de motie onder stuknummer 25. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. We lezen hier dat niet alle beleidsvelden even geschikt zijn voor inbreng vanuit inwoners en organisatie. Nou, laat D66 eerst maar eens haar kroonjuwelen waarmaken en een referendum inzetten, in plaats van met zulke moties te komen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is aangenomen. Dan gaan we naar motie onder stuknummer 26. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Tegen.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Dan zijn we bij motie 27. Ik breng in stemming motie 27. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor met stemverklaring. De toevoeging van de gedeputeerde is daarbij voor ons van groot belang.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is unaniem door uw Staten aangenomen. Dan is er een motie 28, die gaat ook gewoon door. Motie 28. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? VVD voor. Het CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen. Dan motie 29A. Die ging ook gewoon door hè? Motie 29A. Was hier niets met een dictum? Ja. Wacht even. Even opletten, want dit was die motie waar het dictum virtueel veranderd is. We weten allemaal waar het over gaat: niet einde van het jaar, maar het volgende kwartaal. Even, omdat we hem niet meer gekopieerd hebben, voor de zekerheid dat gezegd. En dan breng ik hem nu in stemming. 29 dus. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

De heer **Deryckere** (CDA): Voor met stemverklaring. Het is nadrukkelijk niet onze bedoeling om middelen van Brabant C te gebruiken voor onze reguliere cultuurportefeuille.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: Mag ik stilte in de zaal? GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen. Dan hadden we motie 30, komt in stemming. Eerste indiener GroenLinks. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen met stemverklaring. Wij hebben sympathie voor de strekking van de motie. D66 heeft ook zorgen over de culturele sector, maar we zijn tevreden met de toezegging van de gedeputeerde om hierover op basis van de inhoud te gaan praten, en dan pas over het geld.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen met dezelfde stemverklaring als D66.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 31 is ingetrokken. Moties 32, 33 en 34 zijn aangehouden. Dan zijn wij bij motie 35. De VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor met stemverklaring. Wel met concrete indicatoren.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 36 was aangehouden. Motie 37A zijn we dan nu, eerste indiener de ChristenUnie/SGP. Motie 37A breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Voor met een stemverklaring. De vergoeding dient wat de VVD betreft van het Rijk te komen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor met dezelfde stemverklaring als de VVD.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is unaniem door uw Staten aangenomen. Dan krijgen we motie 38A, eerste indiener de ChristenUnie/SGP. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Tegen.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Voor.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Moties 39 en 40 zijn ingetrokken. Dat geldt ook voor motie 41. Ik ben dan nu bij motie 42, eerste indiener Lokaal Brabant.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. Als we echt burgerparticipatie willen moeten de burgers hier eerst serieus worden genomen als er sprake is van vestiging van asielzoekerscentra. En laten we burgers ook serieus nemen door middel van het referendum.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Voor.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor

De **voorzitter**: De motie is verworpen. Motie 43 is ingetrokken. Dan ben ik bij motie 44, 'Pit in het eiwit', eerste indiener Partij voor de Dieren. De motie onder stuknummer 44 breng ik in stemming. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voorzitter. Tegen met stemverklaring. Gedeputeerde Pauli heeft toegezegd dat we dit al doen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Is verworpen. Dan zijn wij bij motie 45. De een-na-laatste. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Voor.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Voor.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Voor.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Voor.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Voor.

De **voorzitter**: De motie is aangenomen. Dan de laatste motie. Dat is 46, omdat moties 47 en 48 zijn ingetrokken. De motie Stofkam, Partij voor de Dieren. De fractie van de VVD.

De heer **Van Gruijthuijsen** (VVD): Tegen.

De **voorzitter**: CDA.

Mevrouw **Van der Sloot** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Heijmans** (SP): Tegen.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tegen met stemverklaring. In plaats van een stofkam kan er beter een stofzuiger op worden gezet.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Dingemans** (D66): Tegen.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **Smeulders** (PvdA): Tegen.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Brunklaus** (GL): Tegen.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Van Overveld** (50PLUS): Tegen.

De **voorzitter**: Partij voor de Dieren.

De heer **Van der Wel** (PvdD): Voor met stemverklaring. Als een stofzuiger werkt, dan is dat ook prima.

De **voorzitter**: De ChristenUnie/SGP.

De heer **Vreugdenhil** (CU/SGP): Tegen.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Heijman** (Lokaal Brabant): Tegen.

De **voorzitter**: Deze motie is verworpen.

Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren. Wij zijn dan aan het einde gekomen van een lange dag, maar de conclusie van deze dag is natuurlijk wel dat u uw budgetrecht heeft gebruikt om dit college in staat te stellen weer een jaar voor Brabant te werken, samen met u en alle andere partners. Staat u mij toe om op dit moment al die andere partners en niet in de laatste plaats ook de medewerkers hier in ons provinciehuis, onze ambtelijke medewerkers, zeer hartelijk te bedanken voor alle enorme inzet die er ook dit jaar weer gepleegd is.

Ik verzoek u tot slot vriendelijk het pasje, uw identiteit, in te leveren in de daarvoor bestemde bus bij de uitgang.

Ik sluit deze vergadering en wens u allen een goed weekend.

De voorzitter sluit om 21.54 uur de vergadering.